بسم الله الرحمن الرحیم

د قرآن کریم اعجاز

مؤلف: هارون یحیی

ژباړن: [illegible]حمد [illegible]فیق (([illegible]پال

Ketabton.com

۱۳۸۷هجری شمسی

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیله لرم د پښتو ژباړې په اړوندخپلې نظریې اووړاندیزونه په دې پته راولیږی:

shafiq.haqpal@Gmail.com

دکتاب نوم: د قرآن اعجاز
مؤلف: هارون یحیی
ژباړن: محمدشفیق «حقپال»
طرح او ډیزاین: شهریارکاکړ
کال:۱۳۸۷
یادونه: دغه کتاب له انګریزی څخه ډاکتر فرید آسمند دری ژبې ته ژباړلی چې پښتو ژباړه یې له دری نه شوې.
کابل- افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړلیک

د قرآن اعجاز 1
دقرآن کريم علمی معجزې 2
دکايناتو يانړۍ پيدايښت 2
دکايناتو پراختيا 3
دنړۍ پای اوسترانقباض 4
له تاوده لوګي نه خلقت 5
دځمکې اوآسمانونو جلا کيدل 5
د داروين د تکامل د نظريې تيروتنه 6
په نړۍ کې مطلق تعادل 6
په نړۍ کې لطيف ميزان 7
دسترې چاودنې چټکتيا 8
دآسمانی جسمونو په مينځ کې واټن 8
دستورو ، لمر اوسپوږمۍ په مينځ کې دجوړښت توپير 10
النَّجْمُ الثَّاقِبُ 11
مدارونه اوڅرخيدونکې نړۍ 11
دلمر تکلوری 12
دسپوږمۍ مدار 12
دقمری يا سپوږمېزکال محاسبه 14
دثقل قوه اوخوځښتونه په مدارونو کې 14
کروی(ګرده) ځمکه 15
دځمکې دڅرخيدو لوری 15
دځمکې شکل Geoid 15
دځمکې قطرونه اوخلأ 16
دځمکې دچاپيريا ل پوړونهAtmosphere 16
ساتونکی چت 17
ستنيدونکی آسمان 18
دځمکې طبقې يا پوړونه 18
دځمکې دچارچونو کانګې 19
دغرونو دندې 19
دغرونو خوځښتونه 20
دلمرختو اولويدو بيلابيل ځايونه 21

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپای له ټکو نه دځمکې لنډول 21
څیرې کیدونکې یا چاودېدونکې ځمکه 22
د اوسپنې معجزه 23
د پطرولوجوړښت 24
د وخت نسبیت 24
په شپږووړځو کې پیداکیدل 24
دتقدیر حقیقت 25
د زوجونو یا جوړو پیدایښت 26
د اتومونو ذرې 26
تیاره یا تور سورى 27
نبضاني ستورى 28
د شعرى ستورىSirius 28
تیاره اوروښنایي 29
پرته له اورنه احتراق یا سوزیدنه 29
د وریځو درون والی 30
د باران اندول 30
د باران جوړښت 31
باران مړه ځمکه راژوندی کوی 32
د ږلی ، تالندې اوبرېښنا جوړیدل 33
بار(حمل) ورکوونکی بادونه 34
دباد دجوړېدو پړاوونه 34
فوتو سنتیزشه دډول سهار مهال پیلېږی 35
سمندرونه یو له بله سره نه ګډېږی 36
په سمندرونه کې تیاره اوکوړنۍ څپې 36
هغه ځای چې زموږ خوځښت کنټرولوی 36
دالله (ج) په یاد سره زړونه آرام مومی 38
عبادت شفا موندنه چټکوی 39
د دین دنه مراعات له کبله رواني فشار اوخپګان 40
د انسان پیدایښت 42
د منی څاڅکی Semen : 42
له اوبونه د انسان پیدایښت 46
له ختې نه جوړښت 46
د جنینو تنظیم Gene 47
حیض Menstruation 48
د ماشوم د غړو د ودې ترتیب 48
د شېدو جوړښت 48

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مورشېدې یوه معجزه زېږونکی مخلوط 49
د تل تازه خوړو په هکله حقیقتونه: 49
دګوتې د نښې له مخې پېژندنه 50
د انګبینو موچې 51
د انګبینو معجزه 51
کجوره(خرما) اوګټې یې 52
اینځر یوه فوق العاده مېوه 54
کب دخوړو یوه ښه منبع 54
د خوك د غوښې روغتیایی زیانونه 55
زیتون یوروغتیا بخښونکی نبات 55
دزړه اونورو رګونو لپاره یې ګټې : 56
د زړه د رګونو عملیات 57
د خوځښت ، وینځلو اوڅښلو روغتیایی ګټې 57
مکروسکوپیك ژوند 57
د حیواناتو(ژوو) ټولنې 58
له حیات نه تقلید: د طرحو لپاره د ژوو له جوړښت نه الهام اخستل 58
د ملخانو ډلې 59
د مېږیانو د اړیکو سیستم 60
د خوړو دوران 60
په خوب کې د غوړونو فعالیت 61
د خوب په وخت کې د خوځښت اهمیت 61
په شپه کې د خوځښت کمښت 62
په لوړو سیموکې د سینې انقباض 62
د قرآن وړاندوېنې 63
د روم بری 63
د فرعون د بدن ساتنه 64
د مکې فتحه 64
دبنی اسراییلو قوم به ډیر کبرجن شی 65
خلایی څېړنې 66
د سپوږمۍ سفر 66
د لېږد رالېږد عصری وسایل 67
د الوتکې ټکنالوژی 68
د تصویر لېږد 68
د بوی لېږد 68
له برېښنا نه ګټه 69
د ارتیزن څاه 69

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټکنالوژۍ کې د مېریانو لښکر 70
اتومي انرژۍ اوانشقاق 71
د قرآن تاریخي اعجاز 72
هامان او د مصر اهرام 73
موسی(ع) او د سمندردوه ځایه کول 73
هغه ستونزې چې فرعون اود ده ملکری ورسره مخامخ شول 76
په قرآن کې د فرعون کلمه 77
د نوح(ع) توپان 77
د نوح(ع) د توپان لرغوني نښې 78
د ارم ښار 80
د سدوم او گموره ښارونه 81
د سباخلک او د عرم سېلاو 82
دحجرخلک 84
په قرآن کې د ریاضي معجزې 84
په قرآن کې دکلمو تکرار 84
د ځمکې د وچې او اوبو انډول 85
په قرآن کې د ابجدشمېرې 86
په قرآن کې د نولس عدد معجزه 87
د ادبیاتو له اړخه د قرآن کمالد قرآن د تقلید ناشونتیا 91
د قرآن د تقلید ناشونتیا 92
په قرآن کې د قافیو عالي ماهیت 92
قرآن د الله (ج) کلام دی 95

د مؤلف په اړوند:

هارون یحیی د عدنان اوختار مستعار نوم دی هغه په کال ۱۹۵۶ز کې دترکېې په پلازمینه انقره کې زېږېدلی دی هغه په انقره کې لومړی د هنرونو پوهنځۍ اوبیا یې دفلسفې پوهنځۍ لوستی. ده دماتریالیستی فلسفې د ردولو په هکله یې ډېر کتابونه لیکلی.

له ۱۹۸۰ کال نه راپه دیخوایی ډېر شمېر کتابونه دسیاست ، ساینس اوعقایدو په هکله لیکلی. ده د داروین د پړوایزتکامل د نظریې په رد کې هم مهم کتابونه لیکلی.

د ده مستعارنوم د دووپیغمبرانو له نامه یعنی هارون اویحیی نه اخستل شوی چې د بې عقیدتۍ په وړاندې یې کلکه مبارزه کړې.

دهارون یحی کتابونه دنړۍ په ډېرو ژبو له هغې ډلې نه په عربی ، انګرېزی ، فرانسوی ، پرتګالی ، اردو ، فارسی ، پښتو ، ایتالوی ، جرمنی ، البانوی ، روسی ، یونانی ، ترکی اواندونیزیایی ژباړل شوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دده کارونه په نړۍ کې ستایل شوی اود ډېر شمېر خلکو د ایمان راوړلو لامل ګرځېدلی .
د دې لیکوال دکتابونو شمېر دهمدې کتاب تر لیکلو پورې ۱۲۳ علمی اودینی کتابونو ته رسېدلی.

www.harunyahya.com

سپیځلی قران تلپاتې معجزه

(د قرآن کریم اعجاز) د هغه علمي درانه او ارزښتناك اثر نوم دی چې ترکي لیکوال هارون یحیی لیکلی او ګران او فاضل ورور محمد شفیق (حقپال) پر پښتو ژباړلی دی.

زموږ پرمحبوب او درانه پیغمبر (ص) را نازل شوی د ستر پالونکی جل جلا له وروستی کتاب (قرآنکریم) په ریښتینې معنا یوه تلپاتې داسې معجزه ده چې د سپیځلي پیغمبر له رحلت څخه ۱۴ سوه کاله وروسته یې اوس ساینس او تکنالوژي پر حقانیت او ریښتینولی ګواهي ورکوي.

(د قرآن کریم اعجاز) د خدای د سپیځلي کلام په باب د ساینس او تکنالوژۍ پر همدې ګواهیو بحث کوي. څه ډول ۱۴ سوه کاله پخوا خدای په خپل برحق کلام کې بشریت ته هدایات را استولي او د کایناتو له رازونو یې خبر ورکړی چې اوس یې ساینس ټکي پر ټکي ریښتیا ثابتوي.

قرانکریم د ستر پالونکی رب له لوري بشریت ته د لارښوونې او هدایت وروستی کتاب دی چې تر قیامته به د ټولو زمانو او انسانانو لپاره وي ، آیا تر دې بله لویه معجزه کیدای شي چې قرآن د پرون انسان ته هم د وخت او حالاتو سره سم پیغام درلود او نن چې بشریت فضا تسخیر کړې او ساینس حیرانوونکی پرمختګ کړی دی قرآن بیا هم د تلپاتې او روښانه پیغام په توګه د بشریت هرې پوښتنې ، هرې اندیښنې او هرې ستونزې ته مناسب ، معقول او د فهم وړ ځواب او پیغام لري ؟

په دغه درانه اثر کې به لوستونکي د قرآن کریم پر همدې عظمت په زړه پورې بحث لولي ، د فتنو او مادي ځل بل په دغه دوران کې د داسې درانه او ارزښتناك اثر لیکل او دهغو ژباړه ډېر لوی خدمت او معنوي کار دی ، زه یې لیکوال په تیره درانه ورور (حقپال صیب) ته د ژباړې مبارکي وایم او له ستر پروردګار څخه یې قلم لاتاند ، پیاوړی او په همدغسې ارزښتناکو لیکنو بوخت غواړم ، همدغسې درانه لوستونکي ددې سپیځلي اثر لوستلو ته را بولم تر څو معنوي فیض ترې واخلي.

په مینه اودرنښت
محمد زبیر شفیقي د 1387 لمریز
د تلې 15 مه- کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپښتوژباړن څوخبرې

عظیم الشأن قرآن هغه کتاب دی چې په هکله یې خبرې له انسانی فکر اوذهن نه دېرې اوچتې دی خوبیاهم پوهان دخپل ذهن اوفکر په کچه ددې ستر کتاب په هکله ځېنې ویناوې لری اوله دې پراخ سمندرنه څاڅکی رااخلی اوربناپرې اچوی .

قرآن دې ته اړتیا نه لری چې علمی اوساینسی پرمختیاوې یې یې حقانیت ثابت کړې اوبیا دمنلو وړشی ځکه خپله قرآن برحقه کتاب دی اودکایناتو دخالق کلام دی چې مسلمان باید هیڅ شک پرې ونه کړی دا قرآن دی چې علمی تاریخی ... وړاندوینې کوی او هغه رد یا تایید وی .

د قرآن متن ، دقرآن بیان د قرآن ترتیب د قرآن هره سوره هرآیت هریو دمقطعاتو توری اوهر ټکی یې اعجازدی . څوارلس پیړې وړاندی په دې وسعت سره کلام چې دیوه نالوستی پیغمبر له لارې نرۍ ته رسول شوی خپله یوه معجزه ده. دقرآن نه منونکی که قرآن نه منی خو هیڅکله اوپه هېڅ توان سره یې دهغه دیوې خبرې د ردولو توان هم نه لری . دبېلګې په ډول که قرآن ۱۴ پېړۍ مخکې وایی چې (هرنفس دمړینې څښونکی دی بیا تاسو زما لورته راګرځی) .العنکبوت .۵۷

ددې آیت له نزول نه دادی بیا سوونه کاله تیر شول اودومره پرمختګونه وشول نه چا مرګ له منځه یووړ نه هم داچا ثابته کړای شوه چې دخدای محاسبې ته ورتلل نشته اونه به په راتلونکې کې علمی پرمختګونه اونه هم پرته له خدایه بل کوم څواک وتوانېږی چې یا مړینه ختمه کړی یاهم څوک دخدای (ج) له محاسبې نه وژغورل شی. قرآن داسې معجزه ده چې هرېې ایمانه که یوڅه عقل هم ورسره وی باید ایمان پرې راوړی اوهغه دخپل ژوند لارښود وګرځوی .

د قران د علمی ، ساینسی اوتاریخې اونورو اړخونو دویناوو اواړوندو برخو روښانول زموږ پوهه دقرآن په اړوند لازیاتوی اوددې هراړخیز اوعلمی کتاب عظمت لاهم روښانوی.

د"قرآن اعجاز" دهمدغو لېکنو اوڅېړنو یوه بېلګه ګڼلی شو چې ترکی پوه هارون یحیی لیکلی دی. نوموړی کتاب داکتر فرید آسمند په خپل زیار په درې ژباړلی . کله چې دغه کتاب دژباړن له خوا ماته راکړل شو له لوستلو وروسته ډیرراته په زړه پورې ؤ اوپه خپل ډول کې له نادرو کتابونو نه ګڼل کېږی. سره له دې چې دکتاب دلیکلو له وخته یوڅه موده تیره شوې هارون یحیی صاحب په هغه کې څه زیاتونې هم راوستی چې موږ په دې متن کې هغه ځای نه کړای شوې خو بیایی هم همغه پخوانۍ لیکنی ډیری ګټورې اوپه زړه پورې دی ، نو ځکه مې دغه کتاب له فارسۍ نه پښتوته وژباړلو اونږدې یو کا ل یې په ژباړه اوکمپیوتور کولو بوخت وم . خدای د وکړی چې زما دغه هڅه سره له هغو کمزورتیاوو چې دژباړې په برخه کې یې شته دپښتوژبوویونکو ته ګټوره وی اوله دوی نه ددعا غوښتونکی یم. الله (ج) دې موږ ټول دقرآن عظیم الشأن رېښتینی لارویان وګرځوی.

په درنښت

محمد شفیق "حقپال"

د۱۴۲۹ ق. کال درمضان المبارک د میاشتې ۲۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن اعجاز

سریزه:

ځوارلس پیړۍ مخکې الله(ج) قرآن راولیږه ، دغه کتاب انسانی عقل دحق لوری ته سیخوی اوټول بشریت ته تعلیم ورکوی ځوچې دسپیڅلې وحې په ارزښتونو پوه شی. دوحې له وخته تر قیامته پوری به دغه کتاب دانسان دلارښونې لپاره دیوې بې ساری وسیلې په توګه پاتې شی.
په دغه کتاب کې الله (ج) فرمایی:

وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ

اونه دی دغه (قرآن) مګرپند لپاره د عالمیانو(القلم ۵2)
له هغه وخته چې قران رالیږل شوی دیوې ساده اوآسانې ژبې اولهجې نه برخمن دی ، اودټولولپاره دپوهیدووړدی. الله (ج) په دې هکله فرمایی:

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ

آسانه موکړ دغه قرآن لپاره د پند اخستلو ، آیا کوم پندمنونکی شته ؟(القمر ۲۲)
دقرآن دژبې ادبی کمال ، اوپه محتوا کی یی بیساری شیوه اوعالی پوهه ددې ثبوت دی چې دغه دالله کلام دی.
برسیره پردې قرآن په هره کلمه کی داسې معجزې لری چې ثابتوی دا د الله (ج) کلام دی. له هغو څخه ډیر شمېر علمی حقایق دی چې په دې سپیڅلی کتاب کی ځای شوی. په دی کتاب کی چې یوزروڅلورسوه کاله مخکی په محمد (ص) باندې نازل شوی ډیر شمیر معلومات شته چی په یویشتمه میلادی پیړۍ کې کشف شوی دی.
قرآن دعلمی موضوعاتو ترڅنګ ، په اصل کی یو اخلاقی اودمعنوی لارښوونوڅخه ډک کتاب دی. په یوویشتمه پیړۍ کې یواځې یوشمېر علمی معلومات چی قران کې موجود ؤدټکنالوژۍ په مټ کشف شوی دی ، چې دقرآن شریف دنازلیدو په وخت کې خلکوته لانه ؤ څرګند شوی اوهغوی ته دپوهیدو وړنه وو چې داپه خپله ددې ستر کتاب دحقانیت اوداچې دالله (ج) کتاب دی ثبوت ګڼل کیږی .

دقرآن عظیم الشأن دعلمی اعجازدپوهیدلپاره لومړی باید پوه شوچې هغه وخت علم څومره پرمختګ کړی ؤ ، دهغه په پوهیدوسره به موږ ته څرګنده شی چې دغه کتاب څومره خارق العاده او ارزښتناک دی.
په اوومه میلادی پیړۍ کې کله چې قرآنی آیتونه نازلیدل ، دعربو خلک په اوهاماوخرافی خیالونو کی کی غرق ول. دټکنالوژۍ اودطبیعت د پیژندنې په هکله لږه اونیمګړې پوهه ددی لامل ګرځیدلی وه چې اعراب په هغو تحریف شویو نکلونو اوافسانو ، پرته له پوښتنې باوروکړی چې له مخکی نسلونو څخه دوی ته پاتې وې. دبېلګې په ډول هغوی فکر کاوه چې داغرونه دی چې آسمان یی اوچت ساتلی ، اوغرونه هغه ستنې دی چې آسمان بې لکه دیوه چت غونډې پر ځمکه نیولی دی. په داسې یوه چاپیریال کې قرآن نازل شو ،چې د غفلت اوبې علمی پرځای یی عقیده ، ایمان اوسمی لارښوونې راوړې. دقرآن یو آیت وایی:

اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا

الله (ج) هغه ذات دی چې آسمان یی پرته له ستنو پورته کړی . (الرعد ۲)
دغه آیت هغه نظریه چې ګواکې آسمان دغرونو پرستنو ولاړدی ردکړه. قران له هغو حقیقتونوډک دی چې داسې وخت کې راښکاره شو چې خلکو یی دپوهیدو لپاره کومه وسیله نه درلوده. قران په داسې وخت کې نازل شوی چې خلکو له فزیک ، بیولوژۍ اونجوم څخه هیڅ کره معلومات نه درلودل ، خو دغه کتاب دبیګلې په توګه دعالم د جوړښت اوپیداکیدو ، له جنینی حالت څخه بیا ترزږښته پوری دانسان د پیدایښت اوودې ، دځمکې دماحول جوړښت(Atmosphere)، اوهغه توازن چې دځمکې په سره زموږ دژوندانه ضامن دی معلومات ښکاره اوبیان کړل.
دځینو دغو بېلګودتفصیل دپوهیدولپاره راځی چې دغه کتاب ولولو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقرآن کریم علمی معجزې

دکایناتو یانړۍ پیدایښت

دشلمې پیړۍ ترمنځنیو کلونوپورې په اصطلاح ځینو علمی ټولنو کې داسې انګیرل کیده چې دغه نړۍ لایتنهایی اوبې پایه دتل لپاره موجوده ده اوتل به وجود ولرې. ددغې فرضیې پربنسټ داسې ګڼل کیده چې کاینات ثابت Static Universe دی پیل اوپای نه لرې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې په پام کې نیولو سره چې نړۍ دثابتو اونه بدلیدونکو موادو ټولګه ده دمادی فلسفې بنسټ کیښودل شو ، چې په پایله کې دخالق له وجود څخه ددغې فلسفې قبلوونکو انکار وکړ.په داسې حال کې چې په را وروسته موده کې ساینس اوټکنالوژۍ دثابتوکایناتوفرضیه ردکړه.
اوس چې موږ په یوویشتمه پیړۍ کې یو اونوې څرګونه زموږ په انتظارکې دی. تراوسه ډیرشمیر تجربې ، څیړنې اومحاسبې دنړۍ دفزیک پوهانو اوڅیړونکو له خوا ترسره شوی اوثابته شوې چې نړۍ یو پیل درلود اوپه لنډه شیبه کې دیوې څواکمنې چاودنې په پایله کې له هیڅ څخه رامینځته شوې. برسیره پردې اوس دماتریالیستانو دنظریې پرخلاف داثابته شوی چې دنیا ثابته اومعینه نه ده. پرخلاف ددې نړۍ تل دحرکت ، بدلون اوپراختیا په حال کې ده. داحقیقتونه نوی موندل شوی چې دمادی پرستانو دنظریی پرتابوت وروستی میخونه ټکوهی.علمی نړۍ اوس دغه علمی حقیقت منلی دی.
قرآن دکایناتو پیل داسې بیانوی:

بَدِيعُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ
(الله) دځمکې اوآسمانونو پیداکونکی دی. (الانعام ۱۰۱).

چې دپوهانو یادې شوی نوې موندنې دقرآن له دغې وینا سره مطابقت لری.
څه ډول چې مخکې وویل شول فزیک پوهان دې پایلې ته رسیدلی چې ټول کاینات له خپلو ټولو مادی اوزمانی ابعادو سره دیوې سترې چاودنې په اثر ډیره موده مخکې مینځته راغلی چې دغه پیښه دسترې چاودنې یاBig Bang په نامه یادیږی چې له هیڅ څخه دکایناتو دپیدایښت دنظریی تاییدوونکی ګڼل کیږی.
څه ډول چې ټول پوهان اوس دې موافقې ته رسیدلی چې دغه چاودنه پنځلس میلیارده کاله مخکې له یوه ټکی نه صادره شوی.
اومخکې له دغې سترې چاودنی څخه دمادې په نوم څشی وجود نه درلود. دنیستی له حالت څخه چې نه مادې نه انرژۍ او ان وخت یا زمان موجود نه ؤ رامنځ ته شول. دغه مسأله چې په دې وروستیو کې څرګنده شوې څوارلس پیړۍ مخکې قران یاده کړی.
دامریکې دخلأ اوالوتنو ادارې یاNASA په کال ۱۹۹۲ کی په خلأ کی دسترې چاودنې پاتې شونې وموندلې. دغه ستر کشف ډیر ښه مدرک دی چې له هیڅ څخه دکایناتو درامنځته کیدوحقیقت روښانوی.

دکایناتو پراختیا

قرآن څوارلس پیړۍ مخکی چې هغه وخت لادساینس اونجوم پوهې لومړنۍ ښه درلوده د کایناتود پراختیا په هکله داسې فرمایلی:

وَٱلسَّمَآءَ بَنَيۡنَٰهَا بِأَيۡيْدٖ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ
اوآسمان مو په خپل قدرت سره ودراوه اوهغه ته پراخوالی ورکوو(الذاریات ۴۷).

څه ډول چې په دې آیت کې لیدل کیږی د سماء کلمه چې آسمان ژباړل شوی دقرآن په ډیر ځای کې راغلی . سماء په فضا اوپراخو کایناتو باندې دلالت کوی. اوپه دی ځای کی هم همدا مانا لری. یعنی چې کاینات پراخوالی مومی د(انا لموسعون) کلمه دا مانالری چې (موږچې هغه ته مدام پراخوالی ورکوو). موسعون د وسعه له ریښې څخه اخستل شوې یعنی پراختیا ورکول اودله مانا یعنی ډیر دی. بنا پردې دغه جمله وایی چې: موږ آسمان یاکایناتوته ډیرپراخوالی ورکوو. داهغه پایله ده چې اوسنی پوهان پری پوهیدلی.
دشلمې پیړۍ ترپیله پوهان په دې اند ول چې کاینات ثابت طبیعت لری اوتل موجود دی. په داسی حال کی چې نویوڅیړنو ، شواهدو اومحاسبو دمعاصری ټکنالوژی په مټ دا وښوده چې کایناتو پیل درلودلی اوتل به پراخیږی.
دشلمې پیړۍ په پیل کی روسی فزیک پوه الکساندر فریدمن اوبلجیمی ستوری پیژندوکی جورج لمیتر محاسبه وکړه چې کاینات تل دحرکت اوپراخوالی په حال کی دی. دغه خبرونه اومعلومات د۱۹۲۹ کال په لیدنو اوڅیړنو کی تایید شوی. ادوین هوبل امریکایی ستوری پیژندونکی دتلسکوپ له لاری ولیدل چې ستوری اوکهکشانونه تل یوله بل څخه لرې کیدو په حال کی وی. چې دغه لیدنه اوڅیړنه دستوری پیژندنې په پوهه کی ستره پرمختیا وه. هوبل وموندہ چې دستوروپه مینځ کې دفاصلی په زیاتیدو سره دهغو روښنایی سره کیږی. څکه چې دنوری فزیک له قانون سره سم هغه نور چې دلیدلو دټکی په لور راځی بنفش رنګ نیسی اوکله چې دلیدو له ټکی څخه فاصله نیسی ډیرسور رنګی کیږی. لنډه داچې دهوبل دمشاهداتو سره سم ستوری اوکهکشانونه هره شیبه یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

له بله دلري کيدو په حال کې دی . هغه نړی چې هرڅه په هغه کې يو له بل څخه لرى کيرى داسی نړۍ وی چې تل پراخوالی مومی. ددې موضوع دلاروښانتيا لپاره فرض وکړئ چې نړۍ د پوقانې دسطحې په شان ده ، هرڅومره چې دغه پوقانه ډېره پو شی په همغې کچې يی دسطحې دمخ ټکی يوله بل څخه لرې کيږی. آسمانې کرې هم کله چې يوله بل نه لری کيږې نو نړۍ پراخوالی مومی. دغه موضوع په نظری توګه دشلمې پيړۍ دوتلی پوه البرت انيشتين له خوا کشف شوه ، خو ددې له امله چې دثابتې نړۍ دنظری پلويان ډير ول انيشتين په خپلې دغې موندنې ډير ټينګار ونه کړ ،چې وروسته ده خپله دغه کړنه دخپل ژوندانه يوه ستره تيروتنه وبلله.
دغه موضوع قرآن هغه وخت ښودلی وه چې تلسکوپ اواوسنۍ ټکنالوژی لا نه وه ، داځکه چې قرآن دټول عالم دخالق کلام دی.

دنړۍ پای اوسترانقباض

څه ډول مو چې مخکې وويل دنړی خلقت له يوې سترې چاودنې پيل شو ، اوله همغه ټکی نه نړۍ تل مخ پر پراخيدو ده. پوهان وايی کله چې دنړۍ کتله په کافی کچه لوبه شی په پای کې به دغه پراخيدنه تمامه شی ، ځکه دثقل قوه به يی په خپل ځان کی داضمحلال سبب شی. عقيده پردی ده چې نړۍ به ديوه ستر انقباض **يا** Big Crunch پر مخ درومی ، چې دابه دژوند انه داوسنۍ څيرې پای وی. اناتا کوش اواندرې ليند دسانفورد پوهنتون فروفيسران داسې ليکی:
نړی به انقباض وکړی اوله مينځه به ولاړه شی ، ټول هغه شيان چې موږ يی وينو يا يی نه شو ليدلی هغه به انقباض وکړی اوله پروتون څخه به ديوه کوچنی ټکی په شان شی ، کټ مټ په دی شان به لکه موږچې په يوه تور سوری کې واوسو. دوی وايی چې موږ پردی پوه شوو چې انرژی به په تدريجی توګه منفی شی اونړی به دبی ثباتی ، انقباض اوپه پای کی دله مينځه تلو سره مخ شی.فزيک پوهان پوهيږی چې تياره انرژی کولای شی منفی شی اونړی به په يوه لرې راتلونکی کې مضمحله شی. اوس کيدای شی موږ دنړی دژوندانه په پيل کې نه بلکې په منځنيو وختو کې واوسو.
Big Crunch يا دستر انقباض نظريه وايی هغی نړۍ چې پراختيا موندلې په چټکۍ سره به مضمحله شی ترهغو چې خپله ټوله کتله له لاسه ورکړی اوپه يوه واحد ټکی به دلايتناهی کثافت سره واوړی. دغه موضوع په پاک قرآن کې داسې راغلې:

يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ لِلْكُتُبِ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعْدًا عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ

هغه ورځ چې آسمانونه ديوه طومار په شکل تاوراتاوکړو اوهغه لومړنی حالت ته به يی راوګرځوو چې لومړی ځل مو پيداکړی وو دغه وعده ده چې سرته به يی ورسوو. (الانبياء ۱۰۴).

اوپه يو بل آيت کی داسې ويل شوی:دقيامت په ورځ به ځمکه دده په قبضه کی وی اوآسمانونه به تاوراتاو دده په ښی لاس کې وی. (الزمر ۶۷).

وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ

دBig Crunch دفرضيی مطابق نړۍ په تدريجی ډول اوپه کراره مضمحله کيری اوشاته درومی. په پای کی به نړی ديوه لايتناهی کثافت درلودونکی شی اوبی حده به توده اوکوچنی شی. دساينس دغه فرضيه له قرانی توضيحاتو سره مطابقت لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له تاوده لوگی نه خلقت

نن پوهان کولای چی له سرو اوکرمو وریځونه دستورو جوړیدل ووینی. دغه راز نړۍ هم له دګازاتو له یوې ګرمې کتلې څخه جوړه شوې چې قران کریم دپوهانو دغه کشف تاییدوی.
اوکله یی چې آسمانونو ته پام وکړ لوګی ؤ. (فصلت ۱۱).
لوګی ته په عربی کی دخان وایی چې په دغه آیت کی سور لوګی عالم ته ویل شوی. دغه مسأله په قرآن کی په یوه کلمه کی تشریح شوی ده ، ځکه چې لوګی دیوې حرارت لرونکی ګاز کتله وی چې یوله بل سره تړلو کوچنیو ذرونه جوړشوی. په دغه ځای کې قرآن دعربی ډیره ښه کلمه دکایناتو دهغه پړاو دجوړیدو لپاره کارولې. باید یادونه وشی چې یواځې په شلمه پیړۍ کې پوهان په دې

ثُمَّ ٱسْتَوَىٰٓ إِلَى ٱلسَّمَآءِ وَهِىَ دُخَانٌ

وپوهیدل چې نړۍ له تودوخې لرونکو ګازونوڅخه دلوګی په شکل جوړه شوې. چې دغه معلومات دقرآن له معجزو څخه شمېرل کیږی.

دځمکې اوآسمانونو جلا کیدل

دآسمانونو دجوړیدو په هکله یو بل آیت داسې وایی:

أَوَلَمْ يَرَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ أَنَّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَٰهُمَا ۖ وَجَعَلْنَا
مِنَ ٱلْمَآءِ كُلَّ شَىْءٍ حَىٍّ ۖ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ

آیا کافرانو ونه لیدل چې آسمانونه اوځمکه سره تړلی وو ، هغه مو پرانستل اوسره جلاموکړل اوله اوبو نه مو هرڅه راژوندی کړل ، بیا نو ولی ایمان نه راوړی.
(الانبیا ۳۰)

د "رتق" کلمه چې یوله بل سره دګنډلی مانا ورکوی په عربی سیمه یزه ژبه کی دګډ یا مخلوط په مانا هم کاریږی. فتقه چې عربی کلمه ده دیو له بله دشلیدو اودهغو څیزونو تخریب چې یو له بل سره ګنډلی وی اویا هم له ځمکې څخه دځوانکۍ دسروهلو په ماناهم کاریږی.

اوس بیا که دی آیت ته ځیر شو مانا داسی ده چې ځمکه او آسمانونه یو له بل سره تړلی یا ګنډلی وو اوهغوی مو له یو بل نه بیل کړل. په همدغه ترتیب دپوهانو نظرداسې دی چې لومړی ټوله نړۍ یو ټکی وه ، یعنی چې ځمکه آوسمانونه ټول په یوه حال یوپه بل کی نغښتی وو اووروسته دغو ټکو ستره چاودنه وکړه اوټوټی یی یوله بله جلا شوې.

دهغه څه

په قرآن کریم کې ډیر داسې آیتونه شته چې دځمکې آسمانونو اوهغه څه. چې دهغو په مینځ کی دی هغه بیانوی.

لَهُۥ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ ٱلثَّرَىٰ

هرڅه چې په آسمانونو اوځمکه اودهغوی په مینځ کی اودخاورو لاندی موجود دی ټول دهغه ملک دی. (طه ۶).
پوهان وایی چې لومړی دهغه ګرم لوګی کتله مخ په زیاتیدوشوه. وروسته دغه کتله ټوټه ټوټه شوه چې آسمانی آجسام ، ستوری اوسیارې یی جوړې کړې. په بل عبارت ځمکه اوستوری ټول هغه ټوټې دی چې د ګازونو له یو ې واحدې کتلې څخه مینځته راغلی .څینې دغه ټوټې په لمر اوستورو بدل شول اوپه دی ترتیب سره شمسی منظومې اوکهکشانونه مینځته راغلل. دویش په بهیر کې یوشمېر اضافه ذرو چې نوې له دغو جسمونو نه جوړې شوې وې فضایی جوړه کړه. پوهانو دغه اضافی ذرې دستورو اوکهکشانو په مینځ کی ماده یاده کړه. دغه ماده له شپیتو په سلو کې هایدروجن ، اته دیرش په سلوکې هیلیوم اودوه په سلوکې نوروڅېزونونه جوړه شوې. نهه نوی په سلوکې دغه ماده ګاز اویو په سلوکی هغه ګرد دی چې دجامداتو له وړو زرو نه چې قطر یی یو پرزرو تر لس زروملی متره ده جوړشوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه ذرې دومره وړې دی چې د لوګي یا ګازو په څیر لیدل کیږی. خو کله چې په بشپړه توګه ولیدل شی په فضا کی دتولو کهکشانونونه دلویی کتلی استازیتوب کوی. دکهکشانونو په مینځ کی ماده په کال ۱۹۲۰ کې کشف شوه خو موجودیت یی په سلګونو کاله مخکې عظیم الشأن قران بیان کړی.

د داروین د تکامل د نظریی تیروتنه

قرانکریم دموجوداتو آنی خلقت له هیڅ نه په لاندې آیتونو کې روښانوی::
آل عمران 47 ، مریم 35 ، البقره117 ، نحل40 ، یس82 و غافر68:
إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ
کله چې دیو شی اراده وکړی وایی چی وشه بیا کیږی. (یس ۸۲)

ددراوین دفرضیی پربنا ، حیات دپرله پسی پیښو له کبله خود په خوده تکامل موندلی .اود ژوندیو موجوداتوتکامل له ساده شکلونو نه پیچلو شکلونو ته صورت نیولی. اصلی پوښتنه دلته ده چې چې آیا ژوندی موجودات په اتفاقی توګه دیو ساده طبیعی بهیرله لارې مینځ ته راغلی اویا داچې دهغوی وجود دیوه پوه اوباخبره خلقت له لوری شوی ؟

دتکامل نظریه ادعا کوی چې بې سا شیان دډیرو پیښو په پایله کی دیو بل ترځنګ راټول شوی اوبیا په بل ګام کې دتصادفاتو په پایله کې دطبیعی پیښو تر اغیز لاندې لومړی دحیات یا ژوند اصلی اوبنسټیزې ستنې اوبیا خپله حیات یی مینځته راوړی. په دې ډول زمان یاوخت ، ماده اواتفاقونه دجوړونکی خواک په توګه پیژندل شوی.
دتصادف اواتفاق لید لوری چې دتکامل یا بشپړیدو په نظریه کی مطرح شوی دعلم اوپوهې له خوا مردود ګڼل شوی . عملی موندنې له دغې ادعا سره په ښکاره تضاد کی دی چې وایی حیا ت دپرله پسی اتفاقاتو په نتیجه کی دطبعی عواملو تر اغیزې لاندی رامینځته شوی. ځکه نن دژوندیو موجوداتو په مینځ کې داسې بیلګې شته چې ډیرپیچلی جوړښت لری ، اوان چې یو حجره لرونکی موجودات هم حیرانوونکی اوپیچلی جوړښت لری چی داتفاق له مفهوم سره په بشپړه توګه تنا قض لری.
هغه خارق العاده جوړښت اوطراحی چې په ژوندویو موجوداتو کې لیدل کیږی ، په ښکاره توګه داجوتوی چې ټول ژوند دیو ستر شعور له لوری چې همغه عالم اوکامل الله (ج) دی خلق شوی.
آیا ژوندی موجودات په احتمالی توګه کیدای شی چی یو له بله مینځته راغلی وی؟ نه هیڅکله هم داسې نه ده. علمی معلومات په تیره بیا فوسیلی موندنې اوپرتلیزه اناتومی په بشپړه توګه ددې خبرې خلاف ده. په حقیقت کی هیڅ د ډاډ وړ دلیل ددې په اړه چې دبشپړتیا بهیر دځمکې په مخ اتفاقی ده وجود نه لری. فوسیلی موندنی داجوتوی چې دژوو بیلابیل ډولونه دتکامل له لارې قدم په قدم په یو اوبل نه دی اوښتی بلکې ټول دغه ډولونه په بشپړه توګه له یو بل څخه بیل اوپرته له کومې ګډې لرغونتیا په یوځلی دخپلو ځانګړو جوړښتونو سره مینځته راغلی. نه الوتونکی له خوزیدونکو څخه مینځته راغلی اونه هم دوچې اوسیدونکی ژوی دکبانو دتکامل له لارې مینځته راغلی. هریوژوی په بیل ډول اوله خپلو ځانګړو اوانفرادی نښانو او ځانګړتیاو سره پیدا شوی ، چې ان ددغې نظریې یعنې دتکامل دنظریی ډیرو نومیالیو پلویانو هم دغه علمی واقیعت منلی اودوی اړشوی چې هغه دخلقت لپاره دشاهد په توګه په رسمیت وپیژنی.
مارک چارنکی دتکامل دنظریی پلوی اولرغون پیژندوکی وایی چې : دتکامل دنظریی داثبات وړاندې ستره مانع فوسیلی موندنې دی. په دغو موندنوکی دداروین دنظریی هیڅ یوه تاییدونکی بیلګه نه لیدل کیږی. دژوو ډولونه په نابېره توګه مینځ ته راخی اوهم په نابېره توګه له مینځه ځی.
هغه پرمختګونه او اوموندنې چې په وروستیو ۵۰ کلونو کی په تیره بیا دلرغون پیژندنې ، میکرولوژی ، جنیتیک اودآناتومی په برخه کی شوی ددې څرګندویی کوی چې دتکامل په اصطلاح نظریه سمه نه ده. ژوندی موجودات په ننی بڼه او له یو بله څخه په جلا توګه دځمکې په سره څرګند شوی. الله (ج) هریو دغه ژوندی موجودات د((کن فیکون)) په امر په جلا جلاتوګه پیدا کړی اودایو قطعی او څرګند حقیقت دی.
.

په نړۍ کې مطلق تعادل

ٱلَّذِى خَلَقَ سَبْعَ سَمَٰوَٰتٍ طِبَاقًا مَّا تَرَىٰ فِى خَلْقِ ٱلرَّحْمَٰنِ مِن تَفَٰوُتٍ فَٱرْجِعِ ٱلْبَصَرَ هَلْ تَرَىٰ مِن فُطُورٍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه چې اووه آسمانه يې له منظمو پوړو سره پيداکړل. په ځير سره ووينه چې آيا درحمن رب په خلقت کې به کومه بې نظمي اونقصان ومومې ؟(الملک ۳).

په ميليونونو ستوری اوکهکشانونه ددنيا دمطلق تعادل په حال کی په خپل تګلوری کی خوځنده دی. ستورې ، سيارې ، سپوږمی نه يواځې په خپل ځان راڅرخی بلکې يو ځای له يوبل سره دداسې يو سيستم په شاوخوا څرخی چې دهغه برخه ګڼل کيږی.

کله هم له سلونه تر درې سوومیلیاردو پوری ستوری په متقاطع مسیرونوکی په حرکت کی وی. خو سره له هغه هم د حیرانتیا خبره دا ده چی هیڅ ټکر ددوی په مینځ کی چې دعالم دتخریب سبب شی نه واقع کیږی. داهغه ستره معجزه ده چې کولای شو موږ يې بيان کړو.

په نړۍ کې دچټکتیا یا سرعت مفهوم ډیر له هغه څه نه پراخ دی چې دځمکنیو مقیاسونو په واسطه اندازه شی. ستورې ، سیاری اوکهکشانونه چې په زرګونومیلیارده ټنه دروندوالی لری په فوق العاده چټکتیا سره په فضا کی په خوځښت کې دی.

لکه ځمکه چې ۱۶۷۰ کیلومتره په ساعت کی راڅرخی. په داسې حال کې چې هغه ډیره چټکه مرمی چې تر دې دمه جوړه شوی ۱۸۰۰ کیلومتره په ساعت کی چټکوالی لری. دځمکې دحجم اوکتلې دلوی والی سره سره وینو چې هغه په چټکی سره خوځښت لری.

دلمر په شاوخوا دځمکې راڅرخیدل شپیته ځلې دمرمی له چټکتیا نه زیات دی یعنی ۱۰۸۰۰۰ کیلومتره په ساعت کی. که په دی چټکتیا سره مو کوم موټر جوړولای شوای په دوه ویشت دقیقو کی به دځمکې په شاوخوا راڅرخیده.

په لمر پوری تړلی ارقام لانور خارق العاده دی. دشمسې منظومی چټکتیا زموږ له تصور نه اوچته ده. هرڅومره چې یو ه منظومه لویه وی په همغه کچه ډیره چټکتیا لری. دشمسی منظومی چټکتیا دکهکشان په مدار کی ۷۲۰۰۰۰ کیلومتره په ساعت کې ده. دشیرې لاری دکهکشان چې څه ناڅه له دوو سوو میلیاردو ستورو نه جوړشوی ۹۵۰۰۰۰کیلومتره په ساعت کی حرکت لری.

په داسې یوه مغلق اوچټک سیستم کی دتصادم اوټکر احتمال ډیر زیات دی ، خو هیڅ داسی ټکر چې ددوی د نه پاییدو سبب شی صورت نه دی نیولی اوپه اصطلاح خپل کرار ژوندته دوام ورکوی. ځکه په نړۍ کې هرڅه دمطلق تعادل په حا ل کې فعالیت کوی چې هغه الله (ج) تنظیم کړی دی. اوڅه ډول چې په مبارک آیت کی لولوپه خلقت کی هیڅ ډول اختلاف موجود نه دی.

په نړۍ کې لطيف ميزان

بیا هم دالملک سورې ۳ آیت ته پام کوو چې وایی: هغه چې اووه آسمانه یی له منظمو پوړو سره پیدا کړل. په ځیر سره ووینه چې آیا درحمن رب په خلقت کی به کومه بې نظی اونقصان ومومې ؟

برسیره پردې:

وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَّرَهُ تَقْدِيرًا

ټول موجودات یی پیدا کړل اوپه خپل کامل حکمت سره یی دهرڅه لپاره حد اوقدر ټاکلی(الفرقان ۲).

دماتریالیزم فلسفې ادعا وکړه چې ټول سیستمونه په طبیعت اونړۍ کې لکه اتومات ماشینونه کارکوی ودهغوی نظم یوه تصادفی پدیده ده. په داسې حال کی چې نن دماتریالیزم دروغجن طبیعت اودداروین فرضیه علماً ناسمه ثابته شوې ده.

دنجوم اوبیولوژۍ په علم کې دشلمې پیړۍ موندنو وښوده چې نړۍ اوحیات دواړه پیداشوی دی. دداروین فرضیه شاته ولاړه او دسترې چاودنې فرضیی ثابته کړه چې نړۍ له هیڅ نه پیدا شوې. وروستیو موندنو وښوده چې په مادی نړۍ کې یو لطیف توازن شته چې دماتریالیسم بې بنسټه طبیعت اوفلسفه ردوی.

دژوندانه لپاره دلازمو شرایطو دلیدو په خاطر وینو چې یواځې ځمکه ددی شرایطو درلودونکې ده. دحیات دبقا لپاره بیشماره شرایط ضروری دی چې په یو وخت کې اوپرته له وقفې نه صورت نیسی. په داسې حال کی چې په سل ګونه میلیارده کهکشانونه اوپه هریوه کې په منځنۍ توګه سل میلیارده ستوری موجود دی اوپه احتمالی توګه په همدغه شمېر ستوری هم موجود دی. پس باید دې ته ځیر شو چې ولی په استثنأیی ډول یواځې په ځمکه کې دژوند شرایط چمتوشوی دی.

هرڅه چې په نړۍ کې شته زموږ دژوندانه شرایط یی برابر کړی ، له لومړنۍ یا سترې چاودنې نه دیوه اتم ترفزیکی ارزښتونو پوری ، داساسی قووله څلورمې سویی نه دستوروپه مینځ کی تر کیمیاوی تعامله پوری ، دهغه نورنه نیولی چې له لمر څخه خپریږی دابو دغلظت تر درجې پوری ، دسپوږمی اوځمکې په مینځ کی له واټنه تر هغو ګازونو پوری چې دځمکی په سر شته ، دځمکۍ د مدارڅخه چې د لمر په شاوخوا راڅرخی تر هغې زاویې پوری چې هغه پرې راتاویږی ، دځمکې ددورانی سرعت څخه چې په خپل ځان راڅرخی دغرونو اوسمندرونو تر فعالیته پوری ، اونورو ټولو زموږ دژوندانه شرایط برابر کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نني ساينس دغه ټول دانساني اصل اولطيف ميزان په توګه مطالعه کوي. دغه مفاهيم ددې ښکارندوی دی چې نړۍ دموادو يو تصادفي ، بې هدفه اوله کنټروله وتلی پديده نه ده بلکې ټوله په يوه ځانګړی دقت سره دانسان دژوند لپاره جوړه شوی ده.

په پورته ياد شوی مبارک آيت کی دخلقت دهماهنګی اودقدر يا ټاکلې اندازې موضوع په هکله پاملرنه وکړی چې دتقدير کلمه يعنې طرح ، اندازه اوله اندازه نيونې سره جوړونه په دغه آيت اوپه نورو آيتونو لکه دالفرقان دوهم آيت کې ذکرشوی.

دطباقا کلمه يعنی په نظم اوهماهنګی کې دالملک دسورې په دريم اونوح دسوری په پنځلسمو آيتونو کې کارول شوی اودتفاوت کلمه يعنې دعدم توافق اوبې نظمی ، نقصان ، مخالفت اوتخريب په مانا ده.

دلطيف ميزان يا Fine Tuning چې دشلمې پيړۍ په پای کې کارول شوی داحقيقت لانورهم روښانوی. په دې وروستيو کې يو شمېر زياتو پوهانو ،ليکوالانو اودنظرخاوندانو روښانه کړې چې نړۍ دتصادفاتو يو ه ټولګه نه ده. بلکې هرڅه ديوه منظمې طرحې له لارې کارکوی چې دانسان دژوند شرايط يې چمتو کړی.

ډاکتر کارل ګيرسن چې يو فزيکپوه دی وايي: په ۱۹۶۰ کال کې فزيک پوهان په دی پوه شول چې نړۍ دانسان دبقا لپاره په ډيرلطافت سره ميزان شوی.

انګيريزی ستوری پيژندونکې پروفيسور جورج اليس وايي: دقوانينو په مينځ کې حيرانوونکی لطيف توازن ددې نړۍ مېنځته راتلل ممکن کړی دی. دډيرې پيچلتيا دکچې په پوهيدو سره هغه څه چې سرته رسيدلی ډيره ستونزمنه ده چې دنړۍ هستۍ ته يوه معجزه ونه وايو.

وَلِلَّهِ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلْأَرْضِ وَإِلَى ٱللَّهِ تُرْجَعُ ٱلْأُمُورُ

اوالله ته دی هغه څه چې په ځمکه اوآسمانونو کی دی. اوټولې چارې به الله ته وړاندې کېږی. (آل عمران ۱۰۹).

دسترې چاودنې چټکتيا

هغه توانمندی چې دسترې چاودنې نه رامينځته شوې او هم دنړۍ آنی جوړښت داثابتوی چې دعالم پيدايښت تصادفی نه دی. دنوميالی فزيکپوه پال ديويس دوينا مطابق که چيرې هغه اتساعی چټکتيا چې له ستر ې چاودنې څخه وروسته رامينځته شوه ديو پرمليارد ميليارد په اندازه (۱/۱۰[۱۸]) بدلون ومومی نړۍ به مينځته نه وای راغلې.

ستيفن هاکبن وايی که دغه دقيقوالی دنړۍ په اتساعی چټکتيا کې که چيرې ديو په سلو زروميليونو په اندازه هم لږ وای نړۍ به مضمحله شوی وای اوخپل اوسنی جسامت ته به نه وای رسيدلې.

څلورګونې قوې:

په نړۍ کې ټول خوځښتونه دڅلورو قوو دتوازن اوکړنې مرهونه دی چې دمعاصر فزيک له خوا تثبيت شوی:

۱- دثقل قوه۲-الکترومقناطيسی قوه۳- ځواکمنه هستوی قوه

۴-کمزوری هستوی قوه چې داټول يوله بله جلا ارزښتونه لری. دبيولوژۍ نوميالی پوه ماليکولی ددې څلورو قوو په مينځ کې فوق العاده توازن په لاندې ډول بيانوی:

دبيلګې په ډول که دثقل قوه زر ميلیارده واری قوی وای په هغه صورت کې به نړۍ ډيره کوچنۍ اودژوندانه موده به ډيره لنډه وای. په منځنۍ توګه به هرستوری زر ميلیارده وارې له لمر نه کوچنی وای اويواځې يو کال به يی عمر درلودلای. له بل پلوه که دثقل قوه کمزوری وای ، هيڅ يوکهکشانی ستوری به نه وای جوړشوای ، دغه راز نورې قوې هم ارزښتناکه دی ، که چيرې ځواکمنې قوې لږ کمزورې وای يواځنی ثابت موجود به هايدروجن وای اونورعنصرونه به موجود نه وای.که چېرې له الکترومقناطيسی قوی څخه لږ قوی وای ، په هغه صورت کې به داتومونو هستو يواځې دوه پروتونه درلودلای يعنې هايدروجن به په نړۍ کې وجود نه درلودلای. ستوری اوکهکشانونه به څه ډول چې اوس دی هسې به نه وای. په ښکاره توګه که چېرې يوې له دغو قوو څخه خپله دقيقه کچه نه درلودلای نه به کوم ستوری نه به کهکشان نه به اتوم اونه به ژوند وجود درلودلای.

دآسمانی جسمونو په مينځ کې واټن

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خلاکې دآسمانی جسمونو توزیع اوددوی په مینځ کې سترواټن دځمکې دوجود لپاره ډیر اړین دی. دآسماني جسمونو په مینځ کې واټن داسې حساب شوی چې څو ځواکمنې قوې دځمکې په سر ژوند تأمینوی. مایکل دنتن دستورو اوثواقبو په مینځ کې دواټن په هکله وایی:

((دثواقبو اوستورو ترمنځ واټن ډیر ارزښتناک دی. زموږ په کهکشان کې دستورو ترمنځ واټن دیرش میلیونه میله دی ، که دغه واټن لږ څه هم لږ وای دستورمدارنو یوله بل سره لګیدل. اوکه دغه واټن لږڅه ډیر وای ثواقب به داسی خپریدل چې دځمکې غوندې سیارې جوړیدلای نه شوې. نو دثواقبو وړانګې اوخلا په یوه دقیق نظم اوټاکلوواټونونو باید ترسره شی څوچې دژوند بهیر جاری پاتې شی.))

دثقل قوه:

که دثقل قوه لږڅه خواکمنه وای ، دځمکې په سربه ډیر میتان اوامونیا راټول شوی وای چې ژوند به یې ناممکن کړی وای.

دځمکې اولمر په مینځ کې واټن:

دغه واټن که لږ څه ډیر وای ځمکه به ډیره سړه وای ، داوبو دوران به له مینځه تللی وای اوټولې به کنګل شوې وای. اوکه چیرې ځمکه په ډیره لږه کچه لمر ته نږدې وای نوهرڅه به سوزیدلی وای.

دځمکې د پوښ پریړوالی:

که دځمکې باندنی پوښ لږڅه پریړ وای له خلانه به یې ډیراکسیجن ځان ته جذب کړی وای . اوکه چېرې دځمکې باندنې پوښ لږ څه نازک وای نو اورغورځونې به ژوند دځمکې په سر ناممکنه کړی وای.

دځمکې دڅرخیدو چټکتیا:

که چېرې دځمکې پر ځان راڅرخیدنې چټکتیا لږڅه لږ وای دشپې اوورځې په مینځ کې به دتودوخې درجې ډیر توپیر درلودلای اوکه چېرې لږ څه هم دغه چټکتیا ډیره وای نو دبادوونو چټکتیا به دومره ډیره وای چې توپانو اوبربوکیو به ژوند ناممکنه کړی وای.

دځمکې مقناطیسی ساحه:

که چېرې دځمکې مقناطیسی ساحه لږڅه ځواکمنه وای نو ستر الکترومقناطیسی توپانونه به رامینځته شوی وای. اوکه چېری دغه ساحه لږڅه کمزورې وای ځمکې به دهغو مضره ذراتو په وړاندې چې له لمر څخه خپریږی خپل محافظت له لاسه ورکړی وای. چې په دواړوصورتونو کې به ژوند ناممکنه شوی وای.

د البدو اغیزه Albedo Effect:

دالبدواغېزه دهغې روښنایی دکچې داندول یاتناسب څخه عبارت دی چې دځمکې له لاری جذبیږی اوانعکاس ورکول کیږی.که دغه تناسب لږ څه ډیر وی هرڅه به کنګل شوی وای اوکه یوڅه لږ وای نو هغه تولې واوارې اویخونه چې پر ځمکه شته ویلی شوی به وای اوهرڅه به یې لاندې کړی وای اوروسته به هرڅه سوخیدلی وای.

پرځمکه داکسیجن او نایتروجن په مینځ کې اندول:

که دغه اندول ډیر وای نو دژوند فعالیت به ډیر چټک وای اوکه لږ وای دژوند فعالیت به ډیر سست وای.

دځمکې پر سر دکاربن دای اکساید اواوبو په مینځ کې اندول:

که چېرې دغه اندول ډیر وای هوا به ډیره توده وای اوکه چېرې لږ وای نو هوابه ډیره سړه وای.

داوزون دپوړپریړوالی:

که چېر ی داوزن دپوړپریړوالی ډیر وای دځمکې تودوخه به ډیر لږ وای ، اوکه دغه پریړوالی لږ وای نو دځمکې تودوخه به ډیره زیاته شوی وای اودلمر دزیان لرونکو وړانګوڅخه به هم مخنیوی نه شوای کیدلای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زلزله:

که چېرې زلزلې اودځمکې ښویدنې پېښې ډېرې وای ځمکه به تل دښوریدو په حال کې وای اوکه چیرې لړې وای نو په سمندرونو کې به ژووې له خوراکي توکوڅخه محرومه پاتې شوي وای اوله مينځه به تللي وای اوله دی سره به دهغو ژوو لپاره دخوړرو دتوکوکمښت رامېنځته شوی وای چې هغوی له سمندری خوړو نه ګټه اخلي.

د ځمکې د انحناً زوایه

ځمکه دخپل مدار پر سر د۲۳ درجو زاویې په اندازه خمه شوې ده. چې داکړوپوالي دموسومونو دجوړيدولامل ګرځی . که چیرې دغې انحناً لږ څه توپير درلودلای ددوبی تودخه اودژمی ساړه به له زغم څخه وتلي وای.

دلمر جسامت:

کوچنۍ لمر به دځمکې دکنګل وهلو لامل ګرځيدلای وای اوکه لوی وای دسوځيدولامل به ګرځيدلای وای.

دلمراوسپوږمۍ په مينځ کې دراکښلوقوه

که دغه قوه لږ څه ډېره وای ، دځمکې پر حرکت اودسمندرونو په جزرومد باندې به یې ژورې اغیزی اېښې وای ، اوکه دغه قوه لږه وای دځمکې پر تودوخه به یې ژورې اغیزې کړې وای چې دانسان ژوند به کې ناممکنه وای.

دځمکې اوسپوږمۍ په مينځ کې واټن:

که دغه واټن لږ څه لږ وای سپوږمۍ به لمر ته جذبه شوې وای اوله ځمکې سره به یې ټکر کړی وای اوکه دغه واټن ډېر وای نو سپوږمۍ به په خلأ کې سرګردانه وای اوله ځمکې څخه به بيله شوې وای. حتی که ډېر لږ هم دځمکې اوسپوږمۍ په مينځ کې واټن فرق کړی وای دډېرو خطرلرونکو جذراومد لامل به ګرځيدلای وای اودځمکې ټولې ټيټې سطحې به تراوبو لاندې شوې وای . دسمندرونو دتودوخې درجه به لوړه شوې وای اوهغه ژوی چې هلته دی هغه به له مينځه تللي وای.

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ

دځمکې اوآسمانونو په پيدايښت کې اودشپې اوورځې په تفاوت کې دپوهې دخاوندانو لپاره روښانه دليلونه شته (آل عمران ۱۹۰).

دځمکې دتودوخې درجه اودکاربن له برکته ژوند:

دکاربن شته والي چې دټولو ژوو اساس یا بنسټ جوړوی دځمکې دتودوخې له ټاکل شوې درجې سره اړیکه لری ، کاربن دعضوی ماليکولونو لپاره حتمی برخه ده چې دژوندانه بنسټ جوړوی. نو له همدې کبله دځمکې تودوخه بايد يواځې اويواځې همدااوسنۍ حالت ولری.

هغه څه مو چې تراوسه وويل هغه يواځې يو لږ څه اړين توازونونه دی چې دژوندانه ددوام لپاره اړين ګڼل کيږی اوټول داجوتوی چې داپيدايښت یا خلقت دتصادف پربنا نه دی.

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

الله (ج) دآسمانونو اوځمکې خاوند دی ا و الله (ج) پر هرڅه توان لری . (آل عمران ۱۸۹).

دستورو ، لمر اوسپوږمۍ په مينځ کې دجوړښت توپير

اولمر مو لکه روښانه ځراغ وګرځاوه (النباء ۱۳)

وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ډول چې څرګنده ده په شمسي ټولګه کې يواځنی روښانه سرچينه لمردی. دټکنالوژۍ په پرمختګ سره ستوری پيژندونکی په دې پوه شول چې سپوږمۍ دنورسرچينه نه ده اوخپله روښنايي له لمرڅخه ترلاسه کوی.اودسراج کلمه دځراغ په مانا کنايه ده له لمرڅخه چې دروښنايي اوتودخې سرچينه ده.الله (ج) په قرآنکريم کی دلمر ،سپوږمۍ اوستورو لپاره بيلابيلې کلمې کارولی.اوپه دې توګه يی آسمانی جوړښتونو کې توپير روښانه کړی.

ااوسپوږمۍ يی نور اولمر يی روښانه ځراغ وګرځاوه. (نوح۱۶).

په دغه آيت کی د "نور" کلمه دسپوږمۍ لپاره کارول شوې اود "سراج" يا ځراغ کلمه دلمر لپاره. دسپوږمۍ ستايل په روښانه نور انعکاس موندونکی اوبی حرکته شوی اولمر يی په داسې توګه ښوولی اوستايلی لکه چې يوځه سوزی .

وَجَعَلَ ٱلْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ ٱلشَّمْسَ سِرَاجًا

اوتل د روښنايي سرچينه وی. برسيره پردې دستوری لپاره دنجم عربی لغت کارول شوی چې دظاهريدونکی يا ښکاره کيدونکی مانا لری . بل لغت چې دستوری لپاره

کارول شوی ثاقب دی چې په خپله د سوزيدونکی ځيز مانا لری ، چې دتيارو روښانوونکی اوځليدونکی هم ګڼل کيدای شی.

النَّجْمُ الثَّاقِبُ

هغه ځليدونکی ستوری چې په تيارو کې ځليږی . (الطارق ۳).

په اوسنی زمانه کې موږ پوهيږو چې سپوږمۍ له ځانه نور نه لری اوخپل نور له لمر څخه اخلی چې دسپوږمۍ په سر لوېږی اوبيا هغه ته انعکاس ورکوی. اوهم پوهيږو چې لمر اوستوری خپله خپل ځانه نور ورکوی . دغه موضوع کانې داسې وخت کې قرآن يادې کړی چې انسانانو ددې مسألی دپوهيدو لپاره څه په لاس کې نه درلودل.

مدارونه اوځرخيدونکې نړۍ

دنړۍ دتعادل يو مهم دليل په ټاکل شوو لورو دآسمانی جسمونو خوځښت دی . ستوری اوسپوږمی ټول په خپل محور او له هغه سيستم سره چې دوی په کې قرار لری. راځرخی. نړۍ له يوه لطيف توازن سره تل خوځښت لری ، کټ مټ لکه ديو ماشين ځرخ.

په نړۍ کې دليدو وړ له سلو ميلياردو ډير کهکشانونه شته چې هرکوچنی کهکشان په ځان کې ميلياردونه ستوری لری اولوی کهکشان له زرو ميلياردو زيات ستوری لری . ډيری دغه ستوری ځانته سياری لری اوسياری يی بيا سپوږمکی لری. آسمانی جسمونه ډير دقيق محاسبه شوی مدارونه او لوری وهی. اوپه ميلوينو کلونو په دغه لاره کې له نقصانه پرته اوپرته له دې چې په توازن کی يی څه بدلون راشی خوځښت لری. برسيره پردې ډير شمېر لکۍ لرونکی ستوری هم په خپل ټاکلی لورخوځنده دی.

مسيرونه يا تګلوری څو آسمانی جسمونو ته نه وی محدود شوی ، لمريزه منظومه اونورکهکشانونه دنورو کهشکانونو په شاوخواهم راځرخی. هرکال لمريزه منظومه اونورکهکشانونه له ځمکې سره يوځای پنځه سوه کيلومتره له خپل پخوانی ځای نه بيځايه کيږی. له دې نه ځرګنديږې چې له اصلی لوری نه ډير لږ اوښتون دنړۍ دپای سبب کيدای شی. دبيلګې په توګه که چېرې ځمکه له خپل اصلی تګلوری نه يواځې دری ملی متره انحراف وکړی ډيرې بدی پايلې به ولری . ځمکه دلمر په شاوخواکی دخوځښت په وخت کې وروسته له هرو اتلسو ميلو نه ۲،۸ ملی متره له مستقيمې کرښې نه انحراف کوی څو چې يو بيضوی تګلوری ووهی ، که چېرې دغه انحراف ۳ ملی متره شی دتباهی لامل به شی. ان که دغه کوږوالی ددوه اعشاريه اتو پرځای دوه نيم ملی متره هم شی دځمکې دڅرخيدو مدار به ډير لوی شی او ټول به ساړه ووهی. که انحراف يا کوږوالی له درې ملی مترو نه ډير شی ټول ژوی به وسوځې اومړه به شی . قرآن په خپل محور باندی دآسمانی جسمونو خوځښت تاييدوی.

وَٱلسَّمَآءِ ذَاتِ ٱلرَّجْعِ

قسم پر هغه آسمان چې راګرځيدونکی دی. (الطارق ۱۱)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقران دنازلیدو په وخت کې خو ټکنالوژی دی حد کې نه وه چې ټول جسمونه چې یوله بل نه لری ول ووینی. اوځوک نه توانیدل چې وپوهیږی خلا دمدارونو درلودونکی ده څه ډول چې په دې آیت کې راغلی:

وَٱلسَّمَآءِ ذَاتِ ٱلۡحُبُكِ

قسم په هغه آسمان چې په هغه کې کړی وړی لارې دی.

(الذاریات ۷).

دلمر تګلوری

په قرآن کی راغلی چې سپوږمی اولمرد ټاکلی تګلوری په خواحرکت کوی.

وَهُوَ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلَّيۡلَ وَٱلنَّهَارَ وَٱلشَّمۡسَ وَٱلۡقَمَرَۖ كُلّٞ فِي فَلَكٖ يَسۡبَحُونَ

اوهغه (الله)دی چې شپه اوورځ لمر اوسپوږمی یی پیداکړل چې هریو په خپل ټاکلی مدار باندې خوځښت لری. (الانبیاء ۳۳).

دلمر نه سکون او په ځانګړی لوری یی خوځښت په بل آیت کی هم بیان شوی:

وَٱلشَّمۡسُ تَجۡرِي لِمُسۡتَقَرّٖ لَّهَاۚ

اولمر په خپل مدار کی ځرخیږی. (یس ۳۸).

دغه یاد شوی حقیقتونه چې پخوا په قرآن کې ذکر شوی اوس اوس زمونږ په زمانه کی موندل شوی. دستوروپیژندونکو له شمېر سره سم لمر په یوه ډیر ګړندی خوځښت سره یعنی اووسوه شل زره کیلومتره په یو ساعت کی په حرکت کی دی. یعنی چې دورځی داووه لسو میلیونو کیلومترو په شاوخواکی مزل وهی اوله لمر سره سم ټولې سیارې اواړونده سپوږمی یی هم دا لاره وهی.

دسپوږمی مدار

وَٱلۡقَمَرَ قَدَّرۡنَٰهُ مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَٱلۡعُرۡجُونِ ٱلۡقَدِيمِ
لَا ٱلشَّمۡسُ يَنۢبَغِي لَهَآ أَن تُدۡرِكَ ٱلۡقَمَرَ وَلَا ٱلَّيۡلُ سَابِقُ ٱلنَّهَارِۚ وَكُلّٞ فِي فَلَكٖ يَسۡبَحُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوهم مو دسپوږمۍ خوځښت ټاکلو منزلونو ته مقررکړ څو چې دکجورې دنرۍ اوزړې ښاخې په څېر راوګرځی. نه لمر ته ښایی چې سپوږمۍ ته ورسیږی اوشپې اوورځې مخکې شی اوهریو په خپل ټاکلی مدارکې حرکت کوی. (یس 39-40).

سپوږمۍ لکه دستوروپه شان په یوه مستقیم مدار کې حرکت نه کوی. په داسې حال کې چې دځمکې په شاوخوا راڅرخی ځینې وخت شاتګ کوی اوځینې وخت مخکې کیږی . ځکه چې په عین وخت کې له ځمکې سره یوځای دلمر په شاوخوا هم راڅرخی اوخوځښت یی په فضا کې لکه دیوه منظم مارپیچ په شان ده چې دسپوږمۍ داډول حرکت په خلأ کې قرآن دکجورې یاخرما زړې ښاخې ته تشبیه کړی ده.

په خلأ کې دسپوږمۍ خوځښت

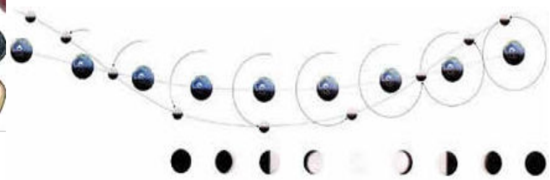

سپوږمۍ په خلاکې

دکجورې   وچه شوې

ښاخه

له شک پرته چې دستوروپیژندونکولپاره هغه مهال کله چې قران نازلیده ناممکنه وه چې څوک دسپوږمۍ په دغه حرکت باندی پوه شی . په پاک قرآن کې دسپوږمۍ ددغه حرکت بیان چې دټکنالوژی له لاری اوس اوس کشف شوی یوه معجزه ګڼلی شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقمری یا سپوږمېزکال محاسبه

هُوَ ٱلَّذِى جَعَلَ ٱلشَّمْسَ ضِيَآءً وَٱلْقَمَرَ نُورًا وَقَدَّرَهُۥ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا۟ عَدَدَ ٱلسِّنِينَ وَٱلْحِسَابَ

هغه دی چې لمر یې ځلیدونکی اوسپوږمۍ یې نورانی وګرځوله اودهغو لپاره یې منزلونه وټاکل څوچې ددغو شمېرو له لاری په کلونو اووخت باندی پوه شی. (یونس ۱۰).

په دغه آیت کی الله (ج) روښانه کړی ده چې دسپوږمۍ خوځښت دکلونو دشمېرلو لپاره یو وسیله ده دغه راز داجوتوی چې دوخت شمېرنه دسپوږمۍ دخپل ټاکلی موقیعت په لوری په تګلوری کې صورت نیسی . اوداځکه چې دسپوږمۍ اوځمکې اوسپوږمۍ اولمر په مینځ کې زاویه تل په بدلون کی ده ، سپوږمۍ په بیلابیلو وختونو کې په ډول ډول څېرې سره ګورو کله کوچنۍ اوکله هم غټه . برسیره پردې موږ سپوږمۍ ځکه لیدلای شوچې دلمر روښنایی ته انعکاس ورکوی. په هغه کچه نور چې له سپوږمۍ نه موږ ته رارسی هرشپه بدلون مومی دهمدی بدلونونو له مخې موږ کولای شو په ښه توګه دمیاشتو ورځو اوکلونو حساب وکړای شو.

دقمری اوشمسی کلونو په مینځ کی توپیر تقریباً یوولس ورځی دی چې دغه توپیر ته دقرآن په یوه آیت کې اشاره شوی ده.

وَلَبِثُوا۟ فِى كَهْفِهِمْ ثَلَٰثَ مِا۟ئَةٍ سِنِينَ وَٱزْدَادُوا۟ تِسْعًا

اوهغوی په سوری کی دری سوه کاله اونهه کاله نور ورزیات شوی پاتی شول.(الکهف ۲۵).

- یوه قمری میاشت په منځنۍ توګه 29.55039 ورځې وی.
- یو قمری کال 354.603948 ورځی وی .
- یو شمسی کال365.2411 ورځی وی.
- $309 \times 354.603948 = 109572 = 300 \times 365.2411$
- نو دری سوه شمسی کلونه برابردی له دری سوه نهو قمری کلونو سره .
- څه ډول چې وینو قرآن په غار کی داصحاب کهف پاتې کیدل په دواړو شمی اوقمری کلونو

شمېرلی اوروښانه کړی اود(۹) کلونو توپیر یی هم شمیرلی دی (والله اعلم). له شک پرته قرآن چی داسې دقیق اوعلمی معلومات چی ان داوسنی پېړۍ دمعلوماتوتو نه هم اوچت دی ستره معجزه ده.

دثقل قوه اوخوځښتونه په مدارونو کې

فَلَآ أُقْسِمُ بِٱلْخُنَّسِ ٱلْجَوَارِ ٱلْكُنَّسِ

قسم دی په بیا راګرځیدونکو ستورو چې په ګرځیدو راشی اوپه خپل منزل کې پټ شی. (التکویر ۱۶-۱۵)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخنس کلمه یعني انقباض اوبيا راکرځيدل او له ډاره کړوپيدل چې جمع يې يو ټاکلی تکلوری دی (ننوتل خپلې ځالې ته اويا خوځښت ديوکورپه لور اوپه هغه کې پټيدل) . دالجوار کلمه جاريه جمع ده اومانايي ديوه خوځنده اوبهيدونکې څيز ده. ددې کلمو دمانا ګانو په پام کې نيولو سره داسې اټکل کيږی چې پورتنی آيتونه دثقل دمرکز اوپه خپل مدار دحرکت لور ته اشاره کوی. دغه کلمې دابيانوی چې په مدار کې خوځښت دثقل له مرکز نه منشأ اخلی . دخنس کمله خپل مرکز اوهم دلمر لوری ته دجذبيدو ښکارندويی کوی. (والله اعلم) دثقل قوه چې په نړۍ کې شته دنيوتن له خوا په ۱۷ او۱۸ پيړی کې محاسبه شو. دالجوار کلمه په مدارونو کې دحرکت لورته اشاره ده چې له مرکز نه دفرار دقوې اومرکز ته دجذب دقوې (دثقل قوه) دعمل په پايله کې منځته راځی. ددې درې کلمو کارونه په پورتنيو آيتونو کې ددې يادونه کوی چې سلګونه کاله مخکې په قران کې دهغی پراهميت باندی ټينګار شوی دی.

کروی(ګرده) ځمکه

يُكَوِّرُ ٱلَّيۡلَ عَلَى ٱلنَّهَارِ وَيُكَوِّرُ ٱلنَّهَارَ عَلَى ٱلَّيۡلِۖ

شپه په ورځ کې راتاووی اوورځ په شپه کې راتاووی. (الزمر ۵).

هغه کلمې چې دنړې په هکله دمعلوماتو لپاره په قرآن کې کارول شوی ډيرې مهمې دی. په دې آيت کې دتکوير کلمه راڅرخيدل يا راتاوول ژباړل کيږی ، لکه دلنګی تاوول . ددغه آيت معلومات د ورخواوشپو په يو بل کې د را تاوولو يا راڅرخولو دځمکی شکل يا بڼه روښانوی . داقضيه په هغه صورت کې دامکان ورده چې ځمکه کروی يا ګرده بڼه ولری . قران کريم دځمکې ګرد والی په اوومه ميلادی پيړی کې بيان کړی په داسې حال کې چې ستوروپيژندونکو هغه وخت ځمکه اواره اومسطح ګڼله اوخپلې تولې علمی شمېرنې يې داوراې سطحی پر بنسټ کولې. اوپه پای کې دادی په دی ورستيو پيړيو کې ستوری پيژندونکی اوپوهان په دې مسأله پوه شوی دی.

دځمکې دڅرخيدو لوری

وَتَرَى ٱلۡجِبَالَ تَحۡسَبُهَا جَامِدَةٗ وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ ٱلسَّحَابِۚ

اوغرونه وينی اوګومان کوی چې ولاړ دی خو هغوی لکه چټکې ورېځې خوځښت لری. (النمل ۸۸).

دغه آيت نه يواځې دځمکې حرکت بلکې دحرکت لوری هم بيانوی. دوريځو ددرنو کتلو دخوځيدو لوری چې دری نيم څلورزره متره دځمکې له سطحې پورته وی تل دلويديز له لوری نه دختيز لوری ته وی.له همدې کبله تل دهوا دحالاتو دپوهيدو لپاره لويديز لوری ترمطالعې لاندی نيول کيږی. هغه مسأله چې په سلګونو کاله مخکی په قرآن کې ياده شوی اوس اوس کشف شوې چې ځمکه په خپل ځان له لويديز نه دختيز لوری ته څرخيږی.

دځمکې شکل Geoid

وَٱلۡأَرۡضَ بَعۡدَ ذَٰلِكَ دَحَىٰهَآ

اوبيا يې ځمکه خپره کړه(النازعات ۳۰).

د(دحا) کلمه په عربی کې دښويونکی مانا لری چې د "دحو" له ريښې څخه دخپريدو نه اخستل شوی. دغه راز دپوښونکی اوزينت (ښکلا) ورکونکی په مانا هم کارول شوی برسيره پردې دحو په يوه سوری کې ديوه غونډوسکی يا ديوه ګاټی داچولو په مانا هم کارول کيږی . دغه راز بله کلمه لکه د اوښ مرغۍ (شتر مرغ)دځالی جوړولو ، دځای پاکول له وړو ډبرو نه اودهګۍ ځای هم له دحو نه اخستل شوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په حقیقت کی ځمکه ګرده بیضوی ده چې دغه دځمکې کیښودل یا ننښځل شوی کره د Geoid په نامه یادیږی. له دې کبله ددحا کلمه دځمکې دشکل په هکله مهم معلومات راکوی. په داسې حال کې چې په سل ګونه کاله وروسته له اسلام نه هم خلکو ځمکه اواره انګیرله.

دځمکې قطرونه اوخلأ

يَٰمَعۡشَرَ ٱلۡجِنِّ وَٱلۡإِنسِ إِنِ ٱسۡتَطَعۡتُمۡ أَن تَنفُذُواْ مِنۡ أَقۡطَارِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ فَٱنفُذُواْۚ

ای پیریانو اوانسانانو که کولای شی دځمکې اوآسمانونو په قطرونوو کې لاره وکړی بیا ورننوځی.

(الرحمن ۳۳).

په دغه آیت کی روښانه شوې چې ځمکه اوآسمانونه قطرونه لری . اوددغې موضوع شرح چې ځمکه اوآسمانونه دقطرونو درلودونکی دی یوه معجزه بلل کیږی.
که یو جسم بشپړ کروی وی کولای شوی یواځې یو قطر ولری . یو جسم هغه وخت څو قطرونه درلودلای شی چې کره نامنظمه وی. چې دا دځمکې پر بیضوی والی یو دلیل ګڼل کیدای شی.
برسیره پردې د انشتین دنسبیت دفرضیې مطابق نړی تل د ودې په حال کې ده. مانا داچې خلأ پراخیږی اودکهکشانونو ترمنځ واټن ډیریږی.پس دځمکې اوآسمانونو قطرونه هم ثابت نه دی چې یو قطر ورته وکارول شی ، بیا نو په قرآن عظیم الشأن کې داقطار دکلمې کارونه په خپله یو حکمت دی..

دځمکې دچاپیریا ل پوړونهAtmosphere

یوه مسأله چې په قرآن کې روښانه شوې هغه داده چې آسما ن اووه پوړونه یا طبقې لری:

ثُمَّ ٱسۡتَوَىٰٓ إِلَى ٱلسَّمَآءِ فَسَوَّىٰهُنَّ سَبۡعَ سَمَٰوَٰتٖۚ

اوبیا یی آسمانونو ته پام وګرځاوه اوهغه یی اووه ډوله آسمانونه تنظیم کړل. (البقره ۲۹).

دسماوات کلمه دځمکې په سر دآسمانونو اوهم دکایناتو په مانا کارول شوی. له پورتنی آیت نه داسې مطلب اخستل کیږی چې آسمان یا دځمکې چاپیریال له اوو پوړونو جوړ شوی.
نني پوهې هم دآسمان یا دځمکې چاپیریال پوړونه تثبیت کړی ، چې هریو پوړ فزیکی ځانګړتیاو له اړخه اودګازونو اوندنو دډول له کبله له یو بل نه توپیر لری.
دځمکې دچاپیریال پوړونه عبارت دی له :

- Troposphere تروپوسفیر چې له ۸ نه تر ۱۵ کیلومتره پورته دځمکې له سطحې قرار لری اوزموږ اودوربخو دګتی ور هوا په کې ده.
- Stratosphere ستراستوسفیر چې له ۱۵ تر ۵۰ کیلومترو پوری پورته د ځمکې له سطحې نه قرار لری اوډیری داوزون ګازلری چې دماوراً بنفش له زیان لرونکو وړانګو څخه مخنیوی کوی. دتودخې درجه ددې پوړ په بیلابیلو ساحو کې ډیرتوپیر لری اودلوړوالی په زیاتیدو سره تودوخه کمیږی.
- Mesosphereمیستوسفیر یا منځنی پوړ چې ۵۰ نه تر۸۵ کیلومتروپوری دځمکې له سطحې پورته ساحه احتوا کوی اودارتفاع په زیاتیدو سره دحرارت درجه هم ټیټیږی اوتر منفی ۷۳ درجو پوری رسیږی.
- Thermosphereترموسفیر دغه پوړ چې ۸۵ تر ۶۴۰ کیلومترو پوری پورته دځمکې له سطحې نه ده ، په دې پوړکې دماوارالبنفش وړانګې دآیونونو اومثبتو چارچونو دجوړیدولامل ګرځی.
- (Ionosphere) آیونوسفیر چې دتودوخې درجه په هغه کې ډیره جګه ده اوتر ۲۵۰۰ دسانتی ګرید درجو پوری رسیږی. دغه پوړ تول ځږبرسیګنالونه چې له ځمکی نه تښتی هغو ته انعکاس ورکوی اوبیایی ځمکې ته رالیږی.
- Exosphere ایکسپوسفیر یا بهرنۍ پوړ چې له ۵۰۰ نه تر ۱۰۰۰ کیلومترو پورته دځمکې له سطحې نه قرار لری او وروستۍ برید یی تر لسوزروکیلومتروپوری رسیږی.

17

- Magnetosphere مګنیتو سفیر دځمکې مقناطیسی ساحه چې تر لسو زرو کیلومترو پورې رسیږي.

قران فرمایي:

وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا

هرآسمان ته یی دنده وروسپارله (۱۲ فصلت)

په ریښتیا سره هم څه ډول به یی چې په وروستیو مخونو کی ولولو هریو له دې پوړونو نه دځمکې دمخ دژوندانه لپاره ډیرې مهمی دندې په غاړه لری لکه دباران جوړول ، دزیان لرونکو وړانګو مخنیوی اونور.

أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا

آیا نه وینئ چې الله (ج) څه ډول آسمانونه په اوو پوړونو کې پیداکړل. (نوح ۱۵).

دطباقا کلمه دطبقو یا پوړونو په مانا داځرګندوی چې هرپوړ په منظمه توګه یو پربل باندی قرارلری. اودآسمان له اوو طبقو څخه هدف کیدای شی دځمکې دشاوخوا چاپیریال اووپوړونو څخه وی اوننی علم داثابته کړې چې دغه شین آسمان هماغه دځمکې چاپیریال دی له بیلابیلو پوړونو سره چې په سلګونو کاله مخکی قران ذکرکړی.

ساتونکی چت

په قرآن کې الله (ج) دآسمان یوه مهم صفت ته اشاره کوی.

وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَّحْفُوظًا

اوآسمان مو ساتندوی چت وګرځاوه(الانبیاء ۳۲).

دشلمی پیړۍ څېړنو دآسمان دغه صفت موندلی: دځمکې چاپیریال دژوندانه دساتنې لپاره اساسی دنده لری. ځمکه دثاقب شهابونو نه ژغوری . دلمر وړانګې فلتر کوی اوهغه برخی یی چې دژوند لپاره زیان لرونکی دی دفع کوی. په داسې حال کې چې دلمر هغه وړانګې چې دژوندانه لپاره لازمی اوګټورې دی هغو ته اجازه ورکوی. دماورای بنفش زیاتره وړانګې چې خطرلرونکی دی داوزون په پوړکې جذبیږی اویواځې یو لږڅه چې دنباتاتو دفوتو سنتیز عملیې اوتولو ژوو لپاره اړینې دی ځمکې ته رارسیږی. اوبله دنده یی له بی ساری یخنۍ نه دځمکې دسطحې ساتنه ده چې په خلأکې منفی ۲۷۰ درجو ته رسیږی. برسیره پردې هوا Magnetosphere دځمکې مقناطیسی ساحه چې دون آلن بلت په نامه یادیږی هم دیوه ساتونکی پوښ په توګه دزیان لرونکی وړانګو په وړاندې عمل کوی. دغه زیان لرونکې وړانګې چې تل له لمر اوستورو څخه خپریږی دژوو لپاره وژونکی دی.
دون آلن بت په هکله ډاکتر هوګ روسن وایی: په حقیقت کې ځمکه له ټولو هغو ستورونه چې په شمسی منظومه کې دی لوړ کثافت لری دځمکې په هسته کې داوسپنې اونکلو شته والی دځمکې په شاوخوا دیوې ځواکمنی مقناطیسی ساحی دجوړیدولامل ګرځیدلی. دغه مقناطیسی ساحه دون آلن په نامه یوه محفظه جوړوی چې ځمکې دزیان لرونکی وړانګو له بمباره ژغوری.
که چېری دغه محفظه نه وای دځمکې پرسر به حیات موجود نه وو. هغه یواځنی بله ستوری چې ډبرینه مقناطیسی محفظه لری مریخ دی. خو ځواکمنی یی سل ځلی دځمکې له ساحی څخه کوچنۍ ده. دزهرې ستوری مقناطیسی ساحه نه لری.
هغه انرژی چې په دې وروستیو کلونو کې د یوې آسمانی چاودنې په پایله کې منځته راغلی په دوهمه نړیواله جګړه کې په هیروشیما کې دکارول شوی بم سل میلیارده برابره اټکل شوی ده.
لنډه داچې دځمکې پرسر یو بشپړسیستم په کاردی چې ځمکه یی چاپیره کړی او له باندنیو خطرونو څخه یی ساتی . اودغه موضوع قرآن څوارلس پیړۍ مخکې بیان کړی ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستنیدونکی آسمان

وَٱلسَّمَآءِ ذَاتِ ٱلرَّجۡعِ

قسم دی په بیا راګرځیدونکی آسمان (الطارق ۱۱).

د "رجع"کلمه دراګرځیدو اوبیا لېږلوپه مانا ده. څه ډول چې پوهېږو دځمکې چاپېریال له پوړونو یا طبقو څخه جوړشوی او هرپوړدځمکې لپاره یوه مهمه دنده لری ځېرنو ښودلې چې یو یی ځمکې ته دوړانګو اونورو شیانو دراتلو مخنیوی کوی اوبیرته یی فضا ته لیږی اوهغه څه چې له ځمکې څخه خیږی هغه بیا ځمکې ته ستنوی. دبیلګې په ډول :

- تروپوسفیر د ۱۵-۱۳ کیلومترو په واټن کې داوبو بخارچې دځمکې له سطحی نه هوا ته خیږی جامدوی اوبیرته یی په اوبو بدلوی اودباران په توګه یی ځمکې ته راګرځوی.
- د ۲۵ کیلومترو په جګوالی ستراتوسفیر یا داوزون پوړ دماورای بنفش وړانګې فضا ته بیرته ګرځوی.
- د ایونوسفیر (Ionosphere) پوړ توليې رادیوی څپې چې دځمکې له لوری خپریږی دځمکې بیلابیلو برخو ته لیږدوی. یعنی درادیو لپاره لکه د یوې مصنوعی قمرپه څیر کارکوی. نو بیا داپوړ دبیسیم ،رادیو اوتلویزیون اړیکې په اوږدو واټنونو کې برابروی.
- Magnetosphere یا مقناطیسی پوړ زیان لرونکې وړانګې چې له لمر اونورو ستورو نه راځی هغه دفع کوی.

دغه حقیقتونه چې په شلمه پیړۍ کې موندل شوی د قرآن علمی معجزې دې.

دځمکې طبقې یا پوړونه

ٱللَّهُ ٱلَّذِي خَلَقَ سَبۡعَ سَمَٰوَٰتٖ وَمِنَ ٱلۡأَرۡضِ مِثۡلَهُنَّ

الله (ج) هغه ذات دی چی اووه آسمانه اوهغو غوندې اووه ځمکې یی پیداکړی. (الطلاق ۱۲).

دجیولوژی علم هم په دې باوردی چې ځمکه اووه پوړه لری:

۱- داوبو کلک قشر Lithosphere (water)

۲- کلکه برخه یا وچه Lithosphere (land)

۳- پوکه برخه Asthenosphere

۴- پورتنۍ پوښ Upper Mantle

۵ -کورنۍ پوښ Inner Mantle

۶- بهرنۍ هسته Outer core

۷-کورنۍ هسته Inner core

لیتو سفیرچې Lithos دډبری په مانا له کلمې څخه اخستل شوی دځمکې پوښ جوړوی. دغه پوړدنوروپوړونو په پرتله ډېر نازک دی اوپریوالی یی له سمندرونو لاندې ۸۰ کیلومترو ته رسیږی.دغه له نوروپوړونو څخه کلک اوسوړدی.

استنوسفیر چې د Asteno یاکمزوری له کلمې نه اخستل شوی دغه پوړ له نیمه جامداو ویلی شوواوسروموادو نه جوړشوی پوړدی. فکر کیږی چې لتوسفیر پر همدې پوړ باندې خوځیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له استنوسفير لاندې ډېرې سرې نيمه جامد دډبروپوړونه شته چې ۲۹۰۰ کيلومتره پرېړوالی لری چې د (Mantle) منتال پوښ په نامه يادېږی. اونظر دځمکی پوښ ته دډېرې اوسپنې اومګنيزيمو درلودونکی دی.
دځمکې په مرکز کې دهغې هسته قرار لری چې دپوښ دوه برابره کثافت لری. چې دکثافت دلوړوالی دليل يی همغه داوسپنې اونکلودالياژوډېره اندازه ده. هسته له دوو پوړونو څخه جوړه شوې.
يوه يی بهرنۍ اوبلنه چې ۲۲۰۰ کيلومتره پرېړوالی لری اوبل يی داخلی يا کورنی پوړ چې جامد اوکلک دی اوپرېړوالی يی ۱۲۵۰ کيلومترو ته رسيږی. دهستې اوبلن پوړدځمکې مقناطيسی ساحه جوړوی .

دځمکې دچارچونو کانګې

إِذَا زُلْزِلَتِ ٱلْأَرْضُ زِلْزَالَهَا وَأَخْرَجَتِ ٱلْأَرْضُ أَثْقَالَهَا

کله چې ځمکه په زلزلې سره ولړزيږی اوخپل درانه بارونه دباندې وغورځوی. (الزلزله ۲-۱).

داثقال کلمه يعنې چارچونه اودرانه بارونه. په دې ځای کې دزلزلې په هکله يوه مهمه مسأله بيان شوې. نوې څېړنې څرګندوی کله چې ځمکه سره شی کثافت لرونکی مواد په اوبلن پوړکې غرقيږی اوسپک مواد پورته راځی له دې کبله دځمکې پوښ لږ وزن لرونکې مواد لکه تورې اوکلکې ډبرې لری.
په داسې حال کې چې دځمکې په هسته کې درانه مواد لکه اوسپنه اونکل ډېر دی له دې کبله دځمکې دپوښ لاندی چې له درنو اوبلنو فلزاتو نه جوړه شوې دځمکې له پورتنې سطحې څخه دروند وی.
داروښانه شوې هغه برخه چې دفلزاتو ډېرې زيرمې لری زياتره زلزلې په کې پيښيږی. دزلزلې په مهال دځمکې دپوښ لاندې درانه مواد داوخت پيداکوې چې پورته راشی څه ډول چې قرآن عظيم الشأن بيان کړی چې ځمکه خپل چارجونه دکانګو(استفراغ) په څېردباندی غورځوی.

دغرونو دندې

وَجَعَلْنَا فِي ٱلْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَن تَمِيدَ بِهِمْ

اوپرځمکه مو غرونه ودرول چې له خوزيدواواضطرابه پاتې شی. (الانبيا ۳۱).

دغه آيت وايی چې غرونه دځمکې له لړزيدو څخه مخنيو ی کوی چې داموضوع اوس اوس په جيولوژی علم کې پيژندل شوی ده. پوهانوموندلې چې هرغر دخپل جګوالی لس پنځلس برابره ريښې په ځمکه کې دننه لری. يعنې چې غر لکه يوه ميخ غوندی دننه ځمکه کې ننوتې دی. دبيلګې په ډول ديوريست څوکه چې څه ناڅه ۹ کيلومتره دځمکې پرسردی ۱۲۵ کيلومتره په ځمکه کې دننه ريښه لری.
غرونه دځمکې پوښ دخوځښتونو اوټکرونو په پايله کی مينځته راغلی . کله چې دوه صفحې يوله بل سره ټکر وکړی ځواکمنه صفحه به ښکته لاړه شی اوبله به پورته راشی اوپه دی توګه غرونه اودځمکې لوړې غونډې جوړوی. ښکتنې پوړ به دځمکې لاندې ځی اويوه بيځلنه ريښه به غرونو لپاره جوړوی. نو هرڅومره چې دځمکې يوه برخه اوچته اولوړه وی په همغې کچې به دځمکې پوښ په هغه برخه کې پرېړ وی اوبيځلن به دپوښ يا Mantle په مينځ کې به مخکې تللی وی. پروفيسر سياوېدا دنړې وتلی جيولوجست وايی: " د وچې دغرونو اود سمندرونو د غرونو په مينځ کې توپير د دوی د مواد په مينځ کې دې. خو دواړه داسې ريښې لری چې دوی استواره ساتی. ".

أَلَمْ نَجْعَلِ ٱلْأَرْضَ مِهَـٰدًا وَٱلْجِبَالَ أَوْتَادًا

آيا ځمکه مو مهد يا بستره اوغرونه مو ميخونه(موږی) جوړنه کړل. (النبا ۷-۶).

وَٱلْجِبَالَ أَرْسَىٰهَا

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوغرونه مو ستني (النازعات ۳۲).

"ارسها" يعني ريښه لرونکی ، ثابت اوټکوهل شوی. غرونه دځمکي په پوښ کې غزول شوی اودځمکې لاندی کرښي يو له بله سره تړی. دځمکې دمخ په تثبيت سره غرونه دپوړونو له ښويدو اوپه Magmaباندې دصفحو له تويدو څخه مخنيوی کوی. عينا لکه دلرګيو تختې اوکندې چې يو پر بل ميخ شوی وی. دغرونو په واسطه دغې د تثبيت عمليې ته په ساينس کې Isostasy وايی. ايزوستازی عبارت دی د پوښ د پوړ دقوی توازان پورته خواته اودځمکې دقشرلاندې لورته. هغه ډول چې غرونه دېبرو د ورستېدو ، دخاروی دکمېدو اودکنګل دويلې کيدو له کبله کوچنی کيږی په همدغه ډول کولای شی دکنګلڅايونو دجوړيدو ، اوغورځونکو چاودونو اودخاورو دټوليدو له کبله ستر شی.

بناپردې کله چې غرونه سپک شی دموجودې قوې له لارې په مايعاتو کې پورته خواته ټيله کيږی اوپه هغه صورت کې چې غردروند شی دثقل قوی له لارې دپوښ دپوړ لورته ښکته ځی. نن پوهيږو چې دځمکې د مخې دبرين پوړدچاودو له کبله د لامبووهنکوصفحو په څير داوبلنې لاوا په مخ قرارلری. ځکه چې ځمکه په ډيرې چټکتيا سره په خپل محور راڅرخی که چيری غرونه دثبات لامل نه وی دغه صفحې به تل دځای دبدليدو په حال کې وای. په دې صورت کې به دځمکې په سر خاوره نه ټوليده او خاورې اواوبو به له يو بله سره تراکم نه کولای ، نباتات به نه راشنه کيدل . لارې اوکورونه به نه شوای جوړيدلای. لنډه داچې ځمکه به دژوندانه لپاره نامکنه وای.

د الله (ج) په مهربانی سره غرونه لکه دموږيو په څيرعمل کوی اوترډيره بريده دځمکې دسطحی دخوځښتونو څخه مخنيوی کوی. اودغه دلوړې پوهې بيلګه سلګونه کاله مخکې په قرآن کې بيان شوی ده.

دغرونو خوځښتونه

قرآن کريم فرمايی چې غرونه ولاړنه دی بلکې تل دخوځښت په حال کې دی.

وَتَرَى ٱلْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ ٱلسَّحَابِ

اوغرونه چې جامدوينې ، لکه دوريځو په شان په خوځښت کې دی. (النمل ۸۸).

دغرونو دغه خوځښت دځمکې دقشر دخوځښت له کبله مينځ ته راځی . دځمکې قشر دپوښ په پوړباندې خوځيږی. لومړی ځل يوه آلمانی پوه الفرد وګنر په شلمه پيړۍ کې روښانه کړه چې لوېې وچې په لومړی سره کې يو له بل سره نښتې وې اووروسته بيا دخوځښت له کبله يو له بله بيلې شوې اويو له بله لرې شوې.

پنځوس کاله وروسته له ده نه په کال ۱۹۸۰ کې ځمکې پيژندونکی دده دنظريې په حقيقت پوه شوې. پنځه سوه ميليونه کاله وړاندې دځمکې لويې وچې يوله بل سره تړلې وی اوپه سويل قطب کې يې قرار درلود چې پوهانو ورته پانګيا نوم ورکړی. يوسلو اتيا ميليونه کاله مخکې دغه پانګيا په دوو برخو وويشل شوه ، چې ورته ګوندوانا نوم ورکړشوی چې افريقا ، آسترالیا ، انترکتيکا ، اوهند په کې شامل وو. اودوهمې برخې ته يې لوريشيا نوم ورکړی شوی چې اروپا ، شمالی امريکا ، اوآسيا پرته له هنده په کې شامله وه. چې يوسلو پنځوس ميليونه کاله نور دغه دوه لوېې وچې په ورو برخو وويشل شوی.

له پانګيا څخه جوړه شوې ټوټه په چټکې سره څوسانتی متره په کال کې خوځښت لرې چې دغه حرکت دځمکې پيژندوکو له خوا داسې تشريح شوی دی:

دځمکې قشر اودپوښ دپورپورتنۍ برخه چې سل کيلومتره پريړوالی لری په داسې پانو ويشل شوې چې Plates پلا تس په نامه يادېږی. شپږ لوی پانې يا صفحی اوډيرې نوری وړوکې پانې دی. دپانودفرضيې له مخې دغه پانې دځمکې په سر حرکت کوی چې زيادتره يې لويې وچې له ځان سره وړی. دلويو وچو خوځښت په کال کې له يوه نه ترپنځو سانتی مترو پوری اټکل شوی دی. اوځکه چې داپانې تل په خوځښت کې دی دجغرافيايی بدلونونو سبب ګرځې دبېلګې په ډول داطلس بحر هرکال يوڅه پراخيږی.

مهم تکی دادی چې قرآن غرونه لامبو وهونکی اوخوځيدونکی ښوولی اواوسنۍ پوهه هم لويی وچې خوځيدونکې جوتوی اودا خوځيدنه داسې نه ده چې په سترګو وليدل شی پس آيا دامعجزه نه ده هغه څه چې په شلمه پيړۍ کې خلک پری پوه شول په اوومه پيړۍ کې بيان شوی وو په داسې حال کې چې هغه وخت به دومره خلک ددی آيتونو په اصلی مفهوم نه پوهيدل اودا بل دليل دی دالهی کلام په اعجاز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمرختو اولویدو بیلابیل ځایونه

فَلَآ أُقۡسِمُ بِرَبِّ ٱلۡمَشَٰرِقِ وَٱلۡمَغَٰرِبِ إِنَّا لَقَٰدِرُونَ

قسم په خدای دمشرقونو اومغربونو چې موږ قادریو. (المعارج ۴۰).

دمشرق یا ختیز اوهم لویدیز لپاره دجمعې صیغې کارول داڅرګندوی چې لمر یواځې له یوه ځای نه نه راخیږی اونه هم په یوه ټکی کی لویږی اودالله قسم په دی موضوع دهغه اهمیت باندې ټینګار کوی.

ځمکه په خپل ځان ۳۰-۲۷ درجه زاویی باندی راڅرخی. ددې زاوی له کبله اودځمکې دشکل دګرد والی له کبله دلمروړانګې تل په یوه زاویه پرځمکه نه لویږی ، بنا پردې کله چې ځوک داستوا له کرښې نه لری واوسی کولای شی ووینی چې دکال په اوږدو کې دلمر ختل اولویدل په بیلابیلو ټکو کې واقع کیږی.

ځوک چې داستواد کرښې پر سروی تل دلمر ختل اولویدل په یوه ځای دلویدیز اوختیز کې وینی. اوڅرنګه چې عربستان داستوا کرښې ته نږدی دی په بیلابیلو ټکو کې دلمرلویدل دلیدو وړنه دی اوداسی ښکاری چې لمر له همغې یوې نقطې راخېژی اوپه یوه نقطه کې لویږی. خو ددې موضوع حقیقت قرآن څرګند کړی. (والله اعلم).

دپای له ټکو نه دځمکې لنډول

أَوَلَمۡ يَرَوۡاْ أَنَّا نَأۡتِي ٱلۡأَرۡضَ نَنقُصُهَا مِنۡ أَطۡرَافِهَاۚ

آیا ویی نه لیدل چې موږدځمکې عزم کوو اودهغه له شاوخوانه یی راالنډوو. (الرعد ۴۱).

ځمکه دالفا ، دذرو له لارې چې له لمر نه پروتون اوالکترونونه راځی تر یرغل لاندې نیول کیږی ، دغه لمریز بادونه دیرځواکمن وی اوکولای شی چې دځمکی اتوموسفیر دځمکې له کرې نه جلاکړی خودځمکې مقناطیسی ساحه یی نه پریږدی چې ځمکې ته زیان ورسیږی. دغه راز یادشوی آیت کولای شی په قطبونو کې دځمکې نقصان ته اشاره وی . په اوس وخت کی دځمکې دقطبونو دکنګلونو د تدریجی ویلې کیدو له کبله دسمندرونو د اوبوکچه مخ په لوړیدو ده . چې دغه داوبو زیاتیدنه به کرارکرار دځمکې وچه راکمه کړی. د (ننقصها من اطرافها) جمله ممکنه ده په سویل اوشمال کې دځمکې دساحلونو دنیولو په مانآوی.

نیویارک تایمز داسې رپوټ ورکوی:

" په وروستی پیړۍ کې دځمکې تودوخه دفارنهایت یوه درجه لوړه شوی اودقطبی کنګلونه دویلی کیدو چټکتیا ډیره شوې. دګاوارد دفضای انستیتیوت پوهان چې دامریکا دخلایی چارودموسسی NASA ناسا پورې اړوند دی لاسته راغلی رقمونه په ۱۹۵۰ ، ۱۹۶۰ و ۱۹۹۰ کلونو کې سره پرتله کړی چې پایلې یی دا جوتوی چې دقطبی کنګلونو پرپروالی پنځه څلویښت په سلوکې کوچنی شوی.

دغه راز په مصنوعی اقماروکې اخستل شوی تصویرونه داڅرګندوی چې دځمکې دقطبونو کنګلونه په دې وروستیو کلونو کې دیر لږ شوی دغه موندنې کیدای شی دغه آیتونه تفسیر کړی.

شریدل یا نقصان دځمکې په شاوخوا اویا دځمکې په وروستیۍ برخه کې چې په قرآن کې یادشوی ممکنه ده یوې بلی علمی پیښې ته هم اشاره کړې وی.

دغه حقیقت چې ځمکه دخپل محور په شاوخوا راڅرخی اوبنه یی بشپړه کروی نه ده بلکې په دواړو قطبونو کې یوڅه کېکاګل شوی ده (شکل Geoid).

څېړنو ښوولی چې دځمکې قطر داستوا دلیکې په دوام کې په یوه خپل محور دڅرخیدو دقوی له کبله مخ په زیاتیدودی اوله محور سره یی موازی قطر په دوو انجامونو یا دوو قطبونو کې مخ په کمیدو دی . اوځکه چې ځمکه تل په خپل محور راڅرخی دغه بدلونونه به لاهم پیښیږی. د ننقصها کلمه هم نااستمراری حالت لری اوپه دواړوانجامونو کې دوامداره کمښت جوتوی.

دآسمانی اجرامو مدورشکلونه په هغو کې دثقل دقوی داغېزې له کبله مینځته راغلی. په داسې حال کې چې کروی شکل مطلق نه وی بلکې په قطبونو کې یوڅه هوار اوداستواپه محیط کې وتلی وی. دناسا NASA دشمېرنو له مخې افقی قطر یا داستوا دسطح قطر ۶۳۷۸.۰۱ کیلومتره اومحوری قطر یا بین القطبی ۶۳۵۶.۰۸ کیلومتر ه ده یعنی ۰.۳ فیصده فرق ددواړو په مینځ کې شته.

دځمکې دشکل دغه ماډل چې په کال ۱۶۸۷زیږدیز کې دنیوتن له خوا وړاندې شوی ، سلګونه کاله مخکې له قرآنه اخیستل کیدای شوای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

⇩

خيرې کيدونکې يا چاودېدونکې ځمکه

وَٱلۡأَرۡضِ ذَاتِ ٱلصَّدۡعِ

⇧

(قسم) په چاوديدونکې ځمکې (الطارق ۱۲).

د "صدع" کلمه دچاوديدلو خيرې کيدلو ، اوبېلېدلو په ماناده دالله سوگند په دې موضوع دهغه اهميت جوتوی. په ۱۹۴۶-۱۹۴۵ کلونو کې پوهان دسمندرونو تل ته دخيرږنو لپاره ورغلل . يوه مهمه مسأله چې ددې څېړنو په ترځ کې وموندل شوه دځمکې چاودلی جوړښت وو. دځمکې دبرين قشر دسترو چاودو له لارې چې لسگونه زره کيلومتره اوږدوالی لری ټوټه ټوټه کېږی . دغه چاودونه له شمال نه دسويل لوری ته اوله ختيز نه لويديز لوری ته ادامه لری. پوهان په دې هم پوه شول چې په سمندرونو کې ددغو ټوټو لاندې دمگماMagma پنډوالی سل نه تر يوسلوپنځوسو کيلومترو پوری رسېږی.

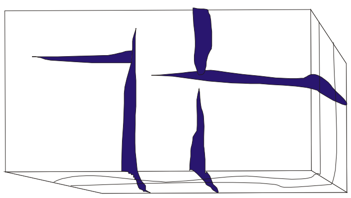

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې چاودوله کبله لاوا دبحرونو مخ ته وځي ، اوپه دې ترتیب یوه زیاته اندازه تودوخه له لاسه ورکوی او د سمندری غرونو دډبرو ټوټې هم جوړیږی. که ځمکې دغه جوړښتونه نه درلودلای تو له تودوخه به دځمکې دمخې له لاری ضایع شوی نه وای اوپه پایله کې به د ډیرې تودوخې له کبله دځمکې پر سر ژوند ناممکنه وای.
دداسې یوې مغلقې مسألې توضیح چې په نوې ټکنالوژی سره مطالعه شوې خوارلس پیری مخکی په قرآن کې بیان شوې. چې داهم دقرآن یوه معجزه بللی شو.

د اوسپنې معجزه

وَأَنزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ

اود غه راز اوسپنه مو نازله کړه چې په هغه کې شدید قوت اوډیرې ګټې دی لپاره دخلکو. (الحدید ۲۵).

د انزلنا کلمه چې دښکته لیږلو په مانا ژباړل شوې کیدای شی داوسپنې لپاره داستعارې په ډول کارول شوی وی اوهدف په کې داوی چې یو ګټورشی خلکو ته ورکړشوی. اوکه هغه کټ مټ د لاندې تویدلو په مفهوم لکه چې دباران لپاره کارول شوې په دې صورت کې دقرآن ستره علمی معجزه څرګندوی.
دستوروپیژندنې معاصره پوهه وایی هغه اوسپنه چې په ځمکه کې شته دبهرنی فضا له ډیرو سترو ستورو څخه راغلې. نه یواځې دځمکې اوسپنه بلکې دټولې شمسی منظومی اوسپنه له بهرنی فضا څخه راغلې ، ددې دلیل دادی چې دلمر تودوخه داوسپنې دجوړیدولپاره کافی نه ده . دلمر په سطح کې شپږزره سانتی ګریده اودلمر دهستې تودوخه شل میلویونه سانتی ګریده ده. اوسپنه له لمر نه په ډیرو لویو ستوروچې دتودوخې درجه په هغو کې څو سوو میلیونو درجو دسانتی ګریدو ته رسیږی تولیدیږی. کله چې داوسپنې کچه په یوه ستوری کې له یوه ټاکلی بریده ډیره شی دیوه ځلیدونکی ستوری غوندې چاودنه کوی اواوسپنه یی فضا ته آزادیږی.

دنواNova په نامه دچاودنو مخکینې شواهد شته ، داوسپنې (Fe-60) ډیره اندازه دسمندرونو په تل کې دیوه سترې نواSupernova چاودنې ښودنه کوی چې ۹۰ نوری کاله مخکی چې له پنځومیلیونو کلونو سره برابریږی واقع شوی. دجیولوژی په پوړونو کې دډیرې اندازی ایزوتوپونو شته والی ددې ښودنه کوی چې په دې نږدی وختو کې په لنډه فضا کې دهغو ذرې جوړې شوی اووروسته ځمکې ته لیږدول شوی.
قرآن په اوومه زیږدیزه پیړی کې روښانه کړی چې اوسپنه په ځمکه کې نه ده جوړه شوې بلکې نازله شوې یا له پاسه رالیږل شوې. اویواځې الله (ج) دی چې پوهه یی په هرڅه رسیږی
د "و" کلمه (دلته ددغه راز مانا ورکوی) هم په آیت کی اوهم دشلمې پیړی دنجوم په علم کې واضح شوې چې له اوسپنې برسیره نورمواد هم په نورو ستورو کې جوړیږی اوبیا ځمکې ته توییږی .
خو په دغه آیت کې داوسپنې په اهمیت ټینګارشوی . مایکل ونتن وتلی مایکروبیولوژیست داوسپنې داهمیت په هلکه وایی :
" دژوند لپاره ډیر مهم فلز اوسپنه ده ، په غټوستوروکې همدغه داوسپنې زیرمې دی چې دناوا دچاودنو لامل کرځی اوبیا په خلاکې یی اتومونه خپریږی. ددروندوالی له کبله داوسپنې اتومونه دځمکې دمرکزلورته ځی اودډیر لوړحرارت دجوړیدولامل ګرځی چې دغه تودوخه دکیمیاوی تفریق زمینه مساعدوی اودځمکې داتوموسفیر ګازونه اودهایدورسفیر پوړجوړوی.
دځمکې په هسته کې اوبلنه اوسپنه دیوې سترې ډاینمو په څیر کارکوی اودځمکې مقناطیسی ساحه جوړوی. دځمکې مقناطیسی ساحه دوان آلن ملاېندونه جوړوی چې ځمکه له خلا څخه د ورانوونکوو ړانګو له شر څخه چې دفوق العاده انرژی درلودونکې وی ژغوری.
داوسپنې له شته والی پرته ژوند دکاربن په اساس ناممکنه دی ، اوهیڅ هغه څه چې پورته یاد شول نه شوای جوړیدلای. هیمو ګلوبین نه شوای جوړیدلای اوداسی کوم فلز به نه وای چې په میتابولیزم کې داحتراق سبب ګرځیدلای وای.
د ژوندانه او اوسپنې په مینځ کې ځواکمنې اړیکې ، دوینې سره کرویات او ځینې رنګینه ډیر لږ ستوری نه یواځې دژوند اړیکې له فلزاتو سره بلکې د نړی دوجود لپاره څرګندوی. (Biocentricity)."
نو پراوسپنه دټینګار اهمیت په قرآن که واضح شوی. دالحدید سوره دوه نور مهم ریاضیکی اړخونه هم لری: الحدیددقرآن ۵۷ سوره ده ، د "ابجد" له نظره الحدید مساوی ده له ۵۷ سره

- اوحدید د ابجد له نظره ۲۶ ده اود اوسپنې اتومی نمبر هم ۲۶ دی.

یو آلمانی پوه د ډاکتر فرندریاس یوردن په نامه داوسپنې داکساید ذری دسرطان ناروغی ددرملنې لپاره هم کارولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پطرولوجوړښت

الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّىٰ وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَىٰ وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَىٰ فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوَىٰ

هغه چې هرڅه يې پيداکړل اوسم يې کړل هغه چې اندازه يې کړل اولارښوونه يې وکړه هغه چې شنه ګياه
يې راوويستله اوهغه وخت يې وچ کړل اوتوريې کړل. (الاعلى 2-5).

څه ډول چې څرګنده ده پطرول په سمندر کې دنباتاتو اونورو ژوو له پاتې شونو څخه جوړيږي ، ميليونونه کاله وروسته کله چې دغه پاتې شونې په سمندرونو کې ورستې شوې په يوې غوړې مادې واووښتې. چې دغه مواد دختيو اوډېرو لاندې په پاى کې په نفتواوګازو بدليږي . دځمکې دقشر خوځښت ځينې وخت په سمندر کې دتحجر لامل ګرځي اودنفتو حجرى په زرګونو مترو لاندې خښيږي. ځينې وخت دغه نفت دډېروله سوريو څخه راوځي اوله څوکيلومترو لاندې نه ځان دځمکې سطحې ته رسوى چې دلته بيا تبخيريږى او قير يې په ځاى پاتې کيږى.
درې دغه يادشوى ټکي په ۲ او۴ پورتنيو يادوشوو آيتونو کې دنفتو دجوړښت له پړاوونو سره سمون خوړلاى شي . په ډېر ګمان د "المرعى" کلمه يعنې شنبلى کيداى شي دنفتو دجوړيدو لومړنۍ مادې ته اشاره وى. دوهمه کلمه چې دپام وړده د "احوى" کلمه ده چې دتوربخوند شنيلى لورته اشاره ده . دغه کلمه کولاى شي چې له نباتاتو نه پاتې شوى د فاضله موادو ورستېدل توضيح کړى ، چې دځمکې لاندې لاهم توريږى. اوداکلمه په "غثاء" ستايل کېږى چې دپريکړ شوى شنه واښه په مانا ده. دغه راز کيداى شي دهغو موادو په مانا راشي چې داوبو له لارى راوړل شوى وى يا داسى چې داوبو سر ته له ځمکى رااخستل شوى وى. په حقيقت کې نفت هم له ځمکې نه رابهېږى اوديوې تورې شنې بخوندې څک لرونکې مادې په ځير بهيږى نو وينو چې د"غثاء احوى" کلمه څومره په مهارت اوپوهې سره په دغه آيت کې کارول شوې. څه ډول چې مو وليدل دنباتاتو بدليدل په اوبلنوسرېښناکواوتورو موادو باندې ډېر مشابهت لرى له نفتو سره ، ددغې موضوع بيانيدل په داسې وخت کې چې خلکو لا نفت او له هغو څخه لاسته راغلي مواد لکه پطرول نه پيژندل په خپله دقرآن کريم يوه معجزه ده.

د وخت نسبيت

د وخت دنسبيت حقيقت باندې پوهان اوس پوه شوى اوانيشتين دشلمې پيړۍ په لومړيو کې دغه فرضيه بيان کړه . اوهغه ثابته کړه چې وخت له کتلې اوسرعت سره اړيکى لرى. په داسې حال کې چې قرآن کريم ډېر مخکى دوخت دنسبيت مسأله بيان کړى ده.

وَإِنَّ يَوْمًا عِندَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ

هغه يوه ورځ دالله په وړاندې لکه زرکاله ستاسو په شمېر ده (الحج ۴۷).

تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ

... هغه ورځ چې دپنځوس زروکلونو سره برابره ده (المعارج ۴).

له پورتنى آيت نه په روښانه توګه دوخت دنسبيت مسأله څرګنديږى.

په شپږوورځو کې پيداکيدل

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ

ستاسو هستونکى الله چې ځمکه اوآسمانونه يې په شپږو ورځو کې پيداکړل (الاعراف ۵۴).
بله موضوع چې دقرآن اوننى ساينس په مينځکې همغږى جوتوى هغه دنړۍ عمر دى . پوهانو دنړۍ ټول عمر دشپاړسوو نه تراوولسوميلياردو کلونو پورى اټکل کړى دى . قرآن وايى چې نړۍ په شپږو ورځو کې پيداشوې دغه دوه وختنه سره له دې چې په ظاهره له يوبل سره په تضاد کې ښکارى خو په حيرانوونکى ډول يوه له بل سره ورته والى لرى په حقيقت کې دغه دواړه رقمونه صحيح دى يعنى چې نړۍ په شپږو ورځو کى چې زموږ له اووه لس ميلياردو کلونو سره معادله ده پيداشوى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اینیشتین په کال ۱۹۱۵ کې روښانه کړه چې زمان نسبی دی یعنې دوخت بهیر د خلأ ، چټکوالی اودجاذبې قوې له نظره سره توپیرلری . په قرآن کې دشپږو ورځو یادونه کیدلای شی دشپږو پړاوونو په مانا وی

ځکه په ځمکه کې یوه ورځ څلیریشت ساعته وی په داسې حال کې چې دنړۍ په یوه بله برخه کې دبیلو شرایطو لاندې یوه ورځ له دی نه ډیره لنډه یا هم اوږد ه وی . دبیلګې په ډول دنپټون دکرې یوه شپه اوورځ څوارلس ساعته اولس دقیقې ده اویو کال یې له ۸ ، ۱۶۴ ورځو سره برابر دی . برسېره پردې دیوم کلمه نه یواځې دورځې بلکې دعصر ، زمانې ، پړاو ، شېبې اووخت په مانا هم ده.

دنړۍ په لومړی پړاوکې ، وخت ډېر ژر له هغه څه نه چې موږ یې اوس وینو تیریده ، ځکه کله چې دسترې چاودنې په وخت کې ټوله نړۍ لکه دیوه زیېښل شوی ټکی په شان ؤ . دنړۍ ارتېدل دسترې چاودنې په پایله کې دهغې بریدونه دمیلیونونو کلونو په کچه پراخ کړل په حقیقت کې هغه وخت په خلأ کې دنړۍ کش کیدل په نړۍ کې دسترو مهمو انشعابونو لامل شو.دسترې چاودنې دشېبې انرژی دزمان یا دوخت چلند زرمیلیارده وارې له نن څخه ورو کړ. کله چې نړۍ پیداکېدله دوخت چټکتیا زرمیلیارده برابره له نن څخه چټکه وه. یعنی چې زرمیلیارده دقیقې زموږ معادلې دی دنړۍ دهستی له یوې دقیقی سره. که شپږ ورځې وشمېرومعادلې به وی له شپږ زره میلیارده ورځو سره ، ځکه دنسبیت دقانون په پام کې نیولو سره نړیوال وخت زر میلیارده برابره دځمکې دکرې له دوخت نه چټک دی. بیانو شپږ زره میلیارده ورځې مساوی دی له ۱۶۴۲۷ میلیونه کاله سره.

کاله 16427104723 = 365، 25 / 6000000000000ورځې

له بل پلوه دخلقت هره ورځ مساوی ده دځمکې دکرې دبیلابیلو له دورو اوپړاوونو سره. دلیل دادی چې هرڅومره نړۍ پراختیا موندلې وای دوخت بهیر به ورو شوی وای. ځکه چې دنړۍ جسامت له کله نه چې دیوه ټکی په شان وه دوه برابره شو نودوخت چټکتیا نیمایی ته راښکته شوه. که دخلقت هره ورځ دځمکې دکرې دوخت له مخې محاسبه کړو لاندې پایلې په لاس راځې:

- دخلقت پیل ته په پاملرنې سره دپیدایښت لومړۍ ورځ چې ۲۴ ساعته کېږی برابرېږی دځمکې دکرې له اتومیلیاردو کلونو سره.
- دوهم څلیریشت ساعته چې دنړۍ جسامت دوه برابره شو اوچټکتیایی نیمای شوه دځمکې دکرې له څلورو میلیاردو کلونو سره معادل دی.
- په همدی توګه دریمه ورځ دځمکې دکلونو له دوو میلیاردو کلونو سره معادل دی.
- څلورمه ورځ دځمکې له یو میلیارد کلونو سره معادله ده.
- پنځمه ورځ دځمکې دکلونو له پنځه سوه میلیونو کلونو سره معادله ده.
- اوشپږمه ورځ دځمکې له دوه نیم سوه میلیونو کلونو سره معادلیږی.

نو د نړۍ ددې شپږو ورځو مجموعه دځمکې دپنځلس میلیارده اواووسوه پنځوس کلونو سره معادله ده. دغه موضوع په یوه ویشتمه پیړۍ کې روښانه شوه حال داچې څوارلس پیړۍ مخکې تردې په قرآن کې بیان شوې. چې داهم دقرآن اوساینس په مینځ کې دهمغږی اومعجزی څرګندوی دی.

دتقدیر حقیقت

وَمَا تَشَآءُونَ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا

اوتاسو هېڅ هم نه غواړی پرته له هغه څه نه چې الله (ج) یی وغواړی او الله (ج) پرهرڅه پوه اودحکمت درلودونکی ؤ اودی (الانسان ۳۰).

پروفیسر بینامین لیبت په کال ۱۹۷۳ دکلفورنیا په پوهنتون کې څېړنې وکړې چې داسې څرګندویی کوله چې زموږ تصمیمونه ټول مخکې له مخکې په دماغ کې تنظیم شوی. اوشعور نیمه ثانیه وروسته له هوډ اوتصمیم څخه په کارلویږی . داعصابو یوبل متخصص موضوع داسې روښانوی: "مو ږ اصلاً په ماضی کې ژوند کوو اوزموږ شعور لکه دیوه مونیتور(دتلویزیون ښینه) غوندې دی چې هرڅه موږ نیمه ګړی وروسته ښکاروی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنا پردې زموږ هيڅ يوه تجربه داوسنی زمان سره تړاو نه لری اوهرڅه نيمه ثانيه وروسته له اصلی پيښې نه منيځ ته راځی.

داکتر ليبت خپلې څېړنې پرته له دې چې انستېزی ته اړتيا پيداشی په دماغ باندی دجراحی عملياتو له لارې په داسې حال کې چې هغه کس بشپړ ويښ ؤ ترسره کړې. ليبت ترعملياتو لاندې شخص ددماغ ټاکلې برخه دبريښنا په واسطه تحريک کړه داسې چې فکر وکړی له لاس سره يی يو څه لګيدلی. ترعملياتو لاندی کس وويل نيمه ثانيه مخکی دده په لاس يو څه ولګيدل . له دې اندازه اخستنې سره ليبت دې پايلې ته ورسيد چې ټول ادراکونه دماغ ته ليږدول کيږی اوداچې هرادراک تر شعورلاندې تحليل اوتعبيريږی زه يا Ego له هغه څخه نه خبريږی. ددې لپاره چې پرهغو معلوماتو چې مخکی زموږ له فکر کولوروښانه شوی پوه شو ، هغه له يوڅه ځنډ نه وروسته زموږدماغ ته ليږدول کيږی.

يعنی ، د يوې عضلې دحرکت ورکولو لپاره تصميم مخکې له هغه نيول کيږی چې زموږ شعور يی اړتيا وينی. تل دعصبی ادراک اوله هغه فکر نه زموږ دخبريدو ترمينځ يوواټن اوورسته والی وجود لری. په بله وينا موږ هغه وخت له خپل تصميم نه خبريږو چې له مخکی نه يی پريکړه شوی. داڅرګندوی چې هرفکر ، عاطفه ، احساس اوحرکت مخکې له دې چې زموږ شعور پرې پوه شی پيښيږی. اوله دې نه داثابتېږی چې راتلونکی په پريکنده توګه زموږ له واک نه وتلی.

په يوه بله تجربه کې همدغه فروفيسر تر تجربې لاندې خلک په خپل واک کې پريښودل څو چې خپلې ګوتې ديوبل په وړاندې جګې کړی ، اوخپله يی دهغوی دماغ ترخپلې نظر لاندې ونيو. په واقيعت کې دعمل داجرا لپاره ددماغ دحجروفعاليت مخکې له دې چې هغه شخص تصميم ونيسی پيل شو. په بله وينا د(وکړه يا مه کړه) قومانده شخص ته ورسيده ، وروسته له هغه دشخص دتصميم نيولو قومانده دماغ ولوستله اوشخص وروسته له نيمې ثانيې څخه پرهغه خبر شوی. شخص تصميم نه نيسی چې څه وکړی اوڅه ونه کړی بلکې له مخکې نيول شوی تصميم عملی کوی.البته دماغ يو بدلون راولی اوهغه دادی چې هرډول داسې شواهد چې داسې څرګنده کړی چې ګواکې داهرڅه له مخکې نه پيښ شوی هغه له مينځه وړی. په همدې دليل هغه وخت ته چې موږ اوس وايو په حقيقت کې داسې ژوند کوو چې له مخکې نه ټاکلی شوی.

داتجربه جوتوی چې هرڅه دالله دغوښتنې مطابق ترسره کيږی.

د زوجونو يا جوړو پيدايښت

سپېڅ سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنبِتُ الْأَرْضُ وَمِنْ أَنفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ

لی دی هغه الله چې ټول يی جفت پيداکړل ، هغه څه چې په ځمکه شنه کيږی ، اوله دوی نه (راپيداکيږی)اوپه هغه څه چې نه پوهيږی دوی. (يس ۳۶).

زوج يا جفت دښځې اونر په مانا کارول کيږی په داسې حال کې چې دهغه څه په هکله چې خلک نه پوهيدل لا ستره مانا لری. په ريښتيا هم هغه وخت يواځې ددې کلمې يوه مانا باندې خلک پوهېدل. دپال ديرک په نامه يو انګريز فزيکپوه په دې موندنې سره چې ماده په جفت ډول پيداشوې ، په کال ۱۹۳۳زيږديز کې يی دنوبل جايزه خپله کړه. هغه په ماده کې دزوجيت اودمخالفو ځانګړتياو درلودنکو پديده ښکاره کړه لکه دمثبت چارج درلودنکی پروتون اودمنفی چارج درلودونکی الکترون. هره ذره خپله مخالفه ذره چې دمخالف چارج درولودنکی وی دفع کوی. د (Uncertainty Rotation) نظريه وايی چې هرچېرې اوهروخت دجفتونو خلقت اوله مينځه تلل يی په خلا کې واقع کيږی.

دجفتونوبله بېلګه نباتات دی ، نبات پېژندونکی سل کاله وړاندې په نباتاتو کې دجنسونو په توپير پوه شول . په داسې حال کې چې الله (ج) څوارلس پيړی مخکې دغه موضوع په خپل کتاب کې روښانه کړې:

وَأَنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنبَتْنَا فِيهَا مِن كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ

اوله آسمانه مو اوبه راولېږلې اوپه هغومو ډيرګټه لرونکی زوجونه راشنه کړل (لقمان ۱۰).

د اتومونو ذرې

له پخوا څخه پوهانو داموندلې وه چې دمادې کوچنی ذره اتوم ده اواتوم دتجزيې وړنه دی خو اوس اوس ساينس په دې پوه شو چې اتوم هم تجزيه کيږی.

لَا يَعْزُبُ عَنْهُ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ ... وَلَا أَصْغَرُ مِن ذَٰلِكَ وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پټ نه پاتې کيږی له هغه نه په اندازه د ذرې په آسمانونو اوځمکه کې اوهرڅه چې کوچنۍ یا لوی له ذرې نه وی اوهرڅه په کتاب کې ښکاره دی (سبا ۳).

دا آیت اتوم اوله هغه نه کوچنیو ذروته اشاره لری.
ترخه باندې دوه لسیزو وړاندې (ددې کتاب ترلیکلو) پروتون اونیوترون داتوم کوچنۍ ذرې پېژندل کیدې په دې وروستیو کې ان هغه کوچنۍ ذرې موندل شوی چې پروتون اوالکترون ترې جوړشوی. په دې اړوند یوه ځانګړی څانګه چې دپراکتیکال فزیکس په نامه یادیږی جوړه شوې څو چې دغه ذرې ترڅیړنې لاندې ونیسی. دذروی فزیک مطالعې ښودلې چې پروتونونه اونیوترونونه له نوروذرو چې دکوارک په نامه یادیږی جوړشوی. ددې ذرولوی والی دانسان له پوهې نه بهردی یعني 10^{-18} متره (یو پر 1000000000000000000 برخه د متر).
دپام وړ بل ټکی په دې آیت کې داتوم وزن دی . دمثقال کلمه داتوم وزن ته اشاره کوی. داهم موندل شوې چې الکترونونه ، پروتونونه اونیوترونونه یو ځای شوی اواتوم یې جوړکړی اوهغه ته وزن ورکوی. اودا دقرآن یوه بله معجزه ده چې داتوم له تجزیې او اوله وزن نه یی بحث کوی.(اتومی وزن ډیر کوچنی وی چې دمندلیف په جدول کې د عناصرو وزن یادشوی اوکله چې قرآن نازلیده اتوم لا چا نه پېژانده وزن خو یی لاپریږده خو قرآن په صراحت سره په پورتنی آیت کې دمثقال له کلمی نه چې له ثقلت نه اخستل شوې یادونه کوی اود ذری لپاره دروند والی ته ګوته نیسی. ښتوژباړونکی)

تیاره یا تور سوری

په شلمه زیږدیزه پیړۍ کې دخلاپه هکله ډیرې موندنې وشوې. چې له هغې ډلې نه یوه یې په دې وروستیو کې څرګنده شوې اوهغه تیاره سوری دی. دغه سوری هغه وخت جوړیږی چې یو ستوری خپل ټول دسونګ توکې مصرف کړی ، دغه ستوری انقباض کوی اوپه یوه تورسوری په لایتنهای کثافت سره چې حجم یی له صفر سره مساوی کیږی چې یوه ډیره زوروره مقناطیسی ساحه لری بدلیږی. دغه تورسوری په ډیرو ځواکمنو تلسکوپونو سره هم دلیدو وړنه دی. ځکه چې دهغه دثقل قوه دومره ځواکمنه ده چې نور یا روښنایی نه شی کولای له هغه نه وتښتی ، خو تورسوری دهغې مقناطیسی قوې چې په خپل شاوخواکې یی جوړوی موندل کیدای شی.
دتورسوری اصطلاح Black hole لومړی ځل په کال ۱۹۶۹ میلادی کې دیوه امریکایی فزیکپوه جان هویلر په نامه وکارول شوه . مخکې داسې انګیرل کیده چې ټول ستوری لیدلای شو ، په داسې حال کې چې وروسته څرګنده شوه چې داسې ستوری هم شته چې موږ هغه لیدلای نه شو ځکه دهغو ی رڼا ختمه شوې او له مینځه تللی (Collapsed) ده. له داسې یوه سوری نه چې فوق العاده کثافت ولری اویو کوچنی ځای په خلأ کې ونیسی نور نه شی کولای تیر شی ، دهغه لایتناهی دثقل قوه ډیر چټک شیان حتی دنور کوچنۍ ذرې (Photon) ځان ته جذبوی. دبېلګې په ډول دیوه ستوری دسوځیدو پړاو چې دری ځلې له لمر نه ستر وی اوتر پایه وسوځیږی ، دیوه تورسوری(سوړې) د ۲۰ کیلومترو په قطر شی په هره توګه به دیوې تورې سوړې په څیر شی اودلیدو وړ به نه وی ، خو په نامستقیم ډول به خپله اغیزه هرومرو په نوروآسمانی جسمونو څرګندوی اوپه دی توګه به خپل شتون ثابتوی.
کیدای شی دامبارک آیت همدې موضوع ته اشاره کوی:

وَمَآ أَدْرَىٰكَ مَا ٱلطَّارِقُ ٱلنَّجْمُ ٱلثَّاقِبُ

اوڅه ډول پوهیدلای شې چې طارق څه دی ،هغه ستوری چې نفوذکوی(په تیاره کې) (الطارق ۳-۲).
برسېره پردې ډیر لوی ستوری هم دخلأ یوه برخه په ځان کې رانغاړی. تورسوری نه یواځې دخلأ دتاوراتاویدو لامل ګرځی بلکې دیوې ټوټه کیدو لامل هم ګرځی. دغې موضوع ته په قران کې اشاره داڅرګندوی چې داکتاب یواځی د الله (ج) کلام دی.

فَإِذَا ٱلنُّجُومُ طُمِسَتْ

هرکله چې ستوری بې نوره اومحوه شی (المرسلات ۸).

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبضانی ستوری

دالطارق دسورې په لومړیو آیتونو کې د "طارق" کلمه دطرق له ریښې نه دکلک وهلو په مانا چې غږ جوړکړی اخستل شوی دی . که په دې آیت کې په احتمالی توګه دنبض الوتلو یعنې همغه له غږ سره دوهلو په مانا وی په یوه مهم علمی خبره باندی دلالت کوی . په وروستی آیت کې وایی چې طارق هغه ستوری دی چې په شپه یا په تیاره کې نفوذ کوی . په شپه کې پیداکیږی مخکې ځی ، نبضان لری چټک اوپریکونکی دی. اوقسم یی یاد کړی اوپه هغه باندی سوګند کول دیوې مهمې علمی موضوع په اهمیت باندې دلالت کوی.
هغه څیړنې چې جوسلین بل بورنل په کال ۱۹۶۷ کې دکامبریج په پوهنتون کې کړی د یوه منظم راډیوی زیګنال له لارې یی داخبره تایید کړه. مخکې له هغه څرګنده نه وه چې آسمانی جسمونه دزړه په شان دنبض وهلو ځانګړنه لری . په کال ۱۹۶۷ کې ستوروپېژندونکو روښانه کړه کله چې یوه ماده په خپله هسته کې متکاثفه شی ، دخپل ځان په شاوخوا په څرخیدو راځی اودهغه مقناطیسی ساحه هم په څرخیدو راځی اوډیره قوی کیږی. دبېلګې په ډول زرمیلیارده یا یو تریلیون ځلې دځمکې دمقناطیسی قوی څخه ځواکمنه کیږی. هغوی داسی جسمونه ومومندل چې په ډیره چټکی سره تاویږی اوقوی رادیویی څپې دیوه مخروط په شان له خپل ځانه خپروی.
وروسته ډیر ژر څرګنده شوه چې ددغه زیګنال سرچینه دنیوترونی ستورو ګرځیدل دی . دغه نیوترونی ستوری نوی موندل شوی چې دنبضانی یاPulsar په نامه یادیږی. دغه نبضانی ستوری چې د روښانه ستورو دچاودنې په پایله کې مینځ ته راځی دډیری کتلې اوروښنایی اوچټک خوځښت درلودونکی وی. ځینې دهغوی ۶۰۰ ځلې په یوه ثانیه کې په ځان راڅرخی.
دنبضانی کلمه چی له نبض څخه اخستل شوې دخوځښت کولو یا منظم ښوریدو په مانا ده چې په هرځل ښوریدو کې منظم انقباض اوانبساط ښکاره کړی. اودغه موضوع مخکې له دې چې دغه نبض وهونکی ستوری ومومندل شی په قرآن کریم کې یاده شوې ده.
نیوترونی ستوری په خپل ځان یا خپله هسته کې دراغونډیدو په پایله کې له ډیرو سترو ستورو څخه مینځته راځی. یو فوق العاده متراکمه کتله دڅرخیدو په بې ساری خوځښت سره دستوری دوزن اومقناطیسی ساحې په اخستو سره هغه ته فشار ورکوی اوپه ځان کې یی راغونډوی . ددغو نیوترونی ستوور بې سارې مقناطیسی ساحه چې چټک څرخېږی درادیوی څپو دلېږلو لامل ګرځی چې په ځمکه کې دسنجولو جوګه دی. دطارق دسوری په دریم آیت کې دثاقب کلمه یعنې نفوذ کوونکی ، مخکې تلونکی اوسوری کونکی مانالری داښکاروی چې ستوری په تیاره کې یو سوری جوړوی . له داسې ستورونه چې څو برابره له لمر څخه غټ دی جوړشوی نبض وهونکی ستوری داسې آسمانی جرمونه دی چې پوهیدل پری څه آسانه کارنه دی ، له همدې امله سوال شوی چې څه ډول به یوه شې ؟
(و ما ادراک ؟).

د شعری ستوریSirius

دقرآن یوه بله معجزه دشعری ستوری یادونه ده چې په یوویشتمه پیړۍ کې پېژندل شوی.
دنجم سوری په ۴۹ آیت کې دشعری ستوری یادونه دپام وړ ده . دشعری ستوری په شپه کې ستر اوځلیدونکی ستوری دی چې دپوهانو دڅیړنو له مخې په اصل کې دوه ستوری دی . لوی ستوری یی شعری .الف یا Sirius-A چې ځمکې ته نږدی دی اوروښانه دی ، دوهم یی کوچنی دی اوله تلسکوپ پرته دلیدو وړنه دی د شعری-ب یا Sirius-B په نامه یاد یږی.
دشعری د ستوری مدار بیضوی دی اویو دور چې دیوه واحد مدارپه شاوخوا راڅرخی ۴۹،۹ کاله موده نیسی. دغه موضوع د هاروارد ، اوتاوا و لینستر دپوهنتونو له له لوری ثابته شوه په داسې حال کې چې دنجم دسورې ۴۹ و ۹ آیتونو څوارلس سوه کاله مخکې له هغی نه یادونه کړې وه .

وَأَنَّهُۥ هُوَ رَبُّ ٱلشِّعْرَىٰ

اوهغه دی دشعری دستوری رب(النجم 49).

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ

دددولينديوپه شان یاهم له هغه نه نږدی وو (النجم 9).

د نجم سوری نهم آیت (دستوری په مانا) ممکنه ده چې په خپل مدارکې ددغو ددو ستور تقارب شرح کړی وی.

تیاره اوروښنایی

وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ

تیاره اوروښنایی یی جوړه کړه (الانعام ۱).

له روښنایی پرته څه نه شو لیدلای په داسې حال کې هغه نور چې موږ لیدلای شو هغه یوه برخه دهغې انرژی وی چې چې له سرچینې نه خپور شوی وی. دنور بیلابیل ډولونه لکه د X وړانګه ، ماورای بنفش ، رادیویی څپې اونورې لیدلای نه شو.

په زره پوری خو لاداده چې دتیاره کلمه تل دجمعې په ډول په قرآن کې یاده شوې (ظلمات د ظلمت جمع) د ظلمات کلمه په قرآن کې ۲۳ځلې یاده شوې اویوځل هم په مفرد ډول نه دی کارول شوې.

په قرآن کې دتیارې دکلمې یادونه داروښانوی برسیره پرهغو ډولونو دنورونو چې موږ یی لیدلای شو نور هم شته. دهرنور دڅپو اوږدوالی دهغه دانرژی له مخې چې دالکترومقناطیسې ځلا په نامه یادیږې فرق کوی. دالکترومقناطیسی وړانګوټول ډولونه دانرژی دموجونو په څیر په خلاکې عمل کوی. ددې موضوع دلا روښانتیا لپاره په ولاړو اوبو کې دیوې ډبرې دغورځیدو له امله دڅپو له جوړیدو څخه یادونه کولای شو. هغه ډول چې مینځ ته راغلی څپې په ابوکې دډبری دغورځیدو په چټکتیا اوشدت له مخې مختلفی وی دالکترو مقناطیسی څپو اوږدوالی هم مختلف وی.

ټول ستوری له ځانه یو ډول وړانګه نه خپروی . دغه وړانګې ددوی دڅپو داوږوالی له مخې په ډلو ویشل کیږی. دنوری څپو دطیف اوږدوالی ډیر پراخ دی. دګاما دوړانګې دڅپې داوږدوالی توپیر10^{25} دی.دلمر ټوله وړانګه یواځې یوه برخه ددغه(10^{25}) طیف جوړوی. اویا په سلو کې هغه وړانګې یا بیلابیلې څپې چې له لمر نه خپریږی ۳ ، ۰ نه تر ۵ ، ۱ مایکرونه دی چې درې ډوله نور لری: هغه نور چې موږ یی وینو ، له سره رنګ نه لاندی نور اود ماوراء بنفش وړانګې ، دلیدو وړ نور یواځې ۴۱ په سلوکې دلمر نورجوړوی. نو وینو چې هغه الکترومقناطیسی څپې چې دانسان دسترګور لپاره دلیدو وړ نور جوړوی دنور دطیف یوه وړوکې برخه ده. اونورځایونه چې دنور څپې یی د انسان دسترګو دلیدو وړنه دی ټول تیاره پاته کیږی له همدې کبله ډیره تیاره له هغې تیاری نه هم شته چې موږ یی پیژنو.

پرته له اورنه احتراق یا سوزیدنه

نه ختیزواله ده نه لویدیز واله ، هغه بلیدونکې غوړدی چې نور ښنې په داسې حال کې چې له اورسره تماس لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نه لری (النور ۳۵).

دغه آیت هغه څه ته اشاره لری چې نور خپروی ، په داسې حال کې چې نه په ختیز کې ده اونه په لویدیز کې . یعنې فزیکی ابعاد نه لری اونه د اور له لاری روښانه شوی دی. که داسې فرض شی چې ددې سرچینه یواځې انرژی ده ، نو په ډیر اټکل سره به منظور له برېښنا نه وی . دتیلی اوګازی څراغونو په خلاف په بریښنایی څراغ کې نه څه شی سوزول کیږی اونه هم داور له لارې روښانه کیږی. که فرض شی چې سرچینه انرژی ده نو هغه به برېښنا وی. دتنګستن فلز دنری تار دتودوخې درجه کله چې دبرېښنا دتیریدو له کبله دوه زرو سانتی ګریډو ته ورسیږی. دغه رڼا رامینځته کیږی ، په دغه درجه دحرارت کې ډیر شمېر فلزات ویلې کیږې خو د تنګستن فلز نه ویلې کیږی. خو سره له دغې ډیرې تودوخې هیڅ شی نه سوزیږی ځکه چې دګروپ په مینځ کې اکسیجن نه شته اودتنګستن تار هم نه کمیږی. څه ډول چې په قرآن کې یادشوی دغه حالت دیوه روښانه ستوری سره ورته والی لری.

باید دا وویل شی چې برېښنا دبشریت دتاریخ یوه ډیره ستره موندنه ده اوټوله نړی یی په اصطلاح روښانه کړی ده. نو ډیر احتما ل شته چې دغه آیت بریښنایی رڼا ته اشاره وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موضوع داسې هم روښانولی شو: نور په ستوری کې دهستوی تعاملاتو له کبله جوړیږی. ستوری هغه روښانه اوسره ځرځېدونکی کتلې دی چې دهستوی تعاملاتو له کبله په ډیره کچه روښنایی اوتودوخه خپروی . دیر غټ ستوری دخپل ځان دځواکمنې جاذبې قوی له کبله انقباض کوی یعنې چې مرکز یې تراکم کوی اوسورکیږی. کله چې دستوری دمنځ دتودوخې درجه ډیره شی اولسومیلیونو سانتی ګریدو ته ورسیږی ، هستوی تعاملات پیلیږی . دهایدروجن دهستوی ذرو دیوځای کیدو له کبله هغه په هیلیو م بدلیږی. له څلوراتومو هایدروجنونه یو اتم هیلیوم جوړیږی. ددې لپاره چې پروتونونه اونیوترونونه یوځای شی اودهیلیوم هسته جوړه کړی زیاته انرژی آزادیږی. دغه آزاده شوی انرژی دستوری له سطحې نه دنور اوحرارت په شان خپریږی. کله چې هایدروجن ختم شی ، ستوری دهیلیوم په سوزیدو سره مخکې ځی اوپه همدې توګه درانه اودرانه اتومونه جوړیږی. دغه حالت ترڅو پوری چې دستوری کتله ټوله وسوزیږی دوام مومی.
په داسې حال کې چې په دغو تعاملاتو کې اکسیجن کومه برخه نه لری ، نو دغو تعاملاتو ته احتراق نه شوویلای ، نو هغه وړانګې چې دستورو په سطح کې لیدل کیږی له اوره نه وی. په دې توګه دستوری سوزیدل اودنور خپریدل داور له شتون پرته صورت نیسی.

د وریځو دروند والی

د وریځو دروندوالی په بې ساری توګه ډیریدلای شی . لکه د تالندې اوبرېښنا جوړونکې وریځې چې د درې سووزرو ټنو اوبو څخه جوړې شوې دی. اوداحقیقت چې درې سوه ټنه کتله دې په هوا کې معلقه پاتې شې دحیرانتیا خبره ده . دوریځو دروندوالی ته پاملرنه په دغه مبارک آیت کې شوې ده.

هُوَ ٱلَّذِي يُرِيكُمُ ٱلْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنشِئُ ٱلسَّحَابَ ٱلثِّقَالَ

هغه دی چې برېښنا دډار اوهیلې په توګه (درحمت باران) تاسو ته درښیی اودرنې وریځې رااوچتوی.(الرعد ۱۲).

کله چې قرآن نازلیده نامکه وه چې دوریځو دوزن یا دروندوالی په هکله څیړنه وشی اوددغه حقیقت بیان په قرآن کې بله داسې معجزه ده چې یوازې همدا ستر کتاب یې بیانولی شی اوبس.

د باران اندول

وَٱلَّذِي نَزَّلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءًۢ بِقَدَرٍ فَأَنشَرْنَا بِهِۦ بَلْدَةً مَّيْتًا

هغه څوک چې له آسمانه یې باران په ټاکلې کچه نازل کړ اووچه ځمکه یې پرې ژوند ی کړه (الزخرف ۱۱)

نورمعلومات په قرآن کې په ټاکلی کچه دباران کوزیدل دی لکه په پورتنی آیت کې.
دغه ټاکلی اوربښت دنویو څیړنو په پایله کې ومونډل شو. اټکل شوی چې په یوه ثانیه کې نږدې شپاړس میلیونه ټنه اوبه دځمکې له سره تبخیریږی. دغه اندازه په یوه کال کې پنځوسوودیارلسو میلیاردو ټنو ته رسیږې چې دغه شمېره معادله ده له هغو اوبو سره چې هرکال دباران له لاری اوریږی ، مانا داچې اوبه دیوه اندول له مخې دځمکې اوهوا په مینځ کې دڅرخېدو په حال کې دی . اوژوند په ځمکه کې همدې دوران پورې تړلی دی. که د اوسنی وخت ټوله ټکنالوژی په لاره واچول شی دغه دوْل منظم دوران په مصنوعی توګه نشی جوړولای. له دغه تعادل نه ډیر کوچنی انحراف به داوربښت په کچه او دژوندانه چاپیریال کی ژور بدلون رامینځته کړی اودژوند دختمیدو سبب به شی. خوداسې نه دی شوی اوباران په ټاکلی کچه څه ډول چې په قرآن کې راغلی راکوزیږی.
ټاکلی کچه یواځې دهغه شمیر نه وی بلکې دکوزیدو چټکتیا یې هم ده ، دباران دکوزید چټکتیا له یو ټاکلی حد نه تیری نه کوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو آلماني فزیکپوه فلیپ لینارد چې په کال ۱۹۰۵ کې یې دنوبل جایزه هم ترلاسه کړې وموندە چې دباران دڅاڅکی دحجم په ډیریدو سره دهغه چټکتیا هم ډیریږی ترهغو چې څلورنیم ملی مترو ته ورسیږی. اوکه له دې نه دباران دڅاڅکی دحجم کچه ډیره شی چټکتیا یی په ثانیه کې له اتومترو ډیریږی. دلیل دادی چې دسترو ځاڅکو شکل دهوا دبهیر له کبله بدلون مومی اودا بدلون دهوا دمقاومت شکل بدلوی اوهغه زیاتوی اوپه پایله کې دڅاڅکی دلویدو چټکتیا راکموی.

د باران جوړښت

داچې باران څه ډول جوړیږی یوه ستره پوښتنه وه چې پیړۍ پیړۍ بی ځوابه پاتې وه . کله چې دهواپیژندنې رادار جوړشو انسانان دباران دجوړیدو په پړاوونو پوه شول.
دباران جوړښت درې پړاووکې صورت نیسی : لومړی اومه ماده (اوبه) تبخیریږی اوهواته پورته کیږی بیا وریځې جوړیږی اودریم دباران ځاڅکی جوړیږی. په قرآن کې دغه موضوع په دقیقه توګه روښانه شوی:

ٱللَّهُ ٱلَّذِى يُرْسِلُ ٱلرِّيَٰحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَيَبْسُطُهُۥ
فِى ٱلسَّمَآءِ كَيْفَ يَشَآءُ وَيَجْعَلُهُۥ كِسَفًا فَتَرَى ٱلْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ
خِلَٰلِهِۦ ۖ

الله (ج) هغه ذات دی چې بادونه رالېږی څو چې وریځې پورته کړی اوهرډول چې وغواړی په آسمانونو کې یی منبسطوی اوټړی یی اوبیایی سره بیلوی اوباران به ووینی چې ځاڅکی ځاڅکی له هغه تویږی. (الروم ۴۸).

راځی چې وګورو دغه درې پړاوونه څه ډول له پورتنی آیت سره اړیکې مومی:

لومړی پړاو: الله (ج) هغه څوک دی چې بادونه رالیږی:

ډیر شمېر حبابونه دسمندرونو دمخې له ځګ نه جوړیږی چاودی اودهغه ذرې پورته هواته ځی . دغه ذرې چې دمالګې درلودونکی وی دباد په واسطه پورته کیږی اووریځې جوړوی ، وریځې داوبو دوړوڅاڅکواودسمندر دمخ داوبودتبخیر څخه جوړیږی.

دوهم پړاو: څوچې وریځې راپورته کړی :

وریځې داوبو دبخارنه چې دمالګې دټوټو شاوخوا راغونډیږی (یو پرسلو ملی مترو قطر لری) وریځې په آسمان کې معلقې پاتې کیږی اوبیا خوریږی. اوپه دې توګه آسمان له وریځو پوښل کیږی.

دریم پړاو: اوباران وینی.

داوبو هغه ذرې چې دمالګې دوړو ټوټو په شاوخوا کې په هو اکې ځای نیسی یوبل سره یو ځای کیږی ، پنډیږی اودباران ځاڅکی جوړوی . اوهغه ځاڅکی چې نظر وهواته درنېږی وریځې پرېږدی اولاندې راتویږی.
څه ډول مو چې ولیدل دباران دجوړیدو هرپړاو په دې مبارک آیت کې یادشوی. په یوه بل آیت کې دباران دجوړیدو په هلکه داسې معلومات ورکړشوی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُزْجِي
سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ
خِلَالِهِ وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ
وَيَصْرِفُهُ عَنْ مَنْ يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ

آیا ودی نه لیدل چې الله ورېځې له هرلوری نه وشړی ځو چې یوبل سره یی وتړی ، راټولې اومتراکمې یی کړی ، هغه وخت به ووینی چې دباران ځاځکی دوریځو له مینځ نه لاندې توی شی اودآسمان له غرونو نه ږلۍ راتوی کړی ځوچې هرچاته خدای وغواړی ولږیږی اوپر هرچا یی چې وغواړی ونه لږیږی اودبرېښنا روښنایی داسې ولږیږی چې سترګې یوسی (النور ۴۳).

دپوهانو څېړنې دورېځو دډولونو په برخه کې حیرانوونکی پایلې درلودې ، بارانې ورېځې دټاکلی سیستم اوپړاوونو پربنسټ جوړیږی چې عبارت دی له :

۱.دیو بل په لور دراټولیدو پړاو: کوچنۍ ورېځې یوځای کیږی یوه ستره ورېځ جوړوی.

۲. دتوییدوپړاو: کله چې کوچنۍ ورېځې سرپه سرشی اوسترې ورېځې جوړې کړی ، دهغه تراکم په منځنی برخه کې له څلورخواوڅخه ډیر وی ، چې دغه سرپه سرکیدل په عمودی ډول دورېځو دکتلې دلویدو لامل ګرځی لکه (غر) . دغه عمودی لویدل دورځې له خوا دکتلې دستریدو لامل دځمکې سرې برخی ته کېږی . سره سیمه کې داوبو ځاځکی جوړیږی اوکرارکرارلاندې توېږی. کله چې دغه ځاځکی دومره لوی اودرانه شول چې دورېځو کتله هغه معلقه ونه شی ساتلی دځمکې لورته دباران اوږلۍ په څیر راکوزیږی.

باید په یاد ولرو چې هواپېژندونکی په دې وروستیو کې دټکنالوژی لکه کمپیوټر ، الوتکې ، مصنوعی سپوږمکی اونورو له لارې ددې خبرې په پوهیدوبریالی شوی دی په داسې حال کې چې دغه موضوع څوارلس پېړۍ مخکې په قرآن کې روښانه شوې.

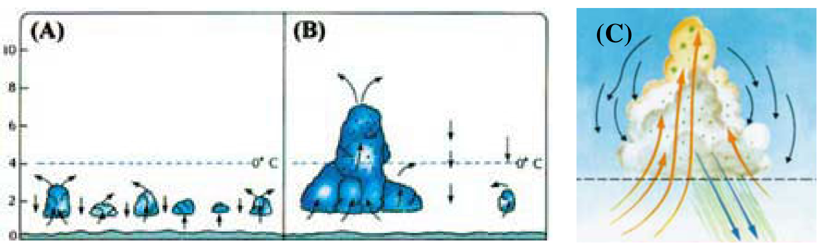

باران مره ځمکه راژوندی کوی

وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيَاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ وَأَنْزَلْنَا
مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا
لِنُحْيِيَ بِهِ بَلْدَةً مَيْتًا وَنُسْقِيَهُ مِمَّا خَلَقْنَا أَنْعَامًا وَأَنَاسِيَّ كَثِيرًا

اوله آسمانه مو پاکې اوبه راولېږلې څو په هغه باندې مړه ځمکه راژوندی کړو اوهغه څه چې له ځارویو اوانسانانو مو پیداکړی ، هغوی پرې اوبه کړو (الفرقان ۴۹-۴۸).

باران نه یواځی داچې دژوو بنسټیزه اړتیا ده دسرې په څیر دشنه کیدو اوتقویه کیدو ځانګړتیا هم لری. باران چې دسمندر له سطحې نه تبخیریږیږی اوورېځو ته رسیږی دداسې موادو درلودونکی دی چې ځمکه پری ددوهم ځل لپاره ژوندی کیږی. دغه ځاځکی دداسې یوډول سرې له ځانګړنې نه برخمن دی چې دسطحی راکښل کیدونکو وروځاځکو په نامه یادیږی . دغه ځاځکی دسمندر

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپورتني سطحې څخه جوړيږي چې بيولوجيستان ورته ميکروسکوپي پوړ وايي . دغه پوړ دملی متر له لسمې برخې نه هم کوچنی پريږوالی لری ، دډيرو عضوی موادو چې دالجی اونورو ژونديو ميکروسکوپي موجودواتو څخه په لاس راتلای شي جوړيږي. دغه مواد سره يوځای کيږي اوفاسفورس ، مګنيزيم اوپوتاشيم چې دسمندرپه اوبو کې ډير لږوی اودغه راز داسی فلزونه لکه مس ، جست ، کوبالت اوسرب هم ځان ته جذبوی. په دې توګه دځمکی نباتات ډيرهغه مواد چې دخپلې ودی لپاره ورته اړتيا لری دباران له څاڅکو څخه په لاس راوړی.
هغه مالګې چې دباران له څاڅکو سره راځي دسرې دجوړيدو لپاره يی يوه بيلګه ګڼلی شو چې حاصل پرې زياتيږی. په Aerosol ايرسول کې شته درانه فلزات دنبات وده زياتوی. لنډه داچې باران يوډول سره هم ده . يوه پيړی دباران په اوريدوسره يوه شاړه ځمکه کيدای شي دکښت ورو ګرځي . ځنګلونه هم په همدې توګه خپل داړتيا وړتوکی له سمندرونو څخه په لاس راوړی.
په دې توګه هرکال يوسلو پنځوس ميليونه ټنه دسرې ذرې پرځمکه اوريږی. که دباران دغه ځانګړنه نه وای دځمکې پر سر دنباتاتو کچه به ډيره لږ ه وای ، اودځمکې پرسربه دژوند امکان له مينځه تللی وای. په قرآن کريم کې دباران ددغې ځانګړتيا په اړه معلوما ت ددې کتاب له بی شميره معجزو څخه يوه معجزه ده.

د ږلی ، تالندې اوبريښنا جوړيدل

أَلَمْ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ يُزْجِي
سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُۥ ثُمَّ يَجْعَلُهُۥ رُكَامًا فَتَرَى ٱلْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ
خِلَٰلِهِۦ وَيُنَزِّلُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مِن جِبَالٍ فِيهَا مِنۢ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِۦ مَن يَشَآءُ
وَيَصْرِفُهُۥ عَن مَّن يَشَآءُ ۖ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِۦ يَذْهَبُ بِٱلْأَبْصَٰرِ

آيا ودی نه ليدل چې الله وريځې له هرلوری نه وشړی ځو چې يوبل سره يی وتړی ، راټولې اومتراکمې يی کړی ، هغه وخت به ووينی چې دباران څاڅکی دوريځو له مينځ نه لاندې توی شی اودآسمان له غرونو نه ږلی راتوی کړی ځوچې هرچاته خدای وغواړی ولږيږی اوپر هرچا يی چې وغواړی ونه لږيږی اودبريښنا روښنايی داسې ولږيږی چې سترګې يووسی (ويی بريښوی) (النور ۴۳).
په دغه آيت کې ږلی اوبريښنا ته اشاره شوې. او دهواپيژندنې له اړخه هم موضوع په همدې توګه روښانه شوې ده. کله چې ږلی ديوې ډيرې سړې اوکنګل شوی برخې نه توييږی ، وريځې بريښنايی کيږی . اوبلن څاڅکی په دغه برخه کې کنګل کيږی اوکله چې دږلی دانه يا کنډرکی جوړيږی ، پټه تودوخه ترې آزاديږی . دغه تودوخه دږلی سطح له دهغو کنګلونو نه چې دږلی په شاوخواکې شته توده ساتی . کله چې دږلی دانه دکنګلونو سره تماس مومی يوه مهمه پيښه مينځته راځي . الکترونونه ديوه ساړه شی نه دتاوده شی په لوری ځی . په دې توګه دږلې دانه منفی چارج نيسی . دغه اغيزه دسړو څاڅکو اوږلی ددانو له تماس څخه پيښيږی او دکنګل ټوټې چې مثبت چارج لری پرې ماتيږی. دغه مثبتې ټوټې چې سپکې دی دهوا دبهير له لارې هوا ته پورته کيږی. اوس چې ږلی منفی چارج لری دوريځې لاندينی برخې ته لويږی نو له همدې امله دوريځو لاندينی برخه منفی چارج اخلی اودغه بهير دبريښنا دجوړيد لامل ګرځي نو له دې څخه ځرګنديږی چې ږلی دبريښنا دجوړيدو لامل دی.
لاندينی آيت دبارانی وريځيو اوبريښنا په مينځ کې داړيکو ،اود بريښنا دجوړيدو ځرنګوالی روښانوی .

أَوْ كَصَيِّبٍ مِّنَ ٱلسَّمَآءِ فِيهِ ظُلُمَٰتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ

لکه دتوپان په څير وريځې په آسمان کې چې په هغو کې تياره اوتالنده اوبريښنا وی. (البقره ۱۹).

بارانی وريځې دډير حجم اووزن درلودونکی وی چې پراخوالی يی تردوسوو شپېتو کيلومترو پورې اوجګوالی يی تر دولسو کيلومترو پوری رسيږی. له دې کبله يی لاندينی برخه تياره وی او داوبو اوکنګل دزياتوالی له کبله دلمر وړانګې نه شی کولای له هغو تيرې شی . نو له همدی کبله دلمر لړه انرژی ځمکې ته رسيږی.
په دغه آيت کې دتالندې اوبريښنا دجوړيدو پړاوونه دوريځې دتيارې نه وروسته ياد شوی. په وريځو کې يو بريښنايی چارج جوړيږی ، کله چې هوا ونه شی کولای دعايق په څير عمل وکړی ددغو چارجونو تړليدل ديوی شارټی اولمبې لامل ګرځی چې دمثبتو اومنفی چارجونو ديوځای کيدلو له کبله مينځته راځی او دبريښنا ولتاژ ان تر يو ميليياردو ولټو ته رسيږی . دغه لمبه يا چې موږ ورته بريښنا وايو ددوو وريځو دکتلی ياهم دوريځو دمثبتو چارجونو اودځمکې دمنفی چارجونو دټکر له امله مينځ ته راځی. (کله چې دوريځو مثبت چارجونه دځمکې له منفی چارج سره يوځای شی نو په ځمکه کې دتندر دلويدولامل همداوی) " ژباړن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددغو چارجونو نابېره زیاتیدل دبرېښنا دخط په تکلورى کې تر لسوزرو سانتى کریدو پورې د تودوخې لامل ګرځى چې په پایله کې یى هوا په چټکۍ سره پړسېږی چې دتالندې دغږ لامل ګرځى.

وَيُسَبِّحُ ٱلرَّعۡدُ بِحَمۡدِهِۦ

اوتالنده دده تسبیح وایى (الرعد ١٣).

بار(حمل) ورکوونکى بادونه

دقرآن کریم په یوه آیت کې دباروركوونكو بادونو اودباران جوړیدل یادشوی :

وَأَرۡسَلۡنَا ٱلرِّيَٰحَ لَوَٰقِحَ فَأَنزَلۡنَا مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءٗ فَأَسۡقَيۡنَٰكُمُوهُ

موږ بار(حمل) ورکوونکى بادونه راولېږل اودهغو په اثر مو باران له آسمانه واوراوه څوچې تږلوته اوبه ورکړو (الحجر ٢٢).

دغه آیت څرګندوی چې دباران دجوړیدو لومړی پړاو باد دی . له شلمې زیږدیزې پېړۍ څخه مخکې داسې انګیرل کیده چې دباد یواځینې دنده دوربځو راوړل دی. په داسې حال کې چې دهوا پېژندنې موندنو دباد ونډه دبارانونو په باروركونه کې روښانه کړه.

څه ډول چې مو مخکې وویل دسمندر په سطح کې بې شمېره حبابونه جوړیږی کله چې دغه حبابونه وچوی بېشمېره دملی متر په سلمه برخه کوچنۍ ذرې هواته پورته کیږی. دغه ایرسولونه Aerosol چې له ځمکې نه پورته شویودوړو اولړو سره له باد سره یوځای راځی اوسره ګډېږی دځمکې پورتنۍ برخې ته اوچتېږی اوخوځښت کوی ، په پای کې دبادونو له لارې پورته اوپورته وړل کېږی څوچې دابودبخارونو سره تماس مومی . داوبو بخار ددغو ذروپه شاوخوا تراکم کوی اوداوبو څاڅکی جوړوی چې ټول یوځای وربځې جوړوی اوپرځمکه دباران په څېر اورېږی. نو وینو چې څه ډول باد تبخیر شوې اوبه دهغو ذروله لارې چې دسمندر له مخې څخه یی اخلی باروركوی اودوربځو اوباران په جوړیدو کې مرسته کوی.

دباد له لارى دباران اووريځو په جوړیدو کې دغه ارزښتنا ک ټکی سلګونه کاله مخکې کله چې دطبیعی پدیدو په هکله پوهې ډېر لږ پرمختګ کړی و په قرآن کې بیان شوی.

بله مهمه مسأله په دې آیت کې دګلانو په تلقیح اوباروركونه کې دباد ونډه ده.

ډیر ګلان خپل ګردونه یا Pollen دباد له لارې شېندې اودخپل ډول بقا ته ادامه ورکوی. ډیر نباتات له پرانستو(دخپریدووړ) تخمونو سره لکه دصبردونو ، دکجورو دونو ، هغه هکې لرونکی نباتات چې ګل کوی اودشنې ګیاه په څیرنباتات ټول دباد له لارې القاح کېږی. باد د نبات له یوه بوټی نه بل همغه ډول بوټی ته ګرد لېږدوی اودالقاح عملیه ترسه کېږی.

تردې وروستیو پوری دغه حمل ورکونکی میکانیزم څرګند نه وو ، کله چې څرګند شوچې نباتات هم دنارینه اوښځینه جنس درلودونکی دی دباد دغه عمل هم وموندل شو . په داسې حال کې چې قرآن له مخکې دا مسأله څرګنده کړې وه.

دباد دجوړېدو پړاوونه

يَعۡقِلُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَتَصۡرِيفِ ٱلرِّيَٰحِ ءَايَٰتٞ لِّقَوۡمٖ

اوباد ته په لوری ورکولو کې دعقل دخاوندانو لپاره نښانې دی (الجاثیه ۵).

باد ددوو مرکزونو په مینځ کې دبېلابېلې تودوخې دخوځښت څخه عبارت دی. توپیر لرونکې دتودوخې درجې ، دهوا توپیر لرونکی فشارونه جوړوی اوتل له پورته نه له لوړفشار څخه ښکته ټیټ فشار خواته جاری وی. هرخومره چې دتودوخې ددرجې توپیر اوپه پایله کې یی دفشار توپیر زیات وی څواکمن بادونه جوړوی. حیرانوونکی مسأله داده چې دځمکې ګردچاپېره دتودوخې ددرجې اوفشار دډېر توپیر سره سره لکه داستوا دکرښې تودوخه او دقطبونو سړه هوا بیا دخدای په فضل ډېر وژونکی اوورانوونکی بادونه نه جوړیږی. اوکه چېرې داستوا او قطبونو په مینځ کې بادونه کرار نه وای دځمکې پر سربېره دژوند امکان موجود نه وای. اوتل به څواکمنو برېوکبو اوتوپانونو دوام درلود.

دتصریف لغت یعنی څوواره راتاوول ، لوری ورکول ، بڼه ورکول تنظیمول او اوخپرول دی . ددغه لغت انتخاب دباد لپاره په خپله دهغه دبهیر دډول څرګندوی.اوهمدا رنګه دا رسوی چې بادونه تصادفی نه دی بلکې تل داسې دالله (ج) له خوا تنظیمېږی چې دژوند بقا په ځمکه کې تأمینېږی.

فوتو سنتیزڅه ډول سهار مهال پیلېږی

وَٱلَّيۡلِ إِذَا عَسۡعَسَ وَٱلصُّبۡحِ إِذَا تَنَفَّسَ

قسم په شپه چې تیاره کېږی اوپه سهار چې سا اخلی. (التکویر ۱۸-۱۷).

د نباتاتو فوتو سنتېز Photosynthesis هغه کاربن دای اکساید چې دانسانانو لپاره زیان لری جذبوی اوپرځای یی اکسیجن آزادوی. دیرش په سلوکې دځمکې دسر اکسیجن دوچې دنباتاتو او اویا په سلوکې دسمندرونو لاندې نباتاتو له لاری جوړیږی . فوتو سنتیز یوه مغلقه عملیه ده چې تراوسه په سمه توګه څوک پرې نه دی پوهیدلی . ځکه چې تعاملونه دمالیکولونو ، اتومونو اوالکترونونو په سطح صورت نیسی . نو دغه عملیه په سترګو نه شو لیدلای . خواغېزه او پایلې یی داکسیجن اوهغو خوراکی توکو کې چې موږ ترې ګټه اخلو وینو.

د فوتو سنتیز ګټه دهغه اکسیجن له مخې چې جوړوی یی اندازه کېږی. سهارمهال کله چې دلمر وړانګې دېرې متراکمې وی دېرې تولیدېږی . دلمرختو په وخت پاڼې په خوله کولو پیل کوی اوپه همغه اندول دفوټو ستنتېز عملیه ګړندی کېږی. ماسپښین مهال فوتو سنتېز ورو کېږی اوسااخستنه زیاتېږی ځکه تودوخه دېرېږی اوخوله هم زیاتېږی . دشپې مهال کله چې تودوخه کمېږی نو خوله هم کمېږی اونبات ارام کوی.

د اذاتنفس کلمه په سهار کې اوږدې سا اخستلو ته اشاره ده . ځکه چې داکسیجن تولید چې دسااخستنې اساسی توکی دی پیلېږی اوډېره کچه یی په همدې وخت کې وی . کله چې الله (ج) په هغه سوګند یادوی ، دموضوع پر اهمیت ټینګار کوی. دغه مسأله چې په قرآن کې یاده شوی دشلمې پېړۍ مهمه موندنه بلل کېږی.

شپږ مالیکوله اکسیجن + شپږ مالیکوله قند ← فوتو سنتیز ← شپږ مالیکوله کاربن دای اکساید + شپږ مالیکوله اوبه

$$6H_2O + 6CO_2 \text{ — Photosynthesis} \rightarrow C_6H_{12}O_6 + 6O_2$$

(c) ketabton.com: The Digital Library

سمندرونه یو له بله سره نه ګډېږی

دسمندرونو یوه ځانګړنه چې اوس اوس خلک پرې پوه شوی دې آیت پورې تړاولری:

دوه سمندرونه یې یوبل ته نږدې اومخامخ کړی خو ددوی په مینځ کې یو حد شته چې یو پر بل تیری مَرَجَ ٱلْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيَانِ نه کوی (الرحمن ۱۹-۲۰).

سمندرپېژندونکی په نږدې وختو کې پوه شوی چې دسمندرونو اوبه سره له دې چې یو بل ته ډېرې نږدی دی اویو له بله سره تماس لری خو سره نه مخلوطېږی . ددغو اوبو دکثافت توپیر اودسطحي راکښنې توپیر یې داسې عمل کوی چې کواکې ددوې په مینځ کې یو نری دیوال شته دی.
دبېلګې په ډول دمدیترانې سمندرګې اوداطلس سمندرګې تل جذر اومدونه پیښېږی اوځواکمنې څپې لری او اوبه یې یو په بل کې ننوځی خو هېڅکله هم دهریوه دتودوخې درجه ، کثافت او دمالګې اندازه بدلون نه مومی. ځکه چې داسې یوه مانع شته چې دوی یوله بله بېل ساتی.

اوهغه دی چې دوه سیندونه یې یوپه بل کې ننویستل یو یې خوندور اوخوږ کړ اوبل یې وَهُوَ ٱلَّذِى مَرَجَ ٱلْبَحْرَيْنِ هَٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَٰذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَّحْجُورًا تریو
اوتریخ اوددوی په مینځ کې یې داسې یوه پرده ونیوه چې یوله بله بېل واوسی(الفرقان 53).

ددغې موضوع شرح په قرآن کې خپله یوه ستره معجزه دی اوهغه وخت بیان شوې چې دفزیک علم دسطحي راکښنې په هکله په څه نه ؤ خبر.

په سمندرونه کې تیاره اوکورنۍ څپې

یا لکه د ژورسمندر تیارې چې دڅپو له لارې پوښل شوی چې برسېره یې بله څپه وی اوپرسرېې أَوْ كَظُلُمَٰتٍ فِى بَحْرٍ لُّجِّىٍّ يَغْشَىٰهُ مَوْجٌ مِّن فَوْقِهِۦ مَوْجٌ مِّن فَوْقِهِۦ سَحَابٌ وربخې دی
(النور 40).

په ژوروسمندرونو کې ددوسومترو په ژورتیا تیاره وی . اودزرومترو په ژورتیا کې هېڅ رڼا نشته.
نن موږ دسمندرونو دڅېرې ، په هغو کې دژوو ، دمالګې دکچې دلوړې اوژورې په هلکه یې معلومات لرو ، داوبتلونو اونورو وسیلوله لارې پوهانو زیات معلومات لاسته راوړی . په داسې حال کې چې انسان دځانګړو وسایلو نه پرته نه شی کولای تر اویا مترو ژورو اوبو کې ولامبی اوددوسوومترونه ژور ځای کې خو ژوندی نه پاتې کېدو له دې کبله دا قرآنی معجزه ده چې څوارلس سوه کاله مخکې دسمندرونو په ژورتیا کې یې تیاره بیان کړې وه چې پوهان ایله اوس پرې پوه شوی.
برسېره پرتیارې یوه بله موضوع هم په دې آیت کې یاده شوی: اوس پوهانو موندلې چې ترسطحې لاندې څپې (sub-surface waves) هم په سمندرونو کې شته چې دسمندر دژورو پوړونو اوبه چې لوړ کثافت لری په ځان کې رانغاړی. دغه څپې کټ مټ دسطحی څپو په څېر وی اوپه همغه توګه له منځه ځی . دغه کورنی څپې په هېڅ توګه نه لیدل کېږی بلکې دډېرې مطالعې اوڅېړنې نه وروسته پر هغه پوهیدلای شو چې دادقرآن عظیم الشأن بله معجزه ګڼل کیدای شی.

هغه ځای چې زموږ خوځښت کنټرولوی

كَلَّا لَئِن لَّمْ يَنتَهِ لَنَسْفَعًۢا بِٱلنَّاصِيَةِ نَاصِيَةٍ كَٰذِبَةٍ خَاطِئَةٍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه ، که هغه ونه درید ، موږ به یی دتندي له وېښتو ونیسو ، یوه دروغجنه خطاکاره وچولی. (العلق ۱۵-۱۴)

د"ناصية كاذبة خاطئة" کلمه په دې آیت کې ډیر عجیب دی . ننیوڅېړنو ښوولی چې دماغ دوچولی په برخه کې دځانګړو دندو دتنظیم مسؤلیت لری . دغه دندې چې څوارلس سوه کاله مخکې په قرآن کې ورته اشاره شوې یواځې شپېته کاله مخکې پوهان پرې پوه شوی. یو کتاب چې داناتومی اوفیزیولوژی بنسټونه نوم لری داسې لیکی:
"دیوه هوډ لپاره وړاندوینه اوهڅونه ددماغ په مخکینی برخه کې چې په انګرېزی کې ورته (Prefrontal area, frontal lobe) وایی صورت نیسی اوددماغ په همدغه ځای کې دیرغل کوونکو کړونو مرکز هم قرار لری. نو همدا وچولی دی چې دښې یا بدې کړنې یا دریښتیا اودروغو ویلو دپلان جوړونې ځای دی.
په ډاډ سره ویلو شو چې پورتنی آیت ددماغ همدغې برخی ته اشاره کوی چې په دې وروستیو شپېتو کلونو کې موندل شوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالله (ج) په یاد سره زړونه آرام مومي

د امریکې د څېړونو په ملي مرکز کې د داوید لارسن څېړنې دملحدو اومؤمنو خلکوترمېنځ په پرتله کولوکې حیرانوونکی پایلې ترلاسه کړې: دبېلګې په توګه باایمانه اودینداره خلک شپېته په سلو کې تر بی دینه خلکو لږ دزړه په ناروغی اخته شوی وو ، دوینې لوړفشار اودځان وژنې پېښې هم په مؤمنو کسانو کې ترملحدیینو اوبی دینو خلکو ډېرې لږې وی .

دعقلی طب یوه نړیواله مجله رپوټ ورکوی چې بې عقیدې خلک زیات ناروغه کېږی اودژوند اوږدوالی یی کم دی. دمعدې اوتنفسی سیستم ناروغی شپېته په سلو کې ترپرخدای باورلرونکو خلکو نه په هغوی کې ډېره ده.

ارواپېژندونکې هم ورته پایلو ته رسېدلی ، یعنې چې عقیده دانسان اروا ځواکمنوی اوروغتیا ښه کوی. دغه توضیح به کفایت وکړی خو مسأله هغه وخت لا روښانه کېږی چې عملی تجربه سرته ورسېږی .

ایمان په الله (ج) له هرې بلې روانې انګېزې نه ځواکمن وی. دهربرت هنس دڅېړنو مرکز چې دامرېکې دهارواد پوهنتون کې دی په دې هکله په زړه پورې اوحیرانوونکی څېړنې اوپایلې لری. سره له دې چې ډاکتر هربرت خپله عقیده نه لری اویو ملحد دی ،خو دې پایلې ته رسېدلی چې دالله (ج) عبادت دانسان په روغیتا کې له هربل څه نه ډېره اغېزه لری. ده ثابته کړه چې هېڅ عقیده دومره اروایی آرامښت انسان ته نه ورپه برخه کوی لکه پر الله (ج) ایمان یی چې ورپه برخه کوی.

دانسان دجسم اوروح اوایمان په مېنځ کې داړیکوپه هکله څه دلیل موجود دې ؟ دی وایی: چې جسم اوروح داسې تنظیم شوی چې باید پرالله (ج) عقیده ولری.

أَلَا بِذِكۡرِ ٱللَّهِ تَطۡمَئِنُّ ٱلۡقُلُوبُ

اودغه حقیقت چې دطب ننی پوهه پرهغه اعتراف کوی په قرآن کې یاد شوی :

یوه شی چې یواځې دالله (ج) یاد زړونو ته ډاډ وربښی(الرعد ۲۸).

ولې هغه کسان چې پرالله ایمان لری اودهغه عبادت کوی جسماً اوروحاً روغ دی. ځکه چې هغوی دخلقت دموخې مطابق عمل کوی. هغه فلسفې اوسیستمونه چې دخلقت دحقیقت خلاف وی تل درد لرونکې اوغم راوړونکی وی.

معاصر طب نوی پرمختګونه په دې هکله لری . څه ډول چې پاتریک ګلاین وایی: "په وروستیو پنځه ویشتو کلونو کې علمی څېړنې اوارواپوهنه څرګندوی چې دینی اعتقاد ددماغی روغتیا لپاره منطقی اوجوړونکې عامله اړتیا ده.

په اسلام کې بخښنه اودهغه روغتیایی ګټه

خُذِ ٱلۡعَفۡوَ

په قرآن کې یادشوی یو اخلاقی صفت عفواوبخښنه ده.

عفو ونیسه(وکړه)(الاعراف ۱۹۹).

وَجَزَٰٓؤُاْ سَيِّئَةٖ سَيِّئَةٞ مِّثۡلُهَاۖ فَمَنۡ عَفَا وَأَصۡلَحَ فَأَجۡرُهُۥ عَلَى ٱللَّهِۚ

اودبدی جزا دهغه په مثل بدی ده خو که چا عفو وکړه هغه اصلاح وکړه. اجریی الله(ج) ورکوی (الشوری ۴۰).

څوک چې دغه اللهی امر ونه منی عفو به ورته ستونزمنه وی ځکه چې ډېر ژر به عصبی شی اوپه خطا به اخته شی. په داسې حال کې چې قرآن وایی: چې عفوه له انتقام یا کساد نه بهتره ده. ځکه باایمانه کسان بخښونکی اوصبرناکه وی.

وَٱلۡكَٰظِمِينَ ٱلۡغَيۡظَ وَٱلۡعَافِينَ عَنِ ٱلنَّاسِۗ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپله غوصه کراروی اوخلک بخښی (آل عمران ۱۳۴).

په ایمان لرونکو کې دبخښنې خصلت له بې ایمانو څخه ډیر توپیر لری . ځکه که یو څوک ادعا وکړی چې یو څوک یی بخښلی خو بیاهم تریو خته پوری غصه ناک اوخپه وی اوزیار باسی چې خپل قار کښنوی. په داسې حال کې چې د باایمانه اومسلمان بخښنه مخلصانه وی ، ځکه هغوی پوهیږی چې انسانان په دې نړۍ کې تل زیار باسی اوله خپلو تېروتنو څخه زده کړه کوی ځکه هغوی بخښونکی او صبرناکه وی. اوایمان لرونکی کله چې عفو کوی نو مقابل لوری یی خطا کاروی اودی په حقه وی اوکیدای شی چې ستر زیان هم دمقابل لور له ګناه نه ورته رسیدلی وی خو دی دخدای لپاره بخښنه کوی اووایی چې هرڅه دالله له لوری وی.

دنویو څېړنو پربنسټ چې امریکاییانو تره سره کړی ، هغه کسان چې دبخښنې قدرت لری له روحی اوجسمی اړخه له روغتیا څخه برخمن وی.

داکتر فریدریک لوسکین چې خپله دوکتورایی داروپوهنې په څانګه کې داستانفورد له پوهنتون څخه ترلاسه کړې په سانفرانسېسکو کې یی په دووسوو دری پنځوسو تنو باندې څېړنه کړې. ده دغه خلک شپږومجلسونو ته چې هریو یی یونیم ساعت وخت درلود وغوښتل اوعفو اوبخښنه یی ورته توصیه کړه. دغوکسانو وروسته له بخښنې ډیر لږزیان ولید اوهم له جسمی اړخه ښه ول. دبېلګې په ډول پردوی باندې روحی فشار دملادردونه ، بې خوبی ، دسردرد ، دګېډې درد ترپخوا لږ وو.

د فریدریک لوسکن د ((ښه توب لپاره عفو)) کتاب کې بخښنه دخوښۍ اوروغتیا لپاره ډېره ښه نخسه ګڼل شوې. دی په دې کتاب کې لیکی چې عفو پر هیله ، صبر اوپرځان باورباندې ډېره مثبته اغېزه کوی ، هغه زیاتوی چې غصه پرجسم باندې ښکاره اغېزه لری ، پرله پسې غصه دوجود دتودوخې پرناظم یا Thermostat باندې ناوړه اغېزه کوی. کله چې یو څوک په لړخپګان یا غصې سره هم چې دوامداره وی عادت وکړی دنارمل اوغیرنارمل سم توپیر نه شی کولای. په دې حالت کې دادرنالین کچه تل لوړه وی اوله هغه سره دی عادت کوی . دوجود اضافه ادرنالین سوزوی اومنطقی فکر کول ستونزوسره مخ کوی ، چې داپه خپله دوضعې دخرابېدو لامل ګرځی.

برسېره پردې داکتر لوسکن وایی چې دقار اوغصې په وخت کې دځېنو انزایمونو لوړیدل دونې فشار لوړوی.

په یوه بله څېړنه کې چې په یوزرو پنځه سوو کسانو کې معلومه شوې په دینداره اوباایمانه کسانو کې روانې ستونزې اواروایی ناروغی لږې دی. داکتر هربرت هنسن چې دغه څېړنې پې سرته رسولی وایی: عفو دفیزیولوژی یوه برخه ده ... که عفوه ونه کړې هغه مسأله به تا وخوری. دهاروارد په مجله کې یوه خپره شوې مقاله کې لیکل شوی چې قار اوغصه دزړه لپاره ډېره زیان رسوونکې ده . ایچر کواچې دغه موضوع علماً جوته کړې. دده څېړنو ښوولې چې دډېرعمر بدخویه اوقارجن سړی له خپلو معادل عمر لرونکو سړو څخه ډېر ژر زړیږې اودزړه په ناروغی درې برابره له هغوی څخه ډېر اخته کېږی. کواچی وایی چې دغه درې برابره دزړه دناروغۍ خطر نبغ په نبغه اړیکه لری له ډېر قار ،کسات غوښتنې ، دجګړې غوښتنې اوسزاورکولو له حس سره.

څېړونکې پردې باور دی چې دروحی فشارونو له کبله داکسیجن مصرف دزړه عضلې غټوی ، دوینې دټینګیدواوپه پای کې دزړه دحملې لامل ګرځی.

دغه راز قار اوغصه ببرحمی رامېنځته کوی اوپه وینه کې دپروتینونو دېرسوب سبب ګرځی. دغه پروتینونه درګونو دیوالونه کلکوی دزړه دناروغیو امکان ډېروی.

ټولې څېړنې ښیی چې قار اوغصه دانسان روغتیا ته زیان رسوی. په داسې حال کې چې عفو اوبخښنه خوندوره اودروغتیا لپاره ګټوره ده. دعفوې اساسی موخه باید دالله (ج) رضا وی. دغه علمی حقیقت په قرآن کې له زرګونو ښلکو څخه یوه ښلکه ده چې په قران کې نغښتې حکمت راسپړی.

عبادت شفا موندنه چټکوی

الله (ج) وویل ما وغواړی څو ستاسو دعا قبوله کړم (غافر ۶۰).

وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

دقرآن له نظره صلوة یعنی غږ کول ، غوښتل ښکارول اومرسته غوښتل دی. نو دعا اوعبادت عبارت دی له الله (ج) ته رجوع کول ګرځېدنه ، دعا اوله هغه نه مرسته غوښتنه ده . ناروغی یوه هغه ښلکه ده چې څوک ځان اړ وبولی اوهغه د الله (ج) لورته راکاږی. له بل لوری ناروغی د الله (ج) له لوری یوه آزمېښت دی چې انسان خپلو تېروتنوته متوجه کوی اوداچې نړۍ کې ژوند فانی ښه لری. چې دابیا داجراوثواب لپاره یوه لاره اودګناه لپاره دبخښنې یوه وسیله کیدای شی.

هغوی چې سم ایمان نه لری داسې فکر کوی چې شفا دطبیب اومعاصرې طبی ټکنالوژی په لاس کې ده . هغوی فکر نه کوی چې الله (ج) ددوی دجسم سیستمونه روغ پیداکړی اوهغه دی چې درمل اوطبیب یی پیداکړی دی. ډېر کسان هغه وخت الله (ج) ته راګرځی چې له طبیب اودرملو څخې ناهیلی شی. په دې وخت کې یواځې له الله نه مرسته غواړی. څه ډول چې په لاندې مبارک آیت کې بیان شوې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَإِذَا مَسَّ
الْإِنسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنبِهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا
عَنْهُ ضُرَّهُ مَرَّ كَأَن لَّمْ يَدْعُنَا إِلَىٰ ضُرٍّ مَّسَّهُ

کله چې انسان په زیان کې شی په هرحالت کې چې وی ، ناست ، ولاړ ، یا غزېدلی موږ ته دعا کوی اوهغه وخت چې رنځ یی لرې شی داسې دغفلت په لور ځی چې ګواکې موږ یی هیڅ دخپل زیان ددفعې لپاره نه ووغوښتی. (یونس ۱۲).

یعنی په هرحال کې حتی دروغتیا اود ستونزو د نه لرولو په حالت کې هم باید انسان لمونځ وکړی اوله الله (ج) نه دهغې هوساینې لپاره چې ورکړې یی ده مننه وکړی.
ددعا اولمانځه ډیر مهم اړخ عبارت له دې نه دی چې شخص باید زیار وباسې چې دده دعا له عمله سره یوځای وی. دعا اولمونځ له عمل سره یعنی دهرخه سرته رسول چې دسرته رسېدو امکان یی وی. لکه ناروغ چې دعا کوی برسېره پردې چې دعا کوی باید طبیب ته هم ورشی اودرمل هم باید واخلی. ځکه الله (ج) هرڅه په دنیا کې یوله بل سره تړلی اودهرڅه لپاره یی سببونه پیداکړی اوهرڅه دېاکلو اسبابو له لاری واقع کېږی. نو هرڅوک له الله نه باید په داسې حال کې چې صبر اومتانت به لری دښوپایلو انتظاردې ولری.
ډاکتران ددعا اولمانځه په مثبتو اغېزو اوله دې لارې چټکې روغتیا موندنې ته موجه شوی دی اوهغه ټولو ته توصیه کوی.
د نیوزویک Newsweek مجلې د "الله (ج) اوروغتیا ترسرلیک لاندې ، چې په کې لیکل شوی آیا دین سمه درملنه ده اوولې ساینس ایمان راوړی؟ د۲۰۰۳ کال دنومبر په لسمه ګڼه کې یو شمېر مقالې خپرې کړی.په هغو کې ویل شوی چې عقیده دناروغ مورال اوچتوی اودروغتیاموندنې دګړندیتوب لامل یی ګرځی.ساینس منلې چې ایمان دچټکې اوآسانه شفا موندنې لامل کېږی.
د مچیګن پوهنتون څېړنو هم ښودلې چې روانی فشارونه اوروحی انحطاط په ایمانداره خلکو کې لږ دی . دشیکاګو پوهنتون په څېړنو کې ښوول شوی چې بې وخته مړینه په هغو خلکو کې چې لمونځ کوی ترنورو ۲۵په سلوکې لږه ده په هغو نورو اوه سوه پنځوسو تنوکې چې دزړه رګونه یی معاینه شوی وو دلمانځه اودعا اغېزه کې علماً ثابته شوې.اوڅرګنده شوه دهغو کسانو مړینه چې لمونځ یی کاوه په کال کې دیرش په سلوکې لږه وه.لمونځ نباید یواځې ددې لپاره وی چې ناروغی اوستونزې له چا لری شی. یوباایمانه اومخلص مسلمان باید تل لمونځ وکړی اویواځی د الله (ج)

وَإِذَا سَأَلَكَ
عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ
فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ

درضا غوښتونکی دی وی.
اوکله چې بنده ګان له مانه وپوښتی ، ووایه چې زه هغوی ته نږدې یم اودهردعاکوونکی دعاقبلوم. نو باید زما دعوت ومنی اوایمان راوړی څوچې نېکمرغی ته ورسېږی (البقره ۱۸۶).

د دین دنه مراعات له کبله روانی فشار اوخپکان

وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنكًا
وَمَن يُرِدْ أَن يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا

هرڅوک چې زما له یاده غافله شی معیشت به یی تنګ شی اوهر چاته چې وغواړی لاروکی یی کړی دهغه زړه تنګ اوکلکوی(طه ۱۲۴).

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَمَن يُرِدِ اللّهُ أَن يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلإِسْلاَمِ وَمَن يُرِدْ أَن يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي السَّمَاء كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ

اوهرڅوک که وغواړي چې لاروکې يې کړي دهغه زړه به تنک اوکلک وګرځوي(الانعام ۱۲۵).

هغه څوک چې په الله (ج) ايمان نه راوړي تل به داندېښنې ، ډار اوارواېې ناروغيو لپاره زمينه مساعدوي چې په پاى کې جسمې ناروغى هم رامېنځته کوى اوژر زړېږي .
ايمان لرونکي خلک داچې له اروايي پلوه ځواکمن دي نو له همدې کبله لږ په اروايي ستونزو اخته کېږي . د الله (ج) رضا ، ايمان اودخوشبيني مثبتي اغېزې اوددې قبلول چې هرڅه پېښېږي هغه د الله (ج) له لوري دي ددوی په روحی اوجسمی روغتيا کې څرګند وی. البته دغه يواځې دهغو کسانو په هکله صدق کوی چې له قرآنی احکامو پيروی کوی اوپه ريښتيا هم په خپل دين باندی کلک دی نه داچې يواځې دمسلمانی ادعا ولری . پرته له شک څخه ايمان لرونکې هم ناروغه کېږي اوزړېږي خو زړښت يې هېڅکله هم ددوی داروايي ځېلتيا اومړاويتوب لامل نه ګرځي .
اروايي ستونزې يا مړاويتوب زموږ دزماني له ډيرو خپروشوو ناروغيو څخه ګڼل کېږي چې جسمي اواروايي ضررونه لر ی اوجسمي ناروغی هم رامېنځته کوی . دمړاويتوب عامې ستونزې عبارت دي له عقلي ناروغۍ ، اعتياد ، بی خوبی ، دپوستکې ناروغی ، دګېډې ناروغۍ ،دويني لوړفشار ، حساسيت يا الرژی ،نيم سری ، دهډوکو ناروغۍ ، دپښتورګو ناروغۍ ، دزړه حملې اوتنفسي ستونزې.
داثابته شوې چې دټولو دغوناروغيو عامل رواني ستونزې دی.
رواني فشار Stress دعقل يو اضطرابی حالت دی چې احساسات لکه ډار ، ناامنی ، ګبنۍ ، انديښنه اونور چې دعضويت دتوازن دګډوډيدو لامل ګرځي مېنځته راوړی. دادرنالين کچه لوړېږي ، دانرژۍ مصرف اوغبرګونونه لوړې کچې ته رسېږي ، شکر کلسترول اودويني غوړ ډېږي اودويني فشار هم اوچتېږي اونبض چټکېږي. دکورټېزول زياتېدل دشکر ، دزړه ، لوړفشار ، سرطان ، ټپونو ، تنفسی ، اودپوستکو دناروغيو لامل ګرځي اوان چې ددماغ دحجرو دله مېنځه تلو زمينه براوبري.
ددرد اواروايي فشار ترمېنځ يوه نېغ په نېغه اړيکه شته ، چې دغه فشار درګونو دتنګيدو او ددماغ څېنو برخو ته دنه رسيدولامل ګرځي. دجسم يوې برخې ته دويني نه رسيدل په هغه ځاى کې ددرد لامل ګرځي ، په عين وخت کې دادرنالين کچه لوړېږي چې خپله درګونو دانقباض اودعضلو دتقلص لامل ګرځي. نو دغه درد مېنځته راځي داضطراب سبب ګرځي اودغه اضطراب درد لاپسې زياتوی.
څېړنو ښوولې چې مضطرب ،نارآمه ، عصبی ، بې صبره اوبې رحمه کسان زيات دزړه دحملولاندې راځي . ځکه چې سمپاتيک اعصاب تحريکېږي اوپه زياته کچه انسولين توليدوی چې دانسولينو زياتېدل دزړه لپاره ډېر زيان ښونکی وی.
.
هرڅومره چې دناروغ اروايي حالت بد وی دوينو دسروکرويااتو فعاليت لږوی. دغه راز لېندانايلر داکسفورد پوهنتون دټکنالوژی دلېږدولو دکمپنۍ رييس دمعافيت په سيستم باندې هم دهغه بده اغېزه ثابته کړی ده. دمړاوېتوب (افسرده ګی يادپيريشن) په وخت کې دماغ زيات کورټېزول آزادوی چې دا په خپله دوجود دمعافيت سيستم له کمزوری سره مخامخ کوی. ثابته شوې چې دډېرو ناروغيواړيکه لکه سرطان له آروايي فشارونو سره شته . لنډه داچې مړاوېتوب ، زړه تنګی اواروايي فشارونه دعضويت نورمال توازن له مېنځه وړی روغتيا خرابوی اوبېلابېلې ستونزی مېنځته راوستلای شي.
پاک رب په يوه بل آيت کې داسې فرمايي:

حَتَّىٰٓ إِذَا ضَاقَتۡ عَلَيۡهِمُ ٱلۡأَرۡضُ بِمَا رَحُبَتۡ وَضَاقَتۡ عَلَيۡهِمۡ أَنفُسُهُمۡ وَظَنُّوٓاْ أَن لَّا مَلۡجَأَ مِنَ ٱللَّهِ إِلَّآ إِلَيۡهِ

ترهغو چې ځمکه پرهغو تنګه شوه او ان چې له ځانه زړه تنګی شول اوپوه شول چې پرته له الله (ج) نه هېڅ پناه ځاى ددوی لپاره نشته .(التوبه ۱۱۸).

دزړه تنګوالی اودارواېی فشارونو دغه حالت دبې عقيدې اوضعيف الايمانه خلکو په برخه وی . اوبله هيڅ چاره پرته له دې چې الله (ج) ته پناه يووسی نه لری . نن ډاکتران عقيده لری چې ددغو حالاتو يواځينۍ درملنه دزړه کرار والی اوآرام چاپېريال دی .اودغه حالت يواځې دقرآنی ارشاداتو څخه په پيروی کې لاسته راوړلای شو.

فَمَن تَبِعَ هُدَایَ فَلَا خَوۡفٌ عَلَيۡهِمۡ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ

هرچا چې دهدايتونو پيروی وکړه دده لپاره ډارنشته اوخپګان به پرې رانه شي(البقره ۳۸).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د انسان پیدایښت

پرالله (ج) باندې ایمان دانسان پام په قرآن کې دخلقت بیلابیلو بېلګو ته راګرځوی لکه آسمانونه ، ژوی ، نباتات ، انسان اونور اوله انسان نه غوښتل شوی چې په دې هلکه څیرنه وکړی.

نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ

موږتاسو پیداکړی بیا ولی تصدیق نه کوی ؟ (الواقعه ۵۷)

دقرآن اعجاز په بېلابېلو آیتونو کې ښکاره دی ځینو آیتونو داسې شیان یاد کړی چې په اوومه میلادی پېړۍ کې ناممکن ووځو چې انسان پرهغو پوه شی. لکه :انسان له ټولې منی څخه نه بلکه له یوې برخې نه یې جوړشوی.

۱.دنرنطفه دماشوم دجنسیت ټاکونکی دی.

۲- دماشوم رشیم دیوې غوارۍ (حلزون) په څېر دمور پررحم نښلی.

۳-جنین په رحم کې دننه په درې تیاروکې وده کوی.

<u>د منی څاڅکی ـ:</u>

منی د مور دوجود په دننه کې خوځښت لرى څو تخمې ته ورسېږی. ددوسووپنځوس میلیونو سپرمونو له ډلی څخه چې په منی کې شته یواځی یوزریی دښځې تخمې ته چې دنښی مالګې په کچه وی ځان رسوی. دغه موضوع دقیامت په سورې کې یاده شوې ده.

آیا یوه نطفه له انزال شوی منی څخه نه وه (القیامه ۳۷).

په دې ځای کې وینو چې الله (ج) روښانوی چې انسان له ټولې منی څخه نه بلکې دمنی له یوې لږې برخی نه جوړشوی. اودا هغه موضوع ده چې په شلمه پېړۍ کې روښانه شوې.

أَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِّن مَّنِيٍّ يُمْنَىٰ

<u>دمنی مخلوط:</u>

دمنی مایع یواځې دسپرمو درلودونکی نه وی بلکې دبېلابېلو مایعاتو یو مخلوط وی چې په خصیو اودپروستات دغدې په منوی کیسواودبولی مجرا په نورغدو کې موجود وی. چې تجزیه یی جوتوی چی هغو کې سپرم ، ویتامین سی ، کلسترول ، فلاوین ، شکر ، دلیموجوهر ، پروستاګلادین ، فاسفولیپید فاسفیت ، جست ، هیالورنیدیز اونورې اجزاوی وی. دغه مایع بیلابېلې دندې لکه سپرموته دانرژۍ جوړول ، درحم دخولې دسیمې دتیزابی چاپیریال خنثی کول ، دسپرم دحرکت لپاره دیوه ښویدونکې تګلوری جوړول اونورې لری.چې دغه موضوع په سلګونه کاله مخکې قرآن یاده کړې.

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِن نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ

موږ انسان دمختلطې نطفې له اوبو نه خلق کړ (الانسان ۲).

اوپه یوه بل آیت کې دمخلوط جوهر نه دانسان پرخلقت ټینګار کوی:

ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِن سُلَالَةٍ مِّن مَّاءٍ مَّهِينٍ

هغه وخت مو دهغه نسل د یوې بیقدرې مایع له لنډیز یا جوهر څخه جوړکړ (السجده ۸).

(c) ketabton.com: The Digital Library

دسلالې کلمه يعنې ديوه شی اساسی اومهمه برخه يعنی دهغه جوهر.

دماشوم جنسيت:

تردې نژدی وختو پوری خلکو فکر کاوه چې دماشوم جنس دښځې له لوری ټاکل کېږی (اوزموږيوشمېرخلک اوس هم په همدې باوردی) اوکله هم فکر کيده چې دواړه هم مور هم پلار دماشوم په جنسيت اغېزه لری. خو قرآن مجيد روښانه کړې چې جنسيت دنارينه دمنی له څاڅکی نه نشأت کوی.

وَأَنَّهُ خَلَقَ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ مِن نُّطْفَةٍ إِذَا تُمْنَىٰ

اوهغه دنارينه اوښځينه جفتونه پيداکړل دنارينه له نطفې نه چې توېږی. (النجم ۴۶-۴۵).

أَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِّن مَّنِيٍّ يُمْنَىٰ ثُمَّ كَانَ عَلَقَةً فَخَلَقَ فَسَوَّىٰ فَجَعَلَ مِنْهُ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ

آيا په لومړی سر کې يوه نطفه دمنی له جنسه نه وه . بيا هغه نطفه تړلې وينه شوه اوپه پای کې يی جوړه اوپيداکړه اوله هغه نه يی دوه جنسه نر اوښځه مېنځته راوړل (القيامه ۳۹-۳۷).

دماليکولير بيولوژی اوجنتيک علم پرمختګ ددغو معلوماتو پرريښتينوالی داعتراف جوګه شوی دی . په شمله پېړۍ کې دا پوهه لاسته راغله چې دماشوم جنسيت دنر دسپرمو د حجرو له مخې ټاکل کېږی . دجنسيت دټاکلو عامل کروزمونه وی . شپږ څلويښت کروزومونه دانسان دجوړښت ټاکونکی وی چې له هغو ډلې نه يی دوه عدده دجنسی کروزومونو په نامه يادېږی. دغه جنسی کروموزمونه په نارينه وو کې Yو X او په ښځوکې Xاو X دی (چې دشکل دورته والی په خاطر په دې حرفونو نومول شوی) د X کروموزوم ښځېنه او د Y کروموزم دنارينه ځانګړتياوې لېږدوی. ديوه انسان يا يوه ماشوم نوی جوړيدل ددغو کروموزمونو ددوو دانو له يوځای کيدو نه چې په نارينه اوښځوکې دجوړې په توګه وجود لری صورت نيسی .دښځې جنسی حجره په دووحجرووېشل شوې چې هريوه يی يواځې ښځينه ځانګړنې لری. په داسې حال کې چې د نارينه جنسی حجره کله چې ويشل کېږی دوه ډوله بېلابېل سپرمونه جوړوی چې يو يی د X کروموزوم اوبل يی د Y کروموزم لری.کله چې دښځې هګې چې د X کروموزوم لری د X کروموزم درلودونکی سپرم سره يوځای شی ماشوم د XX کروموزومونه لری يعنې چې نجلی به وی . اوکله چې دښځې تخمه چې يواځې د X کروموزوم لری کولای شی د Y کروموزم درلودونکی سپرم سره يوځای شی چې ماشوم په دې توګه YX کروموزومونه وی يعنی هلک به وی.

نو دماشوم جنسيت دنارينه دسپرموله لارې ټاکل کېږی. په داسې حال کې چې په زياتو ټولنو کې فکر کېده چې دجنسيت ټاکل دښځېه له لوری وی .اوښځې دنجونو په زېږولو ملامتېدلې.

څوارلس سوه کاله مخکې قرآن دغه ناوړه دود رد کړی اوداسې موضوع يی بيان کړه چې موږ يی ايله اوس په حقيقت باندې پوه شوی يو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه عقله چې په رحم پورې نښلي:

که هغو موضوعاتو ته چې په قرآن کې یادشوی ښه ځیر شو ډېرو مهمو موضوګانو باندې به پوه شو. کله چې دنارینه سپرم دښځې له تخمې سره یوځای شی دیوه ماشوم دجوړېدو بنسټ اېښودل کېږی . دغه واحده حجره دزایګوټ Zygote په نامه یادېږی چې په دوام داره توګه تکثر کوی اودغوښې په یوه ټوټه چې درشیم Embryo په نامه یادېږی بدلېږی چې دغه پړاوونه دمایکروسکوپ له لارې لیدل کېږی. دغه رشیم آزاده نه پاتې کېږی بلکې ځان درحم پردیوال نښلوی اوپه هغه کې رېښې ځغلوی چې ښه کلک شی. اودهمدغو رېښو له لارې خوراکې مواد چې د ودې لپاره ډېراړین وی دمور له وینی نه اخلی.

بیا نو دا دقرآن یوه بله معجزه ده چې په رحم باندې د رشیم سرېښېدوته اشاره کوی.

خَلَقَ الْإِنسَانَ مِنْ عَلَقٍ.

انسان یی له علق (تړل شوې وینې)نه جوړکړ. (العلق ۲).

د"علق" کلمه کله چې یو شی په بل شی ونښلی مانا لری دغه کلمه غواګی یا حلزون چې په نورو ژوو ځان نښلوی اودهغو وینه زبېښی په مانا هم راغلې.

په ډاډمنه توګه د مور د رحم دتوضیح لپاره ددې کلمې کارونه یواځې دالله کلام کیدلای شی چې خالق دټولو کلمو دی.

پرهډوکو دعضلو پوښونه:

هغه مهم معلومات چې قرآن برابر کړی ، دمورپه رحم کې دودې پړاوونه دی.

ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ

بیا مو نطفه علقه کړه اوله علقې نه مو شلېدلې غوښه جوړه کړه اوله هغې شلېدلې غوښې مو هډوکی اوبیا مو پرهډوکو عضلی وپوښلې اوبیا مو یو بل خلقت رامېنځ ته کړ(المؤمنون ۱۴).

امبریولوژی Embryology داسې علم دی چې دمورپه رحم کې دماشوم دودې پړاوونه ترڅېړنې لاندې نیسی. تردې نږدې وختو پورې دامبریولوژی پوهانو فکر کاوه چې هډوکی اوعضلې یوځای جوړېږی ، په داسې حال کې چې میکروسکوپیکوڅېړنو وښودله چې په قرآن کې شرح شوی پړاوونه بشپړدقیق اوسم ویل شوی اووروسته له ډېرې مودې پوهه وتوانیده چې دقرآن دا ویل شوی حقیقت درک کړی.لومړی له غوښې نه چې دټولو نسجونو یو مخلوط وی یو غضروف جوړېږی چې وروسته بیا په هډوکې بدلېږی ، بیا وروسته دعضلو حجرې جوړېږی اوپه هډوکو خورېږی اوهغه پوښوی.

یوه پوهنېزه څېړونه دانسان دتکامل په نامه داسې وایی:

"درشیم عمومی اسکلیت په اوومه اونۍ کې دهډوکو په جوړښت سره څېره مومې اوبیا وروسته ډېر ژر دعضلو جوړښت پیلېږی .عضلې بیا خپل سم حالت غوره کوی . دعضلو جوړېدل په اتمه اونۍ کې واقع کېږی " . لنډه داچې دانسان د ودې پړاوونه څه ډول چې په قرآن کې روښانه شوی د ننی امبریولوژی موندنو باندی دتایید مهر ږدی.

د مورپه رحم کې پړاوونه اوتیارې:

قرآن وایی چې ماشوم ددرې ګونو تیارو په پړاوونوکې پیداکېږی.

يَخْلُقُكُمْ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا مِّن بَعْدِ خَلْقٍ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ

تاسو یی پړاوپه پړاو دمور په رحم کې پیداکړی په درې ګونو تیاروکې (الزمر 6).

درې ګونې تیارې یا(ظلمات ثلث) درشیم دودې په بهیر کې عبارت دی له : دبطن یا نس په جوف کې تیاره

1. درحم دننه تیاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

2. دماشوم دغشا په مېنځ کې تیاره

ننۍ بیولوژۍ ښکاره کړه چې درشیم اوماشوم وده څه ډول چې په مبارک آیت کې یاد ه شوې په درې پوښونو کې کېږی. برسېره پردې پوهې جوته کړې چې هریو له هغو نه له درې پوړونو پوښونو نه جوړشوی.د بطن یا نس پوښ دپوستکی ، دپوستکی لاندې اوعضلو پوښونه دی .

1. درحم پوښ دبهرنۍ برخې دعضلاتی برخې اودرحم دکورنۍ برخی چې رشیم په کې ځای په ځای کېږی جوړشوی دی. هغه پوښ چې ماشوم درحم په مېنځ کې په کې ځای په ځای شوی هم درې پوړه لری چې د Amnion ، Chorion و Decidua په نومونو سره یادېږی.

برسېره پردې پورتنی آیت کولای شی درحم په مېنځ کې دژوندانه درې پړاونوته اشاره ولری. چې دغه درې پړاوونه عبارت دی له : دوه نیمی لومړنۍ اونۍ یا درشیم دجوړېدو نه مخکینی پړاو ، تراتو اوونیوپوری درشیم پړاو اوبیا تر زېږېدنې پورې جنینی پړاو.

۱- درشیم نه مخکې پړاو Pre-embryonic : چې دزایګوت په لومړی پړاو کې تقسیمېږی اودحجروپه یوه ځانګه بدلېږی چې ځان درحم دیوال باندې نښلوی چې داحجرې په تدریجی توګه درې پوړه جوړوی.

۲- رشیمی پړاو Embryonic: دغه پړاو پېنځه نیمی اوونۍ وی چې انساج اودعضویت ببلابېل غړی په مېنځته راتلو پیل کوی.

۳- جنینی پړاو Foetal: وروسته له اتمې اوونۍ نه وی چې په بشپړه توګه دیوه انسان له شکل سره ورته وی په داسې حال کې چې لومړی سر کې یواځې درې سانتی متره اوږدوالی لری دغه پړاو تر درې اوونیو پوری او دولادت تروخته پورې دوام مومی.

دموږپه نس کې دماشوم دودې په اړوند معلومات یواځې دمدرنو وسایلو له لاری په څېړونو امکان وموند خو قرآن لکه نورې په سلګونه موضوع ګانې دغه معلومات ډېروړاندې روښانه کړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

<u>د نطفې د صدور لومړنی موقیعت:</u>

اوپه بل آیت کې دنطفې دجوړیدو په هلکه فرمایی:

خُلِقَ مِن مَّآءٖ دَافِقٖ يَخۡرُجُ مِنۢ بَيۡنِ ٱلصُّلۡبِ وَٱلتَّرَآئِبِ

له خوځېدونکواوبو څخه خلق شوی چې دملاتیراوپوښتیو له مېنځ نه راوځی(الطارق ۷-۶).

ځوارلس پېړۍ مخکې دامبریولوژی علم نه وو اوددغو آیتونو په هدف سم ځوک نه پوهېدل . کله چې ماشوم دمورپه رحم کې وی خصیې دهلک په جنین کې اوتخمدان دنجلۍ په جنین کې هلته چې پښتورګې موقیعت لری ځای پرځای وی یعنی د ملا د تیر اود پوښتیو په تقاطع کې چې وروسته بیا خپل اصلی موقیعت ته یعني لږڅه لاندې راځی .

خصیی د ملا د تیر اوپوښتیو له مېنځ نه درحم په مینځ کې په دریمه میاشت لاندې خواته خوځښت کوی اوپه حوصله کی ځای نیسی. بیا له اوومې میاشتې وروسته لاندې راځی اودنس لاندینی جدار ته رسېږی اوپه نهمه میاشت دزیږیدنې وخت ته نږدې له نس نه دباندې په خپل اصلی ځای کی ځای نیسی. دقرآن دغه حکمت بله یوه معجزه ده.

له اوبونه د انسان پیدایښت

وَٱللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَآبَّةٖ مِّن مَّآءٖ

وَهُوَ ٱلَّذِي خَلَقَ مِنَ ٱلۡمَآءِ بَشَرٗا

الله (ج) ټول ژوی له اوبو نه خلق کړی (النور ۴۵).

هغه داسې ذات دی چې بشر یی له اوبو پیداکړ (الفرقان ۵۴).

کله چې په دې آیت کې دانسان اونورژوو د پیدایښت ډول کورو د قرآن په اعجاز به اعتراف وکړو. انسانان سلګونه کاله وروسته دمیکروسکوپ دجوړیدوله لارې پر دې پوه شول چې هرژوندی موجود له اوبو نه پیداشوی.

دژوندیو موجوداتو له پنځوسو نه تر نوی په سلوکې جوړښت له ابوشوی دی. بیولوژی روښانوی چې اتیا په سلو کې سایتوپلازم چې د هرحیوان دحجرې اساسی جز دی له اوبو جوړشوی اوسایتوپلازم په سلګونه کاله وروسته د قرآن له نزول څخه پیژندل شوی دی.

له خټې نه جوړښت

الله (ج) په قرآن کې فرمایی چې انسان یی له خټې جوړکړی اوروح یی په هغه کې پو کړی دی.

مونږ داله سریښناکې خټې څخه پیداکړل(الصافات ۱۱).

إِنَّا خَلَقۡنَٰهُم مِّن طِينٖ لَّازِبِۭ

کله چې دانسان جسم ترمطالعې لاندې ونیول شی دا روښانېږی چې ټول عنصرونه چې په خاوره کې شته دانسان په بدن کې هم شته.ژوندی انساج پنځه نوی په سلوکې له کاربن ، هایدروجن ، اکسیجن ، نایتروجن ، فاسفورس اوشپږویشت نوروعنصرونو نه جوړشوی.

وَلَقَدۡ خَلَقۡنَا ٱلۡإِنسَٰنَ مِن سُلَٰلَةٖ مِّن طِينٖ

انسان مو دخټې له جوهر یا خلاصی څخه پیداکړ (المومنون ۱۲).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د"سلالة" کلمه يعنې ديوشي بنسټېزه يا خلاصه برخه يعنی دهغه جوهر.دغه معلومات څوارلس پيړۍ مخکی قرآن کې ويل شوی چی اوسنۍ پوهه ايله اوس پرې پوه شوی ده.

د جنينو تنظيم Gene

مِن نُّطْفَةٍ خَلَقَهُۥ فَقَدَّرَهُۥ ثُمَّ ٱلسَّبِيلَ يَسَّرَهُۥ

له نطفې نه مو پيداکړ اواندول مو ورته سم کړ. بيامو تګلوری ورته آسان کړ (عبس ۲۰-۱۹).

د "قدره" کلمه چې متناسب ژباړل شوی دی د قدر له فعل څخه اخستل شوی . دغه کلمه دتنظيمولو ، پلانولو ، طرحې اچولو ، وړاندوينې اوپه پای کې دهرڅه ليکل په تقدير کې دی.
کله چې سپرم دتخمې پلار مور القاح کړه دواړه جينونه يوځای کېږی اود ماشوم د جسم ټولې ځانګړنې جوتېږی . هريو د دې زرګونو جينو څخه ځانته ځانګړې دنده لری . دسترګو درنګ ، دويښتو ، ونې ، څېرې اونورو جين ټاکل کېږی. برسېره پردې دعضويت په دننه کې د زرګونو بېلابېلو فعاليتونو فزيکی ځانګړنې مشخصېږی چې کنترول يی په جينو کې ليکل شوی دی. لکه دوينی دفشار لوړيدل چې به جينو کې حک کېږی .
هغه لومړنی جين چې دسپرم اوورم له يوځای کېدو څخه مېنځته راځی د ډی .ان.ای DNA ماليکول جوړوی چې ديوه چا ټولې نښې له لومړی سرنه ترمړينې پورې دکودنو په توګه کې ځايول کېږی.
دغه ماليکول د داسې جينونو درلودونکی وی چې دحجرو په هسته کې ځای لری. لومړنۍ حجره ديادوشويو معلوماتو له مخې د DNA په ويشل کېدو پيل کوی. په دې توګه يو انسان جوړېږی.
ديوه انسان د جوړښت تنظيم ديوه ماليکول يا DNA له لارې صورت نيسی. دغه ماليکول له کاربن ، هايدروجن ، نايتروجن او فاسفورس نه جوړشوی دی.
دمعلوماتو هغه ظرفيت چې په DNA کې ثبت وی ، پوهان يی حيران کړی . په يوه ماليکول کې شته معلومات دومره پراخ دی چې کولای شی يو ميليون دايرة المعارفونه چې هريو يی په زرګونه مخه ولری ډک کړی.
دېرتلې لپاره کولای شو ووايو چې دنړۍ ستر اوډير معلومات لرونکی دايرة المعارف بريتانيکيا Britannica دی چې درويشت ټوکه اوپنځه ويشت زره مخه دی .په داسې حال کې چې يو ماليکول چې دحجرې په هسته کې له خپله حجرې نه هم کوچنۍ وی دنړۍ له ستر دايرة المعارف Encyclopedia نه څلويښت برابره ډير معلومات په کې ځای شوی. يعنې چې دغه دايرة المعارف به زر ټوکه ولری چې تراوسه ددنيا په هېڅ ځای کې نشته دا دانسانی بدن يوه بله معجزه ده چې ماترياليستان اوهغه کسان چې دکايناتو خالق نه منی دروغجن غلط اوډيرنادانه ثابتوی.
دDNA جوړښت په کال ۱۹۵۳ ميلادی کې د فرانسيس کريک له خواکشف شوی په داسې حال کې چې په سلوګونه کاله مخکې قرآن هغه ته اشاره کړې وه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

حیض Menstruation

دحیض دوران هغه وخت وی چې دیوې ښځې له عضویت نه القاح شوې تخمه او له مېنځه تللی نسج درحم له مېنځه دباندې وشړل شی. دغه پېښه دوینې درګونو له څېریدو سره ملګری وی چې له پای ته رسیدو وروسته یی د تخمې د پخیدو لپاره یوه بله دوره پیلېږی. دهرې ښځې لپاره ځانګړی وخت یوه میاشت ټاکل کېږی . هره میاشت ټاکل شوی هورمونونه آزادېږی اویوه پخه شوی تخمه آزادېږی . نو دښځې وجود په هره میاشت کې یوځل دالقاح لپاره چمتوکېږی. خو دسپرم مداخله یا عدم مداخله وروستی بدلونونه ټاکی. په دې پړاوکې درحم په جوف کې بدلونونه یواځې کیدلای شی چې داناتومی اونسایی کتنو له لاری ښکاره شی.په داسې حال کې مخکې له دې چې پوهان په دې بهیر پوه شی قرآن یادکړی:

اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنثَىٰ وَمَا تَغِيضُ الْأَرْحَامُ وَمَا تَزْدَادُ ۖ وَكُلُّ شَيْءٍ عِندَهُ بِمِقْدَارٍ

الله (ج) پوهېږی چې دهرې ښځې دحمل بار څه دی اوهرکمی اوزیاتی په رحم کې . اوهرڅه په مناسبه کچه ټاکل شوی دی. (الرعد ۸).

دحیض دبهیر په پیل کې درحم دکورنۍ غشأ پندوالۍ نړدې نیم ملی متره وی . دتخمدان له لارې دآزادو شوو هورمونونو تراغېزې لاندې دغه غشأ نوره هم پنډېږی تر پنځو اوشپږو ملی مترو پورې رسېږی اودزایګوت دځښیدولپاره چمتوکېږی. دعدم القأ په صورت کې دغه پوړدباندې توېږی . بیانو په هره میاشت کې په رحم کې زیاتوالی اوکموالی راځی.

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ ۖ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ ۖ
وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهُرْنَ ۖ

اوپوښتنه کوې له تانه دحیض له دورې نه ،ووایه په هغه کې دښځو لپاره درد شته نو په دې حال کې له هغوی سره مه یوځای کېږی اوترې لرې والی وکړی ترهغو چې له حیضه پاکې نه شی له هغو سره مقاربت مه کوی (البقره ۲۲۲).

دطب ننۍ پوهې ثابته کړې چې دحیض په دوره کې جنسی مقاربت دمیکروبی ناروغیو اودرحم دسرطان لامل ګرځی.

د ماشوم د غړو د ودې ترتیب

انسان مو له مختلطې نطفې څخه پیداکړ اوترآزموینې لاندې مو راووست اوبیامو هغه اوریدونکی اولیدونکی وګرځاوه (الانسان ۲).

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِن نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا

د قرآن په ټولو آیتونو کې د انسان دحواسو د یادښت یو ترتیب شته تل لومړی اورېدل ، بیا لیدل اوبیا حس کول یاد شوی دی .

ډاکتر کیت مور وایی: په دوه ویشتمه ورځ د رحم په دننه کې لومړی د غوږنو جوړښت پیلېږی بیا سترګې جوړېږی اوبیا دفاعی مرکزونه چې د درک اوحس کولو توان لری جوړېږی . ماشوم په څلورمه میاشت کولای شی ټول غړونه واوری. چې د داډول وضاحت ذکر په قرآن کې خپله یوه معجزه ده.

د شېدو جوړښت

وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً ۖ نُّسْقِيكُم مِّمَّا فِي بُطُونِهِ مِن بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَّبَنًا خَالِصًا سَائِغًا لِّلشَّارِبِينَ

ستاسو لپاره په څارویوکې هم یوعبرت دی چې تاسوته ددوی دنس نه له هضم شویوخوړونه اوله وینو نه پاکې شېدې درکووچې دټولو څښونکو لپاره خوندورې وی (النحل ۶۶).

لومړنی غذایی مواد دپړاوونو له وهلو اوکیماوی تعاملاتونه وروسته دهضم په جهاز کې بدلون مومی اودوینو بهیر ته ننوځی ، بیا دوینې دبهیر له لارې بیلابېلو نسجونو اوغړوته رسېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نوروامساجوغوندې د شېدوغدې هم لومړنی خوراکي توکي د وینو له دوران څخه لاسته راوړی. جوړې شوې شیدې د شیدود غدوله لارې افرازېږي چې ډېر لوړخوراکي ارزښت لري. ځکه چې د ټولو خوراکي توکو له خلاصې نه چې هضم شوی وی اود وینو د بهیر له لارې لېږدول کېږي لاسته راځي. نوشېدې له وینو اونیم هضم شویو موادوچې دواړه دخوړو وړنه دی جوړېږي.
هغه ډول چې وینو ددغې موضوح بیان هغه وخت چې د تی لرونکوژوو د اناتومی اوفېزیولوژۍ په هکله پوره معلومات لانه وویوه فوق العاده امر دی.

د مورشېدې یوه معجزه زېړونکی مخلوط

وَوَصَّيْنَا الْإِنسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ

اوانسان ته مو وصیت وکړ په نیکۍ دخپلو والدینو په حق کې په تېره بیا مور چې د حمل باریې پورته کړی اوله دوو کلو وروسته یې ماشوم له شیدو بېل کړ(القمان 14).

د مور شېدې د ماشوم لپاره نه بدلېدونکی غذا وی چې د ماشوم د ودې لامل کرځی اوهم ماشوم د ناروغیونه ژغوری . د مورپه شېدوکې غذایي اندول په بشپړه توګه د ماشوم د اړتیا مطابق وی . د مورشېدې دکافی غذایي موادودرلودونکی وی چې د عصبی سیستم د ودې لپاره کافی وی. مصنوعی خوراکونه د شېدې خوړونکو ماشومانو لپاره هیڅ وخت هم د مور د شېدو ځای نه شی نیولی.
د مور د شېدو دګټو لست د انسانی پوهې په پراختیا او زیاتیدو سره لاهم اوږدېږي. څېړنو ښودلې هغه ماشومان چې د مور د شېدو له لاری تغذیه کېږي د انتاناتو اوهضمی اوتنفسی مکروبی ناروغیو په وړاندې مقاومت لري. ځکه هغه انتی بادی چې د مور په شېدو کې شته ماشوم د میکروبونو په وړاندې ساتی. د مورشېدې دګټورو مکروبونو دتکثر لپاره ښه زمینه مساعدوی ، چې دا په خپله د ناروغیو د باکتریا ، ویروسونو اوپارازیتونو په وړاندې مجادله کوی.
د مور شېدی په آسانۍ سره هضمېږی اوځکه چې د شېدې خوړنکې ماشوم مصرف لږ وی نو په دغو شېدو کې دقوی غذایي موادو دشته والی له کبله دغه مواد دماشوم ودې ته ډېر ګټور وی .
د هغو میندو شېدې چې له مودې مخکې یې ماشوم دنیا ته راوړای وی یعنی مخکې له نهو میاشتو نو د دغو میندو شېدې د غوړو ، پروتینو ، سودیم کلورایدو اواوسپنې درلودونکی وی . څوچې دهغه ماشوم اړتیا پوره کړی چې له مودې مخکې زېږېدلی وی. کله چې دغه ماشومان د مور په شېدو لوی شی نو د ښې پوهې درلودونکی به وی.
د مور د شېدو بله ځانګړنه د اومیګا ۳ ماده وی. دغه شېدې دغه راز د دماغ اوسترګود پراختیا لپاره ښه ماده وی. Omega-3 اومیګا ۳ دشېدې خوړونکې ماشوم دژوند په لومړیو پړاوونو کې ځانګړې اهمیت لری څو چې دماغ اوعصبی رشتې په نورماله توګه وده وکړی . پوهانو د مور شېدې د اومیګا ۳ د ډېرې ښې سرچینې په توګه پیژندلی.
دبریستول پوهنتون څېړنو ثابته کړه چې دمور شېدې د وینې په فشار باندې اوږد مهالې اغېزې لری . هغه ماشومان چې د مور له شېدو څخه یې ګټه اخستې وی د زړه په ناروغۍ لږ اخته کېږي ځکه چې د هغو نامشبوع شحمی تېزابو موجودیت دمور په شېدو کې د رګونو جدار پوست ساتی. دغه راز هغه ماشومان چې د مورشېدې خوری په لږه کچه سودیم اخلی اولږ پنډېږی چې دا دوینې دفشار په لږیدوکې ډېر اهمیت لری.
داکتر لیزا مارتین اوهمکاران یی د امریکا د سینسناتی روغتون کې زیات پروتینی هورمونونه د ادیپونکتین Adiponectin په نامه په شېدو کې وموندل. چې دا هورمونونه دزړه له حملو نه مخنیوی کوی . ددغو هورمونونو لړوالی په پنډوکسانو کې لیدل شوی چې دزړه په ناروغیو اخته شوی . نوځکه څرګنده شوی چې هغه ماشومانو کې دلږپنډوالی عامل همدغه هورمونونه دی .
دغه راز یو بل هورمون دلپتین په نامه کشف شوی چې دشحمو په میتابولیسم کې بنستیز رول لری. لپتین ددماغ دخبرداری لپاره غبرګون ښیی کله چې دشحمو کچه ډېره شی. دغه هورمون دمور دشېدو له لارې ماشوم ته لېږدول کېږی اوهغه له بې ګټې پنډوالی ، د دیابت له ناروغی اود زړه درګونو له ناروغی څخه ساتی.
.

<u>د تل تازه خوړو په هکله حقیقتونه:</u>

یوشمېر نورې ګټې هم د مور په شېدو کې شته . ماشوم دخپلې ودې په بېلابېلوپړاوونو کې بېلابېلو موادو ته اړتیا لری ، اود مورشېدې تل د دغو اړتیاوو پربنسټ خپل مواد بدلوی. د مور شېدی تل د خوړلو لپاره چمتووی اود تودوخې مناسبه درجه لری. په دغو شیدو کې شته غوړ اوشکر د دماغ دپراخیتا لپاره ښه زمینه برابروی اوکلسیم یی دماشوم دودې لپاره بنستیز رول لری.
سره له دې چې دشېدو په نامه یادېږی څو ددغو بې ساری خوړو په جوړښت کې تر ډېره بریده اوبه ونډه لری ، اودغه ټکی ډېر مهم دی ځکه چې شېدې خوړونکی هم له شېدو پرته اوبو ته اړتیا لری. هغه روغتیاساتنه چې دمور په شېدو کې شته په اوبو اونورو خوړوکې نه شی مراعاتیدلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

<u>د مور شېدې او ذکاوت:</u>

څېړنو ښوولې چې د ذکاوت پراختیا په هغو ماشومانو کې چې دمور له شېدونه ګټه اخلی له نوروماشومانو نه ډېره وی . جیمز اندرسن دکنتوکی له پوهنتون څخه دا تجربه وکړه چې دمور دشېدو خوړونکو د ذکاوت ضریب IQ دهغو ماشومانو څخه چې پوډری شېدې خوری ۵ نمرې زیات دی .تجربې ښوولې چه دغه اغېزی په هغو ماشومانو کې شته چې لږترلږه شپږ میاشتې یی دمور شېدې روډلې وی. اوهغو کسانو چې له اتو اونیو لږ دمور شېدې روډلې دهغوی په ذکاوت کې کوم ځانګری بدلون نه لیدل کېږی.

<u>آیا د مور شېدې له سرطان سره مقابله کولای شي ؟</u>

د هغو څېړنو په پایله کې چې ترسره شوی دا ثابته شوې چې د مور شېدې ماشوم له سرطان څخه ژغوری. پروفیسر لوند کاترینا سونبورګ دسویدن له پوهنتون نه دمور په شېدوکې یوه معجزه لرونکې اغېزه مونده . دمور په شېدو کې یو پروتین شته چې سرطانی حجرې وژنی ، په داسې حال کې چې نارملو حجروته کوم ضرر نه رسوی . ددې پروتین داغېزې په میکانیزم تراوسه څوک نه دی پوه شوی.

پوهانود نوې زېږېدلی ماشوم کولمې چې دمور شودې یی روډلې ترمطالعې لاندې ونیولې . په دې پوه شول چې دمورشېدې دپنوموکوک میکروب چې په ماشوم کې دسږنې دناروغۍ لامل ګرځي له منځه وړی . برسېره پردې هغه ماشومان چې دمور له شېدو نه ګټه اخلی ډېر لږ داوږېدوپه ستونزو اوسږنې په انتاناتو اخته کېږی. دمورشېدی ماشوم دسرطان په وړاندې حمایه کوی اوپوهان دی ته هم متوجه شول هغه ماشومان چې له پوډری شېدونه ګټه پورته کوی نهه ځلې ډېر له نورونه دسرطان په ناروغۍ اخته کېږی. دمور په شېدو کې پروتین په دقیقه توګه سرطانی حجره مومی اوهغه له منځه وړی. دغه پروتین د Alphalactalbumin یا Alpha- Lac په نامه یادېږی. الفالک دداسې پروتینو له لارې تولیدېږی چی په شیدو کې د قند لکتوز په جوړیدوکې مرسته کوی.

<u>دا د الله (ج) یوه لورېنه ده :</u>

دمورد شېدو دګټو یوه بل اړخ دادی چې ماشوم باید له هغه نه دوه کاله ګټه واخلی . دغه معلومات چې په دا وروستیو وختو کې پوهان پرې پوه شوی څوارلس پېړۍ مخکې قرآن تبلیغ کړی.

وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ

مېندې باید ماشومانوته پوره دوه کاله شېدې ورکړی که غواړی چې د شېدې ورکولو وخت بشپړکړی(البقره ۲۳۳).

مورکله هم دشېدوجوړولو لپاره هوډ نه کوی اونه هم په شېدو کې دموجودومغذی موادو دجوړیدو لپاره هوډ کولای شی چې ماشوم ته ډېراړین دی.. الله (ج) دهرچا په اړتیا پوهېږی اوله خپل رحمت نه یی برخمن کوی اود مورشېدې هم دماشوم داړتیا مطابق په مور کې پیداکوی.

دګوتې د نښې له مخې پېژندنه

په قرآن کې راغلی چې الله (ج) انسانان له مړینې وروسته بیا ژوندی کوی اوتینکار شوی چې ګوتې به یی بیا تنظیم کړی.

بَلَىٰ قَادِرِينَ عَلَىٰ أَنْ نُسَوِّيَ بَنَانَهُ

هوکې موږ کولای شو چې دګوتو سرونه په منظم ډول جوړکړو (القیامه ۴).

دګوتو پرسرونو دغه تینکارډېر مهم دی ځکه چې دهرشخص دګوتی دسر نښې اوتفصیلات ځانګړی وی . ان دوه ګونی چې DNA یی یوله بل سره مشابه وی خو دګوتې نښې یی یوله بله سره توپیر لری.

دګوتې نښه چې مخکې له زېږېدلو بشپړېږی اوپه ټول ژوند کې له بدلون پرته پاتې کېږی له همدې کبله دکسانو دهویت پېژندنې مهم مدرک ګڼل کېږی. اوپه هغه کې هېڅ ډول تبروتنه نه کېږی.

دګوتې دنښې اهمیت دنولسمې پېړی په پای کې وموندل شو په داسې حال کې چې قرآن ډېر مخکې زموږ پام هغه ته راګرځولی ؤ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حَتَّىٰٓ إِذَا مَا جَآءُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَـٰرُهُمْ وَجُلُودُهُم بِمَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ

کله چې داسې وخت راشی چې غوړونه ، سترګې اوپوستکی یی پرهغه څه چې کړی یی دی شهادت ورکړی(فصلت ۲۰).

د انګبېنو موچۍ

وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى ٱلنَّحْلِ
أَنِ ٱتَّخِذِى مِنَ ٱلْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ ٱلشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ ثُمَّ كُلِى
مِن كُلِّ ٱلثَّمَرَٰتِ فَٱسْلُكِى سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلًا ۚ يَخْرُجُ مِنۢ بُطُونِهَا
شَرَابٌ مُّخْتَلِفٌ أَلْوَٰنُهُۥ فِيهِ شِفَآءٌ لِّلنَّاسِ ۗ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَةً لِّقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ

اوستا رب دشاتو ښځېنه موچۍ ته وحی وکړه چې په لوړو غرونوونو کې کورونه جوړکړی له ټولو میوونه وخوری اوداللّٰه (ج) پرلار روان شی . دهغوی له مېنځه به دځښولو دبېلابېلو رنګو درلودونکی توکی راووځی چې په هغو کې به د انسانانو لپاره شفأ وی اوپه هغو کې د هغو لپاره هم نښې شته چې فکرکوی. (النحل ۶۹-۶۸).

دشاتو دموچیو په ټولنه کې دهریوه دنده ځانګړې ده . نارینه موچۍ دملکې دالقاح پرته بل کارنه کوی . اوښځېنه موچۍ ټول کارونه لکه دکوراود انګبینو دکندوجوړول پاکونه ، دخوړو دتوکو راټولول ،دانګبینو جوړول اونورې چارې په غاړه لری . دغه موچۍ سره له دې چې ښځې دی خو زېږول نه کوی یعنې دتخمې دپخېدو ضرفیت نه لری اویواځې یوه یی داتوان لری چې هغه ملکه ده.

د "نحل" کلمه یا دشاتو موچۍ په دې آیت کې ورته دښځینه موچۍ خطاب شوی ځکه د"ان تخذي" فعل مؤنثې صیغې لپاره کارول شوی بیا نو قرآن داروښانه کوی چې دشاتو جوړونکې ښځېنه موچۍ دی.

ددغې موضوع وضاحت په داسې حال کې چې دپوهې کچه ډېره ټيټه په خپله دقرآن یوه معجزه ده.

د انګبینو معجزه

بیاهم پورته یادوشویو آیتونو ته پام اړوو (شات دانسانانو لپاره شفأ ده) په ننۍ ساینس کې دانګبینو دخواصو مطالعې یوه نوې علمی شعبه پرانستی ده.

دشاتو یو شمېرځانګړنې یاددو:

داچې کاربوهایدرونه یا په شاتو کې موجود قند سره له دې چې دتبزابو ډېره کچه لری په آسانی سره ګلوکوز ته اوړیدلای شی ، خو په ډېرو حساسو معدو کې هم په آسانۍ سره هضمېدلای شی .

شات دپښتورګو او کولمو دندې ښې کولای شی.

کله چې شات له شېدو اواوبو سره وخوړل شی د دوو دقیقو په ترځ کې یعنی په ډېرې چټکۍ سره دوینې بهیر ته ننوځی. دشاتو قند ددماغ دندې ښې کوی ، اوشات دګلوکوز اوقندونو ښه طبیعی فرکتوزشمېرل کېږی. نوې څېړنې جوتوی چې دغه ماده دستړیا دله مېنځه وړلو اودسپورتی ځواکمنۍ لپاره ښه مخلوط دی.

شات دوینې دجوړیدولپاره ښه غذایی مواد برابروی ، برسېره پردې دوینې په تصفیه کې هم مرسته کوی . اودوینی پردوران یی مثبتې اغېزې جوتې شوی . درګونو دکلکوالی مخنیوی کوی. شات دمکروبونو دوژلو ځانګړتیا لری اودلیل یی هم دادی چې شات ډېر قند لری اودغه قند دهغو اوبو دله مېنځه تلو لامل دی چې دمکروبونو وده مساعدوی ، دشاتو تیزابیت اودنایتروجنو نه درلودل چې دمکروبونو دتکثر لپاره مهم عنصر دی دهغو بله ځانګړنه ده . په شاتو کې دهایدروجن پراکساید شتون هم دمکروبونو له تکثر نه مخنیوی کوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

.

انتی اوکسیدانت Antioxidan مواد دروغ ژوندانه لپاره ډیر اړین دی . هغه زیان لرونکی مواد چې دحجرو په میتابولیزم که شته له مېنځه وړی . انتی اکسیدانتونه دخوسا خوړو له تخریبی اغېزی نه مخنیوی کوی اوله مزمنوناروغیونه هم مخنیوی کوی .

شات د بی او سی له ویټامینونو برسېره مګنیزیم , کلسیم , سوډیم , کلورین , سلفر , اوسپنه , فاسفورس, آیودین او جست هم په ډیره کچه لری.

<u>په شاتو کې د ټپونو شفا بخښونکې اغېزې:</u>

کله چې په ټپونو باندې شات کېښودل شی ، د هوا لمبدبل ځان ته راکاږی دجوړیدو بهیر چټکوی ، څکه چې شات دپوستکی دمخ دحجروتکثر تحریکوی چې دټپ دپوښ لامل ګرځی اوان چې په سترو ټپونو کې هم ګټور ثابت شوی .

– شات دانساجو بیا وده چې دروغتیا لپاره اړینه ده خوځوی

– شات د التهاب ضد ځانګرتیا لری یعنی چې د ټپ دشاوخوا پړسوب کموی ، د وینی بهیر یی سموی او رغونه چټکوی.

– شات دټپ په ځای کې پرانساجو نه نښلی ، له همدې کبله دپانسمان دبدلېدوپه وخت کې ناروغ درد نه احساسوی اونوی انساج جوړېری اوبیا نه تخریبېږی.

– شات دټپ له منتن یا میکروبی کیدونه نه مخنیوی کوی . اوټپ په ریم کی له شته مکروبونو نه ژر پاکوی . ان پر هغو مکروبونو چې دانتی بیوتیک په وړاندې یی مقاومت موندلی وی هم اغېزه کوی.

– داکتر پیتر مولن دنیوزیلاند دپوهنتون دبیوشیمی پوهاند وایی: تجربو ښودلې چې شات دسپینوزرو دمرکباتو نه چې دسوزیدو په درملنه کې ګټور وی هم اغیزمن وی .

نووینو چې شات داسې ګټورې ځانګړنې لری چې له شک پرته ویلای شو ډېرې عجیبې دی اودالله دصنعت داعجاز یوه بېلګه ده.

کجوره(خرما) اوګټې یې

دقران آیتونو کجوره دجنت له ښونونه یوه ډالی ګڼلې. کله چې دغه میوه مطالعه شوه په هغه کې ډیرې مهمی ځانګړنې وموندل شوی اوهره ورځ یی نوې ځانګړنې موندل کېږی. له کجورو نه هم دخوړو اوهم ددرملو په ځای ګټه اخستل کېږی.

(مریمه) دماشوم راوړلو د درد له زوره دکجورې دونې لاندې ولاړه وه اوویی ویل کشکې مخکې له دې نه مره شوې وای اوپوره هېره شوې وای . دهغې دپښو لاندې غږ وشو چې مه غمجنه کېږه چې الله ستا له پښو لاندې داوبو یوه چینه روانه کړې. اود ونې ښاخ دځان لورته وخنډه چې تاته تازه کجورې راتوې شی. (مریم 23 — 25).

په دې توګه الله مریمې ته توصیه وکړه څوچې کجورې وخوری ، ننی پوهې داثابته کړې چې کجوره د امیندوارو میندو لپاره ښه خواړه دی دغه راز دمېندو لپاره وروسته له ماشوم راوړلو هم ښه

فَأَجَآءَهَا ٱلۡمَخَاضُ إِلَىٰ جِذۡعِ ٱلنَّخۡلَةِ قَالَتۡ يَٰلَيۡتَنِي مِتُّ قَبۡلَ هَٰذَا وَكُنتُ نَسۡيٗا مَّنسِيّٗا ﴿٢٣﴾
فَنَادَىٰهَا مِن تَحۡتِهَآ أَلَّا تَحۡزَنِي قَدۡ جَعَلَ رَبُّكِ تَحۡتَكِ سَرِيّٗا ﴿٢٤﴾
وَهُزِّيٓ إِلَيۡكِ بِجِذۡعِ ٱلنَّخۡلَةِ تُسَٰقِطۡ عَلَيۡكِ رُطَبٗا جَنِيّٗا ﴿٢٥﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

خواږه ګڼل کېږي . مريمې ته دا هدايت وشو څوچې ماشوم راوړنه ورته آسانه شي. کجوره دشکر ډېره کچه لري (له شپېتو تر پنځه شپېتو په سلوکې) د امېندوار ښځو لپاره ددې خوړوتوصيه ددوی به وجود کې دډېرې انرژۍ دجوړيدو اودمور دشېدو دهورمونونو دتحريک لپاره شوې.

کجورې دهغو مېندولپاره چې دناروغې اووينې بهيدو له کبله کمزورې شوی وی ډېره انرژۍ جوړوی.

په کجوره کې دډېرو ډولونو بنسټيز دخوړو توکی شته ، پوهان په دې باوردی چې يو انسان کولای شی يواځې داوبو اوکجورو په خوړلو سره کلونه ژوند وکړی. داوسنۍ دخوړو يو پوه وايی چې دروځی ديوې کجورې خوړل اوديوې پيالې اوبوڅښل دشخص ټوله غذای اړتياه پوره کوی.

Oxytocin ماده چې په کجورو کې شته په طبابت کې ددرملوپه توګه دماشوم راوړلو دبهير دچټکتيا لپاره کارول کېږي . برسېره پردې دغه ماده دمورشېدې هم ډېروی. اوکسی توسين داسې يو هورمون دی چې دنخاميه په نامه ددماغ له منځنۍ برخې څخه افرازېږی. دغه ماده دمور په رحم کې دتقلصونو دجوړيدو لامل ګرځی چې ماشوم دزېږېدو په وخت کې دباندې لورته خوځوی. په کجورو کې ددغې مادې شتون په يواځې توګه دقرآن اعجاز اوددغې مادې ارزښت څرګندوی. برسېره پردې په کجورو کې دشکر شته والی ګلوکوز نه دی بلکې فرکتوز دی ، له همدې کبله دهغو ناروغانو په وينه کې چې شکر شته په چټکۍ سره هغه نه اوچتوی.

کجوره د ډيرو ويټامينونو ، منرالونو ،غوړو ، پروتينو ، دنه جذبېدونکو قندو اوفايبرودرلودونکې ده . سوډيم , پتاشيم , کلسيم , مګنيزم, اوسپنه , سلفر , فاسفورس, کلورين, د A او B ويټامينونه په کجوروکې شته.

کجوره دوينې جوړيدل په عضويت کې زياتوی دحمل په دوران کې له زړه بدوالی مخنيوی کوی. دوجود له ودې سره مرسته کوی ، دسترګود ليدلوځواک اواعصاب ځواکمنه کوی .

کجوره يواځېنی ميوه ده چې پروتين لری ، غوښه هم يوه بشپړه غذاده خو دغوښې زيات خوړل دحمل په بهير کې دمسموميدو اويا زهرجنېدو لامل ګرځی .

دکجورپه اړوند دا ټولې خبرې چې په دې وروستيو کې موندل شوی دانسان په وړاندې دالله(ج) حکمت اومهربانی څرګندوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اینځر یوه فوق العاده مېوه

وَٱلتِّينِ وَٱلزَّيْتُونِ

قسم په اینځر اوزیتون(التین 1)

په دغو ددو میوو قسم دهغوی دخوړلو ارزښت ښکاروی. اینځر ترنورو میوو او سبو ډیر فایبر لری . یو دانه وچ اینځر دیوتن دفایبرو ورځنی اړتیا شل په سلو کې بشپړوی. څېړنو ښودلې چې فایبر دهضم لپاره ډیره مرسته کوی. اوهم له یو شمېر سرطانونو څخه مخنیوی کوی . فایبرونه دوه ډوله دی یو په اوبو کې ګډ اونوریې ناګډ . په اوبو کې ګډ فایبردکولموله له لاری دفضله موادو له دفعې سره مرسته کوی اوناګډشوی فایبر غټی کولمې دسرطان د ناروغی په وړاندې وقایه کوی. برسېره پردې فایبر لرونکی خواړه دوینې کلسترول ټیټوی اوپه پایله کې دزړه دحملو خطر کموی اوهمدارنګه په وینه کې دقند دیوځلی لوړېدو مخنیوی هم کوی.

په اینځروکې دغه دواړه ډوله فایبر شته . دامریکا دکلفرنیا داینځرومشورتی بورډ په دې اند دی چې چې اینځر له نورو مېوو نه ډیر انتی اوکسیدانتونهAnti-oxidant لری. انتی اوکسیدانتونه موږ دډیرو ناروغیو په وړاندې وقایه کوی هغه زیان لرونکی مواد چې زموږ په بدن دکیمیاوی تعاملاتو له لاری جوړیږی هغه خنثی کوی اودحجرو دتخریب مخنیوی کوی. دسکرانتول پوهنتون په ډیره کچه فینول Phenol چې یو انتی اوکسیدانت دی په اینځروکې تثبیت کړی. فینول دغه راز دجراثیمو په وژنه کی هم پکاریږی.

په نیو جرسی کې دروتګر پوهنتون څرګنده کړې چې داومیګا ۳ اواومېګاه ۶ اوفیتوسترول په وچو اینځرو کې شته . دغه هم دکلسترول کچه راټیټوی .

دکالیفرنیا داینځرومشورتی بورد دغه دطبیعت یوه مکمله میوه بولی اووایی چې ددغې میوې روغتیایی اوغذایی ارزښت ډیر زیات دی.ځکه اینځر غوړ ، سودیم اوکلسترول نه لری اودډیرو فایبرو درلودونکی دی اوله نورو میوونه په ډیره کچه منرالونه لری . څلویښت ګرامه اینځر دوجود شپږ په سلوکې دکلسیمو ، پوتاشیمو اواوسپنې اړتیا پوره کوی.

اینځر دناروغانو لپاره دانرژی یوه ښه منبع ده په دی میوه کې شکر له نورمیوو ډیر دی ، اینځر دکمزورې تبې ، توخی اوسالندې ددرملنې لپاره هم پکاریږی.

داینځرو دغه ټولې ګټې دالله (ج) یوه مهربانی ده چې داوسنی ټکنالوژۍ په مټ څرګنده شوې په داسې حال کې چې قرآن دهغه اهمیت په سل ګونو کاله وړاندې بیان کړی.

کب دخوړو یوه ښه منبع

أُحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ ٱلْبَحْرِ وَطَعَامُهُۥ مَتَٰعًا لَّكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ

ستاسو لپاره دسیند ښکار او دهغه طعام حلال وګرځول شوځو چې تاسو اومسافران له هغو نه ګټه واخلی (المائده 96).

کارپوهان توصیه کوی چې کب دزړه دفعالیت لپاره اودزړه دناروغیو دمخنیوی لپاره ښه دی.چې. دکب ارزښت په دې کې دی چې هم دانسان دبدن لپاره داړینو غذایی موادو درلودونکی دی اوهم دناروغیو خطر کموی دبېلګې په توګه اومیګاه ۳ چې په کب کې شته دزړه دناروغیونه مخنیوی کوی اودمعافیت سیستم تقویه کوی.

وَهُوَ ٱلَّذِى سَخَّرَ ٱلْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا۟ مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا

اوهغه دی چې سیند یی ستاسو لپاره مسخر کړ څو چې دکبانو له تازه غوښې نه ګټه واخلی (النحل 14).

دغه راز دکهف دسورې له ۶۰ نه تر۶۳ آیتونه هم په اوږدوسفرونو کې زموږپام دکب دغوښې خوړولو ته راګرځوی.

کله چې موسی (ع) له خپل همسفر سره کب دخپلو خوړو لپاره له ځان سره اخستی ؤ ، نو الله پاک دکب دخوړو ارزښت موږ ته څرګندوی . کله چې دکب غذایی خواص مطالعه کړو ډیر عجیب حقیقتونه راته څرګندېږی کب چې یو الهی عطیه ده یوه بشپړه غذا ده دپروټینو اویټامین ډی اودلږو میکرونوتریټنتونو (Micro-nutrients) څخه چې دژوندانه دبهیر لپاره اړین وی برخمن دی. دمنرالونو موجودیت لکه فاسفورس ،سلفراوانادیم دچټکې ودې اورغیدو لامل ګرځی. دماهی غوښه غاښونه او اوری ساتی اوویښتانو ته ځواک وربښی اودمیکروبونو پروړاندې مبارزه کوی. دوینې کلسترول تنظیموی اود زړه ناروغیو څخه مخنیوی کوی . عضویت په دې توانوی څو چې نشایسته اووازده تجزیه کړی اودلوړې انرژی مواد ترې جوړوی . دکب غوښه دماغې دندې ښې کوی اوهډوکی ځواکمنوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه خبره له پخوا شته چې وايي:کب ددماغ لپاره گټور دی اودا دکب په غوړو کې داوميګاه ۳د شتون له کبله دی .
د امريکې روغتيايي ټولنې څېړنې جوتوی چې د زړه حملې په هغو ښځو کې چې په اونۍ کې يو ځل دکب غوښه خوری يو پردرې لږوی. اومهم عامل يې همغه اوميګاه ۳ دی چې کلسټرول اوټرای ګليسرايد تنظيموی اوهم په رګونو کې دوينی له ټينګيدو څخه مخنيوی کوی . په وريدونو کې دوينې دبهير چټکتيا ۶۰ کيلومتره پر ساعت ده اودغه چټکتيا هغه وخت نارمل وی چې غلظت ، لزوجيت اودوينې کچه هم نورمالوی.
اومېګا ۳ دهيمو ګلوبينو په جوړيدو کې چې ټول بدن ته داکسيجن دلېږد دنده په غاړه لری هم مهم رول لری.
دغه راز اومېګا ۳ دمورپه رحم کې دماشوم ودې ته په تيره بيا دهغه اعصابو اودماغ ته ډير ګټور دی.
ثابته شوې چې اوميګا ۳ د مفصلونو د پړسوب مخنيوی هم کوی.
دغه راز دعصبی او عقلی ناروغيو ، خپګان ، ارواييي دباو ،ډار ، بې خوبی لېونتوب اودالزهايمرناروغۍ لپاره هم ګټور کېدای شی.
جاپانيان اودهغو هيوادو خلک چې ډيره دکب غوښه خوری لږ دزړه اوپوستکي په ناروغيو اخته کېږی.
دکب دغوښې ګټې لانورې هم موندل کېږی اوله دې نه جوتېږې چې ولې پاک قرآن دهغه خوړل ښه ګڼلی ، اودا الله (ج) دی چې داسې خواړه يې پيداکړی دی.

د خوك د غوښې روغتيايي زيانونه

دمړه شوی (مردار) غوښه ، دخوک وينه اوغوښه يې پرتاسو حرامه کړه (البقره 173).

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ ٱلْمَيْتَةَ وَٱلدَّمَ وَلَحْمَ ٱلْخِنزِيرِ

دخوک غوښه ډير زيانونه لری ، سره له دی چې نوې ټکنالوژی کولای شی ډير څه سرته ورسوی خو په دی نه ده توانيدلې چې دخوک دغوښې زيان راکم کړی . خوک طبيعتا" يو مردارحيوان دی.
تل له خپلوغايطه موادوسره لوبې کوی اوهغه خوری نوله همدې کبله خوک دنوروڅارويو په پرتله په خپل بدن کې ډيرې انتی بادی ګانې توليدوی . دغه راز دودې لپاره ډيرهورمونونه دخوک په عضويت کې جوړېږی اوبيا دغه انتی باديانې اوهورمونونه دخوک په عضلاتو کې جوړېږی. برسېره پردې دخوک دغوښې دکلسټرول اوغوړو کچه ډيره لوړه ده چې دانسان دروغتيا لپاره ډيرزيان رسوونکی وی.طب داثابته کړې چې په دخوک په غوښه کې دهورمونونو ، انتی باډيانو اوکلسټرول شتون دروغتيا لپاره ډير زيان رسونکی دی.
دهغوناوړه اغېزی په امريکا اوجرمنی کې چې خلک هلته ډير دخوک له غوښې ګټه اخلی ښې پېژندل شوی.
دخوک په غوښه کې بل خطر دتريچينا Trichina دچنجې شته والی دی چې دانسان په عضلو اوزړه کې ځای نيسی اودزړه ناروغی اومړينه منځته راولی ګرځه اوس کيدلای شی دغه ډول خوک وپېژندل شی خوپخوا ناشونی وو.
دغه ټول دالله دکتاب دحکمت ښوونکی دی چې دخوک غوښه يې مسلمان ته حرامه ګرځولې اودخوک دغوښې زيانونه يواځې په شلمه پيړۍ کې دپوهې په مټ موندل شوی حال داچې قران په اوومه پيړۍ کې هغه ښوولی وو.

زيتون يوروغتيا بخښونکی نبات

زيتون داسې خواړه دی چې په قرآن کې يادشوی . نننۍ پوهې ثابته کړې چې نه يواځې يوخوندور خواړه دی بلکې دروغتيا لپاره هم يوه ګټوره منبع ده.

.

وَٱلتِّينِ وَٱلزَّيْتُونِ

قسم په انځرو اوزيتونو(التين 1).

دنور دسورې په ۳۵ آيت کې دزيتون غوړو ته مبارک خطاب شوی:

يُوقَدُ مِن شَجَرَةٍ مُّبَٰرَكَةٍ زَيْتُونَةٍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزیتون له مبارکې ونې نه روښانه شوی .

د "مبارک" کلمه زیتون یو سپېڅلی اومبارک شی معرفی کوی.دزیتونو غوړی دخوړلو دډیرو ښوغوړیو څخه حسابیږی ددغو غوړو ګټې دادی:

دزړه اونورو رګونو لپاره یی ګټې:

دزیتونو غوړی کلستړول نه لری دغه غوړی نه یواځی چې کلسترول نه لوړوی دهغه کنترول هم کوی . زیتون اومیګا ۶ هم لری . څېړنو ښودلې کله چې یو څوک دورځې یواځې دوه کاچوغې دزیتونو غوړ وخوری نو په وجود کې به یی زیان رسوونکی کلسترول کم وی اوانتی اوکسیدایتونه به ډیروی.

زیتون داومیګا ۳ اواومیګاه ۶ تناسب ساتی اودا ډیره مهمه خبره چې ددې دواړو ترمنځ اندول وساتل شی. چې له هغه پرته به دزړه ، سرطان اونورې ناروغی رامینځته شی.
دامریکې دزړه انجمن توصیه کوی چې دزیتونو دغوړو خوړل داسې دی لکه چې په خوړو کې دغوړو کچه راټیټه کړی اودزړه ناروغی هم لرې کړی.

د سرطان وقایه:

دداخلې طب څېړنو ښودلې هغه مېرمنې چې زیتون خوری لږ دسرطان په ناروغی اخته کېږی .دغه راز په زیتونو کې داسې ماده شته چې دپروستات له سرطان څخه مخنیوی کوی.
داکسفور دپوهنتون څېړنو ښودلی چې زیتون دکولمو دسرطان مخنیوی هم کولای شی. زیتون دمعدې داسیدونو سره تعامل کوی اودسرطان مخنیوی په لومړی وخت کې کولای شی. دغه راز داموندل شوی چې زیتون صفرا لږوی اوددای امین اوکسیدیز انزایم ډیروی چې دا په ښه توګه دسرطانی حجرو مخنیوی کوی.

د مفصلونو دپړسوب وقایه :

هغه څوک چې دزیتونو غوړ خوری دمفصلونو دالتهاب په ناروغیو نه اخته کېږی.

د هډوکو وده:

په شحمو کې دګډو شویو ویټامینونو لکه A, D, EوK د هډوکو دودې لپاره اړین دی. دزیتونو غوړی په ډیر عمرلرونکو کسانو کې ژر جذبیږی اودهډوکې دکلسیم دضایع کیدو مخنیوی کوی نو زیتون داسکلیټ په کلکوالی هم ښه اغېزه کولای شی.

د ژر بوډاکیدو مخنیوی کوی:

داچې په زیتونو کې شته ویټامینونه دحجرو په بیا جوړیدو کې مثبته اغېزه لری نو پوستکی تازه ساتی اودزړښت مخنیوی کوی. په زیتونو کې دډیر انتی اوکسیدانت دشته والی له کبله هم دخوړو دموادو داستقلاب مخنیوی کیږی اود بدن دانساجو دزړښت مخنیوی کوی . په زیتونو کې دویټامین E دشته والی له کبله دبدن دحجرو خرابیدو مخینوی کېږی.

د ماشومانو وده:

اومیګا 6 دماشومانو دروغتیا اوودې لپاره ډېر ښه خواړه دی . دزیتون انتی اوکسیدانتونه ګټوروی په زیتونو کې دشحمی اسیدونو شته والی دحجروی غشا په جوړیدو کې مرسته کوی.
دزیتون غوړی ډېر متوازن شحم چې نامشبوع وی لکه شیدی په ځان کې لری له همدې کبله دشېدې خوړونکو لپاره ډیره ښه خواړه ګڼل کېږی. دامیدواری په بهیر کې دماشوم داعصابو دودې لامل ګرځی ، دامیندواره میندو لپاره یی دخوړو توصیه کېږی . که چېرې دزیتونو غوړی دغواله شیدوسره چې پیروی یی تول شوی وی یوځای شی دمور دشېدوپه ځای ترې ګټه اخستلای شو.

د وینې دفشارتنقیص:

دداخلې طب آرشیف په ۲۰۰۰ میلادی کال کې دزیتونو پردې اغېزو پوه شو اوهغه یی مطالعه کړی دی.

د بدن دننه غړو لپاره یی ګټې:

دزیتونو غوړی دګېډې دپړسوب ، ټپ اوتیزابی کیدو مخنیوی کوی . دصفرا کیفیت ښه کوی ، دصفرا بهروتل آسانوی اودصفرا ډبرې مخنیوی کوی . په هغه کې دموجودو کلورایدو له امله ځیګر سره مرسته کوی چې له بدن څخه زیان لرونکی مواد دفع کړی . پردماغی شریانونو هم مثبته اغېزه کوی دګلوکوز له کنترول سره مرسته کوی اودشکرې ناروغی مخنیوی کوی.
څه ډول مو چې ولیدل پوهان په خوړو کې دزیتونو دخوړو دزیاتولو توصیه کوی. زیتون باید دهروخوړو اساسی برخه وی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه د رګونو عملیات

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ٱلَّذِىٓ أَنقَضَ ظَهْرَكَ

آیا ستا سینه مو شرح نه کړه اوهغه بار چې ستا شایې درنه کړې وه اوچت مونه کړ (الشرح 1-3).

دژوند ددوام لپاره وینه اړین مواد دی اووینه دزړه عضلو ته درګونو له لارې چې Coronary نومېږي رسېږي. درګونو دجدار دکلکیدو په صورت کې په رګونو کې دوینې دغوندیدواوټینګېدو لامل ګرځي اوپه پایله کې په سینه کې ددرد لامل ګرځي اودزړه حملې مینځته راوړي.
"الم نشرح لک صدرک" ممکنه ده چې درګونو دپاکولو دعملیاتو په ماناوی (والله اعلم). ځکه "نشرح" یعنی دغوښې یا دمشابې شیانو پرې کول یا پراخول. دزړه په عملیاتو کې هم سینه څیرې کېږي اودرګونو بندښت لرې کېږي اوپراخېږي څوچې وینه په آسانی سره وبهېږي . اومهمه داده چې دالشرح دسروې په تعقیب بیا دالتین سوره راغلې. دالتین په سوره کې دزیتونو په اهمیت ټینګار شوی چې هغه ددزړه اورګونو لپاره ډېر اهمیت لري.

د خوځښت ، وینځلو اوڅښلو روغتیایی ګټې

په قرانکریم کې مودې ته پام کېږي چې ایوب (ع) ته دناروغی په وخت کې داسې توصیه کېږي:

وَٱذْكُرْ عَبْدَنَآ أَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُۥٓ أَنِّى مَسَّنِىَ ٱلشَّيْطَٰنُ
بِنُصْبٍ وَعَذَابٍ ٱرْكُضْ بِرِجْلِكَ ۖ هَٰذَا مُغْتَسَلٌۢ بَارِدٌ وَشَرَابٌ

اویاد کړه زما بنده ایوب کله چې یی درب دربارته عرض وکړ چې شیطان زه په کلک زحمت اوعذاب کې اچولی یم .(هغه ته مو وویل) پښه پرځمکه ووهه دا سړې اوبه د غسل اودڅښلو لپاره دی. (ص 41-42).

الله (ج) ایوب (ع) ته دناروغی په وخت کې توصیه کوی چې پښې ووهه چې اشاره همغه ورزش یا سپورت ته ده . دسپورت له کبله په تیره بیا دپښو دخوځښت له کبله دوینی بهیر ښه کېږی اوپه کافی کچه اکسیجن دوجود حجراتو ته رسېږی . نو شخص ځواکمنېږی اوآسانی سره مضره مواد له خپله ځان څخه لرې کوی. دمیکروبونو په وړاندې مقاومت زیاتېږی . هغه خلک چې سپورت کوی پاک اوپراخ رګونه لری چې دا درګونو دبندیدو مخنیوی کوی اودزړه اونورو ناروغیو مخنیوی کوی.
منظم سپورت دشکر ، ځیګر ، دوینو دغوړو ، اسکلیتی ناروغیو اودنوروناروغیو دوقایی لپاره ډېر ګټوروی . په لوڅو پښو تګ لکه دبرېښنایی توکو(Earth line) دآرت کرښه دبرېښنا بهیر چې په وجود کې ذخیره شوی وی آزادوی. دځان وینځل هم په بدن کې دذخیره شوې برېښنا دآزادولو لامل ګرځي چې وروسته بیا داروایی دباو دپوستکو دناروغیو زړه تنګوالی اوتبې دله مېنځه تلو لامل ګرځي.
داوبو څښل دټول ځان لپاره ګټور وی دبدن دنورو غړو فعالیت لکه ګېډه ،کولمې ، پښتورګی اوپوستکی نیغه په نیغه دهغو اوبو سره اړیکه لری چې موږ یی دورځی څښو. دغو غړو پوری اړونده ناروغی له ورځنی عادت نه ډېر داوبو څښلو ته اړتیا لری . برسیره پردې ستومانی اوګنګس توب هم داوبو په څښلو رفع کېږی.
ددغو دریو توصیو عملی کول زموږ دروغتیا لپاره ډېر ګټور دی . الله (ج) فرمایی:

وَنُنَزِّلُ مِنَ ٱلْقُرْءَانِ مَا هُوَ شِفَآءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

هغه څه مو چې په قرآن کې راولېږل هغه رحمت اوشفا ده لپاره دمؤمنانو(الاسراء 83).

مکروسکوپیک ژوند

هغه څه یی پیدا کړل چې نه پوهېږی (النحل 8).

وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ

سُبْحَٰنَ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلْأَزْوَٰجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنۢبِتُ ٱلْأَرْضُ وَمِنْ أَنفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاک دی هغه چې هرڅه یې جفت پیدا کړل ، څه نبات ، انسان اوڅه هغه څه چې نه پوهېږی(یس 36).

دغه آیتونه هغو ژووته اشاره کوی چې خلکو دقران دنزول په وخت کې نه پېژاندل . کله چې میکروسکوپ جوړ شو انسانان دډیرو وړو موجوداتو په لیدو بریالی شول چې مخکې یې هغه نه پېژندل .په داسې حال کې چې الله (ج) په سلګونو کاله مخکې دهغوی پام ورته راګرځولی وو.
دمیکروسکوپیکو ژوو شمېره شل ځلې دهغو ژوو څخه زیاته ده چې د ځمکې پرمخ شته. داعبارت دی له باکتریاګانو ، ویروسونو ،الجی اوفنجی ، پرازیتونو ، ریکتسیا ، اکارینا اونوروڅخه. ددغو موجودیت نه یواځې داچې دناروغیو لامل ګرځی بلکې دژوندانه دتوازن دساتنې لپاره هم ارزښتاک وی . لکه فنجی ګان چې له خاورونه دمنرالودلېږد په برخه کې دنباتاتو په ریښه کې مهمه دنده لری . زموږ په ژبه کې موجودې باکتریاوی په غوښه اونورو سبوکې دزهرجنو موادو مخنیوی کوی . څینې باکتریاوی اوفنجی دفوتو سنتېز په عملیه کې چې دځمکې دژوند لپاره اړین وی مرسته کوی . ځینې اکاریناوی عضوی مواد تجزیه کوی دنباتاتو لپاره یې په غذایی موادو بدلوی. اوپه دې ټولو خبرو موږ اوس اوس پوه شوی یو حال داچې قرآن کریم په سلګونه کاله مخکې هغو ته اشاره کړې ده.

د حیواناتو(ژوو) ټولنې

وَمَا مِن دَآبَّةٍ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلَا طَٰٓئِرٖ يَطِيرُ بِجَنَاحَيۡهِ إِلَّآ أُمَمٌ أَمۡثَالُكُمۚ

په ځمکه کې نشته هېڅ یو خوځېدونکی اونه هم الوتونکی چې والوزی په وزرنومګر لکه ستاسو د ټولنو په شان
(الانعام 38).

د حیوان پېژندنې دنوې پوهې په رڼاکې پوهېږو چې ټول ځاروی اوالوتونکی په ټولنو کې ژوند کوی .ډیرو مطالعو ښودلې چې دحیواناتو په مېنځ کې ځانګړی نظام شتون لری.
لکه دشاتو موچی، چې دهغو ټولنیز ژوند پوهان حیران کړی دی ، خپله ځاله داسې دونو په سوریو اونورو ځایو کې پټوی چې ډیره ځانګړې بڼه لری . دمچیو ټولنه له ملکې څو سوه نارینه مچیو اوله څوسوو نه تر اتیا زره کارکوونکو پورې جوړه شوی وی. دملکې دنده هګۍ اچونه اوداسې مواد افراز وی چې دټولنې یووالی ساتی . دنارینه وو دنده یواځې دملکې القاح کول وی نورکارونه لکه دکورجوړول ، دکندو جوړول ، ځای پاکونه ، دخوړو ټولونه ، له ځالې دفاع اونور دکارکونکودنده وی.
مېږیان هم دمنظمو ټولنو درلودنکی وی : لکه ټکنالوژی ، حشر یا ګډکار ، پوځی ستراتیژی ، پرمختللی ارتباطی اړیکې یا کمونیکیشن Communication, دمراتبو سلسله, مقررات او پلان جوړونه. مېږیان په ټولنه یا Colony کې ژوند کوی اودانسانانو په څېر مشابه مدنیت لری.
مېږیان خواړه مومی ، توښه کوی یې دماشومانو ساتنه کوی ، اوددښمن په وړاندې جګړه کوی . ددوی ځینې ټولنې کالی ګنډی ، کرنه کوی داړیکو ډیره ځواکمنه شبکه لری . دمېږیانو ټولنیز نظام د نورو ژووپه پرتله ډیر اوچت دی. دالوتونکو ټولنې هم دخطر په وخت کې ګډ عمل سرته رسوی . کله چې یوه ډله الوتونکی ځنګله ته ننوځی هلته کوچنی الوتونکی یو ډول غږ کوی چې دسیمې نورو الوتونکی پرې خبرېږی .
دالوتونکو ډله بیزه الوتنه هم ددوی دامن لپاره وی ، لکه یوه ډله الوتونکی چې په څپاره ډول الوځی دباز په لیدو سره یوبل ته نږدې کېږی. شبدې لرونکی هم دخطر دلیدو په وخت کې په ډله بیزه توګه په داسې حال کې چې خپل کوچنی یې په مینځ کې ساتلی وی تګ کوی . دولفین هم له دښمن نه دتېښتې په وخت ډله بیز عمل کوی.
دځارویو اوالوتونکو بېشمېره بېلګې شته چې لاهم پېژندل شوی نه دی . اودغه موضوع ګانې وروسته له ډېرو څېړنو څرګندې شوی خو بیاهم وینی چې قرآن عظیم الشان هغه ډېر پخوا بیان کړی .

له حیات نه تقلید: د طرحو لپاره د ژوو له جوړښت نه الهام اخستل

وَإِنَّ لَكُمۡ فِي ٱلۡأَنۡعَٰمِ لَعِبۡرَةٗۖ

اوستاسو لپاره په اهلی حیواناتو کې عبرت دی (النمل 66 و المؤمنون 21).

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهان مخکې له دی چې څه شی جوړکړي په نړۍ کې شتو موجوداتو ته ګوری دهغوی ځانګړنی څېړی اوله هغو څخه په تقلید خپل دنظروړشیان جوړوی اوله دې لاری خپله ټکنالوژی دبشردچوپړ لپاره کاروی. په پورتنی آیت کې دعبرت کلمه دزده کړې ، پند مشورې اهمیت اونمونې په مانا ده . بیو متریک هغه اصطلاح ده چې له طبیعت نه دتقلید پربنسټ جوړه شوې. پوهان اړتیا لری چې د Robot یامصنوعی خوځیدونکی دجوړیدو لپاره له طبیعی جوړښت نه تقلید وکړی.

جنین بنیوس په مونتانا کې دلومړی ځل لپاره دبیو متریک نظریی په هکله خبرې وکړې اوبیا نورو پوهانو هغه ته پراختیا ورکړه.

له طبیعی حیات نه تقلید دبیو متری په نامه یادېږی . پوهانو په چټکۍ سره دغې پوهې ته وده ورکړې اوپه دې توګه یی ډیر ښه شیان جوړکړی دی . دحیات دتقلید په هکله یوه ورځپانه داسې لیکی : له طبیعت نه په تقلید سره موږ کولای شو له هغه څه نه چې لرو یی هم پاییدونکی ټکنالوژی جوړه کړو. جنین بیوس لاندې بېلګې یادوی:

مچ خوړونکی مرغه دمکسیکو خلیج ددرې ګرامو محروقاتو په مصرف وهی.

بمبیرک څرخ لرونکی ملخ له ډیرې ښې څرخی الوتکې نه هم خپل عملیات په ښه توګه ترسره کوی.

– دوییني (موریانه) دتودوخې اوهوایی تهویی سیستم دانسانانو له لوری دجوړو شوو وسیلو څخه ډیر ښه اودانرژۍ په لږ مصرف کارکوی.

– دآسمان ځکالی (خفاش) ټرانسمیتر له ډیرو ځواکمنو رادارونو نه هم ښه کارکوی.

– جلبک یا درناچینجې له بېلابېلو کیمیاوی موادوسره یوځای کېږی څو چې ځان روښانه کړی.

– دشمال سمندر کبان اوچونګښې په ژمې کې کنګل کېږی اوپه دوبی کې بیا فعالېږی اوخپل عضویت له سرو نه ساتی.

– خرټمی یا بوقلمون (فیل مرغ) اویو ډول کب دځان رنګ محیط سره برابروی.

- دشاتو موچې ، شمشتی یا کیشو ، اوالوتونکی پرته له دې چې ځان سره نقشه ولری خپله لاره مومی.

– نهنګان اوپنګوینونه پرته له دې چې ځان سره داکسیجن ماسک ولری داوبو لاندې ټک کوی.

موږ یو څو حیرانوونکی طبیعی بېلګې یادې کړی داهغه بېلګې دی چې دټکنالوژ یکې طرحو لپاره الهام ښوونکې وی. اوزموږ دپوهې دودې اولوړیدو لامل ګرځی.

ټول ځاروی داسې ځانګړنې لری چې انسان په تعجب کې اچوی ځېنې داسې وی چې په آسانی سره په اوبو کې ټک کوی ، ځېنې نورداسې حواس لری چې زموږ لپاره دباور وړنه دی .په دې ټولو ځانګړنو په دې وروستیو کې پوهان پوه شوی . دکمپیوټر ، انجینری ، برېښنا ، الکترونیک ، ریاضی ، فزیک ، کیمااود بیالوژۍ څانګې پوهان سره یوځای شوی څو چې دیو ژوندی بېلګې نه تقلید وکړی.

دهغه څه په هکله چې ورځ په ورځ دژوو په هکله کشفېږی پوهان حیران شوی دی اوغواړی له هغو الهام واخلی او دبشر دخدمت لپاره نوې ټکنالوژی جوړه کړی. دې ته په پام سره چې کارول شوی تخنیکونه په ژوو کې ډیربشپړدی په راتلونکی کې به وګوری څو په لږې انرژۍ اوکارسره نورې پرمختللې ټکنالوژی هم رامېنځته شی.

جنین بینوس وایی: "دطبیعت په څېر عمل کول موږ په دې توانوی چې دکرنې په تګلاره دناروغیو ددرملنې ، دانرژۍ دمصرف دمعلوماتو دساتلو اوسوداګری په چاروکې نورې پرمختیاوې ترلاسه کړو.".

په نولسمه پېړۍ کې دهنر ،ښایست او انځورتقلید له طبیعت څخه کیدو خو نورې ځانګړنې یی په شلمه پېړی کې څرګندې شوې پوهان اوس له ژوو نه زده کړه کوی خو قرآن څوارلس پېړۍ مخکې ویلی.

د ملخانو ډلې

له کبرونو لکه دخورو وروملخانو په څېر بهر راوځی (القمر 7).

يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُّنتَشِرٌ

په دې آیت کې فرمایی چې په قیامت کې خلک داسې سرونه له کبرونو راباسی لکه ملخان چې سرونه رواباسی اوخورېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملخانو په هکله د ډيرو کوچنيو کمروله لارې ډير معلومات په شلمه پېړۍ کې ترلاسه شول . دملخانو يوه ډله دبېشمېره ملخانو نه جوړه وي چې دورېځې دټوټې په څېر ښکاری اوڅوکيلومتره سور اواوږدوالی لری. دبېلګې په ډول ددښتو دملخانو څېل يوزروده سوه کيلومتره مربع پراخوالی لری اوله ۵۰ نه تر ۹۰ ميليارده ملخان په هرڅېل کې وی.

بل مهم ټکی دادی چې ملخان دشکو لاندې هګۍ اچوی اولاروااکان يې هلته وده کوی . ښځينه ملخ له لس ترپنځلسو سانتی مترو پورې ځمکه کينی اودپنځه نوی نه تر يوسلواتوپنځوسو پورې هګۍ په هغه کې اچوی . ښځينه ملخان درې ځلې په خپل ټول ژوند کې هګۍ اچوی . دځمکې دتودوخې په پام کې نيولو سره لاروا له لسو نه ترپنځه شپېتوورځو پورې پخېږی اوبيا وروسته ټول يوځای له ځمکې سر راپورته کوی. چې هرمترمربع زر ملخه لری . اوداچې دملخانو يوخيل ډيره ځای نيسی نو له دې کبله يې دهګې اچولو ساحه هم ډيره پراخه وی . اوپه يوه وار دومره ملخان له ځمکې سرراپورته کوی اوپه هواکې خوربړی چې عجيب ښکاری او دا پېښه مشابه له همغې پېښې سره ده چې دقيامت په ورځ انسانان له کبرونو سراپورته کړی.

دملخانو په هکله دغه څېړنې يواځې دنوې ټکنالوژی په مټ ترسره شوی اودامرېکې دخلايی څېړنو مرکز ناسا هم په دې اړوند ډيرې څېړنې کړې خو قران ۱۴ پېړی مخکې دابېلګه ياد ه کړې . آيا داپه خپله دقرآن يوه معجزه نه ده ؟

د مېږيانو د اړيکو سيستم

قرآن فرمايی کله چې حضرت سليمان (ع) له خپل لښکر سره له يوځای نه تېريده مېږيانو يو له بل سره خبرې کولې اوحضرت سليمان په هغه پوه شو:

کله چې دمېږيانو سېمې ته ورسېدل يو مېږی وويل: ای مېږيانو ټول کورونو ته ولاړشی داسې نه چې سليمان اولښکريې په ناپوهی سره تاسو ترپښولاندې کړی. (النمل 18).

حَتَّىٰٓ إِذَآ أَتَوۡاْ عَلَىٰ وَادِ ٱلنَّمۡلِ قَالَتۡ نَمۡلَةٞ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّمۡلُ ٱدۡخُلُواْ
مَسَٰكِنَكُمۡ لَا يَحۡطِمَنَّكُمۡ سُلَيۡمَٰنُ وَجُنُودُهُۥ وَهُمۡ لَا يَشۡعُرُونَ

دمېږيو اوسنۍ څېړنې داجوتوی چې دغه ژوی ډير منظم ټولنيز ژوند لری اويوه ډيره مغلقه داړيکو شبکه لری ، دبېلګې په توګه ملی جغرافيه داسې رپوټ ورکوی: " يو مېږی په خپل غټ سر کې بېلابېل حواس لری چې بصری اوسمعی انګېزې اخلی اودمېږيو ټولې ټولنې ته چې په هغه کې په ميليونونو مېږيان شته هغه لېږدوی. چې داټول ښځينه مېږيان دی ".

دمېږی دماغ نيم ميليون عصبی حجرې لری ، دمېږی سترګې مرکبې دی ، دمېږی ښاخ يا آنتن دېزې ، دګوتو دسر اودلامسې دحس پرځای کارکوی ، دخولې لاندی وتلې برخه خوند حس کوی ، ويښتان هم کله چې ورسره تماس ونيول شی له ځانه غبرګون ښيی.

مېږيان دخپلو اړيکو لپاره بېلابېلې لارې لری دوی خپل غړی تل کاروی : لکه دخوړو موندلو ، دښکارموندلو ، دکورجوړولو اوډله ييزو جګړو لپاره . ددوی په دوونه تر دريو ملی مترو پورې جسامت کې پنځه سوه زره عصبی حجرې شته چې دحيرانوونکی داړيکو دسيستم لارښوونه کوی. غبرګون دهغوی په اړيکو کې بېلابېلې ځانګې لري: آلارمونه يا خبرداری ، په کارتوظيفول ، ساتنه ، دلاړو اودمقعد په مېنځ کې راکړه ورکړه ، ټولنيز کار ، پېژندنه ، دموقف ټاکل اونور. مېږيان چې دخپلې ټولنې له دغو غبرګونونو سره ځان تنظيموی په خپل مينځ کې دخبرونو په راکړې ورکړی سره ګډ ژوند کوی. دمعلوماتو دراکړې ورکړی لپاره کله هم داسې دقيقې اړيکې کاروی چې انسان يې په خبرو کولو نشی کولای . لکه دتوليد و لپاره ، ګډولو لپاره ، پاکولو اودفاع لپاره. دمېږيانو اړيکې دکيمياوی موادو له لاری تامينېږی ، دغه نيمه کيمياوی مواد دفرومون په نامه يادېږی چې دافرازشوو غدو اوداوريدو اوبوی کولو دحس له لاری اخستل کېږی. اودا دمېږيانو دژوند دتنظيم په برخه کې ډير مهم رول لری ، کله چې يو مېږی يو فرومون افراز کړی بل مېږی هغه دپوزې اوخولې له لارې اخلی اودهغه مطابق غبرګون ځرګندوی.

دفرومون ډول داچې څه ډول پيغام استوی توپير لری. دغه راز دفرومون چټکوالی دپيغام په مهم والی پورې اړه پيداکوی . له دې نه ښکارې چې مېږی بايد دکيميا دپوهې په اړوند کره معلومات ولری څوچې يو دبل په منظورپوه شی اودادقرآن عظيم الشان بله معجزه ده چې په سل ګونه کاله مخکې يې بيان کړې خو ساينس اوس پرې پوه شوی دی.

د خوړو دوران

إِنَّ ٱللَّهَ فَالِقُ ٱلۡحَبِّ وَٱلنَّوَىٰۖ يُخۡرِجُ ٱلۡحَيَّ مِنَ ٱلۡمَيِّتِ وَمُخۡرِجُ ٱلۡمَيِّتِ مِنَ ٱلۡحَيِّۚ

الله دانه اوهسته سوری کوی اوله مړې نه ژوندی اوله ژوندی نه مړی پيداکوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(الانعام 95).

په دې آيت کې زموږ پاملرنه دخوړو دوران ته راړول کېږي چې دقرآن دنزول په وخت کې خلک پرې نه پوهېدل. کله چې يو ژوند ی جسم مری ميکروبونه په چټکۍ سره هغه تجزيه کوی ، بيا دغه مړجسم په عضوی ماليکولونو اوخاورو بدلېږي. دغه لومړنی غذايي مواد لومړی نبات بيا ژوی اوانسانان جوړوی ، که چېرې دغه دوران نه وای دځمکې په سره به ژوند ناممکنه وای.
باکتريا دمنرالونو دجوړولو اودټولو ژوو اړين غذايي موادبرابروی .هغه حيوانات اونباتات چې په ژمی کې کنګل کېږی په ټول ژمی کې دباکترياوو له لاری خپل دخوړو توکی برابروی. دژمی په بهير کې باکترياوې فضله مواد له حيواناتو اوانسانانو بېلوی اوهغه په منرالونو بدلوی. نوژووی ويده اوکنګل کېږی اوکله چې په پسرلی کې راويښ شی ، ډيرشمير خوارکی توکی تيارشوی وی . نوځرنګه چې موواليدل مړه جسمونه دژوو دتغذيې لپاره اړين دی. نو داآيت هم بل قرآنی علمی اعجاز ګڼل کېږی.

په خوب کې د غوږونو فعاليت

فَضَرَبْنَا عَلَىٰٓ ءَاذَانِهِمْ فِي ٱلْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا

بيا دځو کلونو لپاره مو ددوی غوږونه بند کړل (الکهف 11).

ددې آيت مفهوم دادی چې هرکله دکهف اصحاب ويده شول ددوی غوږونه دالله (ج) له لوری وتړل شول څو چې غږ وانه وری . له دې نه چې دلته يواځې داوريدو حس باندې ټينګار شوی له ځانګړی اهميت څخه برخمن دی .
نويو څېړنو ښودلې چې دغوږو آخذه دخوب په وخت کې هم فعاله وی له همدې کبله دويښېدو لپاره له زنګ لرونکی ګړۍ څخه کاراخلو.
ددوی غوږونه يی بند کړل چې په کلوکلوهم له خوبه اوچت نه شی.

د خوب په وخت کې د خوځښت اهميت

وَتَحْسَبُهُمْ أَيْقَاظًا وَهُمْ رُقُودٌ ۚ وَنُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ ٱلْيَمِينِ وَذَاتَ ٱلشِّمَالِ

هغوی مو ويښ وګڼل په داسې حال کې چې هغوی ټول ويده وواوموږ هغوی پر ښی اړخ اوکيڼ اړخ اړول رااړول(الکهف 18).

دغه آيت د اصحب کهف په هکله دی چې درې سوه کاله دغره په يوه سوری کې ويده شوی وو. الله (ج) فرمايي چې هغوی يی ښی لوراوکين لورته اړول راړول ، ددې موضوع اهميت په دې وروستيو کې موندل شوی دی.
څوک چې ډېر وخت لپاره په همدې وضيعت کې پاتې کېږی ډيری روغتيايي ستونزی به يی په برخه شی . لکه دوينی ددوران ناسموالی ، دبستر ټپ ، دوينې ټينګېدل ، اونور . کله چې يو څوک په دوامداره توګه په يوه حال پاتې شی هغه برخه رګونه يی چې بستر سره اړيکه لری کېښودل کېږی اوکيدای شی وتړل شی ، چې په پايله کې اکسيجن اونور غذايي توکی نسج اوپوستکی ته نه رسېږی اودنسجونو دمړينې لامل ګرځی . لومړی به پوستکی له مېنځه ځی اوهرڅورمره چې دوام وموی دپوستکی لاندې وازدې اوعضلې هم له مېنځه ځی . که چېر ې ددغو ټپونو درملنه ونه شی مکروب نيسی اوډيرې خطری رامينځته کوی اوآن چې دمړينې لامل ګرځی .
دهغو لپاره ډيره ښه روغتيايي وقايه دوضيعت بدلون ورکول دی . هغه ناروغان چې خپله خوځښت نه شی کولای بايد دمرستندوی شخص له خوايي مرسته وشی اووروسته له هرو ددو ساعتونو له يوه اړخ نه بل اړخ ته واړول شی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

په شپه کې د خوځښت کمښت

وَجَعَلَ ٱلَّيۡلَ سَكَنًا

اوشپه یی دسکون لپاره جوړه کړه(الانعام 96).

د "سکنا" عربی کلمه یعنی استراحت ، دوقفې ،وخت, دشاته تګ اوآرامښت په مانا ده . څه ډول چې الله (ج) فرمایی شپه یی دآرام اواستراحت لپاره پیداکړې . په شپه کې د دمیلاتونین Melatonin هورمون افرازېږی چې دبدن خوځښت دکراریدو ، دستومانی داعصابو دآرامښت اوخوب لامل ګرځی . دخوب په وخت کې دزړه خوځښت اوسا کښل کرارېږی دوینی فشار کمېږی . سهار مهال ددغه هورمون افراز درېږی اودانسان بدن ته وېښیدل تنبیه کېږی.

دخوب په وخت کې دبدن عضلې خپلې مړې حجرې ترمیموی داځکه چې دخوب په وخت کې دانرژی مصرف لږ وی ، بدن انرژی ذخیره کوی . دمعافیتی سیستم اودبدن دودې ډیر شمېرهورمونونه هم په شپه کې افرازېږی .

دبېخوبی له کبله دمعافیت سیستم کمزوری کېږی اوشخص په آسانی سره ناروغه کېږی . که څوک پرله پسې دوه شپې ویده نه شی ښه تمرکز نه شی کولای اوډېرې تیروتنې کوی ، که څوک درې شپې پرله پسې ویده نه شی ښه فکر نه شی کولای اوخیالاتی کېږی.

(Hallucination یعنی داسې څه وینی اواوری چې اصلاًشتون نه لری).

شپه دانسانانو اونورو ژوو لپاره داستراحت وخت وی . الله (ج) داچې شپه دآرامښت لپاره پیداکړې ده اوډیر فعالیتونه په دې وخت کې کمېږی نو ځکه دې مسالې ته اشاره کوی. په داسې حال کې چې موږ په سترګو ډیر داسې بدلون نه شو لیدلای ، دبېلګې په ډول دفوتو سنتېز عملیه په نباتاتو کې چې دلمر په راوتو سره پیلېږی . دشپې له خوا تودوخه کمېږی نباتات خولې نه کوی اواستراحت کوی . که شپه نه شی ډیر نباتات به ومری یعنی داچې شپه دنباتاتولپاره هم داستراحت اودځواک دنوی کولو وخت وی.

دمالیکولونو فعالیت هم دشپې له خوا کمېږی ، دلمر وړانګې دروځې دمالیکولونو اواتومونو دفعالیت لامل ګرځی. په تیاره کې مالیکول اواتوم لږه انرژی لری اودوړانګو په له لاسه ورکولو پیل کوی.

.

په لوړو سیموکې د سینې انقباض

انسانان دژوند لپاره داکسیجن اودهوا فشارته اړتیا لری. له هوانه داکسیجن اخستل اودهغه رسول هوایی کېسوته په سږو کې صورت نیسی . څومره چې دیوې سیمې لوړوالی ډیر وی دهوا فشار هلته کمېږی ، له همدې کبله ساه ایستل ستونزمن کېږی اوینې ته داکسیجن رسېدل کمېږی. دسږو هوایی کېسې انقباض کوی اوتنګېږی اوموږ داسې فکر کوو چې سا نه شو اخستلای . که چېرې دبدن داړتیا لپاره دوینې داکسېجن کچه لږه وی بېلابېلې نښې په انسان کې لکه ستومانتیا ، دسردرد ، ګنګستوب ، زړه بدوالی پیداکېږی اوناسم قضاوت له انسان نه سروهی . کله چې یوټاکلی لوړوالی ته ورسېږو په دې صورت کې دسا اخستل ناممکنه کېږی له همدې کبله په ډیرو لوړو ځایو کې داکسیجن کڅوړې اوماسک ته اړتیالرو. دسمندر له سطحې نه پنځو نه تر اووه نیم مترو پورې که څوک پورته ولاړشی دساایستلو دستونزو له کبله کیدای شی دکوما حالت پرې راشی. له همدې کبله په الوتکو کې داکسیجن کڅوړې وی دغه راز په الوتوکو کې داسې وسیلې شته چې فشار کنټرولوی .کله چې انساجو ته اکسیجن ونه رسېږی دې حالت ته انوکسیا Anoxia وایی. د اکسیجن کموالی له درې زره نه تر څلورنیم زره متره لوړوالی نه پیلېږی ، ویل کېږی چې په دې لوړوالی کې انسان شعور له لاسه ورکوی. پوهانو دغه حقیقتونه اوس موندلی چې په لاندې آیت کې روښانه شوی.

وَمَن يُرِدۡ أَن يُضِلَّهُۥ يَجۡعَلۡ صَدۡرَهُۥ ضَيِّقًا حَرَجٗا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي ٱلسَّمَآءِۚ

هرڅوک چې وغواړی لاروکی یی کړی دهغه سینه تنګوی اونیسی یی داسې لکه چې دآسمان په لوری پورته کېږی(الانعام 125).

-

وَتِلۡكَ ٱلۡأَمۡثَٰلُ نَضۡرِبُهَا لِلنَّاسِۖ وَمَا يَعۡقِلُهَآ إِلَّا ٱلۡعَٰلِمُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اومورږ دابېلګې ددې لپاره خلکوته وایو خو پرته له پوهانو نورڅوک په هغه کې فکر نه کوی (العنکبوت 43).

د قرآن وړاندوينې

دقرآن بل اعجاز دهغو پېښو وړاندوينه ده چې کټ مټ پېښې شوی دی چې بېلګې يې دادی:

د روم برى

دقرآن کريم په دوهم سورت کې دختيز روم برى ددې کتاب يوه وړاندوينه ده.

روم ماته وخوړه په ډيره ټيټه ځمکه کې ، اوهغوی به وروسته له دې ماتې نه له دريو نه تر نهوکلوپه موده کې بريالی شی (الروم 1-4).

الٓمٓ ﴿١﴾ غُلِبَتِ ٱلرُّومُ ﴿٢﴾ فِيٓ أَدۡنَى ٱلۡأَرۡضِ وَهُم مِّنۢ بَعۡدِ
غَلَبِهِمۡ سَيَغۡلِبُونَ ﴿٣﴾ فِي بِضۡعِ سِنِينَۗ لِلَّهِ ٱلۡأَمۡرُ
مِن قَبۡلُ وَمِنۢ بَعۡدُۚ وَيَوۡمَئِذٖ يَفۡرَحُ ٱلۡمُؤۡمِنُونَ ﴿٤﴾

دغه آيت په زېږديز ۶۲۰ کال کې نازل شو يعنې وروسته دختيزروم (ننی استانبول يا قسطنطنيه) دعيسويانو له ماتې نه چې دپارسيانو له لوری يی وخوړه. کله چې روميانو په زېږديز ۶۱۳ کال په انتيوچ کې ماته وخوړه پارسيانو شام, سيليسيا, تارسوس, آرمينه او بيت المقدس ترلاسه کړل. په تيره بيا دبيت المقدس له لاسه ورکول او دصليب له مېنځه تلل روميانو ته ډير ستونزمن تمام شول. برسېره پردې پارسيانو ، آوارانو ، سلاوانو لمباردانو هم دروم امپراطوری ګواښوله ، له وخت نه په ګټې آوران دقسطنطنيې ديوالونو ته ورسيدل ، امپراتور هيراکليوس فرمان ورکړ څو چې دکليسا ګانو دټولو سرو اوسپينو زرو نه پيسې جوړې کړی چې لښکرته ورکړشی ، له دې نه چې داپيسې کافی نه وی دژېړو پيسې هم جوړې شوی . ډيرو واليانو دهراکليوس پرضد پاڅون وکړ اونږدې وو چې قسطنطنيه سقوط وکړی . عراق, سوريه, مصر, ارمنيه , فلسطين او سليسيا ټول دامپراطوری دله مېنځه وړلو په سوچ کې وو. خو قرآ ن وړاندوېنه وکړه چې له دريو نه ترنهو کلونو پورې به روم بيا بريالی شی. خو دعربو مشرکينو دانه منله چې داوړاندوينه به سمه وی اوحقيقت به شی. په ۶۲۲ز کال کې هيراکليوس دپارس په وړاندې بريالیتوبونه ترلاسه کړل او ارمنيه يی ونيوله د۶۲۷ زېديز کال په وروستيو کې دواړه لښکر ددجلې دسيند په ختيزه برخه کې بغداد ته نږدې په جګړه اخته شول ، داځل هم پارسيانو ماته وخوړه اوڅو مياشتی وروسته پارسيانو له روميانو سره سوله وکړه اوپه زورسره خپل هيواد ته ستانه شول.

په کال ۶۳۰ز کې دپارس دخسروپاچا په ماتې سره اودبيت المقدس په بيانيولو اودصليب په لاسته راوړو سره په پارس باندې دروم برى په حقيقت بدل شواوڅه ډول چې قرآن وړاندوينه کړې وه له دريو نه ترنهوکلونوپوری روم په پارس غالب شو.

بل اعجاز لرونکی ټکی په دې آيت کې يو جغرافيايی مثل دی چې دهغه وخت پوهې سره د اټکل وړنه وه . روميانو دځمکې په ډيره ټيټه برخه کې ماته وخوړه.

"ادنی الارض" په ډيرو تفسيرونو کې نږدې ژباړل شوی په داسې حالی کې چې اصلی مانای يی دځمکې ډيره ټيټه برخه ده . مفسرينو دجګړې دسيمی نږدې والی دعربو دژوندانه له سيمې سره په پام کې نيولی . حقيقت په دې کې دې چې جګړه په بحر ميت کې په کال ۶۱۳ – ۶۱۴ ز کې پېښه شوې . دغه سيمه ۳۳۹ متره دسمندر له سطحې نه ټيټه ده اودځمکې پر سر ډيره ټيټه وچه ده . دبيت المقدس ښار هم دهمدی بحرالميت سره نږدې دی . جګړه دسوريې ، فلسطين او اردن دتقاطع په ځای کی شوې اودځمکې ددې سيمې ډير ټيټ والی يواځې اوس اوس دپرمختللو وسيلو له لاری تثبيت شوی اوهغه وخت يی په قران کې ذکر ددې الهی کلام يوه بله معجزه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فرعون د بدن ساتنه

څه ډول چې پوهېږو دمصر فرعون دخدایی دعوه درلوده ، او حضرت موسی (ع) چې د الله(ج) بنده ګۍ ته یی خلک رابلل ترګواښ اوتیری لاندې ونیو. اودې حال ترهغه وخته دوام وموند چې فرعون ډوبېدوه ته نږدې شوی ؤ. چې په دې وخت کې یی دفعتا" په الله(ج) ایمان راوړ اودخپل خلاصون دعایی وکړه ، خو دده توبه دمړینې په وخت کې قبوله نه شوه الله(ج) ده ته په خطاب کې وویل:

فَٱلْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلْفَكَ ءَايَةً

له نن نه (وروسته له ډوبېدو) ستا بدن دخلکو دعبرت لپاره ساتو (یونس 92).

دغه معلومات چې دفرعون جسد به وساتل شی دې ته اشاره ده چې دده جسد به نه خرابېږی . ددغه ظالم حاکم جسد وروسته له ډوبېدو ساحل ته ورسېد اومصریانو هغه مومیایی کړ دغه جسد اوس هم دقاهرې په موزیم کې دخلکو دعبرت لپاره شته اوساتل کېږی.

د مکې فتحه

لَّقَدْ صَدَقَ ٱللَّهُ رَسُولَهُ ٱلرُّءْيَا بِٱلْحَقِّ لَتَدْخُلُنَّ ٱلْمَسْجِدَ ٱلْحَرَامَ إِن شَآءَ ٱللَّهُ ءَامِنِينَ مُحَلِّقِينَ رُءُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ لَا تَخَافُونَ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا۟ فَجَعَلَ مِن دُونِ ذَٰلِكَ فَتْحًا قَرِيبًا

البته الله(ج) دخپل رسول خوب ریښتیا کړ که الله غوښتې وی مسجدالحرام ته به په امن سره ننوځی په داسې حال کې چې (دحج لپاره) به سرونه وخرییی اویا به یی لنډ کړی له ډاره پرته. .
الله(ج) پوهېږی په هغه څه چې تاسو نه پوهېږی برسېره پردې به ډیره ژر بل بری هم ولری (الفتح 27).

یو شپه حضرت محمد(ص) خوب ولید چې مؤمنان مکې ته ننوځی اودمسجدالحرام په شاوخوا راګرځی . سهار یی خپل دغه خوب مهاجرو ته ووایه. وروسته دغه آیت نازل شو او ډاډ ورکړ شو چې خوب به یی په حقیقت بدل شی . هغه وخت لا مکه نه وه فتح شوې چې وروسته له هغه په لړه موده کې دحدیبیی سوله اودمکې فتح وشوه اومؤمنان مسجدالحرام ته ننوتل . الله (ج) وښوده چې دا دده اراده وه چې رسول دخدای خوب ولید.
که چېرې ځیر شو دابه ومومو چې په دې آیت کې یوې بلې فتحې ته چې مخکې دمکې له فتح به واقع شی هم اشاره شوې اودا دخیبر فتح ده چې ډېر ژر وروسته دمکې له فتحې وشوه. هغه وخت خیبرکلا دیهودانو په واک کې وه چې ترې آزاده شوه.
حضرت محمد (ص) په زېږدیز ۶۳۰ کال کې مکه فتح کړه اودوه کاله وروسته ټولو کفارو مکه خوشې کړه څه ډول چې الله (ج) فرمایلی وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهم ټکی دلته دی چې کله محمد [ص] ددې سوبې زېرى مسلمانانو ته ورکړ ، حالات داسې وو چې هيڅ داباورو نه درلود چې مسلمانان به دومره ژر مکې ته ننوځی اوهغه به فتح کړی اوان ځينې مسلمانان چې مذبذبه ول ددې وړاند وينې په وړاندې يی شک وکړ. خو بياهم حضرت محمد(ص) هغوی ته کومه پاملرنه ونه کړه اوالهی وحيه يی ټولو ته تبليغ کړه . الله[ج] خپلې خبرې په عملی توګه تاييد کړې اوبری ډير ژر راغی.

دبنی اسراييلو قوم به ډير کبرجن شي

وَقَضَيْنَآ إِلَىٰ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ فِى ٱلْكِتَٰبِ لَتُفْسِدُنَّ فِى ٱلْأَرْضِ
مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيرًا ﴿٤﴾ فَإِذَا جَآءَ وَعْدُ أُولَىٰهُمَا بَعَثْنَا
عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَّنَآ أُو۟لِى بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا۟ خِلَٰلَ ٱلدِّيَارِ
وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُولًا ﴿٥﴾ ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ ٱلْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ
وَأَمْدَدْنَٰكُم بِأَمْوَٰلٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَٰكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا ﴿٦﴾

اوپه کتاب کې موبنی اسراييلوو ته خبرورکړو چې تاسو به دوه ځلې په ځمکه کې فساد ته پاڅېږی اوکبر اوسرکښی به کوی . کله چې لومړنی پړاو راشی کلک جګړه مار اوځواکمن بنده ګان به تاسو ته راپاڅوو څو چې ستاسې کورونه هم ولټوی اوزموږ وعده هرومرو ترسره کيدونکې ده . اوبيا تاسو دهغوی په لور راګرځوو اوپه ډيرو مالونو اواولادونو سره به ستاسو مرسته وکړو اوستاسو شمېر به ډېر کړو. (الاسراء 4-6)

په دې آيتونو کې فرمايی چې بنی اسراييل به دوه ځلې دفساد لامل شی چې هرځل به ډير متکبره اوسرکښه شی .ا والله [ج] به ځواکمنه قوه ددوی پرضد راواستوی . لومړی ځل کله چې يهودانو يحيی [ع] وواژه اوزيار يی وايست چې عيسی [ع] هم ووژنی ډير کبرجن شول .خو بيا ژر په ۷۰ زيږديز کال کې روميانو هغوی له بيت المقدس نه وويستل اووروسته له هغه يهودان په ټوله نړی کې تيت اوپرک اوسرګردانه شول .
ددغو آيتونو دنزول په وخت کې يهودان په بېلابېلاو سيمو کې په ډيرې خوارۍ سره ژوند کاوه له ځانه يی کوم هيواد نه درلود. الله [ج] بنی اسرائيلوته ووېل چې يو ځل بيا به خپل ځواک اوتکبر ترلاسه کړی په هغه وخت کې چا دافکر نه کاوه چې داکار به ترسره شی.
وروسته له څو سوه کلونو په ۱۹۴۸ زيږديز کال کې يهودان فلسطين ته راوګرځېدل اوداسراييلو دولت يی جوړ کړ . نن اسراييل ډيرپوځی اواقتصادی ځواک لری اوپه ډېر کبر سره يی مسلمانان اوعيسويان ځورولی . دا دبنی اسراييلو دفساد دوهمه دوره ده.
نوهغه وخت کله چې هېڅا هم فکر نه کاوه دبنی اسراييلو قوم په داسې حال کې چې ډير کبرجن شوی وو اوپه ځمکه کې يی فساد خور کړی وو خدای خوار اوذليل کړ ، اودادی اوس يی په تيره سليزه کې بيا ځواک وموند اودځمکی پرسر دفساد دخورلو سرچينه شو.

«خدای پاک قادر دی چې داسراييلو اوسنی کبر اوفساد ته هم داسې قوم راپاڅوی څه ډول يی چې پخوا راپاڅولی وو اودوی به انشاالله بيرته خوار اوذليل کړی اوځمکه به ددوی له شر څخه پاکه کړی». ژباړن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلایی ځېړنې

دانسانانو له خوا خلایی ځېړنو هغه وخت پراختیا ومونده چې دلومړی ځل لپاره روسی پیلوټ یوری ګاګارین دسپوتنیک مصنوعی سپوږمکی له لاری د۱۹۵۷ کال داکتوبر په څلورمه نېټه دځمکې له فضا نه ووت . وروسې " امریکایی نیل آرمسترانګ لومړی انسان وو چې د۱۹۶۹ز کال دجولای شلمه نېټه یی دسپوږمۍ په کره قدم کېښود. په داسې حال کې چې الله (ج) دغه پرمختګ له وړاندی په قرآن کریم کې یادکړی وو.

يَٰمَعۡشَرَ ٱلۡجِنِّ وَٱلۡإِنسِ إِنِ ٱسۡتَطَعۡتُمۡ أَن تَنفُذُواْ مِنۡ أَقۡطَارِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ فَٱنفُذُواْۚ لَا تَنفُذُونَ

إِلَّا بِسُلۡطَٰنٖ

ای پیریانو اوانسانانو که کولای شی دآسمانونو اوځمکې چاپیریال ته نفوذ وکړی ، نفوذ نه شی کولای مګر په یوه ښکاره صلاحیت سره (الرحمن 33).
دسلطان کلمه چې په ښکاره صلاحیت ژباړل شوی دقوې ، ځواک ، قانون ، تکلوری ، بهروتلو ، استدلال ، ثابتولو ، حاکمیت اوسلطنت په ماناهم دی.
په دقیقی مطالعې سره پردې پوهېږو چې په دې آیت کې دځمکې اوآسمانونو په لور پرمختګ ته اشاره شوې خو په هغه صورت کې چې ښه ځواک به لری. اودغه ځواک همدغه ننی ټکنالوژی ده چې پوهان یی توانولی چې دځمکې په مینځ اوخلاکې نفوذ وکړی.

د سپوږمۍ سفر

وَٱلۡقَمَرِ إِذَا ٱتَّسَقَ لَتَرۡكَبُنَّ طَبَقًا عَن طَبَقٖ

قسم په سپوږمۍ ، کله چې تمامه شی.پړاوپه پړاو به پورته شی (الانشقاق 18-19).

دسپوږمۍ له یادښت نه وروسته دپړاوپه پړاو پورته تلو یادونه شوې د "ترکبن" کلمه له مراکبې نه دپورته کیدو ، ګام پورته کولو ، تعقیب ، سوربدو ، یوځای کیدو اوحاکمیت په مانا ده ، ددې ماناو په رڼا کې امکان لری چې ددې آیت موخه دسوریدواولېږد واسطه وی.
دخلاوهلو واسطه هم پړاو په پړاو دځمکې دچاپیریال له پوړونو نه تیره شوه او دسپوږمی دجاذبې ساحې ته ورسېده. اوبیا دځو پوړونو په وهلو سره سپوږمۍ ته ورسېده.
اوپه سپوږمۍ قسم یادول پردې ټکی ټینګار کوی یعنې چې دا آیتونه کیدای شی دسپوږمۍ پرلورسفر ته اشاره وکړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروفیسر آرمسترانگ لومړنی امیریکانی خلاوهونکی چې پرسپوږمۍ یی پل کېښود وایی: په یقین سره داموضوع دساینس له اړخه ډیره ستونزمنه ده چې بیان شی ، هغه څه چې موږ ولیدل له هغه څه نه ډیر اوچت دی چې یو عادی سړی وکولای پرهغه پوه شی اوڅه پرې ولیکی.

د لیږد رالېږد عصری وسایل

وَٱلْخَيْلَ وَٱلْبِغَالَ وَٱلْحَمِيرَ لِتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً ۚ وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ

آس اوکچره اوخر یی تاسوته دتجمل اوسوربدولپاره اونورشیان چې تاسو پرې نه پوهېږی خلق کړی دی. (النحل 8).

دغه آیت جوتوی چې له یادوشوو څارویو برسېره دلېږد رالېږد نوروسایل چې دهغه وخت خلک پرې نه پوهېدل لکه موټر ، الوتکه اونوروته هم اشاره شوې . دغه بل آیت هم کیدای شی مدرنودلېږد رالېږد وسایلو لکه کښتۍ ته په کې اشاره شوې وی:

وَءَايَةٌ لَّهُمْ أَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِى ٱلْفُلْكِ ٱلْمَشْحُونِ وَخَلَقْنَا لَهُم مِّن مِّثْلِهِۦ مَا يَرْكَبُونَ

نورې نښې ددوی لپاره دادی چې دانسان نژاد مو په کښتیوکې ولېرداوه اوهم مودهغو غوندې نور دلېږد وسایل پیداکړل (یس 41-42).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الوتکي ټکنالوژۍ

وَلِسُلَيْمَٰنَ ٱلرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِى بِأَمْرِهِۦٓ إِلَى ٱلْأَرْضِ ٱلَّتِى بَٰرَكْنَا فِيهَا

اوسلیمان ته مو ددې توان ورکړ چې له چټک باد سره چې دده په واکې ده دځمکې لورته حرکت وکړی اوهغه مو مبارک وګرخاوه. (الانبیا 81).

څه ډول چې آیت روښانوی الله (ج)سلیمان (ع) ته داتوان ورکړ چې له باد نه په خپل واک کې دلېږد رالېږد دوسیلې په توګه کاراخلی اوپه زیات ګومان له باد څخه دسلیمان (ع) دغه ګټه اخستنه دالوتکې دجوړولو لپاره اشاره ده.

اوباد مو دسلیمان په واک کې ورکړچې دیوې میاشتې سفر په سهارکې اویو یومیاشتنی سفر په مازدیګر کې ووهی (سبا 12).

وَلِسُلَيْمَٰنَ ٱلرِّيحَ غُدُوُّهَا شَهْرٌ وَرَوَاحُهَا شَهْرٌ

یو میاشتنی سفر په سهار کې اویو یو میاشتنې سفر مازدیګر مهال دسلمیان (ع) ډېر چټک تګ ته اشاره ده ، په همدې توګه دغسې سفرونه نن دالوتکې له لارې چې دباد دقوی پراساس کارکوی په چټکۍ سره ممکن دی (والله اعلم).په ډېره ګومان سره پورتنی آیتونه دانسان له لارې دالوتکې اختراع ته اشاره کوی.

د تصویر لېږد

قَالَ ٱلَّذِى عِندَهُۥ عِلْمٌ مِّنَ ٱلْكِتَٰبِ أَنَا۠ ءَاتِيكَ بِهِۦ قَبْلَ أَن يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ

اوهغه څوک چې په علم اوکتاب باندې پوه ؤ ویی ویل چې زه هغه (دسبادملکې تخت) مخکې له هغه چې ستا سترګې راوګرځی راوړم (النمل 40).

څوک چې پوه ؤ سلیمان (ع) ته یی وویل چې دسبا ملکې تخت ډېر ژر دسترګو په رپ کې راوړم . دغه موضوع کیدای شی دتصویر لېږد ته اشاره وکړی چې پرننیو وسایلو یی کولای شو ترسره کړو.

نن هرلیک ، تصویراوفلم کولای شو دانترنت تلویزیون اوفاکس له لارې دځو ثانیو په موده کې ولېږدوو اوددری بعدی تصویر لېږد هم دانترنت له لارې شونی دی.

پوهان په دی اند دی چې په راتلونکې کې به داتومونو ، مالیکولونو اوجسمونو لېږد هم ممکن شی . دا کیداشی داسې وشی چې دجسم ځانګړنې له یو ځای نه بل ځای ته واخستل شی اوبل ځای ته ولېږدول شی اوهلته به بیاوورغول شی . ددغې ټکنالوژۍ په بری سره به دلېږد لپاره زمان اومکان کومه مانع نه وی اوهرڅه به دځو شیبو په موده کې هرځای ته ولېږدول شی.

په کال ۱۹۹۸ کې اروپایی پوهان اودکالفورنیا دټکنالوژۍ انستیتوت په دې وتوانېدل چې یو فوتون ولېږدوی . پوهان داتومی جوړښت په مطالعې سره دیو فوتون کاپی جوړه کړه اویو متری واټن ته یی ولېږدوله . دغه راز پنګ کوی لام داسترالیا دپوهنتون غړی وکولای شول چې دلایزر وړانګۍ ځای ته بدلون ورکړی. اودځو مترو په واټن کې یی تجزیه اوبیایی جوړه کړی. پنګ کوی لام وایی: "تراوسه نه دی توانیدلی چې جسمونه پر اتومونو تجزیه کړی اوبل ځای ته یی ولېږدوی خو دغه کار به په راتلونکې کې شونی شی."

موږ خپلې نښې په افاق اوانفس کې ددنیا ښکاره کوو څو چې خلکو ته ښکاره شی چې ټول پرحقه سَنُرِيهِمْ ءَايَٰتِنَا فِى ٱلْءَافَاقِ وَفِىٓ أَنفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ ٱلْحَقُّ دی (فصلت 53).

دغه ټکنالوژۍ دهغو شیانو یوه برخه ده چې قرآن بیان کړې اودغه ټول دقرآن اعجاز دی.

د بوی لېږد

وَلَمَّا فَصَلَتِ ٱلْعِيرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّى لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ لَوْلَآ أَن تُفَنِّدُونِ

ځکه چې کاروان له (مصرنه) بهرراغی پلاریی یعقوب (ع) وویل: زه دیوسف بوی مومم اوتاسو زما عقل کمزوری ګنی (یوسف 94).

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهان په دې باوردي چې دتصوير په څېر دبوی لېږد هم لرو ځايو نو ته ممکن دی . ديوسف (ع) پلار وايي چې ديوسف بوی له بل ښارنه ماته رارسېږي ، پوهان وايي لکه دری بعدی تصوير په شان دبوی لېږدول هم امکان لری په همدې خاطر دغه آيت د پرمختللی تکنالوژۍ وړاندوينه کوی.
لکه زموږ نورحواس بوی هم په دماغ کې جوړېږی اوهمدلته يې تشخيص کېږی . دبېلګې په ډول دليمو دپوستکی ماليکولونه پوزې ته رسېږی اودپوزې آخذه تحريکوی . دغه آخذې معلومات په الکترونيک ډول دماغ ته لېږدوی خو څېله دليمو ماليکول دماغ ته نه ننوځی .بناپردې پوهان عقيده لری چې دغه ډول الکترونيکی معلومات په مصنوعی ډول هم جوړيدلای شی . يعنی دالکترونيکی پوزې دجوړيدو امکان په نږدې راتلونکې کې شونی دی.
دمسلکی کسانو پوزې تر لسو زرو ډولونو پورې بويونه احساسوی . مسلکی عطر جوړونکې ديوې کيمياوی مادې په بويولو سل ډوله جزونه يې پېژندلای شی ، دانسان په پوزه کې دغه ډول خارق العاده جوړښت پوهان دې ته هڅولی دی چې له هغه سره يوه مشابه آله جوړه کړی.
دانسان دپوزې آخذې له پروټينو نه جوړې شوی. الکترونيکه پوزه دکيمياوی آخذې درولودونکی وی ، هره آخذه يواځې يو ډول بوی اخستلای شی ، نو هرڅومره چې ددغې پوزې تشخيصيه قوه ډيره مصنوعی شی ، ډيروآخذوته اړتيا لری اوبيه يې هم ګرانېږی. آخذو ته رسيدونکې علامې په الکترونيکی کود بدلېږی اوکمپيوټر ته لېږدول کېږی .
دعصبی تارونو معادل الکترونيک سيستم دپوزې اودماغ ترمنځ وی اوکمپيوټر ددماغ دنده ترسره کوی . کمپيوټر داسې تنظيم شوی چې معلومات اخلی اواخستل شوی کودونه تعبيروی.
الکترونيکه پوزه ددرمل جوړولو ، خوراکی توکو ، عصرونو ، اوکيمياوی
صنايعو دجوړولو لپاره په کارېږی.

وَأَسَلْنَا لَهُ عَيْنَ الْقِطْرِ

له برېښنا نه ګټه

اودده لپاره مو دويلې شوو مسوچينه جاری کړه (سبا 12).
دالله (ج) يو ستر نعمت دسليمان (ع) لپاره دويلې شوو مسو چينه وه ، اودا په څو مانا ګانو تعبيريدلای شی . له ويلې شوو مسونه منظور چې روان وی کيدای شی دبرېښنا ټکنالوژی وی ، مس دبرېښنا اوتودوخې ډير ښه لېږدونکی دی بنا پردې دبريښنايي صنايعو بنسټ جوړوی اودجاری کولو اشاره کيدای شی دبرېښنا په مزو کې دبرېښنا بهير ته اشاره وی. (والله اعلم).

د ارتيزن څاه

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ إِذِ اسْتَسْقَاهُ قَوْمُهُ أَنِ اضْرِب بِّعَصَاكَ الْحَجَرَ ۖ فَانبَجَسَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا

او موسی (ع) ته مووحی وکړه چې په څپله لکړه ډبره ووهه بيا دولس چينې تړې وبهيدې (الاعراف 160).

دموسی (ع) قوم له ده نه اوبه وغوښتلې اوبه دې توګه دوی ته دځښاک اوبه تيارې شولې اودا هغه خلک وو چې داوبو له کمښت سره مخامخ ول.
داوبو قحطی اوس هم شته يو ميلیارده خلک روغتيايي اوبو ته لاس رسی نه لری. اودوه نيم ميلیارده خلک پرته له مناسب تشنابه ژوند تيروی ، داسې اټکل کېږی چې په دوه زره پنځه ويشتم زيږديز کال کې به پنځه ميليارده خلک داوبو له کمښت سره مخامخ شی. هرکال دولس ميليونه خلک دابو دکمښت له کبله مړه کېږی دهغو له ډلې نه دری ميليونه يې هغه ماشومان دی چې دککړو اوبو دکارونې له کبله خپل ژوند له لاسه ورکوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځمکې لاندې اوبه دلويو ذخيرو په توګه ۹۰ په سلوکې داوبو زېرمې جوړوی له دې کبله ډېرې مهمې دی اودنړۍ ددووميلياردو انسانانو اړتياوې پوره کوی . په منځنۍ توګه په امريکا کې پنځوس په سلوکې په ښارونو اوپنځه نوی په سلوکې په کليو کې دڅښاک اوبه دځمکې لاندې سرچينو څخه لاسته راځی ، برسېره پردې ددې اوبو له طبيعی حرارت نه ګټه اخستنه د تودوخې دانرژۍ لګښت راکموی.

کله چې اوبه خاورته جذبېږی داسې ځای ته رسېږی چې نور ښکته نه شی تلای هلته سره ټولېږی اوداوبو زېرمې جوړوی . دغه اوبه د ارتيزين Artesian څاه له لارې دځمکې سرته رسېږی ، دارتېزن چينې درسوبې ډېرو له لارې چې دځمکې لاندې اوبه زېرمه کوی جوړېږی.

دا حقيقت چې دارتيزن څاه ګانې له ډبرينو سميو نه لاسته راځی دقرآن آيت په دې اړوند ورته مطلب بيانوی . کله چې الله (ج) موسی (ع) ته امر وکړ چې خپله لکړه په ډبره ووهه داوبو دلاسته راوړلو دې طريقې ته اشاره ده (و الله اعلم). د اضرب کلمه دوهلو ، پورته کولو اوخلاصولو په مانداه. نو ددې آيت مانا داهم کيدای شی چې اوبه کولای شی دلکړې له لارې دډبرې په اوچتولو سره جاری شوې. اواوبه په فشار سره دباندې راووتې (دانجست کلمه) دانجست دتوييدو ، بهيدو ، جاری کيدو په مانا ده چې دارتېزن څاه کې هم همدا ډول بهيرسرته رسېږی. کله چې پوره فشاروی اوبه پرته داوبو له پمپه بهيږی.

مهم ټکی دادی چې په اوسنی عصر کې داوبو دکمښت دمخنيوی لپاره دځمکې لاندې اوبو څخه ګټه اخستل کېږی اوګټوره لاره يی همدا دارتيزن څاه ده يعنی موږ په داسې حال کې چې نه پوهېږو دموسی (ع) په طريقه روان يو.داعراف دسورې ۱۶۰ آيت دارتيزن څاه ته اشاره لری چې په کال ۱۱۲۶ زېږديز کې لومړی ځل په فرانسه کې له هغه نه ګټه واخستل شوه.

په ټکنالوژی کې د مېږيانو لښکر

حَتَّىٰٓ إِذَآ أَتَوۡاْ عَلَىٰ وَادِ ٱلنَّمۡلِ قَالَتۡ نَمۡلَةٞ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلنَّمۡلُ ٱدۡخُلُواْ
مَسَٰكِنَكُمۡ لَا يَحۡطِمَنَّكُمۡ سُلَيۡمَٰنُ وَجُنُودُهُۥ وَهُمۡ لَا يَشۡعُرُونَ

څو چې د مېږيو وادی ته ورسېدل ، يو ه مېږی نوروته وويل چې ای مېږيانو ټول خپلو کورونو ته ننوځی داسې نه چې دسليمان لښکر تاسو په ناپوهی سره تر پښو لاندې کړی. (النمل ۱۸).

دمېږيو وادی دمشخصو مېږيو ځانګړې ځای ته اشاره کوی برسېره پردی دمېږيو پرخبروباندې دسليمان (ع) پوهيدل په ټکنالوژی کې يوه بله ورلندوينه ده. دنړۍ دټکنالوژی مرکز دسليکان دوادی Silicon valley په نامه يادېږی . په زړه پوری ده چې دسليمان (ع) په وخت کې دمېږيو له وادی نه خبرې کېږی ، کيدای شی الله (ج) زموږ پاملرنه په راتلونکې کې دټکنالوژۍ پرمختګ ته راګرځولې وی.

دمېږی اونورو ژوو ماډل په مصنوعی روبات Robot کې هم په ډېره کچه کارول کېږی. دمېږی دماډل ښه بېلګه د مصنوعی مېږيودلښکر پروژه ده چې دنړۍ په بېلابېلو هيوادونو کې شته. دامريکې دويرجينيا پوهنتون پوهان په دې هڅه کې دی څو چې دمصنوعی کوچنيوژوو لښکر چې ارزانه اوآسانه وی جوړ کړی ، دغه پروژه چې په رسمی ډول پرمخ بېول کېږی داسې روښانوی: "دغه مصنوعی ژوی په ډلييزه توګه هوډ کوی اوکړنه سرته رسوی.ددغو ژوو برېښنايی اوميخانيکی جوړښت دمېږيو دټولنې دکارډډول له مخې جوړه شوې دغه لښکر دمصنوعی مېږيو Army-Ant Robot په نامه يادېږی".

په لومړی سرکې دغه لښکر دلېږد رالېږد لپاره جوړشوی وو ، هغوی دنده لری څو چې په اتفاق سره يودروند شی له يوه ځای نه بل ځای ته ولېږدوی اووروسته څرګنده شوه چې دنورو دندو لپاره هم کارترې اخستل کيدای شی.دبېلګې په ډول په لاندې کارونو کې کارترې اخستل کيدای شی:

- دهستوی انرژۍ پاکول او له هغه نه دفضله موادو لرې کول.
- ماين اېښودنه
- ماين پاکونه
- دسيارو له سطحې نه څېړنه
- ساتنه يا پهره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسرائیل واګنر په دې هکله داسې وايي: "مصنوعی مېږیان ساده مخلوقات دی چې دیوه کنټرول کوونکی له لاری اوهم مخکی له مخکې دپروګرام ورکولو له لارې نه تنظیمېږی اوورکړشوی دندې سرته رسوی. دریمه لار داده چې دغه مېږیان داسې جوړېږی چې یو له بل سره دهمکاری حس ولری اوپرته له مخکینی پروګرام نه یوله بل سره کاروکړی. په بېلابېلو اړخونو کې په دې اړوند څېړنې دوام لری اودغه مخلوقات بېلابېل کارونه لکه دکورونو ، پاکونه دماین پاکونه او هم نورو سیارو کې څېړنې سرته رسولی شی ".

دبېلګې په ډول مو ولیدل چې دمېږیانو ټولنیز ژوند دننیوډیرو پروژو بنسټ جوړوی . له همدې کبله الله (ج) دمېږیو دوادی موضوع په قرآن کې یاده کړې ده. دمېږیونوم اخستنه کیدای شی دې ته اشاره وی چې انسانان دهغوی ژوندانه ته په پام سره ټکنالوژی جوړه کړی (و الله اعلم).

اتومی انرژی اوانشقاق

إِنَّ ٱللَّهَ فَالِقُ ٱلْحَبِّ وَٱلنَّوَىٰ ۖ يُخْرِجُ ٱلْحَىَّ مِنَ ٱلْمَيِّتِ وَمُخْرِجُ ٱلْمَيِّتِ مِنَ ٱلْحَىِّ ۚ

الله (ج) دانه او هسته بېلوی اوژوندی له مړی اومړی له ژوندی نه راباسی. (الانعام ۹۵).

د حب (دانه) بېلول یا سوری کول اود نوی (هسته) کیدای شی داتوم انشقاق ته اشاره وی. دنوی عربی کلمه دهستې مرکز اوداتوم دهستې په ماناده . برسېره پردې دغه موضوع له ژوندی نه دمړی راویستل او دهغه برعکس کیدای شی دې ته اشاره وی چې الله (ج) انرژی له مادې نه اوماده له انرژۍ نه مینځ ته راوړی. له ژوندی منظور ماده ده او له مړی منظور انرژی ده ځکه دې مادې په مینځ کې اتومونه اواجزاوی یې دی ځکه په خوځښت کې وی اوانرژی خو خپله په خپل مېنځ کې خوځښت نه لری. پوهان انرژی دکارکولو دځواک په مانا پېژنی . ټول مواد له مالیکولونو جوړ دی اومالیکولونه له اتوم نه جوړشوی چې خوځښت یې کولای شو ترالکترونیکی میکروسکوب لاندې ووینو . دشلمې زیدیزې پېړۍ په لومړیو کې البرت اینیشتین نظر ورکړ چې ماده په انرژۍ بدلېدلی شی اووی ویل چې ماده اوانرژی داتوم په سطح یو له بل سره اړېکې لری . نو له مړی نه دژوندی راویستل کیدای شی له مادې نه دانرژی راویستل وی.

اوس پوهان کولای شی چې اتوم اوهسته یی ماته کړی ، دانشتین له فرضېې څخه په الهام اخستلو پوهان وتوانیدل چې هسته شق کړی او له هغه نه ډیره انرژی آزاده کړی . دفالق کلمه دهستې دشق کولوپه مانا ده چی له کبله یی ډیره انرژی لاسته راځی .

دالانعام دسورې د ۹۵ آیت ټاکنه ډیره په پوهې سره شوی اوکیدای شی دا به اتومی چاودونو اودانرژی نه ګټې اخستنې ته اشاره وی. (و الله اعلم).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن تاريخی اعجاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

هامان او د مصر اهرام

قرآن د موسی(ع) دژوند په هکله مفصل توضیحات لری ، دفرعون او بنی اسراییلو دښمنیو ته په اشارې سره دمصر په هکله هم معتبر معلومات وړاندې کوی. ددغو معلوماتو ډیری اهمیت په دی وروستیو کې څرګند شوی. دقرآن دحکمت یوه بېلګه په دې کتاب کې دهامان یادښت دی دده نوم شپږ ځلی دفرعون دنږدې کسانو په توګه یادشوی. دحیرانی ځای دادی چې په تورات کې د موسی(ع) دکیسې په هیڅ ځای کې هم دهامان یادښت نه شو موندلی. یوهامان نومی ډېر وروسته له فرعون نه یعنی دموسی (ع) له زمانې نه یوزروسل کاله وروسته په عهد عتیق کې دبابل دیوه پاچا دمرستیالانو له ډلې نه هم یو څوک دی . خو قرآن له نویو موندنو سره په یوه ژبه له هامان نه دموسی(ع) په عصر کې یادونه کوی. دنامسلمانانو نیوکه پردې ده چې ولې د تورات اوقرآن اوعهد عتیق په مېنځ کې دغه اختلاف شته خو دوه سوه کاله مخکې دهروغلیف دلیکنې په لوستلو سره دغه ادعا ناسمه ثابته شوه ، داځکه چې دهامان نوم په مخکینو کتیبو کې وموندل شو . تر اتلسمې زېدیزې پېړۍ پوری مصری لیک چې له تورو نه بلکې دځېرو له انځورونو جوړشوی ؤ دلوستلو وړ نه ؤ ، دهروغلیف دلیک تصویرونه چې دمهمو تاریخی پېښو ثبتونکی دی په ډېرو باندی کښل شوی . په دویمه اودریمه زیږدیزه پېړۍ کې دعیسویت خپرېدل دپخوانیو عقیدو اودهیروغلیف دلیک دهېرېدو لامل شو. دهیروغلیف دلیک وروستی بېلګې په کال ۳۹۴ زېدیز کې لیکل شوی ، په پایله کې لرغون پېژندونکو ته تر اتلسمې پېړۍ پورې پر تاریخ اولیکل شویو معلوماتوپوهیدل ناشونی وو. په کال ۱۷۹۹ زېدیز کې دروزیتا ستون Rosetta Stone په نامه دیوې ډېرې په موندلو سره دهیروغلیف معما حل شوه .دغه ډبره په ۱۶۹ مخکې له میلاده پورې اړه لری. ددې ډبرې اهمیت په دې کې دی چې په درې ډوله لیک یعنی هیروغلیف ، دموتیک او یونانی باندې اغل شوې. نو دمصردغه پخوانی توری دیونانی تورو په مرسته وپېژندل شول. دهیروغلیف ژباړه دیوه فرانسوی ژبپوه ژان فرانسوا شمپولیون له خوا بشپړه شوه. په دې توګه دتاریخ ، دینونو ، دپخوانیو مصریانو اود ټولنیزژوندانه په هکله ډېر معلومات په لاس راغلل.

لرغون پېژندنکیو دهروغلیف په لوستلو سره دهامان نوم دمصر په پخوانیو کتیبو کې وموند. دغه کتیبه دویانا دهوف په موزیم کې شته چې دفرعون اوهامان ترمېنځ نږدې اړیکې بیانوی . دلغاتو په فرهنګ کې چې «خلک په نوی سلطنت کې» نوم لری هامان دډبرو توګولو(سنګتراشی) دکارکونکو دمشر په توګه یاد شوی. چې دغو څېړنو دقرآن دمخالفینو نظر رد کړ. هامان داسې څوک وو چې په مصر کې یی دموسی (ع) په زمانه کې له فرعون سره یوځای ژوندکاوه اوله فرعون سره نږدې وو اوتعمیراتی کارونو کې دخیل وو.

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَٰٓأَيُّهَا ٱلْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرِى فَأَوْقِدْ لِى يَٰهَٰمَٰنُ عَلَى ٱلطِّينِ فَٱجْعَل لِّى صَرْحًا لَّعَلِّىٓ أَطَّلِعُ إِلَىٰٓ إِلَٰهِ مُوسَىٰ وَإِنِّى لَأَظُنُّهُۥ مِنَ ٱلْكَٰذِبِينَ

اوفرعون وویل ای زما دقوم مشرانو هیڅوک پرته له ځانه خدای نه ګڼم ای هامانه اور پرخټه بل کړه اوزما لپاره یو لوړبرج جوړ کړه څو چې دموسی له خدایه خبرشم اوزه هغه دروغجن بولم (القصص ۳۸).

په دې آیت کې فرعون له هامان څخه غوارۍ چې یو لوړ برج جوړ کړی چې تاریخی موندنې د قران له دې وینا سره اړخ لګوی ، او په دې موندنو سره دقرآن د مخالفینو نظر به بشپړه توګه رد شو.

موسی(ع)او د سمندردوه ځایه کول

دمصر پاچایانو ته هغه وخت فرعون ویل کیدل چې خلکو په خپلو عقیدو کې هغوی خدایان ګڼل. کله چې هغو اوهام پرستیو کې خلک غرق ول ، الله(ج) دخلکو دهدایت اودبنی اسراییلو دخلاصون لپاره موسی(ع) راولېږه. فرعون او دمصر قاضیانو اوټولو خلکو دموسی (ع) نظر رد کړ چې هغوی یی دیوه الله بنده ګې ته رابلل. خو هغوی موسی لیونی ، جادوګر اودروغجن وباله اوخپل ظلم یی دبنی اسراییلو پرقوم لاډیر کړ. د الله (ج) خدایی یی ونه منله او موسی(ع) یی شوم اودمصر دمصیبتونو لامل وګاڼه ، له همدې کبله یی هوډ وکړ چې هغه یا ووژنی یا یی له مصرڅخه دباندی وباسی.

څه ډول چې قرآن فرمایی دبنی اسراییلو قوم تښتی اودفرعون لښکر یی تعقیبوی اونږدې وو چې له سیند سره ونیول شی. .

فَأَتْبَعُوهُم مُّشْرِقِينَ ﴿٦٠﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَلَمَّا تَرَٰٓءَا ٱلْجَمْعَانِ قَالَ أَصْحَٰبُ مُوسَىٰٓ إِنَّا لَمُدْرَكُونَ ﴿٦١﴾ قَالَ
كَلَّآ ۖ إِنَّ مَعِىَ رَبِّى سَيَهْدِينِ ﴿٦٢﴾ فَأَوْحَيْنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰٓ أَنِ ٱضْرِب
بِّعَصَاكَ ٱلْبَحْرَ ۖ فَٱنفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَٱلطَّوْدِ ٱلْعَظِيمِ ﴿٦٣﴾
وَأَزْلَفْنَا ثَمَّ ٱلْـَٔاخَرِينَ ﴿٦٤﴾ وَأَنجَيْنَا مُوسَىٰ وَمَن مَّعَهُۥٓ أَجْمَعِينَ ﴿٦٥﴾
ثُمَّ أَغْرَقْنَا ٱلْـَٔاخَرِينَ ﴿٦٦﴾

اوهغوی یی دختیزلوری ته تعقیب کړل . بیا دموسی دوستان وډار شول او وی ویل اوس به هلاک شو . موسی وویل هیڅکله هم نه بلکې زموږ رب به موږ ته لارښوونه وکړی .بیا مو موسی ته وحی ولیږله چې خپله لکړه په سیند ووهه سیند دوه ځایه شو اواوبه یی دوو خواووته لکه سترغر پورته شوې . اونور مو هم دهغه لورته راوستل نوموسی اوملګروته مو خلاصون ورکړاونورچې دوی یی تعقیبول ټول مو غرق کړل (الشعرا 60-66).

په دې اړه دفرعون دزمانې له کتیبې نه لاندې معلومات لاسته راغلی : دامنا مونی دمانۍ دسپینې کوټې دساتنې دکتابونو دمشر له خوا میرزانپترهورته :

" کله چې دغه لیک تاته ورسېد اوټکی په ټکی دې هغه ولوست ، ستا په زړه به زورو درد راشی ، لکه یوه پاڼه چې دتوپان په لاس کې وی څکه چې په سیند کې به دډوبیدو له ناوړه پېښې خبر شی. پېښې داسې وواهه چې دتېښتې توان یی نه درلود . فکر وکړه چې دالاهې له مېنځه تلل ، دقومونو له مېنځه تلل ، اودختیز اولویدیز دپاچا له مېنځه تلل . خوب په اوبو کې له یو ستر شی نه یو وړوکې اوناچاره کس جوړکړ کوم خبر به له دې معلوماتو سره چې تاته دروړسېدل برابروی ".

د الله (ج) دا معجزه چې بنی اسراییل یی سم سلامت له سره سمندرګی څخه تیر کړل تر ډیرو څېړنو لاندې راغلې . لرغون پېژندونکی نه یواځی له مصر نه دسره سمندرګی لورته دبنی اسراییلو دتېښتې تګلوری بلکې دهغوی دیو ځای کیدو ځای یی هم دفرعون له لښکر سره موندلی چې غرونو راچاپېر کړی . دغه غر دجبل موسی په نامه یادېږی اودسینا په ټاپووزمه کې دسره سمندرګی په ساحل کې واقع دی.

پوهانوله ډېرو څېړنو وروسته دسره سمندرګی داوبو ددوه ځایه کیدو په هکله عجیب معلومات لاسته راوړل . دڅېړنو پایلې هغه ډول وې څه ډول چې قرآن عظیم الشأن بیان کړی دی.

دوو روسی ریاضی پوهانو نوم ولزنګر او الکسی اندروسوف ثابته کړه چې موسی(ع) په رېښتیا هم وکولای شول چې سمندر دوځایه کړی . نورو پوهانو ددې احتمال په خلاف فکر کاوه خو دغه دوه ریاضی پوهانو هغه شرایط چې ددغې معجزې لپاره یی شرایط مساعد کړی مطالعه کړل اودا بیا دمعجزی دثابتېدو لامل شول.

دروسیې د ساینس اکادمی دڅېړونی له نظره په سره سمندرګی کې داسې داوبو مخنیونکې یوه غونډۍ شته چې چې داوبو له سطحې سره نږدی ده. په دې ځای کې پوهانو دباد لوری اوچټکتیا چې وکولای شی دغه اوبه نیونکی دجذراومد له اغېزې وچ کړی محاسبه کړ ، په پایله کې څرګنده شوه داسې یو باد چې په ثانیه کې دیرش متره چټکتیا ولری دغه داوبو غونډۍ وچولای شی . نوم ولزنګر چې دروسېې دساینس اکاډمۍ دسمندری څېړنو په دیپارتمنت کې یی کارکاوه داسې وویل: "که چېرې سبایی باد ټوله شپه د ۳۰ مترو په ثانیه کې په چټکوالی په سمندرګی وچلېږی اوبه له اوبه نیونکی نه لرې کېږی اوهغه وچوی. اودبنی اسراییلو لپاره چې په ډیر ګمان شپږلکه تنه به وو څلورساعته یی ونیول څو چې ددو ساحلونو په مېنځ کې دسمندرګی اووه کیلومتره واټن ووهی ، اووروسته له نیم ساعت نه اوبه بیا بهېږی". ولزنګر او دده ملګری اندروسوف دغه مسأله دنیوتن دقانون له لا رې مطالعه کړه اوبیا یی داسې وویل: " زه داډه یم چې الله (ج) دځمکې کره دفزیک دقانون له لارې اداره کوی".

باید پام مووی چې دداډول طبیعی پېښې اټکل هروخت کېدای شی. که الله (ج) وغواړی هروخت چې دباد مناسب ځای ، مناسب وخت اومناسبه چټکتیا سره راټوله شی دغه معجزه تکراریدلای شی. دموضوع اهمیت په دې کې دی چې معجزه هغه وخت پېښه شوې چې موسی (ع) اوملګری یی له سمندرګی نه تیرشول. اوبه هغه وخت بېرته یوله بل سره یوځای شوې کله چې فرعون اولښکر یی دسمندر په مېنځ کې دغه ځای ته رسېدلی وو. اودا دعاقلانو اومؤمنانو لپاره ستر عبرت دی. برسېره پردې په داسې ستونزمن حالت کې د الله (ج) پرحکم باندې د موسی(ع) باور دمعنوی ارزښتونو یوه ښه بېلګه شمیرل کیدای شی.

قَالَ كَلَّآ ۖ إِنَّ مَعِىَ رَبِّى سَيَهْدِينِ

وې ویل هېڅکله نه ، رب له موږ سره دی اوموږ ته لارښوونه کوی(الشعرا ۶۲).

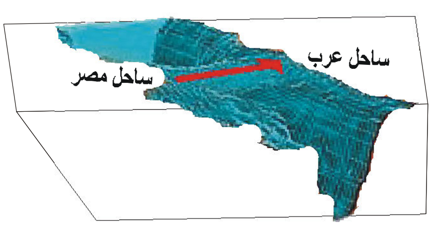

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ستونزې چې فرعون اود ده ملګری ورسره مخامخ شول

دمصرخلک اوفرعون داسې په اوهامو اودخوخدايانو په عبادت کې غرق ول چې دموسی (ع) حکمت اومعجزو ونه شو کولای ددوی زړونه نرم کړی اوله خرافاتو نه يی لری کړی.

اووی ويل که که داسې آيتونه دې راوړی وی چې موږ جادوکړی ، موږ به هيڅکله هم ايمان رانوړو (الاعراف ١٣٢).

نظرپه دومره کبر سره الله (ج) ډير مصائب دوی ته راولېږل څوچې دوی تنبيه شی اوګواکې اصلاح وَقَالُواْ مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِۦ مِنْ ءَايَةٍ لِّتَسْحَرَنَا بِهَا فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ به شی .
لومړنی ددغو مصايبو وچکالی وه چې دقحطۍ لامل شوه

وَلَقَدْ أَخَذْنَآ ءَالَ فِرْعَوْنَ بِٱلسِّنِينَ وَنَقْصٍ مِّنَ ٱلثَّمَرَٰتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ

اوفرعونيان مو په وچکالۍ اوقحطۍ اخته کړل څو ګواکې پاملرنه وکړی(الاعراف ١٣٠).

دمصر کرنه چې دنيل په سيند پورې تړاو لری ډيره اغېزمنه شوه ، په داسې حال کې چې چې فرعون اودوستان يی دالله(ج) اوپيغمبر په ردولو سره اغېزمن شول ، خوبيايی هم دغه حالت دموسی(ع) له بد شاګوم نه وګانه بيا الله (ج) په نوروآزموينتنو کې واچول.

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ ٱلطُّوفَانَ وَٱلْجَرَادَ وَٱلْقُمَّلَ وَٱلضَّفَادِعَ وَٱلدَّمَ ءَايَٰتٍ مُّفَصَّلَٰتٍ فَٱسْتَكْبَرُواْ وَكَانُواْ قَوْمًا مُّجْرِمِينَ

بيا مو توپان او ملخان او سپږۍ اوچونګښې اووينه چې يو له بله بېلې نښې وې پرهغوی را ولېږل بيا هم هغوی کبر وکړ اوګناه کوونکی قوم ؤ(الاعراف ١٣٣).

ددغو ټولوطبيعی پېښو تفصيل چې په قرآن کې يادشوی دپيپروس په کتيبو کې راغلی . موږ له دغو پېښو دقرآن له لارې خبر شوی يو. خو دغه معلومات په نولسمه زېږديزه پېړۍ کې دمصر دتاريخ په موندلو سره نورو پوهانو څرګند کړی. کله چې په ١٩٠٩کال دايپور پيپروسونه وموندل شول دهالند دلايدن موزيم ته واستول شول ، ګاردينير يو مصر پېژندونکی دغه لېکنې وژباړلې.
په پيپروس کې دقحطۍ ، وچکالۍ ، اوله مصرنه دمريانو دتښتې پېښې يادې شوی. برسېره پردې دپيپروسونو ليکوال چې يو مصری (Ipuwer) حکيم دی په خپله يی دغه پېښې په سترګو ليدلی اوداسې ليکی:
"طاعون په ځمکه خور شو ، ټول ځايونه وينې ونيول ، سيند وينه دی . الحق هغه چې پرون ليدل شوی له منځه تللی . ځمکه داسې ستومانه ده لکه لو چې پرې شوی وی ، کوز مصر ژاړی ... په ټوله مانۍ کې د راتلو څه نشته په هغه پوری غنم ، وربشې ، مولخ اوکبان تراولری په ريښتيا سره غلې هرچېرې له منځه تللی. ټوله ځمکه ډاروونکونارو اولالهاندی نيولې ،... نه له مانۍ نه دورځې څوک وتلی او نه هم چا دخپل ملګری مخ ليدلی ... ښارونه دجزر اومد له لاسه له منځه تللې ... پورتنی مصر وران شو...هرلورته وينې ... طاعون په ټول هيواد کې ... هېڅوک دبايبلوس شمال لورته کښتۍ نه لېږی ... خپلو دصبر ونو او موم کړای شووسره څه وکړو؟...طلا نشته . انسانان له انسانيت نه بېزاره دی ، او يو غړپ اوبو ته تږی دی. هغه زموږ اوبه دی . نو موږ څه وکړو.هرڅه وران شول . هرڅه وران شول . ښارونه وران شول ، پورتنی مصر وچ شوی . په شېبه کې اوسېدل بل مخ شول ".
ددغولرغونو يادښتونو پربنسټ هغه ناوړه پېښې چې مصر پرې واووښت هغه څه دی چې قرآن يادکړی.
د پيپروس په کتيبو کې موسی(ع) ديوه جادوګر په توګه معرفی شوی. (دغه کتيبې دانګلستان په موزيم کې ساتل کېږی) خو فرعونيان په خپلو ټولو هڅو سره چې ويی کړی پر موسی (ع) اوبنی اسراييلو بريالی نشول.
دجادوګر تورپه پرموسی (ع) د الاعراف دسورې په ١٠٩ آيت کې ياد شوی:

قَالَ ٱلْمَلَأُ مِن قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَٰذَا لَسَٰحِرٌ عَلِيمٌ

دفرعون دقام لويانو وويل چې دايو پوه جادوګر دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قرآن کې د فرعون کلمه

په عتیق عهد کې سپېڅلی کتاب (انجیل) دمصر پاچایان د ابراهیم (ع) او یوسف (ع)، په وخت کې دفرعون په نامه یادول. په واقیعت کې دفرعون کلمه ددې دووپیغمبرانو له وخته کارول شوې ده. قرآن کریم د یوسف (ع) په وخت کې دملک کلمه کاروله.

ملک وویل هغه ماته راولی. (یوسف ۵۰).

دمصر پاچا دموسی (ع) په وخت کې دفرعون په نامه یادشوی ، دکلمو دغه توپیر چې په قرآن کې شته په عتیق عهد کې په وَقَالَ ٱلۡمَلِكُ ٱئۡتُونِي نظر نه راځی . په انجیل کې دفرعون کلمه دمصر ټولو پاچایانوته کارول شوې. په داسې حال کې چې قرآن کلمې ډېرې سمې کارولی دی .
دفرعون لقب دمصرپاچایانو ته کاریده دغه لقب مخکې له میلاده په څوارلسمه پېړۍ کې د څلورم اینهوتپ په واکداری کې کاریده. په داسې حال کې چې یوسف (ع) حد اقل دوه سوه کاله مخکې له دغې واکمنۍ نه ژوند کاوه.
دبریتانیا دایرة المعارف لیکی چې فرعون دنوې واکمنی لپاره یو دروند لقب وو چې داتلسمولړیو پاچایانو (۱۲۹۲ — ۱۵۳۹مخکې له میلاده) اوددوه ویشتمې لړۍ پاچایانو له (۷۳۰ — ۹۴۰ مخکې له میلاده) کاریده اودپاچا دکلمې ځای ناستی شو. دامریکا علمی دایرة المعارف هم ددغې کلمې کارونه په همدغه پړاو کې سمه ګڼی.

كَذَٰلِكَ نَقُصُّ عَلَيۡكَ مِنۡ أَنۢبَآءِ مَا قَدۡ سَبَقَ

دغه راز ستا لپاره دپخوانیو خبرونو نکل کوو (طه ۹۹).

څه ډول چې وینو دفرعون کلمه دمصر دتاریخ په یوه ټاکلی پړاوکې دود وه. اوداچې قرآن دمصردپاچایانو لقبونه په بېلابېلو تاریخی پړاوونو کې تشخیص کړی ددغه کتاب له عظمت اوبل اعجاز نه پرده پورته کوی.

د نوح(ع) توپان

وَلَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوۡمِهِۦ فَلَبِثَ فِيهِمۡ أَلۡفَ سَنَةٍ
إِلَّا خَمۡسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ ٱلطُّوفَانُ وَهُمۡ ظَٰلِمُونَ

اونوح مو دخپل قام لپاره ولېږه چې پنځوس کم زرکاله ددوی په مېنځ کې ؤ اوهغوی توپان ونیول ځکه چې ظالمان ول (العنکبوت ۱۴).

نوح (ع) دخپل قام دلارښوونې لپاره ولېږل شو. خو دده قام له ده نه لرې والی وکړاوپه خپل شرک باندې ثابت پاتې شول . نوح (ع) په ډېر متانت سره خلک دیوه خدای بنده ګۍ ته راوبلل اوهغوی یی دخدای له نیولو وډارکړل. خوبیاهم خلک له ده نه بېزاره شول. الله (ج) نوح (ع) ته وویل چې دالله (ج) منکران به ډوب کړی اومؤمنان چې دحق دین یی قبول کړی هغوی ته به خلاصون ورکړی اوبه یی ساتی.

وَأَغۡرَقۡنَا ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَآ

اوهغه کسان چې زموږ آیتونه یی دروغ وګڼل ډوب موکړل(الاعراف ۶۴).

اوکله چې دسزا ورکولو وخت راورسېد دځمکې اوبه له سختو بارانونو سره یو ځای شوې اودسېلاولامل شوې ، مخکې له دسېلاو راتلو الله (ج) نوح (ع) ته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنِ اصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا
وَوَحْيِنَا فَإِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ فَاسْلُكْ فِيهَا مِن
كُلٍّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَن سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ
مِنْهُمْ وَلَا تُخَاطِبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُم مُّغْرَقُونَ

نو وحیه موورته کړه چې زموږ ترنظرلاندې بېړۍ جوړه کړه اوکله چې زموږ فرمان ورسېد او اوبه دځمکې له سوریو راووتلې په هغه (کښتۍ)کې له ځان سره له هرډول نه يوه جوړه اوخپل اهل واخله ،پرته له هغو کسانو چې مخکې دهغو په هکله درته ويل شوی دی اود ظالمانو له شفاعت نه ماته خبرې مه کوه چې هغوی ټول ډوبېږي. (المؤمنون 27).

پرته له هغو چې له نوح (ع) سره په بېړۍ کې ول نورټول ډوب شول ان دنوح (ع) زوی هم غرق شو چې دده اطاعت يې نه ؤ کړی اوغره ته تېښتېدلی ؤ .

اوويل شول چې ای ځمکې اوبه لاندې يوسه اوای آسمانه باران بس کړه اواوبه وچې شوې اوامر پايلې ته ونه رسېد اوبېړۍ دجودی غره دپاسه ځای ونيو(هود ۴۴).

وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكِ وَيَا سَمَاءُ أَقْلِعِي وَغِيضَ الْمَاءُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ

ياد شوی معلومات په قرآن کې چې دالله(ج) لاس نه خوړلی کلام دی له تورات اونورو سرچينو نه معتبره دی ، تورات چې تحريف شوی دی وايي چې توپان په ټوله نړۍ کې پېښ شوی ؤ ، خو قرآنی آيتونه بيا داپه ډاګه کوی چې دنوح توپان په يوه ځای کې پېښ شوی اويواځې هغه قام چې نوح (ع) يې نه ؤ منلی هغه يې له مېنځه وړی. په قرآن کې هېڅ داسې نښه نشته چې له هغه نه په

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ

ټوله نړۍ کې دتوپان پېښېدل جوت شي .

اوموږ نوح دده دقام دلارښوونې لپاره ولېږه اويې ويل چې زه ستاسو لپاره ښکاره ډاروونکی يم(هود ۲۵).

وَيَا قَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي أَن يُصِيبَكُم مِّثْلُ مَا أَصَابَ قَوْمَ نُوحٍ

(شعيب وويل) ای زما قامه ستا سو ضد له ما سره ددې لامل نه شي چې تاسو ته هم مصيبت ورسېږی کوم چې دنوح قام ته رسېدلی ؤ(هود ۸۹).

څه ډول چې وينو قرآن وايی چې يواځې د نوح [ع] قام له مېنځه تللی نه دځمکې په سره دهغه وخت ټول خلک .

په هغه ځای کې چې اټکل کېږی دنوح (ع) قام اوسېده ، لرغون پېژندنې داجوته کړې چې يو ځواکمن توپان د عراق دخاورې دډوبېدو لامل ګرځېدلی اوتوپان په ټوله نړۍ کې نه دی پېښ شوی.

"کله چې اوبه لږې شوې بېړۍ دجودی پروچه کېناسته ". دجودی کلمه ديوه غره له نامه نه اخستل شوې چې جودی نوميده په داسې حال کې چې جودی په عربی کې دلوړې سطحې يا غونډی په مانا ده. نو د توپان اوبه دځمکې ټيټې برخې لاندې کړې اوتريوه ټاکلې کچې لوړې شوی . يعنې دځمکې دسر ټوله وچه اوټول غرونه يې نه وو نيولی.

د نوح(ع) د توپان لرغونې نښې

کله چې طبيعی پېښې ، جګړه اوټوليز مهاجرتونه ديوه مدنيت دله مېنځه تلو لامل ګرځېدلی وی ، دهغه مدنيت نښې نښانې ساتل کېږی .څکه دخلکو کورونه اواسباب يې ژر تر خاورولاندې خښېږی . اوپه هغه صورت کې چې په هغو لاس ونه لګېږی دډېرو مودو لپاره خوندی ساتل کېږی اودغه آثار دلرغون پېژندنې لپاره ښې نښانې وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوسني عصر کې تاريخ پوهانو اولرغون پېژندونکو د نوح د توپان په هکله کره اوبشپړ مدرکونه موندلی . اټکل کېږی چې دغه توپان به درې زره کاله مخکې له میلاده دسیمې ټول مدنیت له منځه وړی وی. چې د دغه مدنیت آثار زرګونه کاله ترخاورو لاندې پاتې وو.

د دجلې اوفرات ترمنځ دښتو کې ددغه توپان دڅېړنې لپاره ډېر کارشوی. کیندنې ددغه توپان آثار د عراق په څلورو ښارونو کې ښیی : د ار ښار ، د ارچ ښار ، د کیش اوشورپاک ښارونه. کیندنې جوتوی چې دغه ښارونه درې زره کاله مخکې له میلاده توپان له منځه وړی.

د ار د ښار د مدنیت تاریخ چې د تل المقیار په نامه یادېږی اووه زره کاله مخکې له میلاده اټکل کېږی . اودا د بشر د مدنیت له پخوانیو ځایونو څخه دی اونور ډېر مدنیتونه هلته رامنځته شوی اوله منځه تللي .

لرغون پوهانو دخاورو دڅېړنې نه پوه شوی چې دلته داسې یو مدنیت وو چې دیوه ستر توپان له کبله له منځه تللی اوپرځای یې بیا په پراویز ډول بل مدنیت رامنځته شوی. لیونارد وولی د انګلستان د موزیم اود پنسلوانیا دپوهنتون دکیندنولاړښوونه دبغداد اودفارس دخلیج ددښتو په منځ کې په غاړه درلوده ، آلمانی لرغون پېژندونکی ورنرکلر دوولی دڅېړنو په هکله لیکی:

"د وولی څېړنې دسومریانو له معبد نه لری دیوه غونډی لاندې داسې کبرونه وموندل چې دکبرونو تردېرینو تختو لاندې واقعی خزانې وې لکه ، ګران بیه پیالې ،ښکلی جکونه ، صراحیانې ، دڅېړو میزونه ، دمروارېدو تختې لاجورد او سپین زر چې ترځمکې لاندې خښ شوی وو اودسازآلې په دیوالونو کې ځوړندې وی.

وروسته له څوورځو دوولی کارکونکو غړ وکړچې موږ دځمکې پرسطح یو ، وولی هلته کوزشو ترڅو هغې سطحې ته ورشی اوځان ډاډه کړی ،وولی فکر وکړ اوپه پای کې ... دادی: دځمکې سطح کې دسیند شګه وه ، هغوی هوډ وکړ چې کیندنو ته دوام ورکړی اوڅا نوره هم وکینی . بیل یې واهه ، درې فټه ،شپږفټه ، لاهم خاوره اوپه پای له لسوفټولاندې خاوره پای ته ورسېده اوله هغو لاندې یی دانسان داوسېدو ځای وموند...."

د ار دښار په غونډی کې ددومره خاورې اوشګویواځینی لامل ډېرې اوبه کیدلای شی چې ددوو مسکونی پوړونو په منځ کې حایل شوی. میکروسکوپیکو څېړنو ښوولې چې دغونډی لاندې دغه دختو پوړونه دسېلاو له لارې جوړ شوی اودومره ستر اوپراخ دی چې دسومریانو مدنیت یی له منځه وړی . دګلمګش حماسې اودنوح د داستان نښې دواړه دعراق دصحرا په کیندنو کې وموندل شوی .

مکس مالوان د لیونارد وولی خبره تاییدوی چې داډول یو رسوبی پوړ یواځې د ستر اوناببره سېلاو له امله جوړیدلای شی. دغه راز وولی ددغې سیمې په کیندنو کې د ار ښارپاتې شونې دالعبید له ښاره چې اوسېدونکویی رنګین کلالی لوښی کارول تشریح کړی دی.

دغه حقیقتونه داجوتوی چې د ار ښار داسې یو ځای ؤ چې دسېلاو له امله بشپړ وران شوی . آلمانی لرغون پېژندونکی ورنر کلر هم ددغو کیندنو اهمیت بیان کړی . دی وایی چې دلرغون پېژندونکوڅېړنې ښیې چې دعراق په دغه سیمه کې یو ستر سیلاو پېښ شوی دی.

دعراق بل ښار چې دسېلاو له کبله له منځه تللی دسومریانو دکیش سیمه ده ، چې اوس دطال الاحمر په نامه یادېږی . دسومریانو پخوانی لیکنې دغه ځای وروسته له توپانه دپاچاهی ځای ثبت کړی دی. د شورو پاک ښار چې دعراق په سویل یا بین النهرین کې موقیعت لری اونن دطال الفرح په نامه یادېږی ، هم دیوه پخوانی سېلاونښې لری. دلرغون پېژندنې څېړنې چې په کال ۱۹۲۰ – ۱۹۳۰ز کې د پنسلوانیا پوهنتون داریک شمید له خواسرته رسېدلی دغه کیندنې دخلکو داوسیدودرې پوړونه وښودل چې دماقبل تاریخ په وروستیو پړاوونو کې د پاچایانو تر دریمې لړۍ پورې (۲۱۱۳ نه تر ۲۰۰۴ مخکې له میلاده) وې. ډیروښانه موندنې دکوردجورښت داداری اسنادو په مخروطی لوحوباندې لیکل شوې کلمې وې چې دډېر پرمختللی مدنیت ښکارندویی کوی چې څه ناڅه درې زره کاله مخکې له میلاده لرغون توب لری.

کله چې ددغو پوهانو نظرېې مطالعه شی روښانه کېږی چې یو ځواکمن توپان د ۲۹۰۰ نه تر ۳۰۰۰ مخکې له میلاده لګیدلی دی. دشمېرنو پربنسټ کله چې مالوان له څلورونه ترپنځو مترو شمید نومی ځای ورسبد نوهلته یی دیوې ژېړې ختې چې شګو اوخاورو پورې رسېدله دیوه سېلاو نښه وموندہ . دغه پوړ دغونډې سطحې ته نږدې اوچارچاپېره لیدل کېږی چې دشمید دنظر مطابق دسمدت دپاچاهی دورته رسېږی . بل ځای چې دسېلاو له لارې اغېزمن شوی د ارک ښاردی چې دشوروپاک جنوب کې موقیعت لری . نن دغه ښار دطال الور په نامه پېژندل کېږی . لکه دنورو ښارونو په شان دلته هم ۲۹۰۰ نه تر ۳۰۰۰ کاله مخکې پورې دسېلاو نښې موندل شوی.

ددجلې اوفرات سیندونه عراق له یوه سرنه تربل سره پورې ویشی . داسې په نظرراځی چې دتوپان په وخت کې دغه دواړه سیندونه ډک شوی اوبه ترې زیاتې شوې چې له بارانونو سره یو ځای یی ستر سېلاو جوړکړی .

فَفَتَحْنَآ أَبْوَٰبَ ٱلسَّمَآءِ بِمَآءٍ مُّنْهَمِرٍ وَفَجَّرْنَا ٱلْأَرْضَ عُيُونًا فَٱلْتَقَى ٱلْمَآءُ عَلَىٰٓ أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ

دآسمان ورونه مو په چټکو بهیدونکو اوبوپرانستل اوپه ځمکه کې مو داوبو چینې روانې کړې څو په هغه امر چې ټاکلی مو وو دواړه اوبه سره یو یوځای شوې (القمر 11-12).

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې دلرغون پېژندنې نښې وارزول شې څرګندېږي چې ټول بین النهرین دسېلاو اوبونیولې ؤ . د ار ، ارک ، شورپاک اوکېش ښارونودسېلاو پاتې شونې لاهم په ځان کې ساتلې چې ټول په یوه تګلوری کې قرار لر ی . دبین النهرین ځمکو له اوس نه درې زره کاله مخکې له میلاده ډیر توپیر درلود . دفرات دسیند داوسنی ځای په ختیز کې ؤ اود ار ، ارک ، شورپاک اوکیش ښارونو له تګلوری تېریده نو ښکاره ده چې دفرات دسیند سېلاو په خپلو ساحلونو کې ښارونه له منځه وړي.

الله (ج) د نوح (ع) توپان اودهغه پاتې شونې دځمکې په سر زموږ دعبرت لپاره پرایښې . دپیغمبرانو اوکتابونو له لارې یې ټولنو ته لارښوونه کړې . خو هرځلې دالله (ج) ویناوې خلکو تحریف کړی . خلکو نورې موضوع ګانې له خپل فرهنګ ، عقیدو اودودونو اخستی اوپه هغه کې یې نغاړلې اودنوح (ع) داستان یې مغشوش کړی. پاک قرآن له دې نه چې دالله(ج) کلام دی اوده یې په خپله دساتنې ژمنه کړې نو له همدې کبله دلرغون پېژندنې په هکله ډیر دقیق معلومات وراندې کوی.

د ارم ښار

دنړۍ نومیالیو ورځپانو په کال ۱۹۹۰ کې اعلان وکړ چې دعربو ورک شوی ښار وموندل شو. مهم ټکی دادی چې دغه ښار په قرآن کې یاد شوی دی. ډیر خلک په دې باور وو چې داسې ښار یوازې یو نکل دی اوهېڅکله به هم ونه موندل شی ددې ښارپه موندلو سره خلکو هم ونشوکړای چې دخپلې حیرانی مخنیوی وکړی.

نیکولای کلپ دمستندوفلمونو یو جوړونکی او یو وتلی لرغون پېژندونکی همدغه ښار چې په قرآن کې یادشوی وموند. دعربو دتاریخ دڅېړنو په بهیر کې ده یو په زره پورې کتاب وموند ، دغه کتاب دانګلیسی توماس برټمن له خوا په کال ۱۹۳۲ زېږدیز کې د Arabia Flix تر سرلیک لاندې لیکل شوی ؤ. Arabia Flix عرب فلیکس دعربو دټاپوسویل ته رومی مقرری وه چې نن دیمن اودعمان یوه برخه ده . یونانیانو دغه ځای عرب یودیمون اوعربی پوهانو په منځنیو پېړیو کې هغه دالیمن السعید په نامه یاداوه ، چې دواړه دغه کلمې دیمن خوښ مانا ورکوی ځکه چې ددې سیمو خلک دهند اوعربستان ترمنځ دګرانبیو مصالو په سوداګری بوخت ول. دغو خلکو کندر چې یو ډول عطر دی له ونو نه لاسته راوړل اوبیا به یې خرڅول.

توماس ددغو سیمو دمیشتو قبیلوپه هکله ډیر په تفصیل سره لیکلی ، دی وایی چې دپخوانیو ښارونو لرغونی آثار یې موندلی . دغه ښار دصحرامیشتو عربو له خوا د اوبر په نامه یادېده. په یوه سفر کې دغو صحرامیشتو هغه لاره چې دعربو یوه وران پخوانی ښارته تله وروښووله . توماس مخکې له دې چې داوبر په هکله خپلې څېړنې بشپړې کړی مړ شو.

نیکولاس کلپ داوه ؤ چې یاد شوی ښار د توماس په کتاب کې حقیقت لری ، اوډیر ژر یې دتوماس مطالعې تعقیب کړې . ده داوبر دښار دثبوت لپاره له دوو طریقو نه کاروا‌خست ،لومړی یې دصحرامیشتو خلکو نښې ناسا یا دامریکې دهوایی څېړنو ادارې ته ورکړې څوچې دمصنوعی سپوږمکۍ له لارې یې ځای ومومی اوپه ډیر ټینګار سره یې مسولین دې ته وهڅول چې له سیمې نه عکسونه واخلی. برسېره پردې پخوانۍ قلمی لیکنې اونخشې چې دامریکې دکالیفورنیا دهوتنګټون په کتابون کې وې مطالعه کړې. اوډیر ژر یې یوه نخشه وموندله چې دده دمطالعې لاندې ځای هم په کې وموندل شو. دغه نخشه یونانی مصری جغرافیه پوه پتولمې په دوه سووم زیږدیزکال کې جوړه کړې وه چې په همدې تګلورې کې یې دیوه زاړه ښار موقیعت څرګنداوه.

دده څېړنو د هغوعکسونو له لارې چې له مصنوعی سپوږمکۍ نه اخستل شوی وو مرسته ترلاسه کړه . په دې عکسونوکې دکاروانونو تګلوری چې په سترګو دپېژندلو نه دی دکلپ پام ځان ته راوګرځاوه . داتګلوری له پاسه په آسانۍ سره لیدل کیدای شی کله چې دغه عکسونه ددوهمې میلادی پېړۍ له نخشې سره پرتله شوې کلپ وموندله چې دغه تګلوری په یوه سترځای کې یوله بل سره نښلی چې پخوا یو ښار ؤ.

په پای کې دتوماس ، کلپ اوناسا دمطالعې له برکته دغه لرغونی ښار چې عربانو یې په هکله ډېرې کیسې درلودې وموندل شو. وروسته له لږې مودې کیندنې پیل شوی اودلرغونی ښار پاتې شونې وموندل شوې. اودغه ورک شوی ښار دشکو داتلانتیس په نامه ونومول شو.

له څېړنوخلک په دې یوه شول چې داهمغه دعاد د ښار پاتې شونې دی . پوهانو د ارم هغه ستنې چې په قرآن کې یادې شوې وې وموندلې ، چې دلوړو برجونو په څیر د عاد په ځمکه کې لیدل کېږی. داکتر جورینس زریتس دڅېړنو دپلاوی یوه غړی وویل: نظر پردې چې دغه برجونه د ابر دښار نښې دی اوهم ارم دبرجونو یا ستنو درلودونکی په قرآن کې یادشوی نو دا ټکی پردې دلالت کوی چې ابر همغه د ارم ښاردی چې په عمان کې دی.

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ إِرَمَ ذَاتِ الْعِمَادِ الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِ

آیا ودې نه لیدل چې ستا رب له عاد سره څه وکړل چې په ارم کې د ستنو درلودونکی وو هغه چې دهغه په شان مو په نورو ښارونوکې نه وو پیدا کړی (الفجر ۸-۶).

لیدل کېږی چې له قرآن نه لاسته راغلی معلومات چې څوارلس پېړۍ مخکې ویل شوی کټ مټ دتاریخی معلوماتو غوندی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سدوم او گموره ښارونه

حضرت لوط[ع] له ابراهیم[ع] سره په یوه وخت کې ژوند کاوه. هغه دخپل قام دلارښوونې لپاره د ابراهیم[ع] په گاونډ کې ولېږل شو. دقرآن دشرحې پربنسټ دهغه قام فاحش اولوطی عادتونه ول ، کله چې لوط[ع] د الله [ج] لارښوونه هغوی ته واوروله څو له دې سترې گناه نه واوړی هغوی له دې نه انکار وکړ چې گواکې لوط (ع) پیغمبر دی اوخپل دغه ناوړه عمل ته یی دوام ورکړ . په پای کې دغه قام له کلک عذاب سره مخامخ شو اوله مېنځه ولاړ.

اولوط خپل قام ته وویل چې آیا ناوړه عمل چې هېڅا مخکې له تاسو نه ۋ کړی کوی یی . دښځو پرځای له نارینه ووسره جنسی اړیکه کوی اوتاسو فاسد قام یاست.
(الاعراف ۸۱-۸۰).

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِم مَّطَرًا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ

اوپه هغوی مو باران واوراوه نو ووینه چې دگناه کوونکو پای څه دی (الاعراف ۸۴).

اوداسې نښې مو له هغوی نه پرېښودې چې دعاقلانو لپاره عبرت وی (العنکبوت (۳۵).

وَلَقَد تَّرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

هغه ښار چې په هغه کې لوط[ع] ژوند کاوه اوبیا وروسته وران شو په پخوانۍ زمانه کې دسدوم په نامه یادېده . داسې په نظر راځی دغه قام چې د سره سمندرگې په شمال کې یی ژوند کاوه اوهغه ډول چې قرآن وایی له مېنځه تللی . دلرغون پېژندنو کیندنو ښوولی چې دغه ښار دبحرمیت سره نږدې داسراییلو اواردن په مېنځ کې واقع دی. پوهان وایی چې په دغه ځای کې دسلفرو سترې زېرمې شته . بنا پردې په دغه ځای کې نه د انسان اونه هم د نورو ژوو ژوند ممکن دی . سلفر داسې عنصردی چې داورغوځونونکو له لارې مېنځته راځی . قرآن دا روښانوی چې ددې ښار ورانېدل دزلزلې او اور غورځونکو له اغېزی دی. آلمانی لرغون پېژندونکې ورنرکلر ددې ځای په هکله وایی:

"له قاعدې سره یوځای دغه ستر درز دصدم او گمورې له درې سره یوه ورځ په دوزخ بدل شول. ددغو ښارونوله مېنځه تلل دیوې زلزلې له امله رامېنځته شوی چې له بریښنا اوچاودونو سره یوځای وه اویو ستر اوریی هم له ځانه سره درلود. دغه مسأله داورغورځونې لامل شوی چې دهمدې درې په اوږدو کې یی وجود درلود. اوس هم داورغورځونې له کبله سوری اودمذابو اوچونې ډبرو نښې داردن په پورتنیو لمنو کې له شن سره نږدې لیدل کېږی.

داوبلنوډبرودغه پوړ اوتورې ډبری دذلزلې اواورغورځونې ښکاره نښې دی په هرصورت دلوط سیند چې دبحرمیت په نامه یادېږی نیغ په نیغه د ذلزلې مېنځ اوملاکې قرارلری.

دبحر میت قاعده په یو لاندې ځای کې پرته ده . دغه دښته دطبری سیند دشما ل اودعرابه د دښتې دجنوب په مېنځ کې ځای لری .

ددې فاجعې تخنیکی اړخ چې دلوط قام یی له مېنځه یووړ دجیولیوجیستانو له خوا وڅېړل شو. هغوی وښوده چې زلزله په یوه اوږده کرښه کې پېښه شوې. داردن سیند په خپل ۱۹۰ کیلومتری تګلوری کې ۱۸۰ متره لاندې ځی. داردن دسیند دغه ځوړی اود سمندر له سطحې نه لاندې د بحرمیت تېټ واقع کېدل دیوې سترې جیولوژیکی پېښې څرګندویی کوی.

د اردن د سیند تګلوری یواځې دماتېدلو یوه برخه ده چې په سیمه کې واقع ده دغه ماتېدل دتوروس له غرونو پیل اود سوېل لوری ته د بحرمیت له ساحلونو نه تېرېږی دعرب د دښتې لورته ترعقبې خلیجه پورې په هغه ځای کې چې سورسمندرگی دافریقا په پای کې پرې کوی ادامه لری. داورغورځونې څواکمن فعالیت دهمدې کرښې په دوام کې شتون لری . په واقیعت کې داورغورځونې تورې ډبرې داسراییلو دګالېلې په غره کې ، داردن په لوړوسطحوکې ، دعقبې په خلیج اونورځایونو کې لیدل کېږی. تولې دغه نښې جوتوی چې په بحر میت کې یوه ستره فاجعه رامېنځته شوې.

دملی جغرافیې مجله د۱۹۵۷ کال ددسمبر دمپاشتې په ګڼه کې داسې لیکی:

"دسدوم لامزروع غونډۍ لکه دیوې څوکې په څېر دبحرمیت په سره لوړه شوې . هېڅا دسدوم اوګمورې دښار آثار نه دی موندلی. پوهان په دې عقېدې دي چې دا دصدم په دره کې ددې سوریو په مقابل کې ول ، اوممکنه ده چې یوې زلزلې اوسېلاو له ځانه سره وړې وی.".

په قران کې موجود معلومات داڅرګندوی چې دغه ښارونه اوس هم د مهم تګلوری په سرکې شته . جیولوجیستانو هغه لاره چې دبحرمیت له سویل ختیزنه پیل اودعربو ترتاپووزمی پوری ترسوریې اومصر پوری دوام لری دهغه دپاره ټاکلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَجَعَلْنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِّن سِجِّيلٍ ﴿٧٤﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ
لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ ﴿٧٥﴾ وَإِنَّهَا لَبِسَبِيلٍ مُّقِيمٍ

اوددوی ښارمو لاندې باندې کړی او له کلکې اوسریښناکې ختې نه موپردوی ډبری واورولی .اوپه دې کې دبصیرت دخاوندانو لپاره دعبرت نښې دی. اودا دلاری په اوږدو کې شته (الحجر ۷۴-۷۶).

د سباخلک او د عرم سېلاو

پېړۍ پېړۍ وړاندې دسبا ټولنې دعربستان ستر مدنیت جوړاوه. تاریخې سرچینې وایی چې سبا دفنیقیانو غوندې فرهنګ درلود. ډیر په سوداګریزو کړنو بوخت ول . دسبا خلک فرهنګی اومدرن خلک ول . دسبا دخلکو په کتیبوکې دبیاروغاونې ، وقف اوجوړښت کلمې ډیرې کارول شوې . دمعرب بند چې ددوی یو تاریخی اثر دی ددوی دټکنالوژۍ ښه بېلګه ګڼل کېږی.
دسبا دولت په خپله سیمه کې ځواکمن لښکر درلود . دسبا دپوځی ځواک په هکله په قرآن کې هم یادونه شوې . دسبا دیوه قوماندان پر ځان باور دسبا ملکې ته په ځواب کې موندلی شو:

قَالُوا نَحْنُ أُولُو قُوَّةٍ وَأُولُو بَأْسٍ شَدِيدٍ وَالْأَمْرُ إِلَيْكِ فَانظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ

وی ویل چې موږ دبشپړ ځواک اوځواکمنو جګړه مارونارینه ووځخه برخمن یو. نو هوډ ستاسو پرغاړه دی چې په څه شی امرکوی (النمل ۳۳).

دروم په پرمختللی تکنالوژۍ او دمعرب دبند په جوړېدوسره په سباکې ډېرې ځمکې کرل کیدې اوخړوبېدې. دښوځمکو اودسوداګری لارو دوی ته ښه ژوند ورپه برخه کړی وو. خو دوی پرځای ددی چې له خدای څخه شاکره اومنندوی واوسی ناشکره اوسرکښه ول ، اوځه ډول چې قرآن ورته اشاره کوی دوی ته دعرم د بند په نړیدو اودسیلاوپه راتلو سره سزا ورکړل شوه.
دسبا دباچاهی پلازمینه معرب وه چې دخپل جغرافیای موقیعت په درلودو سره ډیر بډای شوی ؤ. دغه ښار داضحانه سیند ته نږدې ؤ ، هغه ځای چې دجبل بلق سیند ته رسېده دبند دجوړیدو لپاره ښه ځای ګڼل کیده . دسبا خلکو دلته یو بند جوړکړ اوخپل مدنیت ته یی پراختیا ورکړه. په پایله کې یی اقتصاد ډیر ښه شو. معرب دخپل وخت یو پرمختللی ښار ؤ. یونانی لیکوال پلیسی دغه ځای له نږدې لیدلی اودهغه ځای برم اوشین والی یی ستایلی دی.
ددغه بند جګوالی شپاړس متره اوسوریی شپېته متره او اوږدوالی یی شپږسوه شل متره ؤ. ددغه بند له لاری نه زره شپږسوه هکتاره ځمکه خړوبېدله . دسبا په کتیبوکې دغه ځای ددوو جلګو اومعرب په نامه یادشوی . دغه بند بڼونه اودانګوروتاکونه خړوبول . ددغه بند له برکته دغه سیمه ډیره شنه ، حاصل ورکونکې اودیمن ډیره وتلی سیمه شمېرل کیده. دوو فرانسویانو هریوه هولوی او آسترین ددتاریخی اسنادو پربنسټ ثابته کړه چې دغه بند له پخوازمانې نه دلته شتون درلود. دغه بند په کال ۵۴۲ میلادی کې مات اودعرم سېلاو زیاتې ورانۍ رامینځته کړې دانګوروتاکونه ، دمیوو بڼونه اوکښتونه چې سلګونه کاله دسبا دخلکو له خواکټه ترې اخستل کیده ټول له مېنځه لاړل . خلک بېوزلی شول اوپه پای کې دسبا حکومت له مېنځه ولاړ. دغو تاریخی واقعیتونو ته په پام سره کله چې عظیم الشأن قران ته وګورو دابه ومومو چودواړه یوله بل سره مطابقت لری.

لَقَدْ كَانَ لِسَبَإٍ فِي مَسْكَنِهِمْ آيَةٌ جَنَّتَانِ عَن يَمِينٍ وَشِمَالٍ
كُلُوا مِن رِّزْقِ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوا لَهُ بَلْدَةٌ طَيِّبَةٌ وَرَبٌّ غَفُورٌ
﴿١٥﴾ فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ وَبَدَّلْنَاهُم بِجَنَّتَيْهِمْ
جَنَّتَيْنِ ذَوَاتَيْ أُكُلٍ خَمْطٍ وَأَثْلٍ وَشَيْءٍ مِّن سِدْرٍ قَلِيلٍ
﴿١٦﴾ ذَٰلِكَ جَزَيْنَاهُم بِمَا كَفَرُوا وَهَلْ نُجَازِي إِلَّا الْكَفُورَ ﴿١٧﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودسبا دخلکولپاره په خپل وطن کې نښې وې په کښ اوښې خوابښونوکې. وخوری دخپل رب له روزی نه اوله هغه منندوی واوسی ددې لپاره چې ستاسو ټاټوبی نعمت لرونکی اونیک ښاردی اوستاسو رب ښښونکی دی. سره له دې هم تاسو مخ وګرځاوه بیا موږ له بندنه سېلاو راولېږه اوددوی ښونه موپه دوو دترخو میوو لرونکی ، ګزاولږشمېر سدرباندې بدل کړل دغه ددوی دناشکری سزاوه اوپرته له ناشکرانه چاته سزانه ورکوو. (سبا ۱۷-۱۵).

په قرآن کې دسبا دخلکوسزا د "سیل العرم" په نامه یاده شوې . دغه کلمې دسېلاو ډول روښانوی. عرم دبند یا خنډ په مانادہ. دالعرم سېلاو یعنی هغه سېلاو چې دبند دماتیدو له کبله مېنځ ته راځی . اسلامی پوهان ددغه سیلاو ځای اووخت هم ښکاره کړی علامه مودودی فرمایی:

"د العرم په سېلاوکې ، دعرم کلمه دبند په مانا ده څه ډول چې دعربستان دسویلی برخې په خبرو کې کارول کېږی . هغه کېندنې چې په یمن کې سرته رسېدلی دورانیو پاتې شونې په وار وارسره په همدې مانا موندل شوی . لکه هغه لیک چې دیمن باچا دمعرب ددیوالونو جوړونکی ابرهه ته په ۵۴۳ او ۵۴۲ میلادی کې ورکړی ، همدغه دعرم کلمه دبند په مانا کارول شوې . له همدې کبله دالعرم سېلاو یعنې هغه سېلاو چې دبند دماتېدو له امله مېنځته راغلی . سېلاو ټوله سیمه ونیوه هغه کانالونه چې دسباخلکو کیندلی وو اوهغه دیوال چې دبند لپاره ددو غرونو په مېنځ کې جوړشوی ؤ ، وران شواوداوبو لګلولو سیستم یی له مېنځه ولاړ. په پایله کې هغه هیواد چې له ښونو ډک ؤ په داسې یوه شاړه بدل شوی چې یو لږ شمېر ترخې اوتروې اود سدرونې په کې وې.

ورنر کلکر عیسوی لرغون پېژندونکی اود ((سپېڅلی کتاب حق ؤ)) لیکوال دامنلې چې دعرم سېلاو هغه ډول چې قرآن یادکړی پېښ شوی دی . دداډول یو بند شتون او دهغه ماتېدل اودټول هیواد اوښونو ورانېدل چې په قرآن کې یادشوی ټول حقیقت لری.

دعرم له سېلاووروسته دسبا خلکو خپل عاید له لاسه ورکړی ، دهغوی ځمکې ورانې شوې هغو خلکو چې له الله (ج) یی مخ ګرځولی وو پرده یی ایمان رانه وړ اوناشکری یی وکړه نوهمداسې سزا ورکړل شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحجرخلک

د ثمود خلک داسې یوه قبیله ده چې په قرآن کې یاده شوې اود دوی په هکله ډیر لږ معلومات شته . تاریخی سرچېنې ښیی چی کلونه مخکې د ثمود په نامه خلکو شتون درلود . داسې ویل کېږی چې دحجر خلک هغه ډول چې په قرآن کې یادشوی ثمود دی ځکه چې دثمود بل نوم اصحاب الحجر دی. شاید ثمود د قبیلی نوم اوحجر دهغه ځای نوم دی چې دوی په کې اوسېدل. په حقیقت کې داسمه ده چې یونانی جغرافیه پوه پلنی هم لیکلی چې دثمود خلکو ددوموثې اوحګرې په ښارونوکې چې اوسنې حجر دی ژوندکاوه.

پخوانی سند چې په هغه کې دثمود نوم شته دبابلیانو په حکومت پورې اړه لری . دغه سند په اتمه مخکې له میلاده پېړۍ کې پریوقوم باندې د بابلیانو ددوم سارګون باچا د بری په اړه دی . سارګون په یوه جګړه کې هغوی ته دعربستان په شمال کې ماته ورکړه. ددغه قوم ټولې نښې نښانې دپیغمبر حضرت محمد (ص) له زېږېدومخکې له مېنځه تللی. دیونان په پخوانیو یادښتونو کې دهغوی نوم دثمودپه نامه راغلی.

وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَٰبُ ٱلْحِجْرِ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿٨٠﴾ وَءَاتَيْنَٰهُمْ ءَايَٰتِنَا فَكَانُوا۟ عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٨١﴾ وَكَانُوا۟ يَنْحِتُونَ مِنَ ٱلْجِبَالِ بُيُوتًا ءَامِنِينَ

اودحجرخلکو پیغمبران دروغجن وګڼل . اوهغه نښې مو چې هغوی ته لېږلی وې له هغوټولونه یی مخ وګرځاوه. هغوی په غرونو کې باامنه کورونه جوړول (الحجر ۸۲-۸۰).

داردن دروم په دره کې اوس هم ددوی دکورنواوظریفو توکل شووډبرو نښې اوځایونه شته چې دپترا په نامه یادېږی . قرآن هم دکورونو په جوړولو اودډبروپه توکلوکې ددغوخلکو استعدادته اشاره کوی.

په قرآن کې د ریاضې معجزې

په قرآن کې دکلمو تکرار

برسېره پرهغو معجزو چې تر اوسه مو وشمېرلې ، درياضی له نظره نوری معجزې هم په قرآن کې شته ، چې ډېرې بېلګې یی لیدل کېږی اوپه یو شمېر ویی پوهان پوه شوی. یوه له دغو بېلګوځنې دځینو مشخصوکلمو حیرانوونکی تکراردی چې په لاندې توګه یی یادونه کوو:.

- اووه آسمانونه په قرآن کې اووه ځلې یادشوی اودآسمانونو پیدایښت هم اووه ځلې یادشوی..
- دورځې کلمه (یوم) ۳۶۵ ځلې په مفرده توګه اود ورځوکلمه په جمعې ډول (ایام) ۳۰ ځلې یاده شوې . دمیاشتې کلمه دوولس ځلې یاده شوی .
- دکرلوکلمه او دونې کلمه هریوه ۲۶ ځلې یاده شوې.
- دمکافات کلمه ۱۱۷ ځلې اودبخښلوکلمه ۲۳۴ ځلې چې دمکافاتو دوه برابره کېږی یاده شوې.
- دووایه کلمه اووواییی هریو ۳۳۲ ځلې یاده شوې.
- ددنیا کلمه او آخرت کلمه هریوه په مساوی ډول ۱۱۵ ځلې یاده شوې.
- دشیطان کلمه اوملاییکه کلمه هریوه ۸۸ ځلې یاده شوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- دایمان اوکفر کلمه هریوه ۲۵ ځلې یاده شوې.
- د دوزخ او جنت کلمې هریوه ۷۷ ځلې یاده شوې.
- دذکات اوبرکات کلمه هریوه ۳۲ ځلې یاده شوې.
- دنیکو خلکو (ابرار) اوبدو(فجار) کلمې هریو درې درې ځلې یادې شوی.
- د تاوده اوړی اوساړه ژمی کلمې هره یوه په مساوی توګه ۵ ځلې یادې شوی.
- دخمراونشې کلمې هریوه ۶ ځلې یادې شوی.

- دپوهېدواوروښنایی کلمې هریو په مساوی توګه ۴۹ وارې یادې شوی.
- دوعظ اوژبې کلمې هریوه ۲۵ ځلې یادې شوی.
- دسود اوفساد کلمې هریوه ۵۰ ځلې یادې شوی.
- داجر اوفعل کلمې هریوه۱۰۷ ځلې یادې شوی.
- دمحبت اواطاعت کلمې هریوه ۸۳ ځلې یادې شوی ،
- دتکلوری یا مسیر اوابداً کلمې هریوه ۲۸ ځلې یادې شوی.
- دمصیبت اوشکر کلیمی هریوه ۷۵ ځلې یادې شوی.
- دشمس اونور کلمې هریوه ۳۳ ځلې یادې شوی.
- دلارښوونې کلمې اودرحمت کلمې په مساوی توګه هریوه ۷۹ ځلې یادې شوی.
- دستونزو کلمه اودآرامښت کلمه هریوه ۱۳ ځلې یاده شوې.
- دښځې اونر کلمه هریوه ۲۳ ځلې یادې شوې چې دواړه ۴۶ کېږی.
- دنارینه (هګې) اودښځې (چر) هریو یواځې ۲۳ کروموزومه لری کله چې سره یوځای شی ۴۶ کروموزمه لری .
- دخیانت اوخبیث کلمه هریوه ۱۶ ځلې یاده شوې.
- دبشر اوانسان کلمه ۶۵ ځلې اودانسان دپراختیا پړاوونه هم ۶۵ کېږی . تراب یا خاوری ۱۷ ځلې ، نطفه ۱۲ ځلې ،علق ۶ ځلې ، اولحم یا غوښه ۱۲ ځلې چې ټول ۶۵ ځلې کېږی یادشوی.
- دصلوات یا لمانځه کلمه ۵ ځلې یاده شوې چې په شپه اوورځ کې پنځه ځلې لمونځ هم فرض دی.

د ځمکې د وچې او اوبو انډول

د بر یا وچې کلمه ۱۳ ځلې اوبحر ۳۲ ځلې یاده شوې چې ټول ۴۵ کېږی او که دهغو فیصدی وشمېرو دځمکې ۲۸ اعشاریه ۸ په سلوکې وچه ده او ۷۱اعشاریه ۱ په سلوکې اوبه دی ، دحیرانتیا خبر داده چې په همدې انډول وچه اوسمندر دځمکې پرمخ شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قرآن کې د ابجدشمېرې

دعربی هریو توری یو حسابی ارزښت لری . یعنی هریو توری یوه شمېره څرګندوی اوپه دې توګه دتوریو له مخې محاسبې کېږی. دغې پوهې ته جمل حساب یا ابجد وایی: خلک له دغې پوهې نه په بېلابېلو ځایو کې ګټه اخلی چې یوه بېلګه یی دجفر پوهه ده.

١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩
ا	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط
١٠	٢٠	٣٠	٤٠	٥٠	٦٠	٧٠	٨٠	٩٠
ی	ک	ل	م	ن	س	ع	ف	ص
١٠٠	٢٠٠	٣٠٠	٤٠٠	٥٠٠	٦٠٠	٧٠٠	٨٠٠	٩٠٠
ق	ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ
١٠٠٠								
غ								

جفر دوراندوینې پوهه ده . پوهان دکلمو حسابی مانا تعبیروی . دابجد اوجفر په مېنځ کې توپیر دادی چې ابجد پېښ شوی حالت اواوسنی حالت ښکاروی اوجفر دراتلونکو پېښو احتمال بیانوی.
دغه علوم دقرآن کریم له نازلېدو سلګونه کاله وړاندې دخلکو په مېنځ کې رواج درلود. دعربو خلکو تاریخی پېښې دابجد په توریو لیکلی اودهرې پېښې نېټه یی ثبتوله اوبیا وروسته دعددی مانا په زیاتولو سره یی کولای شول نېټه ومومی.
که قرآنی ځینې آیتونه دابجد له نظره مطالعه کړو داسې رقمونه موترسترګو کېږی چې د آیت له موضوع سره اړیکه لری . کله پوهېږو یوه پېښه سمه په هغه وخت کې شوې چې دابجد له لاری له

اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانشَقَّ الْقَمَرُ

قرآنه استنباط شوې پوهیږو چې دا دیوه رمز په شانې پېښې ته یوه اشاره ده. (والله اعلم). په کال ١٩٦٩ میلادې کې دسپوږمۍ په کرې باندې دپل اېښېدوپه هکله قرآن کې داسې راغلی:
هغه ګړۍ نږدې شوه اومیاشت شق شوه (القمر ١).

په عربی کې دانشقاق کلمه دسوری کیدو ، شق کیدو ،دیوشی دلوړیدو لامل ، دځمکې کیندل اوکولبه کولو په مانا ده.
بیا مو ځمکه شق کړه اوله هغه نه مو حبوبات راشنه کړل. (عبس ٢٧-٢٦).

ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ﴿٢٦﴾ فَأَنبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ﴿٢٧﴾

وینو چې انشقاق دشق کولو یادځمکې د څیرلواوکولبه کولو په مانا هم کارول شوې ده. ددې موضوع په پام کې نیولو سره د "الشق القمر" موضوع کولای شی په کال ١٩٦٩ کې دسپوږمۍ په کرې باندې دښکته کیدو اودسپوږمۍ په خاوره باندې څېړنوته اشاره وی. (والله اعلم).
په زړه پورې داده چې دابجد له نظره په دې موضوع کې هم ١٩٦٩ آیت لاسته راځی.
پام باید وکړو چې دابجد په طریقه کې ډیر بې ارتباطه رقمونه هم لاسته راتلای شی. اودمناسبو رقمونو موندل ډیر لږ دی خو بیاهم له دغه آیت نه لاسته راغلی عدد ډیره عالی پایله په لاس راکوی.
په کال ١٩٦٩ کې امریکایی خلاوهونکو دسپوږمۍ کره په بېلابېلو وسایلو کینلې وه اوخاوره یی دڅېړلو لپاره ځمکې ته راوړې وه.
داهم باید روښانه کړو چې دسپوږمۍ شق کول زموږ دپیغمبر حضرت محمد(ص) معجزه هم وه. خلکو له رسول الله (ص) وغوښتل څوچې یوه معجزه دوی ته وروښیی څو چې دوی ایمان راوړی ، محمد(ص) دګوتې په اشاره سپوږمۍ دوه ټوټې کړه اودهغه په مینځ کې دحرم دغره دوه څوکې لیدل کېدې (بخاری). له دې آیت نه منظور د رسول اکرم(ص) معجزه هم کیدلاشی . خوداچې قرآن داسې یو کتاب دی چې په ټولو زمانو پورې اړه لری نو ځکه په عین وخت کې دسپوږمۍ پرکرې څېړنو ته هم کې اشاره کیدلای شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې عددونو ټولګه ۱۳۹۰ کېږی او ۱۳۹۰سپوږمېز هجری کال برابر ؤ له ۱۹۶۹ میلادی کال سره.

په قرآن کې د نولس عدد معجزه

بله معجزه په قرآن کې د۱۹ عدد معجزه ده په لاندې آیت کې پردې عدد ټینګارشوی.
اوپرهغه نولس تنه ګمارل شوی دی (المدثر ۳۰).

عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ

- بسم الله الرحمن الرحیم له نولسو تورو جوړشوی.
- قرآن ۱۱۴ سورې یعنی (19×6) لری.
- لومړنۍ سوره چې نازله شوې ۹۶ سوره ده چې دقرآن له پایه دپیل لورته ترد‌ې سورې پورې ۱۹ سورې کېږی.
- لومړی ځل دشپږنوی یمې سورې لومړنۍ پنځه آیتونه نازل شوی چې دعلق سوره ده . دغه آیتونه ۱۹ کلمې لری.

اقرا باسم ربک الذی خلق * خلق الانسان من علق * اقرا و ربک الاکرم *
۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲
الذی علم بالقلم * علم الانسان ما لم یعلم *
۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹

څه ډول مو چې ولیدل دغه پنځه آیتونه ۱۹ کلمې لری .د (و ، د ، ب) توری کلمه نه شمېرل کېږی نوځکه نه دی شمېرل شوی.
دقران لومړنۍ سوره یعنې دعلق سوره ۱۹ آیتونه لری اوټول ۲۸۵ توری لری چې (19×15) کېږی.

- دقرآن وروستی سوره یعنې نصر ټول نولس کلمې لری.
- دنصرلومړنۍ آیت "اذاجاء نصر الله و الفتح" له نولسو تورو جوړشوی.
- بسم الله الرحمن الرحیم ۱۱۴ ځلې یعنی (19×6) په قرآن کې یاد شوی .دقرآن ۱۱۳ سورې په بسم الله الرحمن الرحیم پیل شوی اویواځې یوه سوره دتوبې په خپل پیل کې بسم الله الرحمن الرحیم نه لری. پرځای یی دنمل سوره کې دوه ځلې بسم الله الرحمن الرحیم شته. یو ځل دسورې په پیل کې بیا په ۳۵ آیت کې په زړه پورې داده که چېری دتوبې له سورې نه دنمل ترسورې پورې وشمېرو دنمل سوره نولسمه کېږی.
- که دنمل دسورې شمېره چې ۲۷ ده دهغه آیت له شمېرې سره چې په هغه کې بسم الله الرحمن الرحیم راغلی یعنې ۳۰ آیت سره جمع کړو ۵۷ (19×3) به لاس راځی.
- دتوبې له سورې نه دنمل ترسورې پورې دشمېرو مجموعه ۳۴۲ (19×18) .

(۹+۱۰+۱۱+۱۲+۱۳+۱۴+۱۵+۱۶+۱۷+۱۸+۱۹+۲۰+۲۱+۲۲+۲۳+۲۴+۲۵+۲۶+۲۷=۳۴۲)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د الله (ج) دنامه مجموعه په ټولو آيتونو کې چې شمېره يې پر۱۹ پوره ويشل کېږی لکه ۱۹ ، ۳۸ ، ۵۷ ، ۷۶ و غيره) ۱۳۳ کېږی يعنی (19×7).
- ديونس ،هود ، يوسف ، ابراهيم ، الحجر دسورې لومړی کلمه "الر" ده.

ددغو تورو دشمېرمجموعه (الف ، لام و را) په دې سورو کې داسې ده:
۲۴۸۹ (19×131) ، ۲۴۸۹(19×131) ، ۲۳۷۵(19×125) ،
۱۱۹۷(19×63) او ۹۱۲(۱۹×۴۸).

- دپيل دتوروشمېر يعنی الف ، لام ، ميم او را مجموعه ۱۴۸۲(19×78) ځلې ده. الف ۶۰۵ ځلې ، لام ۴۸۰ ځلې ، ميم ۲۶۰ ځلې او را ۱۳۷ ځې راغلی.
- د قاف ، حا ، يا ، عين او صاد توری يواځې دقرآن په يوه سوره کې راغلی . په دې سوره کې ق ۱۳۷ ځلې ، ح ۱۷۵ ځلې ، ی ۳۴۳ ځلې ، ع ۱۱۷ ځلې ا و ص ۲۶ ځلې راغلی. چې مجموعه يې ۷۹۸ (19×42) کېږی.
- د "واحد" ارزښت په مانا ديوه ۱۹ عدد دی. دغه کلمې له نوروبېلابېلو کلموسره په قرآن کې کارديدلې خو دالله له کلمې سره ۱۹ ځلې يادشوی.

و	ا	ح	د
۶	۱	۸	۴

- دهغو سورو اوآيتونو دشمېرې مجموعه چې د "واحد" کلمه نولس ځلې په کې واقع شوې ۳۶۱ (19×19) دی.
- د "وحده" " عربی کلمه يعنې يواځې د الله بنده کې وکړه په ۷۰آيت ، د ۷ سورې ۴۵ آيت د ۳۹ سورې ، ۱۲ آيت ۴۰ سورې ، ۸۴ آيت د ۴۰ سورې او ۴ آيت د ۶۰ سورې ياده شوې ده. ددغو عددونو مجموعه ۳۶۱ (19×19) کيږی.
- دآيتونو شمېر له لومړنيو مقطعاتو تورو (الم دبقرې دسورې په پيل کې) تر وروستيو (ن د القلم په سوره کې) ۵۲۶۳ (19×277) دی. ددې دواړوسورو په مينځ کې ۳۸ (19×2) سورې چې د مقطعاتو توری نه لری شته. درحمن کلمه ۵۷ ځلې (۱۹×۳) په قرآن کې شته.
- ديرش بېلابېل عددونه په قرآن کې يادشوی چې ټولګه يې (19×8534) کېږی.

۱+۲+۳+۴+۵+۶+۷+۸+۹+۱۰+۱۱+۱۲+۱۳+۱۴+۱۵+۱۶+۱۷+۱۸+۱۹+۲۰+۳۰+۴۰+۵۰+۶۰+۷۰+۸۰+۹۹+۱۰۰+۲۰۰+۳۰۰+۱۰۰۰+۲۰۰۰+۳۰۰۰+۵۰۰۰+۵۰۰۰۰+۱۰۰۰۰۰=۱۶۲۱۴۶ (۱۹×۸۵۳۴)

- برسېره پردې ديرش عددونو په قرآن کې اته کسری عددونه هم يادشوی (۱/۲ ، ۱/۱۰ ، ۱/۸ ، ۱/۶ ، ۱/۵ ، ۱/۴ ، ۱/۳ ، ۲/۳) يعنی ټول عددونه ۳۸ (۱۹x۲) کېږی.
- لومړنی سوره چې ۱۹ آيتونه لری دانفطار سوره ده چې دالله په کلمې پای ته رسېږی . اودا دپای له لوری نولسمه دالله کلمه ده. د "ق" سوره ۵۷ دق توری لری يعنی(۱۹×۳) دی. دغه راز دشوری سوره هم چې دق په مقطعه پيلېږی ۵۷ دق توری لری چې بياهم (۱۹× ۳) کېږی.
- د ق سوره چې پنځوسمه سوره ده او ۴۵ آيتونه لری ، نو مجموعه يې ۹۵ (۱۹×۵) کېږی.
- د شوری سوره چې دوځلوېښتمه سوره ده ا و ۵۳ آيتونه لری چې ټولګه يې بياهم ۹۵ يعنی (۵×۱۹) کېږی.
- د مجيد کلمه چې د "ق" سورې په لومړنی آيت کې راغلی دابجد له نظره ۵۷ کېږی اوپه دې سوره کې دق توری ۷۵ ځلې راغلی چې ۵۷ هم معادل دی له (۱۹×۳) کېږی.
- په قرآن شريف کې دق توری مجموعه ۷۹۸ کېږی چې مساوی دی له (۱۹× ۴۲) کېږی او دق سوره ۴۲ سوره ده چې دمقطعاتو توری په کې راغلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- "ن" دقلم سورې په سره کې راغلی چې ټول ۱۳۳ (۱۹× ۷) عدده "ن" په دې سوره کې شته .
- د (ی) او (س) توری دیس سورې په سرکې راغلی . "س" په دې سوره کې ۴۸ ځلې او د ی توری ۲۳۷ ځلې راغلی چې ددواړو مجموعه مساوی ده له ۲۸۵سره یعنی(۱۹× ۱۵) .
- د "الم" دمقطعاتو توری دشپږو سورو په سرکې راغلی . په البقره ، ال عمران ، العنکبوت ، الروم ، لقمان او السجده کې. د الف دتوری شمیر دلام اومیم هریو په دې سوره کې د۱۹ ضریب دی . ددغو تورو ټولګه په دغو سورو کې ، ۱۹۸۷۴ (۱۹×۱۰۴۶) کېږی.

۹۸۹۹ (۱۹×521)، ۵۶۶۲ (۱۹× 298)، ۱۶۷۲ (۱۹×88)، ۱۲۵۴ (۱۹× 66) و ۸۱۷ (۱۹×43)

- کله چې دهغو سورو دآیتونو شمېر چې ضریب یی۱۹ کېږی له بسم الله سره جمع کړو لاندې عدد ترلاسه کېږی. ۱۹× ۱ نولسمه سوره یا دمریم سوره ۹۹ آیتونه
۱۹× ۲سوره ۳۸ یا ص ۸۹ آیتونه

۱۹× ۳ ، ۵۷ سوره یا حدید ۳۰ آیتونه
۱۹× ۴سوره ۱۱۴ یا ناس ۷ آیتونه

چې ددې سورتونو دآیتونو شمېر ۲۶۶ (۱۹× 14) کېږی.

- دفرمان یوسه کلمه نولس ځلې .
- د عبد ، عابد او اعبدو کلمې مجموعا ۱۹۲ (۱۹× 8) ځلې یادې شوی.
- د الله نوم الواحد دابجد له نظره ۱۹ دی.
- الجامع نوم دابجد له نظره ۱۱۴ (۱۹×۶) دی.

۱۹یوخارق العاده عدد:

نولس د۹ او ۱۰ په توان دیو مجموعه ده . د۹ او ۱۰ په توان د ۲ مېنځ کې توپیر هم ۱۹ کېږی .

۱۹	۹+۱۰	$۱۰^{۱}$
۱۹	۸۱-۱۰۰	$۱۰^{۲}$

- لمر ، سپوږمۍ اوځمکه وروسته له هرو ۱۹ کلونو دیوې مستقیمې کرښې په سر واقع کېږی.
- دهالی لکۍ لرونکی ستوری وروسته له ۷۶ کلونو یعنې (۱۹×۴) له شمسی یالمریز نظام څخه تېرېږی.
- دانسان بدن ۲۰۹ (۱۱×۱۹) هډوکی لری.
- دانسان لاس ۱۹ هډوکی لری (پرته دلاس له بنده)

د پاسکال په مثلث کې د۱۹ ځای:

- دپاسکال په مثلث کې دلومړنیو عددونو مجموعه ۳۸ یا (۲×۱۹) کېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

١
١ ١
١ ٢ ١
١ ٣ ٣ ١
١ ۴ ۶ ۴ ١
١ ۵ ١٠ ١٠ ۵ ١
١ ۶ ١۵ ٢٠ ١۵ ۶ ١
١ ٧ ٢١ ٣۵ ٣۵ ٢١ ٧ ١

- د پاسکال د مثلث د١٩ لومړنیو عددونو ټولګه ۵٧(٣×١٩) کېږی.
- د پاسکال مثلث په ریاضی کې د احتمالاتو د محاسبې لپاره پکاريږی.
- نو د لومړنیو عددنو مجموعه او د پاسکال د مثلث د١٩ لومړنیوعددونومجموعه دواړه په ١٩ دتقسیم وړدی.

دقرآنی ځینې آیتونو اوپاسکال مثلث په مبنځ کې یوشمېراړیکې:

- دعلق سوره چې لومړنۍ نازل شوې سوره ده له وروسته نه مخکې لورته نولسمه سوره ده . دغه سوره نولس آیتونه لری چې ټول له ٢٨۵ توری ده یعنې (١٩ ضرب د١۵) ددې آیت پنځه لومړنی آیتونه ٧۶ توری لری یعنی ۴ ضرب د١٩ . د القلم د سورې لومړنی آیتونه چې دویمه نازل شوې سوره ده له ٣٨ کلمو نه جوړه شوې (١٩×2).
- دريمه وحیه چې دمزمل سوره وه ۵٧ کلمې (١٩×3) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ادبیاتو له اړخه د قرآن کمال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن د تقليد ناشونتيا

د قرآن اعجاز مو د ساينس اوحساب اوتاريخ له اړخه تردې دمه وښووه . برسېره پردې د قرآن يوه ځانګړنه داده چې له ادب اوبلاغت نه ډکه بنه لري.چې تقليد ترې نه شي کيدلای. بايد وواېو چې قرآن د انسانانود هر عمر اوهرجنس ډلو ته خطاب کوي . قرآن په يوه روښانه او جامع ژبه خپلوويونکو ته په هرکچه زده کړې اوپوهه چې لرې ليکل شوی.

اوموږ قرآن آسانه کړ لپاره دیادولو(القمر ۲۲).

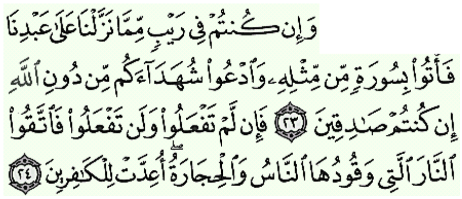

سره له دې چې قرآن يوه آسانه اوجامع بڼه لري خو کله هم د قرآن د بيان تقليد څوک کولای نه شي.

که تاسو په هغه څه کې چې موږ دخپلو بنده ګانو لپاره لېږلی شک کوی نو يوه سوره دهغه په څير جوړه کړی اوخپل شاهدان پرته له الله نه خپلې مرستې ته وغواړی که ريښتيا وايی. که ومو نشو کړای اوهېڅ کله هم نشی کولای نو وډار شی له هغه اورنه چې دسونګ توکی يی انسانان اوډبرې دی او دکافرانو لپاره يی وعده شوې. (البقره ۲۳-۲۴).

د قرآن يو اعجاز چې په پورتنيو آيتونو کې ورته اشاره شوې دادی چې هېڅ څوک هم نه شی کولای له هغه سره مشابه سورې اوآيتونه جوړکړی ، څومره چې د يوه کلام د تقليد امکان ناشونی وی په همغه کچه يی اعجاز ستر دی . بياکله چې ميلياردونه انسانان دسلګونو کلونو په ترځ کې نه شی کولای د قرآن سره مشابه څه وليکی د دغه مبارک کتاب پر اعجاز باندی ټينګ دليل دی.
اربوتنات په خپل کتاب چې دانجيل اوقران د جوړښت ترنامه لاندی ليکل شوی داسې وايی:
" د ادبياتو له اړخه قرآن ديوې خالصې عربی بېلګه ده چې په نيمه شعری اونيمه نثری ډول ليکل شوی. ان دژبې استادان کله کله دخپلې ژبې دادبياتو قاعده اودستوردقرآنی آيتونو پربنسټ تنظيموی. سره له دې چې ډيرو خلکو زيار ايستلی خو هېڅوک هم پردې نه دی بريالی شوی چې په داسې ښکلې بڼه څه وليکی. ".
هغه کلمې چې په قرآن کې کارول شوی هم دمانا اوهم له روايی اړخه دځانګړی فصاحت ، اغېزې اودليکلودبڼې څخه برخمنې دی . په داسې حال کې چې هغه کسان چې نه غواړی په قرآن ايمان راوړی دځان لپاره ډيرې بانې لټوی هغوی دقرآن له ټولو ښکلاوو نه انکارکوی.

په قرآن کې د قافيو عالی ماهيت

دقرآن تقليد ځکه هم ناشونی دی ، سره له دې چې عربی دی خو د مروجوعربی بيانونو ډول يی په کارنه دی وړی.
قافيې داډول په قرآن کې کارول شوی چې د قافيه لرونکی نثر په نامه يادې شوی اودهغوی دکاروني ډول دژبو پېژندونکو له لوری يو معجزه ګڼل شوې.
پروفيسر عادل عباس يو وتلی انګريز ساينس پوه د قرآن پرقافيو اوتورو ډېرې څېړنې ترسره کړی . هغه ډير حيرانوونکی حقيقتونه دقرآن د قافيو په هکله په خپل کتاب کې چې دساينس معجزې نومېږی يادې کړی.
څه ډول چې څرګنده ده د قرآن ۲۹ سورې په مقطعاتو پيل شوی چې ټول څوارلس توری دی : ا ، ص ، ط ، ح ، ی ، س ، ق ، ل ، م ، ک ، ع ، ن ، ر ، ه.
له دې ډلې نه که د "ن" توری مطالعه کړو دقلم په سوره کې 88.8% آيتونه د الشعرا په سوره کې 84.6% آيتونه د النمل په سوره کې 90،32% آيتونه او القصص په سوره کې 92،5% آيتونه په نون باندې قافيه شوی.
ټول ټال په قرآن کې 50،58% آيتونه دنون په توری قافيه شوی په بل عبارت دقرآن له نيمايی نه ډير آيتونه دی چې قافيه يی په نون سره ترل شوې. ددنيا په هېڅ يوه ژبه کې او هېڅ کتاب کې دا شونې نه ده . چې له نيمايی کتاب نه ډير په نوم سره مقفی شوی وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دقرآن قافیی په ټولیز ډول مطالعه کړو موږ وینو چې اتیا په سلوکې دهغوی یواځې په درې غږونو یعنی الف ، میم ،او نون چې له ا ، م ، ن ، ی ، نه جوړشوی . که نون وویستل شی نو ۳۰ په سلوکې آیتونه په م ، ا او ی باندی مقفی شوی.

لاندې جدول پورتنیو څلورګونو یادشوو توروباندی دقافیې تړل راښیی :

دیوه اوږده قافیه لرونکی نثر جوړول چې له دوونه تر درې زروپورې کرښې له لړشمېر غږونو سره قافیه شوی وی دعالی کیفیت نښانه ده اوکافی ده چې د ادبې ډېر اوچتو بېلګواتل وپېژندل شی.
دقرآن اوږدوخبروته په پام سره دغه قافیه تړل ډېر خارق العاده کار دی.
قرآن په حقیقت کې د بېلابېلومعلوماتو اوماناو یوسمندر دی . دغومعلوماتو کې دینیات ، اخلاقیات ، عبرت ، د الله (ج) د پیغمبرانو پیغامونه ، ساینس ، تاریخ اونورشامل دی . خو دا سره له دی چې ډېر روان بیان لری په قافیه لرونکی اوښکلی ډول راوړل شوی. هېڅ ډول انسانی هڅه نه شی کولای چې ټول دغه ډول معلومات په څو قافیو کې سره راټول کړی ، نو دحیرانتیا ځای نه دی چې دعربی ژبو پېژندونکودقرآن تقلید ناشونی بللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پایله (نتیجه)

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرآن د الله (ج) کلام دی

ټول هغه څه چې مو په دې کتاب کې ولوستل یو څه روښانوی چې دغه خارق العاده کتاب چې د محمد(ص) مهر له ځانه سره لری د الهام اوپوهې سرچینه ده. دغه کتاب چې ډیرې موضوع ګانې په ځان کې رانغاړی دالله (ج) کتاب دی . هره پراختیا چې په ساینس ، ټکنالوژی ، تاریخ اولرغون پېژندنه کې مېنځ ته راځی ددغه کتاب حقانیت نورهم روښانوی. د قرآن له نازلیدو وروسته په ساینس کې داسې پرمختګونه رامېنځته شوی چې قرآن یی وړاندوینه کړې وه چې هیڅ کتاب په نړۍ کې داسې نشته چې دتیروپېښو بیان اودراتلونکی وړاندوینه یی په سمه توګه کړی وی. د قران وېناوی او وړاندوینې داوومې زېږدیزې پېړۍ دعربو دپوهې دکچې اوتکنالوژۍ نه ډیرې اوچتې وې دې موضوع ته په پام سره راځی له ځانه وپوښتو چې:

- آیا په اوومه میلادې پېړۍ کې څوک پوهیدل چې دځمکې فضا له اووپوړونو نه جوړه شوې ؟
- آیا په همدې پېړۍ کې دمور په رحم کې دماشوم دودې په پړاوونو څوک پوهېدل ؟
- آیا په دې پېړۍ کې څوک پوهیدل چې نړۍ تل دودې په حال کې ده ؟
- آیا په یاده شوې زمانه کې څوک پوهېدل چې دهرچا دګوتونښې یواځې په همغه شخص پورې اړه لری ؟
- آیا په دې پېړۍ کې کله چې دهروغلیف لیک دلوستلو وړنه وو څوک پوهېدل چې همان دفرعون له نږدې کسانو څخه ؤ.
- آیا په اوومه میلادی پېړۍ کې څوک پوهېدل چې دفرعون لقب یواځې څوارلس کاله وړاندې له میلاده کاریده اومخکې له هغه نه ؤ ؟
- آیاپه دې وخت کې دوربځو اود ارم دستنوپه هکله چا معلومات درلود ؟

ددې ټولو سوالونو ځواب یودی: هغه داچې قرآن دالله جل جلاله برحقه کلام دی هغه الله (ج) چې هرڅه یی پیداکړی اوهرڅه دده په پوهې پورې اړه لری ، په قرآن کې هریو معلومات دقرآن داعجاز یوه نښه ده.

نو پرټولوانسانو لازمه ده چې هرڅه ژر دغه کتاب دخپل ژوند لارښود وګرځوی.

أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ ٱلْقُرْءَانَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِندِ غَيْرِ ٱللَّهِ لَوَجَدُوا۟ فِيهِ ٱخْتِلَـٰفًا كَثِيرًا

آیا په قران کې فکر نه کوی . که دالله نه دغیر له لوری وای په هغه کې به یی ډیر اختلاف موندلای وای (النساء ۸۲).

وَمَا كَانَ هَـٰذَا ٱلْقُرْءَانُ أَن يُفْتَرَىٰ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَلَـٰكِن تَصْدِيقَ ٱلَّذِى بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ ٱلْكِتَـٰبِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِن رَّبِّ ٱلْعَـٰلَمِينَ

اوداقرآن داسې نه دی چې غیر له الله نه بل چا جوړکړی وی. اونورکتابونه مو چې په لاس کې درلودل هغه تصدیقوی اوپه تفصیل یی بیانوی. له شک پرته دا(قرآن) دعالمیانو درب له لوری دی (یونس ۳۷).

وَهَـٰذَا كِتَـٰبٌ أَنزَلْنَـٰهُ مُبَارَكٌ فَٱتَّبِعُوهُ وَٱتَّقُوا۟ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

اودامبارک کتاب دی. له هغه نه متابعت وکړی اوپرهېزکونکی شی څوچې پرتاسو رحم وشی(الانعام ۱۵۵).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژباړن چاپ شوی کتابونه:

د هیلو غوټۍ شعري ټولګه

پراروایي ستونزو بری

اوسنی عصر

د قرآن اعجاز ژباړه (همدا کتاب)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library